

วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา Academic Journal Institute of Physical Education

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2558 Vol.7 No.1 January – April 2015

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
MINISTRY OF TOURISM AND SPORTS

ISSN 1905-291X

การศึกษาวិเคราะห์ทักษะการกำหนดในการแข่งขันกีฬابันจักสilat

An Analysis of Scoring Skill in Pencak Silat Competition

สุริยันต์ ห้วยหิน
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา
อาจารย์ที่ปรึกษา พศ.ดร.สุนทรา กล้านรงค์และดร.รัชสิทธิ์ สร้อยเพชรเกษม
มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทักษะการกำหนดของนักกีฬابันจักสilatตามตัวแปรเพศ รุ่นการแข่งขัน และรอบการแข่งขัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักกีฬابันจักสilat ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับชาติ ครั้งที่ 42 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ทำการแข่งขันในรอบก่อนรองชนะเลิศ รอบรองชนะเลิศและรอบชิงชนะเลิศ มีจำนวนทั้งสิ้น 48 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้โปรแกรมชุดอุปกรณ์สำหรับวิเคราะห์กีฬาสปอร์ตโค้ด (Sport Code) กล้องวิดีโอบันทึกการแข่งขัน และแบบบันทึกทักษะการกำหนดของกีฬابันจักสilat และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า นักกีฬابันจักสilatส่วนมากใช้ทักษะการเตะในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 501 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.13 จำนวน 122 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.42 เมื่อคิดเป็นคะแนนได้คะแนนมากที่สุด เท่ากับ 244 คะแนน รองลงมา (เรียงตามลำดับคะแนน) ได้แก่ ทักษะการเตะ ทักษะการทำให้ล้มด้วยมือเท้า ทักษะการทำให้ล้มด้วยเท้า ทักษะการชก และทักษะการทำให้ล้มด้วยมือ สำหรับนักกีฬابันจักสilatเพศชายส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถีบในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 98 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.45 แต่เพศหญิงส่วนใหญ่ใช้ทักษะการเตะในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 38 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.19 นักกีฬابันจักสilatรุ่น A ชาย รุ่น B ชาย รุ่น C ชาย รุ่น E ชาย รุ่น G ชาย และรุ่น B หญิง ใช้ทักษะการถีบในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด ส่วนรุ่น D ชาย รุ่น F ชาย รุ่น A หญิง รุ่น C หญิง ใช้ทักษะการเตะในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด รุ่น H ชาย ใช้ทักษะการทำให้ล้มด้วยเท้าในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด รุ่น D หญิงใช้ทักษะการชกในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด และนักกีฬابันจักสilatที่เข้าแข่งขันในรอบรองชนะเลิศ ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการเตะในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด แต่นักกีฬابันจักสilatที่เข้าแข่งขันในรอบก่อนรองชนะเลิศ และรอบชิงชนะเลิศส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถีบในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด

คำสำคัญ : ทักษะการกำหนด, การแข่งขันกีฬابันจักสilat

Abstract

The objective of this research was to analysis scoring skill of Pencak Silat athletes as distributed by variables of gender, class, and round. The samples of this research were those Pencak Silat athletes having participated in the 42nd National Games at SuphanBuri Province, who advanced to semifinal, quarterfinal, and final rounds, totally 48 subjects. Data collection was performed using Sports Code Performance Analysis Software device package, video camera recorders, and official scoring records of Pencak Silat sport. Data analysis was conducted using basic statistics : frequency and percentage.

The research results indicated that pencake Silat athletes mostly used kicking skill in scoring, a number of 501 times, 28.13%. Shoving was the attack most exerted and successfully scored, 122 times, 30.42%, resulting most score at 244 points, followed by (sorted by score) kicking, flooring with hands and legs, flooring with legs, boxing, and flooring with hands. For male Pencak Silat athletes, shoving was most exerted and successfully scored, 98 times, 33.45%, while kicking was for female, 38 times, 35.19%. The Pencak Silat athletes of Male A, Male B, Male C, Male F, Female A, and Female C classes successfully scored most by kicking; Male H class athletes mostly floored the opponents by legs and successfully scored; and Female D class athletes used boxing skill in scoring and mostly successful. In semifinal, most Pencak Silat athletes successfully scored using kicking skill, while those in quarterfinal and final rounds used shoving skill and most successfully scored.

Keywords : Scoring Skill, Pencak Silat Competition

บทนำ

พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ 28 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2531 : การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 38 ครั้งที่ 9 – 19 กันยายน 2552 มีใจความว่า “ในหลักการการกีฬาเป็นสิ่งที่มิจุดประสงค์พื้นฐาน เพื่อที่จะส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรง และสามารถที่จะแสดงฝีมือในเชิงกีฬา เพื่อความสามัคคี และเพื่อให้คุณภาพของมนุษย์ดีขึ้นมา เวลานี้การกีฬาก็นับว่ามีความสำคัญในทางอื่นด้วย คือ ในทางสังคม ทำให้ในประเทศ

ชาติได้หันมาปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ในทางสุขภาพของร่างกาย และของจิตใจ ทำให้สามารถที่จะอยู่เป็นสังคมอย่างอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมือง และโดยเฉพาะในการกีฬาระหว่างประเทศก็ได้เพิ่มความสำคัญกับมนุษย์อื่น ซึ่งอยู่ในประเทศอื่น ฉะนั้นก็พามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคนและชีวิตของบ้านเมือง ถ้าปฏิบัติกีฬาอย่างถูกต้อง หมายถึงว่า อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถก็จะได้นำชื่อเสียงแก่ตนแก่ประเทศชาติ ถ้าปฏิบัติด้วยความเรียบร้อย ด้วยความสุภาพ ก็ทำให้มี

ชื่อเสียงเหมือนกันและจะส่งเสริมความสามัคคีในประเทศชาติ” และจากการศึกษาเอกสารของปรีชา ตันจริยานนท์ (2514 : 3) กล่าวว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณในการหลีกเลี่ยงภัยที่จะมาถึงเหมือนกันทุกชาติทุกภาษา เมื่อหลบหลีกไม่ได้ก็ต้องมีการป้องกันตัว เมื่อป้องกันตัวไม่ทันก็จะมีการต่อสู้เกิดขึ้น โดยการต่อสู้นั้น ในขั้นแรกจะเป็นการต่อสู้ที่เป็นไปตามธรรมชาติเพื่อเอาตัวรอดจากคู่ต่อสู้ ต่อมาจึงได้คิดดัดแปลงแก้ไขปรับปรุงจนเป็นรูปแบบที่ชัดเจนสามารถนำมาใช้ในแต่ละโอกาสได้อย่างเหมาะสม มีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และพัฒนาจนกลายเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวประจำชาติของแต่ละชาติแต่ละภาษาที่มีลักษณะการต่อสู้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และมีการถ่ายทอดแก่คนรุ่นหลังสืบต่อกันมา ฉะนั้นสรุปได้ว่ากีฬามีความสำคัญและกำเนิดมานานตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมา

ชนชาติชาวเอเชียเป็นเชื้อชาติหนึ่งที่เป็นแหล่งกำเนิดของศิลปะการต่อสู้ด้วยมือและเท้าเปล่ามากมายหลายชนิดเป็นมรดกของแต่ละชาติที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันและได้นำเอาศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวนั้นมาจัดระบบ ระเบียบ ตั้งกฎเกณฑ์ และกติกาจนเป็นกีฬาสากลที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลก สามารถนำมาใช้ในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพใช้ฝึกเพื่อป้องกันตัวและฝึกเพื่อเป็นนักกีฬาศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติต่างๆ ที่ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาจนเป็นกีฬาสากลโดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะการต่อสู้ของชาติเอเชียซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันหลากหลายมาช้านาน ดังเห็นได้จากการแข่งขัน กีฬาระดับนานาชาติ ในรายการต่างๆ หลายรายการด้วยกัน เช่น การแข่งขันในกีฬาโอลิมปิก (Olympic Games) กีฬาเอเชียนเกมส์ (Asian Games) กีฬาซีเกมส์ (Sea Games)

กีฬาอินดอร์เกมส์ (Indoor Games) กีฬาเอเชียนมาร์เชียลอาร์ต (Asian Martial Arts Games) และกีฬาชิงแชมป์โลก (Word Championship) ซึ่งการแข่งขันในรายการต่างๆ นั้น เป็นการแสดงออกถึงมรดกทางวัฒนธรรมกีฬาของแต่ละชาติ อาทิ กีฬายูโด กีฬาคาราเต้โด ของประเทศญี่ปุ่น กีฬาวูซู ของประเทศจีน กีฬาเทควันโด ของประเทศเกาหลี กีฬามวยไทย ของประเทศไทย และกีฬาปันจักสีลัตซึ่งเป็นกีฬาที่มีต้นกำเนิดมาจากประเทศอินโดนีเซีย (นักรบ ทองแดง. 2552: 2)

ปันจักสีลัตเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่ใช้มือเปล่า และใช้อาวุธประกอบการต่อสู้ เช่น การใช้กระบอง มีด และเคียวเกี่ยวข้าว เป็นต้น มีหลักฐานยืนยันว่าปันจักสีลัตมีแหล่งกำเนิดที่ประเทศอินโดนีเซีย และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ในเขตภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ได้แก่ มาเลเซีย บรูไน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และประเทศไทย ฮาริยาดี (Hariyadi. 2003: 4) ปันจักสีลัตเป็นภาษามลายู หมายถึงการป้องกันตัว มาจากคำว่า ปันจัก (Pencak) เป็นภาษา อินโดนีเซีย หมายถึงการป้องกันตัว ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายกันมากในประเทศอินโดนีเซีย เช่นเดียวกับมวยไทยที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปของคนไทย กับคำว่า สีลัต (Silat) ซึ่งเป็นภาษามลายู หมายถึง ศิลปะการป้องกันตัว เช่นกัน ทั้งสองอย่างเป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่ชนชาว มาลายู แถบเอเชียอาคเนย์ ซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ กับศิลปะการต่อสู้ และการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สหพันธ์ปันจักสีลัตนานาชาติ (International Pencak Silat Federation) จัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดกฎกติกาการแข่งขัน ในระดับนานาชาติครั้งแรก ที่ประเทศอินโดนีเซีย มีประเทศสมาชิก

เข้าร่วมคือ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศบรูไน และประเทศสิงคโปร์ จากการประชุมครั้งนี้ประเทศอินโดนีเซียขอให้ใช้ชื่อว่า ปันจัก (Pencak) แต่ประเทศมาเลเซียขอให้ใช้คำว่าลีลัต (Silat) รวมเข้าไปด้วย ดังนั้นจึงเกิดการรวมของคำทั้งสองดังที่กล่าวไว้ข้างต้น และเป็นที่มาของคำว่า ปันจักลีลัต (Pencak Silat) ซึ่งหมายถึง การป้องกันตัวนั่นเอง การเรียกชื่อปันจักลีลัต คล้าย ๆ กับการเรียกชื่อกีฬาเซปัก-ตะกร้อ ซึ่งเป็นการรวมระหว่างคำสองคำ คือคำว่าเซปักของประเทศมาเลเซีย กับคำว่าตะกร้อของประเทศไทย กีฬาปันจักลีลัตเป็นที่รู้จักครั้งแรกในเมืองไทยเมื่อถูกบรรจุให้มีแข่งขันในกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 14 เมื่อปีพุทธศักราช 2530 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย และในครั้งนั้นประเทศไทยได้ส่งนักกีฬาปันจักลีลัตเข้าร่วมแข่งขัน ต่อมา มีการก่อตั้งสมาคมปันจักลีลัตแห่งประเทศไทยขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2534 และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดมา ปัจจุบันมีการจัดการแข่งขันภายในประเทศหลายรายการด้วยกัน เช่น ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย กีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย และในกีฬาแห่งชาติ ส่วนในระดับนานาชาตินั้นมีการแข่งขันหลายรายการเช่นกัน โดยใช้กฎ กติกา และระเบียบการแข่งขันของสหพันธ์ปันจักลีลัตนานาชาติ ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ที่นครจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เช่น การแข่งขันในกีฬาซีเกมส์ ชิงแชมป์โลก ชิงแชมป์เอเชียแปซิฟิก และชิงแชมป์นานาชาติในรายการต่างๆ สำหรับการแข่งขันกีฬาปันจักลีลัตในยุคปัจจุบันของประเทศไทยมีการแข่งขันขึ้นครั้งแรกอย่างเป็นทางการในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 36 ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งที่ 2 การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 37 ณ จังหวัดพิษณุโลก ครั้งที่ 3

การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 38 ณ จังหวัดตรัง ครั้งที่ 4 การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 ณ จังหวัดชลบุรี ครั้งที่ 5 การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 40 ณ จังหวัดขอนแก่น ครั้งที่ 6 การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 41 ณ จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่ 7 การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 42 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้แสดงขีดความสามารถในเชิงกีฬาเพื่อพัฒนาและเป็นขุมกำลังสำคัญที่จะก้าวขึ้นไปสู่การเป็นตัวแทนในระดับชาติต่อไป กีฬาปันจักลีลัตแบ่งการแข่งขันออกเป็นประเภท ต่าง ๆ 4 ประเภท คือ 1. ประเภทการต่อสู้ (Tanding) 2. ประเภทการแสดงบุคคล (Single or Tunggal) 3. ประเภทการแสดงคู่ (Double or Ganda) 4. ประเภทการแสดงทีม (Team or Regu) และครั้งล่าสุดกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 27 ที่ประเทศเมียนมาร์ ประเทศไทยได้ส่งนักกีฬาปันจักลีลัตเข้าร่วมการแข่งขันในประเภทต่อสู้ (Tanding) และประเภทการแสดงบุคคล (Single or Tunggal) ได้รับเหรียญรางวัล คือ 2 เหรียญทอง 1 เหรียญเงิน และ 8 เหรียญทองแดง ถือว่าเป็นอีกความสำเร็จหนึ่งของกีฬาปันจักลีลัตในการแข่งขันระดับนานาชาติที่ได้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย สำหรับประเทศไทยนักกีฬาปันจักลีลัตที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศมาโดยตลอดคือประเภทการต่อสู้ซึ่งเป็นประเภทที่ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะศึกษา

กีฬาปันจักลีลัตมีทักษะการต่อสู้ที่หลากหลายการใช้มือเท้าในการทำคะแนนรวมทั้งการใช้เทคนิคในการทำให้คู่ต่อสู้ล้ม กีฬาปันจักลีลัตเป็นกีฬาที่เน้นทักษะในการทำคะแนนเพื่อให้ตัวนักกีฬาเองสามารถที่จะประสบความสำเร็จคือเป็นผู้ชนะและในกีฬาประเภทนี้เป็นกีฬาต่อสู้ที่ใช้การแข่งขันแบบแพ้คัดออกจึงทำให้การแข่งขันกีฬา

ปันจักสีลัตมีความตื่นเต้นร่าเริงมากขึ้นตัวนักกีฬาเองยังต้องมีขีดความสามารถในการแข่งขันและแก้ไขปัญหาสถานการณ์จริงที่จะเกิดขึ้นในสนามแข่งขันเพื่อทำความเข้าใจตนเองเป็นผู้ชนะในการแข่งขันในแต่ละรอบการแข่งขันและเป็นผู้ชนะเลิศในที่สุด ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ว่านักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬานักจักสีลัตในการแข่งขันกีฬานักชาติครั้งที่ 42 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ชนะเลิศได้รับเหรียญทองทั้งประเภทชายและประเภทหญิงในแต่ละรุ่นการแข่งขันและแต่ละรอบของการแข่งขันใช้ทักษะชนิดใดในการทำคะแนนแล้วจึงประสบความสำเร็จในการแข่งขันมากที่สุด และศึกษาเปรียบเทียบแต่ละทักษะในการทำคะแนนเพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ฝึกสอน นักกีฬา นำไปใช้ในการฝึกและพัฒนาทักษะกีฬานักจักสีลัตให้มีความชำนาญมากขึ้นรวมถึงไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากีฬานักจักสีลัตของประเทศไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทักษะการทำคะแนนของนักกีฬานักจักสีลัตตามตัวแปร เพศ รุ่นการแข่งขัน และรอบการแข่งขัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลของทักษะการทำคะแนนที่นักกีฬาใช้ทักษะปันจักสีลัตแล้วประสบความสำเร็จในการได้มาซึ่งผลคะแนนในกีฬานักจักสีลัต
2. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการฝึกทักษะในการทำคะแนนของนักกีฬานักจักสีลัตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักกีฬานักจักสีลัตที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬานักชาติ ครั้งที่ 42 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งหมด 153 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นนักกีฬานักจักสีลัตที่มีความสามารถในการแข่งขันจนเข้าถึงรอบก่อนรองชนะเลิศ รอบรองชนะเลิศและรอบชิงชนะเลิศ ที่ทำการแข่งขันกับผู้ที่ได้รับเหรียญทองในแต่ละประเภทและรุ่นการแข่งขันประกอบไปด้วยประเภทบุคคลชายจำนวน 8 รุ่น รุ่นละ 4 คน ทั้งหมด 32 คน และประเภทบุคคลหญิงจำนวน 4 รุ่น รุ่นละ 4 คน ทั้งหมด 16 คน รวมจำนวนนักกีฬาทั้งสิ้น 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมชุดอุปกรณ์สำหรับวิเคราะห์ทักษะกีฬาสปอร์ตโค้ด (Sport Code)
2. กล้องวิดีโอบันทึกการแข่งขัน
3. แบบบันทึกทักษะการทำคะแนนของกีฬานักจักสีลัต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ที่จะใช้ในการวิจัย
2. จัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมข้อมูลในการวิจัย
4. เตรียมผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดหาผู้ช่วยพร้อมอธิบายและสาธิตวิธีการต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เข้าใจถูกต้องใน

แนวเดียวกัน

5. ผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อหาจำนวนและร้อยละของนักกีฬาปันจักสีลัดที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาแห่งชาติครั้งที่ 42 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี และวิเคราะห์ทักษะในการทำคะแนนของนักกีฬาปันจักสีลัดด้วยค่าความถี่ ซึ่งสามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัย

1. นักกีฬาปันจักสีลัดส่วนมากใช้ทักษะการเตะในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 501 ครั้ง ซึ่งทักษะการถีบเป็นทักษะที่นักกีฬาปันจักสีลัดใช้ทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 122 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนนมากที่สุด เท่ากับ 244 คะแนน รองลงมา (เรียงตามลำดับคะแนน) ได้แก่ ทักษะการเตะ จำนวน 108 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนน เท่ากับ 216 คะแนน ทักษะการทำให้ล้มด้วยมือเท้า จำนวน 46 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนน เท่ากับ 138 คะแนน ทักษะทำให้ล้มด้วยเท้า จำนวน 32 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนน เท่ากับ 96 คะแนน ทักษะการชกจำนวน 86 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนน เท่ากับ 86 คะแนน และทักษะทำให้ล้มด้วยมือจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนน เท่ากับ 21 คะแนน

2. นักกีฬาปันจักสีลัดเพศชาย ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถีบในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 346 ครั้ง ซึ่งทักษะการถีบเป็นทักษะที่นักกีฬาใช้ทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 98 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนนมากที่สุดเท่ากับ 196

คะแนน สำหรับเพศหญิงส่วนใหญ่ใช้ทักษะการเตะในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 207 ครั้ง ซึ่งทักษะการเตะเป็นทักษะที่นักกีฬาใช้ทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 38 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนนมากที่สุด เท่ากับ 76 คะแนน

3. นักกีฬาปันจักสีลัดรุ่น A ชาย น้ำหนักตั้งแต่ 45 กก. ไม่เกิน 50 กก. ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการชกและถีบในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 50 ครั้ง ซึ่งทักษะการถีบเป็นทักษะที่นักกีฬารุ่น A ชายใช้ทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนนมากที่สุด เท่ากับ 32 คะแนน

4. นักกีฬาปันจักสีลัดรุ่น B ชาย น้ำหนักมากกว่า 50 กก. ไม่เกิน 55 กก. ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถีบในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 51 ครั้ง ซึ่งทักษะการถีบเป็นทักษะที่นักกีฬาใช้ทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 23 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนนมากที่สุด เท่ากับ 46 คะแนน

5. นักกีฬาปันจักสีลัดรุ่น C ชาย น้ำหนักมากกว่า 55 กก. ไม่เกิน 60 กก. ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถีบในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 34 ครั้ง ซึ่งทักษะการถีบเป็นทักษะที่นักกีฬาใช้ทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนนมากที่สุด เท่ากับ 20 คะแนน

6. นักกีฬาปันจักสีลัดรุ่น D ชาย น้ำหนักมากกว่า 60 กก. ไม่เกิน 65 กก. ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการเตะในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 59 ครั้ง ซึ่งทักษะการเตะเป็นทักษะที่นักกีฬาใช้ทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นคะแนนได้คะแนนมากที่สุด เท่ากับ 30 คะแนน

7. นักกีฬาปันจักสีลัดรุ่น E ชาย น้ำหนักมากกว่า 65 กก. ไม่เกิน 70 กก. ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถีบในการทำคะแนนมากที่สุด จำนวน 37 ครั้ง

ผลการศึกษาวิเคราะห์ทักษะการทำคะแนน

ในการแข่งขันกีฬานักกรีฑาของนักกีฬานักกรีฑา พบว่า นักกีฬานักกรีฑา ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถือ ในการทำคะแนนแล้วสำเร็จเป็นจำนวนมากที่สุด และเมื่อทำการวิเคราะห์ทักษะในการทำคะแนน ของนักกีฬานักกรีฑาเพศชายกับเพศหญิง พบว่า นักกีฬานักกรีฑาเพศชาย ส่วนใหญ่ใช้ทักษะการ ถือในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด สำหรับ เพศหญิงส่วนใหญ่ใช้ทักษะการเตะในการทำ คะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด และนักกีฬานักกรีฑา ในแต่ละรุ่นการแข่งขัน นักกีฬารุ่น A ชาย รุ่น B ชาย รุ่น C ชาย รุ่น E ชาย รุ่น G ชาย ใช้ทักษะ การถือในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด รุ่น H ชาย ใช้ทักษะการทำล้มด้วยเท้าในการทำคะแนน แล้วสำเร็จมากที่สุด รุ่น D ชาย รุ่น F ชาย รุ่น A หญิง รุ่น B หญิง รุ่น C หญิง ใช้ทักษะการเตะ ในการทำคะแนนแล้วสำเร็จ และรุ่น D ใช้ทักษะ การชกในการทำคะแนนแล้วสำเร็จ จะเห็นได้ว่า นักกีฬานักกรีฑาเพศชายและเพศหญิงในแต่ละ รุ่นการแข่งขันมีการทักษะที่เกี่ยวกับเท้าและมือใน การทำคะแนน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนาคิน คำศรี (นาคิน, 2547:บทคัดย่อ) พบว่า นักกีฬา ปั่นจักรยานกรีฑาประเภทชาย การชกหมัดตรง มีความ สำคัญในระดับสูงมาก การชกหมัดล่าง มีความ สำคัญในระดับสูงมาก การเตะตรงด้วยฝ่าเท้า มีความสำคัญในระดับสูงมาก การเตะตรงด้วย ข้างเท้า อยู่ในระดับสูงมาก การเตะเฉียงด้วยหน้า แข้งอยู่ในระดับสูงมาก การเตะวัดหลังอยู่ในระดับ สูงมาก ในนักกีฬาประเภทหญิง การชกหมัดตรง มีความสำคัญในระดับสูงมาก การชกหมัดล่าง มีความสำคัญในระดับสูงมาก การเตะตรงด้วย ฝ่าเท้า มีความสำคัญในระดับสูงมาก การเตะตรง ด้วยข้างเท้า อยู่ในระดับสูงมาก การเตะเฉียงด้วย หน้าแข้งอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนนักกีฬานักกรีฑา

ส่วนใหญ่ที่แข่งขันในรอบก่อนรองชนะเลิศ และ รอบชิงชนะเลิศส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถือในการทำ คะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด และนักกีฬาที่แข่งขัน ในรอบรองชนะเลิศส่วนใหญ่ใช้ทักษะการเตะใน การทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด จากผลการ ศึกษา นักกีฬาเพศชายใช้ทักษะการถือและนักกีฬา เพศหญิงใช้ทักษะการเตะ รวมแล้วเป็นทักษะที่ใช้ เท้าในการทำคะแนนทั้งสิ้นสอดคล้องกับคำกล่าว ของ นักรบ ทองแดง 2553:2 เท้าเป็นอวัยวะอีก อย่างหนึ่งที่สามารถใช้เป็นอาวุธในการเข้ากระทำ คู่แข่งขันได้แทบทุกระยะ นักกีฬาจึงจำเป็นต้องมี ทักษะการใช้เท้าในรูปแบบต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี การเตะเป็นทักษะหนึ่งของการใช้เท้าที่สามารถทำ คะแนนได้ดีในระหว่างทำการแข่งขัน ประเภทของ การเตะมีทักษะที่แตกต่างกันไป นักกีฬาสามารถใช้ เท้าในการเตะ ได้ตามลักษณะของสถานการณ์ที่ เหมาะสมเพื่อเป็นผู้เข้ากระทำในช่วงเวลานั้น ๆ เช่น การเตะไปด้านหน้าตรง ๆ จะใช้กระทำเข้า เป้าหมายทางด้านหน้าเมื่อเป้าหรือคู่แข่งอยู่ทาง ด้านหน้า การเตะเข้าทางด้านข้างใช้เมื่อต้องการ กระทำเข้าเป้าทางด้านข้างของคู่แข่ง เมื่อ คู่แข่งขันอยู่ทางด้านหน้าของผู้เตะ การเตะในกีฬา ปั่นจักรยานกรีฑาเป็นทักษะการใช้เท้าที่นักกีฬานิยมใช้กัน เป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นทักษะที่ใช้ โจมตี คู่แข่งขันได้แทบทุกระยะ เมื่อเตะเข้าเป้าหมายจะ เห็นได้อย่างชัดเจน ผู้เตะสามารถรักษาสถิตของ ร่างกายได้ง่าย แต่นักกีฬาต้องระมัดระวังจากการ ถูกคู่แข่งชนใช้มือจับ เพื่อทำให้ล้มตามกติกา ดังนั้น นักกีฬาจึงจำเป็นต้องมีความเร็วในการเตะ ผู้ที่มี ความเร็วมากกว่าก็จะเป็นฝ่ายได้เปรียบ และได้รับ ชัยชนะในที่สุด การเตะเฉียงมีลักษณะการเตะที่ แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับโอกาสของการนำไปใช้ และชนิดของกีฬาที่ทำการแข่งขัน เช่น กีฬา

มวยไทย นักกีฬาจะใช้ทักษะการเตะเฉียงโจมตีคู่
แข่งขันเพื่อทำคะแนนในระหว่างแข่งขันโดยใช้
มากถึง ร้อยละ 90 เมื่อเทียบกับทักษะการเตะ
ชนิดอื่น (ครองจักร งามมีสี. 2530: 26) ในกีฬา
เทควันโด นักกีฬาจะใช้ทักษะการเตะเฉียงแบบ
การเตะรวดคิก เข้าโจมตีคู่แข่งขันเพื่อทำคะแนน
เป็นส่วนใหญ่ การเตะเฉียงในกีฬาเทควันโดเป็น
ทักษะที่ทำได้อย่างง่าย สามารถเห็นผลการเตะ
ได้อย่างชัดเจนนิยมใช้กันเป็นอย่างมาก (โสภา
กุศลวงศ์. 2543: 2)

การเตะแต่ละประเภทนั้นมีลักษณะ
ใกล้เคียงกัน สามารถนำมาใช้ในการเข้ากระทำต่อ
คู่แข่งขันในสถานการณ์เดียวกันได้ เพราะมีรูปแบบ
และทิศทางในการเตะเข้าสู่เป้าหมายที่คล้าย ๆ กัน
แต่มีความต่างกันที่รูปแบบของทักษะในการเตะ
และข้อสันนิษฐานในเรื่องของความเร็วรวมทั้ง
ประสิทธิภาพในการเตะเมื่อนำมาใช้กับกีฬา
ปันจักสีลัต โดยเฉพาะการที่นักกีฬาจะต้องระมัดระวัง
การถูกคู่ต่อสู้ใช้มือจับขาเพื่อทำให้ล้ม และการถีบ
เป็นอีกทักษะหนึ่งที่มีการพัฒนาทักษะที่ใช้เท้า
มาทำคะแนนในกีฬานักปันจักสีลัตและมีประสิทธิภาพ
ในระดับสูง ในนักกีฬาเพศชายซึ่งเกิดจากการฝึก
ของนักกีฬาและความสามารถของนักกีฬาที่พัฒนา
ไปตามสถานการณ์ ในการแข่งขันแต่ละครั้งของ
การแข่งขันกีฬานักปันจักสีลัตที่จะพัฒนารูปแบบการ
ฝึกและการนำไปใช้ในสถานการณ์การแข่งขันจริง
และผลการวิจัยของไซ และ คณะ (Tsai. 2007)
สรุปได้ว่า ความเร็วสูงสุดในการเตะแบบหมุนตัว
ของนักกีฬาเทควันโดขึ้นอยู่กับระยะของการเตะ
ซึ่งความเร็วสูงที่สุดนั้นจะเกิดขึ้นจากการเตะที่
แตกต่างกันและการรักษาสสมดุลของร่างกาย และ
จากการศึกษาของราซิด และคณะ (Rashid et al.
2002 : บทคัดย่อ) พบว่า กีฬานักปันจักสีลัตนั้นเป็น

กีฬาที่ต้องใช้ความสามารถแบบแอโรบิก และแอน
แอโรบิกในระดับสูง และถ้าเปรียบเทียบกับนักกีฬา
ยูโดและเทควันโด พบว่าความสามารถของระบบ
แอโรบิก และความแข็งแรงของแขน แร้งระเบิด
จะมีค่าที่สูงกว่า ปัจจัยที่ได้กล่าวมานั้นเป็นองค์
ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการฝึกฝนทักษะที่ใช้การทำ
คะแนนของนักกีฬานักปันจักสีลัตได้ และจากการที่
ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ทักษะการทำคะแนนในการ
แข่งขันกีฬานักปันจักสีลัต พบว่า การใช้ทักษะเท้า
ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ ทักษะการเตะ และ ทักษะการ
ถีบ ในภาพรวมทักษะการทำคะแนนในการแข่งขัน
กีฬานักปันจักสีลัตของนักกีฬานักปันจักสีลัต พบว่า
นักกีฬานักปันจักสีลัตส่วนใหญ่ใช้ทักษะการถีบในการ
ทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด อาจเนื่องจากการ
ถีบเป็นทักษะที่ใช้ในการจู่โจมคู่ต่อสู้ พร้อมทั้ง
เป็นการป้องกันการโจมตีของคู่ต่อสู้ได้ทุกระยะ ซึ่ง
มีความรวดเร็วในออกอาวุธ และเป็นทักษะที่คู่ต่อสู้
ป้องกันตัวได้ยาก จากสถานการณ์การแข่งขันจริง
จำเป็นต้องมีความรวดเร็วในการทำคะแนน
เนื่องจากนักกีฬานักปันจักสีลัตจะใช้จังหวะในการทำ
คะแนนได้แค่ 4 จังหวะ เพื่อจู่โจมและป้องกันใน
แต่ละครั้ง อันจะนำมาซึ่งการได้คะแนน แต่ถ้า
เกินกว่า 4 จังหวะจะไม่ได้คะแนน ทั้งนี้ นักกีฬาต้อง
อาศัยการฝึกเน้นสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่
ความแข็งแรง ความเร็ว ความคล่องตัว เพื่อ
เป็นการพัฒนาทักษะที่ใช้ในการแข่งขันให้สามารถ
ทำคะแนนได้และประสบความสำเร็จ การแข่งขัน
กีฬานักปันจักสีลัตเป็นการแข่งขันที่นักกีฬาทั้งสอง
ฝ่ายยึดหลักการความเป็นภราดรภาพ (ประชา
ฤชุตกุล. 2539 : 13-26) และจากผลการศึกษา
ทำให้ทราบว่าทักษะการถีบน่าจะเป็นแนวทางใน
การฝึกนักกีฬาในลำดับต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่า การใช้เท้าประกอบไปด้วย 2 ทักษะ คือ ทักษะการเตะ และทักษะการถีบ เป็นทักษะที่นักกีฬาใช้แล้วประสบความสำเร็จในการแข่งขันมากที่สุดจะเห็นได้จากการแข่งขันนักกีฬารุ่น A ชาย รุ่น B ชาย รุ่น C ชาย รุ่น E ชาย รุ่น G ชาย ใช้ทักษะการถีบในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด รุ่น H ชาย ใช้ทักษะการทำล้มด้วยเท้าในการทำคะแนนแล้วสำเร็จมากที่สุด รุ่น D ชาย รุ่น F ชาย รุ่น A หญิง รุ่น B หญิง รุ่น C หญิง ใช้ทักษะการเตะในการทำคะแนนแล้วสำเร็จ และรุ่น D หญิง ใช้ทักษะการชกในการทำคะแนนแล้วสำเร็จ ดังนั้นผู้ฝึกสอน นักกีฬา และผู้สนใจในกีฬานักสกีลีตควรเลือกรูปแบบการฝึกให้เหมาะสมกับนักกีฬา และนำเอาข้อสรุปและผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการฝึกการทำคะแนนของกีฬานักสกีลีตต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาการใช้ทักษะกีฬานักสกีลีตในการแข่งขันได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและวิเคราะห์ทักษะกีฬานักสกีลีตในแข่งขันทุกๆ ปีเพื่อนำมาเปรียบเทียบในการพัฒนาทักษะของนักกีฬาที่นำมาใช้ว่ามีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดและเป็นข้อมูลสถิติให้กับ ผู้ฝึกสอน นักกีฬา ได้พัฒนาเทคนิคในการฝึกต่อไป

2. ควรศึกษาเน้นไปในแต่ละทักษะที่นักกีฬานำมาใช้ในการทำคะแนนในการแข่งขันกีฬานักสกีลีตแล้วทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแข่งขัน เพื่อได้พัฒนากีฬานักสกีลีตให้เป็นที่รู้จักต่อไป

3. ควรศึกษาวิเคราะห์การให้คะแนนของผู้ตัดสินกีฬานักสกีลีต เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันกับผู้ฝึกสอนกีฬาและนักกีฬาเพื่อให้เกมการแข่งขันมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมและเที่ยงตรงที่สุด รวมทั้งได้พัฒนาผู้ตัดสินและนักกีฬาไปสู่ระดับสากลมากที่สุด

บรรณานุกรม

- พระบรมราชาโชวาท พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ 28 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2531: การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 38 ตีร่งเกมส์ 9-19 กันยายน 2552.
- ครองจักร งามมีศรี. (2530). แบบทดสอบทักษะกีฬามวยไทยสำหรับนักศึกษาชายวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นักรบ ทองแดง. (2552). คู่มืออบรมผู้ตัดสินปันจักสีลัด. กรุงเทพฯ: สมาคมปันจักสีลัดแห่งประเทศไทย.
- นักรบ ทองแดง. (2553). ผลของการฝึกเตะสองแบบที่มีต่อความเร็วของการเตะในกีฬาปันจักสีลัด. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นาคิน คำศรี. (2547). การสร้างแบบทดสอบปันจักสีลัด สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประชา ฤาษุดกุล. (2542). ปันจักสีลัดสำหรับผู้ฝึกสอน และผู้ตัดสินกีฬาปันจักสีลัด. ปัตตานี: สมาคมปันจักสีลัดแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ปรีชา ตันจริยานนท์. (2514). ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยวิชาการพลศึกษา.
- โสภา กุศลวงศ์. (2543). ผลของโปรแกรมการฝึกต่างแบบที่มีต่อพลังกล้ามเนื้อ และเวลาตอบสนองของการเตะเฉียงในกีฬาเทควันโด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Abdul Rashid Aziz, Benedict Tan, Kong Chuan Teh. (2002). Physiological Responses During Matches and Profile of Elite Pencak Silat Exponents.
- Tsai, M.H. (1998). An analysis of the attacking rate, scoring rate and success rate of different attacking styles of the World Women's Taekwondo Championship Medalists. Unpublished.
- Tsai Y J.; et al. (2009). The kinematic Analysis of Spin-Whip Kick of Taekwondo in Elite Athletes. XXI ISB Congress, Poster Sessions Poster Session 1/Sport. 14:45-15:45
- Yadi Haryadi (2003). Teknik Dasar Pencak Silat Tangding. Penerbit PT.Dian rakyat Jakata. Indonesia.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

การสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ R2D2 ผ่านทางแผนที่ความรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูของผู้เรียน A Synthesis Model of Learning Activity by R2D2 Model through Knowledge Maps for Developing Teachers Competencies of Learners.

กมลวิภา กองพันธ์ สุธิตา ชัยชมชื่น จริญญา แสนธนา
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตเพชรบูรณ์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ R2D2 ผ่านทางแผนที่ความรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูของผู้เรียน 2) เพื่อหาความเหมาะสมของรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ R2D2 ผ่านทางแผนที่ความรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูของผู้เรียน และ 3) เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ R2D2 ผ่านทางแผนที่ความรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูของผู้เรียน วิจัยดำเนินการวิจัยมี 9 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของรายวิชาในหลักสูตรกับมาตรฐานด้านสาระความรู้และสมรรถนะครู 3) ร่างกรอบแนวคิดและสังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ 4) สร้างแบบสอบถามและหาคุณภาพ 5) กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ 6) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 7) เก็บรวบรวมข้อมูล 8) วิเคราะห์ข้อมูล และ 9) ปรับปรุงแก้ไขและสรุปผล ผลการวิจัยปรากฏว่าได้รูปแบบการเรียนรู้ที่ชื่อ R2D2-Kmap Model ประกอบด้วย 8 โมดูล ได้แก่ 1) Interface Module 2) Competency Module 3) Expert K-map Module 4) Learner Module 5) Teacher Module 6) Knowledge Module 7) R2D2 Module และ 8) Learning Module ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ขึ้น โดยใช้แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 23 คน พบว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.45) มีความเหมาะสมระดับ “มากที่สุด” และสามารถนำไปใช้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ : การเรียนออนไลน์, การเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน, รูปแบบ R2D2, แผนที่ความรู้, สมรรถนะครู

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

** อาจารย์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

Abstract

The purpose of this research were; 1) to synthesize model of learning activity by R2D2 Model through knowledge maps for developing teachers competencies of learners., called “R2D2-Kmap Model”; 2) to find the opportuneness of R2D2-Kmap Model; and 3) to use the R2D2-Kmap model in courseware development model. The research procedure consisted of 8 steps as follows; 1) studied journals, texts and related researches; 2) studies the relationship between subjects and teacher competency; 3) drafted framework; 4) created tools; 5) assigned experts; 6) selected samples; 7) collected data; 8) analysed data; and 9) corrected and summarized. The result of this research named R2D2-Kmap Model. They consisted of 8 modules as follows; 1) Interface Module; 2) Competency Module; 3) Expert K-map Module; 4) Learner Module; 5) Teacher Module; 6) Knowledge Module; 7) R2D2 Module and 8) Learning Module. The evaluation result of the synthesized model from 23 experts by using the questionnaire. It revealed that experts gave overall appropriate in “most” level ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.45) and R2D2-Kmap Model can be properly used as a prototype the learning model.

Keywords : Online Learning, Activity Based Learning (ABL), R2D2 Model, Knowledge Map, Teacher Competency

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และยังให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยบัญญัติไว้ว่าเด็กไทยมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ในการให้การศึกษ ผลิตและพัฒนาบุคลากรทางพลศึกษา มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรคือ การผลิต

บัณฑิตทางพลศึกษาที่มีความรู้ เจตคติ และทักษะที่ถูกต้อง มีความสามารถในด้านความเป็นครูและผู้นำทางพลศึกษา (สถาบันการพลศึกษา, 2553) และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับทิศทางการผลิตครูพลศึกษาในช่วง 15 ปี (พ.ศ. 2551–2565) ของ วณิช นิรันตรานนท์ และศศิธร นิรันตรานนท์ (2554) มีข้อค้นพบเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตครูพลศึกษาคือ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา มโนทัศน์ หลักการและทฤษฎีทางพลศึกษา มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย สามารถบูรณาการ การสอนพลศึกษาเข้ากับวิชาอื่นๆ มีทักษะใน กีฬาไทยและกีฬาสากล มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ พลศึกษามีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรม พลศึกษา สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถนำความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์

และเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนพลศึกษา และมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องและบรรลุตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และทิศทางการผลิตครูพลศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับประกาศของคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพครู ประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะ 9 ด้าน ได้แก่ 1) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) การวัดและประเมินผลการศึกษา 6) การบริหารจัดการในห้องเรียน 7) การวิจัยทางการศึกษา 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และ 9) ความเป็นครู และในปี พ.ศ. 2556 คุรุสภาได้ปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีทั้งหมด 11 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) ความเป็นครู 2) ปรัชญาการศึกษา 3) ภาษาและวัฒนธรรม 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) หลักสูตร 6) การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 9) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ 10) การประกันคุณภาพการศึกษา และ 11) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ (คุรุสภา, 2556)

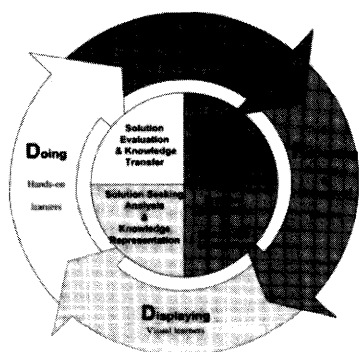
อาชีพครูพลศึกษาคือเป้าหมายของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา แต่เนื่องจากสภาพการเรียนการสอนพลศึกษาในปัจจุบันเป็นการเรียนการสอนแบบเดิมที่ให้ครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และขาดการนำความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน จึงทำให้การพัฒนาบัณฑิตครูพลศึกษาไม่ครอบคลุมตามสาระความรู้และ

สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู

การนำบทเรียนออนไลน์ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนการสอนที่มีสภาวะแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา (Active Learning) และการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเป็นผู้คิด ตัดสินใจเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยการสร้างความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ ด้วยตนเองสามารถเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ให้เข้ากับชีวิตจริง ครอบคลุมการเรียนรู้ทุกรูปแบบการเรียนรู้ หลักการเรียนการสอนที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างมากคือ หลักการสอนในเชิงกิจกรรมการเรียนรู้หรือการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) ที่มุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นแนวการสอนที่เน้นให้รู้จักคิดวิเคราะห์และเรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้ทำจริง การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ที่จะคิด แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง (วิโรจน์ ลักษณะอดิสร, 2550) และเนื่องจากเทคโนโลยีเว็บและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทมากในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำกิจกรรมออนไลน์มาใช้เป็นฐานในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการนำกิจกรรมออนไลน์มาใช้ในการสร้างและพัฒนาความรู้ความสามารถด้านสมรรถนะครูของผู้เรียน โดยผ่านการใช้กิจกรรมออนไลน์ ดังที่ Carl Lee, Felix Famoye (2005) ได้ศึกษาการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน คือ กิจกรรมการลงมือปฏิบัติจริงผ่านระบบออนไลน์ ในรายวิชาสถิติ ผลที่ได้คือ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้าน 1) การแก้ปัญหาและทักษะการให้เหตุผล 2) การทำงานเป็นทีม 3) มีทัศนคติที่ดี 4) มีทักษะ

ในการเรียน และ 5) มีทักษะในการเขียนและการนำเสนอได้ดีขึ้น

R2D2 โมเดล เป็นรูปแบบสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์ พัฒนาขึ้นโดย Dr. Curtis Bonk of Indiana University and Dr. Ke Zhang of Wayne State University โดยได้แนวคิดมาจากวงจรการเรียนรู้ของ Kolb, 4MAT ของ McCarthy และรูปแบบสไตล์การเรียนรู้แบบ VARK ของ Mills เป็นรูปแบบการเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนแบบออนไลน์ การเรียนการสอนทางไกล และเหมาะกับผู้เรียนในทุกสไตล์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม Read, Reflect, Display และ Do (Bonk, Curtis J; Zhang, Ke, 2006) มีผู้นำรูปแบบ R2D2 ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนออนไลน์ในสถาบันการสอนทักษะทางภาษา พบว่า เกิดผลดีแก่ผู้เรียนในด้านการจดจำคำศัพท์ การออกเสียง การจดบันทึก และการนำเสนอผลงาน (Helen Cartne, Julia Hallas, 2009)

ภาพ 1 R2D2 Model

ที่มา : (Bonk, Curtis J; Zhang, Ke, 2006)

การจัดการความรู้ (KM) เป็นกิจกรรมในการแปรข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ แปรสารสนเทศ

ให้เป็นความรู้ และใช้ความรู้เพื่อการปฏิบัติ (Action) การจัดทำแผนที่ความรู้ (Knowledge Mapping) เป็นขั้นตอนหนึ่งในการจัดการความรู้ แผนที่ความรู้ช่วยให้มีเค้าโครงที่ช่วยให้มองเห็นความรู้เป็นรูปธรรม (รุ่งศักดิ์ พงษ์ใส, 2550) ดังปรากฏในงานวิจัยของ Adela Lau, Eric Tsui (2009) พบว่า การใช้แผนที่ความรู้ในการจัดการความรู้เป็นการฝึกฝน แบ่งปันความรู้ในสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกัน สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้นโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ โดยนำเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน มีขั้นตอนการเรียนอย่างเป็นระบบ มีการจัดการความรู้อย่างเป็นรูปธรรม จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามศักยภาพและสามารถที่พัฒนาความรู้และสมรรถนะครูได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู การเรียนออนไลน์ การเรียนโดยใช้กิจกรรมกับรูปแบบการเรียน R2D2 และกระบวนการจัดการความรู้ด้วยวิธีสร้างแผนที่ความรู้ มาบูรณาการเพื่อสังเคราะห์เป็น “รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนแบบ R2D2 ผ่านทางแผนที่ความรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูของผู้เรียน” (A Model of Learning Activity by R2D2 Model through Knowledge Maps for Developing Teachers Competencies of Learners) หรือที่เรียกว่า R2D2-Kmap Model

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบ R2D2-Kmap Model

2. เพื่อหาความเหมาะสมของรูปแบบ R2D2-Kmap Model ที่สังเคราะห์ขึ้น

3. เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาบทเรียนตามรูปแบบ R2D2-Kmap Model

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร วิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ข้อบังคับและประกาศของคุรุสภา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา การเรียนออนไลน์ การเรียนการสอนผ่านกิจกรรม รูปแบบการเรียนรู้แบบ R2D2 แผนที่ความรู้ รวมทั้งการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทิศทางการผลิตครูพลศึกษาในช่วง 15 ปี (พ.ศ. 2551-2565) (วณิช นิรันตรานนท์ และ ศศิธร นิรันตรานนท์, 2554) การพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (รัชนิกร ทัพชัย, 2552) การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน โดยการปฏิบัติกิจกรรมออนไลน์แบบเวลาจริง (Carl Lee, Felix Famoye, 2005) การศึกษาโมเดล R2D2 เพื่อการสอนทักษะทางภาษา (Helen Cartne, Julia Hallas, 2009) และ ประสิทธิภาพของการจัดการความรู้ในสภาพแวดล้อมแบบอีเลิร์นนิ่ง (Adela Lau, Eric Tsui, 2009)

2. ศึกษาความสัมพันธ์ของรายวิชากับมาตรฐานด้านสาระความรู้และสมรรถนะครู

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา กับมาตรฐานด้านสาระความรู้และสมรรถนะครู 9 ด้าน พบรายวิชาที่มีความเกี่ยวข้องทั้งหมด 8 รายวิชา ได้แก่ 1) วิชาภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู 2) วิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3) วิชาจิตวิทยาสำหรับครู

4) วิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา 5) วิชาพื้นฐานการศึกษา 6) วิชาการวิจัยทางการศึกษา 7) วิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และ 8) วิชาพื้นฐานวิชาชีพครู

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ของรายวิชากับมาตรฐานด้านสาระความรู้และสมรรถนะครู

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู	รายวิชาหลักสูตร ศึกษาศาสตรบัณฑิต สถาบันการพลศึกษา
1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู	1. กศ 003003 ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
2. การพัฒนาหลักสูตร	2. กศ 022015 หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้	
4. จิตวิทยาสำหรับครู	3. กศ 053005 จิตวิทยาสำหรับครู
5. การวัดและประเมินผลการศึกษา	4. กศ 041001 การวัดและประเมินผลการศึกษา
6. การบริหารจัดการในห้องเรียน	5. กศ 011005 พื้นฐานการศึกษา
7. การวิจัยทางการศึกษา	6. กศ 042003 การวิจัยทางการศึกษา
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	7. กศ 031003 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
9. ความเป็นครู	8. กศ 012002 พื้นฐานวิชาชีพครู

3. ร่างกรอบแนวคิดและสังเคราะห์

3.1 ร่างกรอบแนวคิด

ร่างกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model ซึ่งประกอบไปด้วยกรอบแนวคิดดังนี้ 1) สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู 2) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ 3) การเรียนการสอนผ่านกิจกรรม 4) รูปแบบการเรียนรู้แบบ R2D2 และ 5) แผนที่ความรู้

3.2 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้

สังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา กับสมรรถนะด้านสาระความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพครู

โดยได้ต้นแบบของรูปแบบการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ขึ้น เรียกว่า R2D2-Kmap Model

4. สร้าง ทาคุณภาพแบบสอบถาม

4.1 สร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถาม มีวิธีการ คือ ออกแบบแบบสอบถามจากผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ซึ่งได้แบบสอบถามทั้งหมด 5 ตอน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ และ 5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้โดยรวม

4.2 การหาคุณภาพแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ได้จากการออกแบบไปหาคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม จากผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นผู้มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีตำแหน่งเป็นครูชำนาญการพิเศษ 2) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ผลการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา วิจัยการศึกษา หรือวิจัยและพัฒนาหลักสูตร จำนวน 5 ท่าน

4.3 ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม

ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถามสำหรับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ต่อไป

5. คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประเมินรูปแบบการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ขึ้น โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ผู้ช่วย

ศาสตราจารย์ หรืออาจารย์ 2) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก 3) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และพัฒนาหลักสูตร เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คอมพิวเตอร์ศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา หรือเทคโนโลยีการศึกษา

6. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้เชี่ยวชาญ โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 23 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

6.1 สืบค้นข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด

6.2 ติดต่อและประสานงานผู้เชี่ยวชาญตามข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น และขอรับคำยืนยันในการตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญ

6.3 ทำเรื่องขอแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญที่ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

7. เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

7.1 ส่งแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยส่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการประเมินไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธี 1) ส่งข้อมูลด้วยตนเอง 2) ส่งทางไปรษณีย์ และ 3) ส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วย 1) รูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model 2) เอกสารประกอบการประเมิน และ 3) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model

7.2 ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ

ผู้เชี่ยวชาญที่ดำเนินการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap

Model ตามข้อคำถามในแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ

7.3 ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับแบบประเมิน

เมื่อผู้เชี่ยวชาญดำเนินการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ดำเนินการส่งกลับแบบสอบถามพร้อมข้อมูลการประเมินกลับมายังผู้วิจัย

8. ผู้วิจัยสรุปผล วิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามพร้อมข้อมูลการประเมิน และข้อเสนอแนะ ได้ดำเนินการดังนี้

8.1 สรุปผลรูปแบบการเรียนรู้

การสรุปผลรูปแบบการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิด ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ และ ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้โดยรวม

8.2 สถิติที่ใช้

1) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 คือ การหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 ถึง ตอนที่ 5 คือ ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

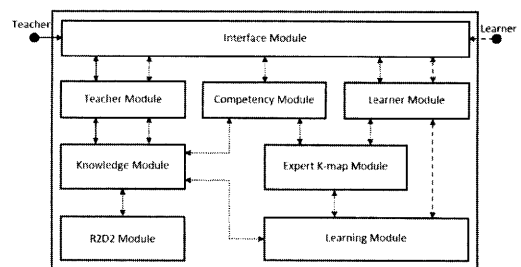
9. ปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และสร้างเป็นรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model ต้นแบบ

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้

ได้ “รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ R2D2 ผ่านทางแผนที่ความรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูของผู้เรียน” หรือที่เรียกว่า R2D2-Kmap Model ประกอบด้วย

ภาพ 2 R2D2-Kmap Model

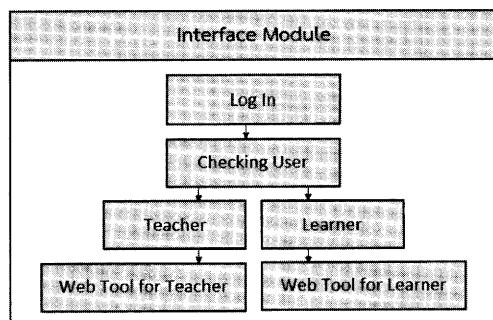
- > สัญลักษณ์แสดงเส้นทางการติดต่อสื่อสาร
- การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับโมดูล
-> การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับโมดูล
- การติดต่อสื่อสารระหว่างโมดูล

1.1 Interface Module

1.1.1 ทำหน้าที่เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถผ่านเข้าระบบเพื่อทำกิจกรรมการเรียนการสอน ตรวจสอบสถานะผู้ใช้ จัดเตรียมเครื่องมือบนเว็บให้เหมาะสมกับผู้ใช้ การนำเสนอผ่านทางจอภาพกับผู้ใช้ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับระบบ

1.1.2 ประกอบด้วย 1) Log In เป็นส่วนที่ใช้ในการเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ 2) Checking User เป็นส่วนที่ใช้ในการตรวจสอบสถานะของผู้ที่เข้าสู่ระบบ 3) Teacher เป็นสถานะของผู้ใช้ที่เข้าสู่

ระบบในฐานะผู้สอน 4) Learner เป็นสถานะของผู้ใช้ที่เข้าสู่ระบบในฐานะผู้เรียน 5) Web Tool for Teacher เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดเตรียมเครื่องมือบนเว็บ ให้เหมาะสมกับผู้สอน และ 6) Web Tool for Learner เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดเตรียมเครื่องมือบนเว็บให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ภาพ 3 Interface Module

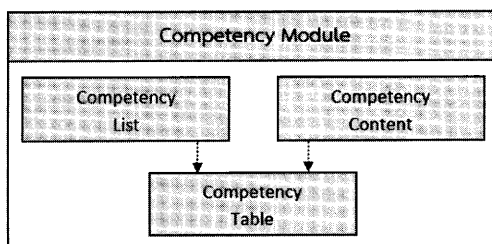
1.1.3 กระบวนการทำงาน 1) ผู้ใช้ Log In เพื่อเข้าสู่ระบบ 2) ระบบจะตรวจสอบสถานะของผู้ใช้ 3) ระบบจะทำการจัดเตรียมเครื่องมือบนเว็บและการนำเสนอให้เหมาะสมกับสถานะของผู้ใช้

1.2 Competency Module

1.2.1 ทำหน้าที่เก็บข้อมูลด้านสมรรถนะครูในลักษณะของตาราง เรียกว่าตารางสมรรถนะครู (Competency Table) ประกอบด้วย รายการของสมรรถนะครูทั้ง 9 ด้าน และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องของแต่ละด้าน เพื่อไว้ให้ Expert K-map Module นำไปใช้

1.2.2 ประกอบด้วย 1) Competency List เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บสาระความรู้และสมรรถนะของมาตรฐานความรู้ของสมรรถนะครูทั้ง 9 ด้าน 2) Competency Content เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บหัวเรื่อง (Topic) และเนื้อหา

(Content) ของแต่ละสาระความรู้ตามมาตรฐานความรู้ทั้ง 9 ด้าน และ 3) Competency Table เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บความสัมพันธ์ระหว่างสาระความรู้ของมาตรฐานความรู้ของสมรรถนะครูทั้ง 9 ด้าน กับหัวเรื่องและเนื้อหา เพื่อใช้สำหรับการอ้างอิงในการจัดการเรียน

ภาพ 4 Competency Module

1.2.3 กระบวนการทำงาน

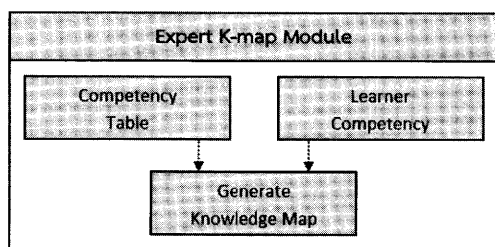
1) บันทึกข้อมูล Competency List เข้าสู่ระบบ 2) บันทึกข้อมูล Competency Content เข้าสู่ระบบ และ 3) ระบบสร้างตาราง Competency Table เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Competency List กับ Competency Content

1.3 Expert K-map Module

1.3.1 ทำหน้าที่สร้างแผนที่ความรู้ (Knowledge Map) ของผู้เรียนแต่ละคนจากการเปรียบเทียบโดยใช้เทคนิคการซ้อนทับ (Overlay) ระหว่างตารางสมรรถนะครู (Competency Table) กับความรู้ด้านสมรรถนะครูของผู้เรียน (Learner Competency) ที่ได้มาจากการสอบก่อนเรียน เพื่อแสดงถึงสถานะด้านสมรรถนะครูของผู้เรียนคนนั้นๆ และเป็นเครื่องมือช่วยในการนำทางทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

1.3.2 ประกอบด้วย 1) Competency Table เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บความ

สัมพันธ์ระหว่าง Competency List กับ Competency Content 2) Learner Competency เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บสถานะความรู้ด้านสมรรถนะครูของผู้เรียนแต่ละคนที่ได้มาจากการสอบวัดสมรรถนะครูก่อนเรียน และ 3) Generate Knowledge Map เป็นส่วนที่ใช้ในการสร้างแผนที่ความรู้ของผู้เรียนแต่ละคน โดยจะแสดงถึงความรู้ด้านสมรรถนะครู ในส่วนที่ผู้เรียนมีและส่วนที่ผู้เรียนยังขาด

ภาพ 5 Expert K-map Module

1.3.3 กระบวนการ 1) ระบบดึงข้อมูลจาก Competency Table 2) ระบบประมวลผลจากการสอบก่อนเรียน และ 3) ระบบสร้างแผนที่ความรู้ (Generate Knowledge Map)

1.4 Learner Module

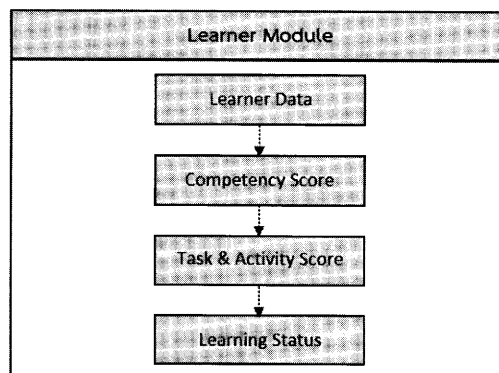
1.4.1 ทำหน้าที่เก็บข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคน (Learner Data) เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้ Expert K-map Module นำไปการสร้างแผนที่ความรู้

1.4.2 ประกอบด้วย 1) Learner Data เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน 2) Competency Score เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บคะแนนด้านความรู้และสมรรถนะครูของผู้เรียน 3) Task & Activity Score เป็นส่วนที่ใช้

ในการเก็บคะแนนของงาน และกิจกรรมที่ทำระหว่างเรียน และ 4) Learning Status เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บสถานะทางการเรียนของผู้เรียน

1.4.3 กระบวนการทำงาน

1) บันทึกข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนในส่วนของ Learner Data 2) ประมวลผลหาค่า Competency Score จากการสอบก่อนเรียน 3) ประมวลผลหาค่า Task & Activity Score ของผู้เรียนแต่ละคน และ 4) ประมวลผลเพื่อหาสถานะทางการเรียน Learning Status ของผู้เรียน

ภาพ 6 Learner Module

1.5 Teacher Module

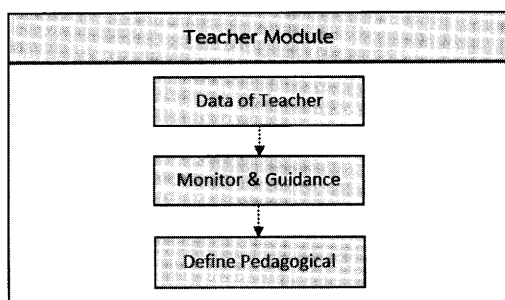
1.5.1 ทำหน้าที่เก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้สอน ติดตาม แนะนำและให้การช่วยเหลือการเรียนรู้ของผู้เรียน และทำหน้าที่กำหนดรูปแบบการสอนหรือกระบวนการสอน ตามเนื้อหา งาน และกิจกรรม ที่สนับสนุนกิจกรรมตามรูปแบบ R2D2 เพื่อจัดเก็บไว้ในโมดูลองค์ความรู้ (Knowledge Module)

1.5.2 ประกอบด้วย 1) Data of Teacher เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้สอน 2) Monitor & Guidance เป็นส่วนที่

ผู้สอนใช้ในการเฝ้าดู ติดตาม แนะนำและให้การช่วยเหลือทางการเรียนแก่ผู้เรียน และ 3) Define Pedagogical เป็นส่วนที่ผู้สอนใช้ในการกำหนดรูปแบบหรือกระบวนการสอน ตามเนื้อหา งาน และกิจกรรมการเรียน โดยคำนึงถึงกิจกรรมทางการเรียนที่สนับสนุนกิจกรรมตามรูปแบบ R2D2

1.5.3 กระบวนการทำงาน

1) บันทึกข้อมูลพื้นฐานของผู้สอน ในส่วนของ Data of Teacher 2) ผู้สอนเฝ้าดู ติดตาม แนะนำ และให้การช่วยเหลือทางการเรียนแก่ผู้เรียน และ 3) ผู้สอนกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนหรือกระบวนการสอนในระบบ

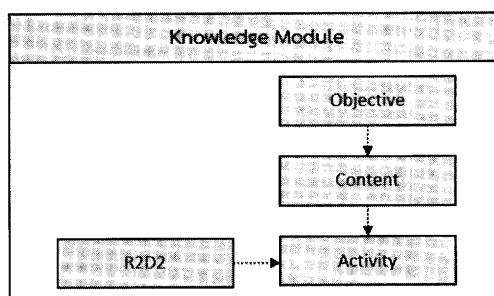
ภาพ 7 Teacher Module

1.6 Knowledge Module

1.6.1 ทำหน้าที่ในการเก็บองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในลักษณะของตารางหรือเรียกว่าตารางความรู้ (Knowledge Table) ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา งาน และกิจกรรมการเรียน ตามรูปแบบที่สนับสนุนกิจกรรมตามรูปแบบ R2D2 ของทุกๆ หัวเรื่อง (Topic)

1.6.2 ประกอบด้วย 1) Objective เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) Content เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บหัวเรื่อง และ

รายละเอียดของเนื้อหาที่สัมพันธ์กับความรู้ 3) R2D2 เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บรูปแบบของกิจกรรมทางการเรียนแบบออนไลน์ ตามรูปแบบ R2D2 ที่สัมพันธ์กับความรู้ และ 4) Activity เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามความรู้ วัตถุประสงค์ และเนื้อหา โดยเน้นกิจกรรมแบบออนไลน์ตามรูปแบบ R2D2

ภาพ 8 Knowledge Module

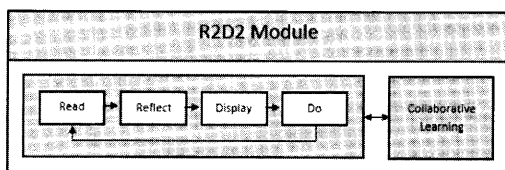
1.6.3 กระบวนการทำงาน

1) บันทึกจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) บันทึกเนื้อหาการเรียนรู้ 3) ดึงข้อมูลการจัดกิจกรรมทางการเรียนโดยอาศัยรูปแบบ R2D2 จาก R2D2 Module และ 4) บันทึกงาน และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สัมพันธ์กับ R2D2 Module

1.7 R2D2 Module

1.7.1 ทำหน้าที่เก็บข้อมูลรูปแบบของกิจกรรมการเรียนโดยอาศัยรูปแบบกิจกรรมตามโมเดล R2D2 ใช้สำหรับเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนในส่วนของ Knowledge Module เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ตามรูปแบบ R2D2 ทั้งนี้ ในระหว่างเรียนผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ได้

1.7.2 ประกอบด้วย 1) Read เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเรียนแบบออนไลน์ โดยเน้นการอ่าน การฟัง และการพูด 2) Reflect เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเรียนแบบออนไลน์ โดยเน้นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจ 3) Display เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเรียนแบบออนไลน์ โดยเน้นการดู 4) Do เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเรียนแบบออนไลน์ โดยเน้นการลงมือกระทำและการปฏิบัติ และ 5) Collaborative Learning เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเว็บ คือ ระบบการเรียนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ตลอดเวลาที่มีการทำกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพ 9 R2D2 Module

1.7.3 กระบวนการทำงาน

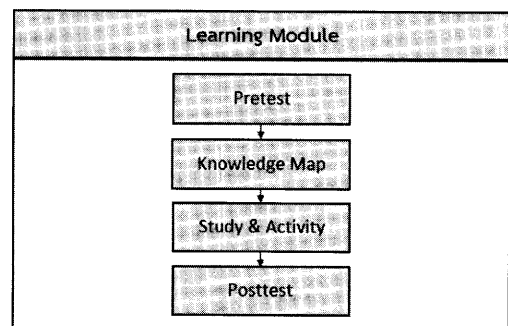
1) บันทึกกิจกรรมทางการเรียนตามรูปแบบ R2D2 และ 2) บันทึกรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมทางการเรียนตามรูปแบบ R2D2

1.8 Learning Module

1.8.1 ทำหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่ต้นกระบวนการจนสิ้นสุดกระบวนการ ทั้งการทำแบบทดสอบก่อนเรียน การเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนตามแผนที่ความรู้ของแต่ละคน ศึกษาเสนอเนื้อหาบทเรียน การศึกษาโจทย์หรืองานที่กำหนด การ

ปฏิบัติกิจกรรมทางการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน ที่กำหนดจากผู้สอน และการทำแบบทดสอบหลังเรียน

1.8.2 ประกอบด้วย 1) Pretest เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดการสอบก่อนเรียนให้แก่ผู้เรียนก่อนการเข้าเรียนในระบบ 2) Knowledge Map เป็นส่วนที่ใช้ในการแสดงแผนที่ความรู้ของผู้เรียน โดยจะแสดงผลเป็นภาพสถานะของความรู้ในส่วนที่ผู้เรียนมีและส่วนที่ผู้เรียนยังขาด และสามารถเชื่อมโยงไปยังความรู้ในส่วนที่ผู้เรียนยังขาด 3) Study & Activity เป็นส่วนที่ใช้ในการศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) Posttest เป็นส่วนที่ใช้ในการจัดสอบหลังเรียนให้แก่ผู้เรียน

ภาพ 10 R2D2 Module

1.8.3 กระบวนการทำงาน 1) ผู้เรียนต้องสอบก่อนเรียน ก่อนการเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ในระบบ 2) ระบบจะทำการสร้างแผนที่ความรู้ (Knowledge Map) ให้ผู้เรียน เพื่อใช้สำหรับการเชื่อมโยงไปยังกิจกรรมการเรียนรู้ในส่วน of ความรู้ที่ยังขาด 3) ผู้เรียนต้องศึกษาเนื้อหาและกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในระบบ และ 4) สอบหลังเรียน

2. ผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 23 คน โดยการใช้แบบสอบถาม พบว่าด้านความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.45) มีความเหมาะสมระดับ “มากที่สุด” และนอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะว่าเป็นรูปแบบที่มีความน่าสนใจ หากพัฒนาให้ดียิ่งจะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะครูสามารถประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรม และพัฒนาศักยภาพความเป็นครูได้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านกรอบแนวคิด	4.33	0.66	มาก
2. ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.52	มากที่สุด
3. ด้านองค์ประกอบ	4.63	0.45	มากที่สุด
4. ด้านรูปแบบการเรียนรู้	4.47	0.61	มาก
รวม	4.59	0.45	มากที่สุด

สรุป อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model 2) หาความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model และ 3) ใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model

ผลการวิจัยได้รูปแบบการเรียนรู้ชื่อ R2D2-Kmap Model ซึ่งประกอบด้วย 8 โมดูล ได้แก่ 1) Interface Module 2) Competency

Module 3) Expert K-map Module 4) Learner Module 5) Teacher Module 6) Knowledge Module 7) R2D2 Module และ 8) Learning Module

1. ความเหมาะสมของรูปแบบ

ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model ในระดับ “มากที่สุด” ซึ่งมีค่าสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับ “มาก”

2. กรอบแนวคิดของรูปแบบ

กรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) สารความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู 2) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ 3) การเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรม 4) รูปแบบการเรียนรู้แบบ R2D2 และ 5) แผนที่มีความรู้ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model ต่อไป

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรม 1) ขั้นการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน 2) ขั้นการสร้างแผนที่ความรู้ และ 3) ขั้นการทำกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ตามรูปแบบ R2D2

4. องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ มีข้อค้นพบดังนี้

4.1 Interface Module

ด้านกระบวนการทำงาน มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้ 1) ผู้ใช้ล็อกอิน เพื่อเข้าสู่ระบบ 2) ระบบจะทำการตรวจสอบสถานะของผู้ใช้ว่ามีสถานะเป็นผู้สอน

หรือผู้เรียน และ 3) ระบบจะทำการจัดเตรียมเครื่องมือบนเว็บและการนำเสนอให้เหมาะสมกับกับสถานะของผู้ใช้ทั้งผู้สอน และผู้เรียน

4.2 Competency Module

ด้านกระบวนการทำงาน มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้ 1) บันทึกข้อมูล Competency List เข้าสู่ระบบ 2) บันทึกข้อมูล Competency Content เข้าสู่ระบบ และ 3) ระบบสร้างตาราง Competency Table แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Competency List กับ Competency Content

4.3 Expert K-map Module

ด้านกระบวนการทำงาน มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้ 1) ระบบดึงข้อมูลจาก Competency Table 2) ระบบประมวลผลจากการสอบก่อนเรียน เพื่อหาสถานะของความรู้ด้านสมรรถนะครูของผู้เรียน และ 3) ระบบสร้างจะสร้างแผนที่ความรู้ โดยใช้เทคนิคการซ้อนทับ ระหว่างตารางสมรรถนะครูกับความรู้ด้านสมรรถนะครูของผู้เรียน

4.4 Learner Module

ด้านกระบวนการทำงาน มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้ 1) บันทึกข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนในส่วน Learner Data 2) ประมวลผลหาค่า Competency Score ของผู้เรียนจากการสอบก่อนเรียน 3) ประมวลผลหาค่า Task & Activity Score ของผู้เรียน ซึ่งได้จากการทำงาน และกิจกรรมระหว่างเรียน และ 4) ประมวลผลเพื่อหาสถานะทางการเรียน Learning Status ของผู้เรียนแต่ละคน

4.5 Teacher Module

ด้านกระบวนการทำงาน มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” โดยมีกระบวนการทำงาน

ดังนี้ 1) บันทึกข้อมูลพื้นฐานของผู้สอน ในส่วนของ Data of Teacher 2) ผู้สอนทำหน้าที่ในการเฝ้าดูติดตาม แนะนำและให้การช่วยเหลือการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และ 3) ผู้สอนแต่ละคนกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนหรือกระบวนการสอนในระบบตามเนื้อหา งานที่มอบหมาย และกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงกิจกรรมทางการเรียนที่สนับสนุนกิจกรรมตามรูปแบบ R2D2 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียน

4.6 Knowledge Module

ด้านกระบวนการทำงาน มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้ 1) บันทึกจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) บันทึกเนื้อหาการเรียนรู้ 3) ดึงข้อมูลการจัดกิจกรรมทางการเรียนโดยอาศัยรูปแบบ R2D2 จาก R2D2 Module และ 4) บันทึกงาน และกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับ R2D2 Module

4.7 R2D2 Module

ด้านกระบวนการทำงาน มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้ 1) บันทึกกิจกรรมทางการเรียนตามรูปแบบ R2D2 ทั้ง Read, Reflect, Display และ Do และ 2) บันทึกรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สัมพันธ์กับกิจกรรมทางการเรียนตามรูปแบบ R2D2

4.8 Learning Module

ด้านหน้าที่ของ Learning Module มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” โดยมีหน้าที่เป็นส่วนที่ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่ต้นกระบวนการจนถึงสุดกระบวนการ ทั้งการทำแบบทดสอบก่อนเรียน การเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนตามแผนที่ความรู้ (Knowledge Map) การศึกษาเสนอเนื้อหาบทเรียน (Study) การศึกษาโจทย์หรืองาน (Task) ที่กำหนด การ

ปฏิบัติการกิจกรรมทางการเรียน (Activity) ตามรูปแบบการเรียนการสอน (Pedagogical) ที่กำหนดจากผู้สอน และการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest)

5. รูปแบบการเรียนโดยรวม

5.1 รูปแบบด้านสมรรถนะครู

สมรรถนะครูของผู้เรียนด้าน “ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู” เป็นด้านที่มีความเหมาะสม “มากที่สุด” ในการจัดทำบทเรียนออนไลน์เนื่องจากเป็นสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี และสามารถที่จะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ซึ่งต้องมีสาระความรู้ ดังนี้ 1) ภาษาไทยสำหรับครู 2) ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ สำหรับครู และ 3) เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครูส่วนสมรรถนะ ประกอบด้วย 1) สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทย เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง 2) สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง และ 3) สามารถใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน

5.2 ด้านมาตรฐานการประเมิน

มาตรฐานการประเมิน ด้านความเป็นประโยชน์ เป็นด้านที่มีความเหมาะสม “มากที่สุด” เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาที่สามารถพัฒนาสมรรถนะครูด้านสาระความรู้ของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อการปรับปรุงรูปแบบ

เนื่องจากในปี พ.ศ. 2556 ครูสภาได้ปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู จาก 9 มาตรฐานความรู้ เป็น 11 มาตรฐานความรู้ ตามข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เพื่อเป็นการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้มีความทันสมัย จึงจำเป็นต้องหาความสัมพันธ์ของรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา กับสาระความรู้และสมรรถนะทั้ง 11 มาตรฐาน เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ R2D2-Kmap Model ที่สังเคราะห์ขึ้น

2. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ R2D2-Kmap Model ที่สังเคราะห์ขึ้น มีความเหมาะสมที่ระดับ “มากที่สุด” ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาความเหมาะสมตามมาตรฐานการประเมิน ด้านความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสมระดับ “มากที่สุด” ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.57) และด้านความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมระดับ “มาก” ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.89) จึงมีเหตุผลสมควรที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ขึ้นนี้ ไปใช้ในการพัฒนาเป็นบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ R2D2 ผ่านทางแผนที่ความรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูของผู้เรียน ต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คุรุสภา. (2556). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556**. [ออนไลน์] สืบค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2556. จาก <http://edudean.org/ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ-พ.ศ.2556.pdf>
- รัชนิกร ทัพชัย. (2552). **การพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน กรณีศึกษา การแก้ปัญหาความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- รุ่งศักดิ์ พงษ์ไสว. (2550). **การจัดการความรู้เกี่ยวกับจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว : กรณีศึกษา จังหวัดราชบุรี, การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- วณิช นิรันตรานนท์ และศศิธร นิรันตรานนท์. (2554). **ทิศทางการผลิตครูพลศึกษาในช่วง 15 ปี (พ.ศ. 2551-2565)**. [ออนไลน์] สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2554. จาก www.ipeud.ac.th/images/pulldown_1222762749/b.pdf
- วิโรจน์ ลักขณาอดิศร. (2550). **ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) และการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activities Based Learning : ABL)** [ออนไลน์] สืบค้นวันที่ 18 สิงหาคม 2554. จาก http://www.se-edlearning.com/LinkClick.aspx?fileticket=FenbQDYmzcc%3d&tabid=36&mid=350UploadClinic/RFID/A_ReflexRFID.pdf
- สถาบันการพลศึกษา. (2553). **หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) สาขาวิชาพลศึกษา (ปรับปรุง 2553)**. อุดรธานี.
- Adela Lau, Eric Tsui. (2009). **Knowledge management perspective on e-learning effectiveness**. Contents lists available at ScienceDirect. Knowledge-Based Systems. journal homepage: www.elsevier.com/locate/knosys, Pp.324-325.
- Bonk, Curtis J; Zhang, Ke. (2006). **Introducing the R2D2 Model : Online learning for the diverse learners of this world**. Distance Education; Aug 2006; 27, 2; ProQuest Research Library. Pp.249-264.
- Carl Lee, Felix Famoye. (2005). **Activity-based Learning Using Real-Time Online Hands-on Activities**. United States Conference on Teaching Statistics (USCOTS).
- Helen Cartne; Julia Hallas. (2009). **Exploring the R2D2 model for online learning Activities to teach academic language skills**. Proceedings ascilite Auckland 2009. Pp.111-115.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

พฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกระบี่ Exercise behaviors of pupils in Krabi province

ก้องเกียรติ เขยชม
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายและหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ จำนวน 221 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 39,472 คน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 494 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในการนี้ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว พบว่า มีความเที่ยงเป็นที่ยอมรับได้ตามหลักวิชาการ และจากการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.96

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าอัตราส่วนร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและหาค่าสถิติพรรณนาของพฤติกรรมการออกกำลังกาย รวมทั้งหาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ โดยการทำการไขว้ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร มีความคิดว่าคนเราต้องมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การออกกำลังกายเป็นประจำทำให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง การออกกำลังกายเป็นเรื่องง่ายไม่ยุ่งยาก การออกกำลังกายเป็นเรื่องจำเป็นไม่เสียเวลาแต่อย่างใด การออกกำลังกายเป็นกิจกรรมสนุกสนาน อยู่ในระดับสูง และมีความคิดว่าไม่มีกิจกรรมใดทดแทนการออกกำลังกายได้อยู่ในระดับปานกลาง

2. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย ส่วนระดับชั้นที่ศึกษาของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายด้านเจตคติกับความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย สำหรับอาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายด้านเจตคติ การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการออกกำลังกาย

3. ระดับชั้นที่ศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายด้านการรับรู้ประโยชน์ วิธีการ และอุปสรรคของออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายด้านความรู้ และวิธีการการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

The purpose of this study aimed to study exercise behavior and relationship between personal characteristics and exercise behaviors of pupils in Krabi province. The population of this study was pupils from 221 schools in Krabi province, totaling 39,472 people. The sample size of this research was determined using the formula of the Yamane at the tolerance level of $\pm 5\%$ —totaling 494 people. Instruments used in this research were open-ended and five-scales rating questionnaires. The questionnaires were considerate for content validity and reliability utilizing the Cronbach's coefficient alpha with the equivalence of 0.96.

Percentage distribution was applied for determining the general individual data, descriptive statistics for evaluating exercise behavior and Pearson Chi-square for testing relationship between personal characteristics and exercise behavior of the pupils in Krabi province.

Summary of findings

1. Most of the population in this study were females, studying primary school in grade 1, their parents were farmers. The pupils though that people need to exercise regularly, and that exercise was very important for health, very easy to practice, needed not much time, contained lot of fun at a high level. Also, they believed that there was no other activity substituting exercise at a moderate level.

2. There was no relationship between gender and exercise behavior. As well, there was no relationship between grade levels and exercise behavior in the lights of attitudes and knowledge about exercise. Also, there was no relationship between occupations of the parents and exercise behavior in the lights of attitudes, exercise benefits perceiving and knowledge about exercise and obstacles in exercise.

3. There was relationship between grade levels of the pupils and exercise behaviors in the lights of exercise benefits perceiving, how of exercise and obstacles in exercise at a significance level of .05.

4. There was relationship between occupations of the parents and exercise behaviors in the lights of knowledge about exercise, and how of exercise at a significance level of .05.

Keywords : behavior, exercise and pupils.

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรด้านการกีฬาให้มีคุณภาพหรือการให้ความรู้ความเข้าใจ แก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับความสำคัญของการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะทำให้ประชากรไทยมีค่านิยมการออกกำลังกายและมีความสนใจเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ว่า “...การกีฬานั้น ย่อมเป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วกันแล้วว่า เป็นปัจจัยในการบริหารร่างกายให้แข็งแรงและฝึกอบรมจิตใจให้ผ่องแผ้วร่าเริง รู้จักแพ้และชนะไม่เอาัดเอาเปรียบกัน มีการให้อภัยซึ่งกันและกัน สามัคคีกลมเกลียวกัน อย่างที่เรียกกันว่ามีน้ำใจเป็นนักกีฬา...”

ดังนั้น การออกกำลังกายจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับทุกคน ซึ่งแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนไทยได้รับการส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาอย่างถูกต้องจนเป็นวิถีชีวิตมีสุขภาพ สมรรถภาพที่ดี มีคุณภาพ จริยธรรม และมีน้ำใจนักกีฬาหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว เพื่อความสามัคคี สมานฉันท์ โดยมีเป้าหมายหลักข้อหนึ่งคือ เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ และทักษะในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาขั้นพื้นฐาน โดยเด็กและเยาวชนอายุ 3 - 11 ปี มีทักษะพื้นฐานการเคลื่อนไหวพื้นฐาน

เช่น การเดิน วิ่ง กระโดด ปีนป่าย ยืดหยุ่นและการเล่นผาดโผน ตามเกณฑ์ความสามารถของแต่ละระดับอายุ อายุ 12 - 18 ปี มีทักษะพื้นฐานการเล่นกีฬาอย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา ตามความสามารถของเพศและอายุ

การออกกำลังกายเป็นพฤติกรรมสุขภาพที่มีประโยชน์ (Kim, 2004) และสำคัญยิ่งสำหรับวัยเด็ก เพราะนอกจากผลทางด้านร่างกายแล้ว สิ่งสำคัญยิ่งกว่านั้นคือ ผลต่อพฤติกรรมเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งการออกกำลังกายของเด็กไม่จำเป็นจะต้องเป็นรูปแบบเท่านั้น แต่ยักรวมถึงกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสุขสนาน และเป็นกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาการตามวัยด้วย (วิศาล คันธรัตน์กุล, 2549) นอกจากนั้น

การออกกำลังกายทำให้ระบบอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายได้รับการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นระบบหัวใจ ผู้ที่ฝึกซ้อมกีฬาระยะเวลานาน ๆ สามารถหายใจเข้าออกได้อย่างเต็มที่ อัตราการหายใจสภาวะปกติจะลดลง ผลต่อระบบไหลเวียนโลหิตทำให้มีปริมาณเลือดเพิ่มขึ้น เป็นผลให้กล้ามเนื้อหัวใจแข็งแรงเป็นการป้องกันโรค หัวใจเสื่อมสมรรถภาพหรือหัวใจวายได้ (วุฒิพงษ์ ปรมัตถการ, 2537)

นอกจากนี้ การออกกำลังกายและการเล่นกีฬายังเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ทำพ่ายความสามารถ และสร้างสุขภาพที่ดีให้กับทุกคน ทุกเพศทุกวัยล้วนต้องออกกำลังกายเพราะการ

ออกกำลังกาย นอกจากจะทำให้มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสมรรถภาพทางกายและสุขภาพที่ดีแล้วยังทำให้มีรูปร่างที่สง่างาม จิตใจที่แจ่มใส เบิกบาน ไม่โมโหง่าย อารมณ์ที่ดี ไม่ใจร้อน มีความสุขุมรอบคอบ มีไหวพริบและสติปัญญาที่ดี อีกทั้งยังเป็นการช่วยป้องกันการเสื่อมโทรมของสุขภาพและยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่มีมั่วสุมกับยาเสพติด อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ เพราะนักเรียนเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศ ซึ่งนอกจากนักเรียนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการแล้ว ช่วงวัยเด็กเป็นช่วงที่เด็กซึมซับและเรียนรู้พฤติกรรมการออกกำลังกายร่วมไปกับการเรียนรู้วิชาการในโรงเรียน เป็นโอกาสอันดีที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมพฤติกรรมการออกกำลังกาย อันจะเป็นผลดีต่อการดำเนินชีวิตของเด็กและติดตัวไปถึงช่วงผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ซึ่งนั่นก็คือคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยนั่นเอง (กัลยา กิจบุญชู, 2546)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษา 2 ประการ คือ

1. พฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่
2. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย: ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ จำนวน 221 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 39,472 คน

กลุ่มตัวอย่าง: กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) โดยเริ่มจากการใช้ตารางเลขสุ่ม (Table of Random Numbers) สุ่มอำเภอที่มีทั้งหมดในจังหวัดกระบี่ 8 อำเภอ และจับสลากโรงเรียนบ้านคลองยาง (อำเภอเกาะลันตา) จำนวน 151 คน โรงเรียนบ้านทุ่งคา (อำเภอคลองท่อม) จำนวน 89 คน โรงเรียนบ้านโคกกลาง (อำเภอเขาพนม) จำนวน 121 คน และโรงเรียนบ้านบางเหรียง (อำเภอเขาพนม) จำนวน 230 คน รวมทั้งสิ้น 494 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล: ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยให้การชี้แจงรายละเอียดต่างๆ กับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยได้มีการตรวจสอบความตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรเป้าหมายจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบสอบถามพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษา มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ ค่าสถิติพรรณนา ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ โดยการทำตารางไขว้และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำเสนอตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 คุณลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง (n = 494)

คุณสมบัติ	อัตราส่วนร้อยละ
เพศ	
ชาย	48.4
หญิง	51.6
ระดับชั้น	
ประถมศึกษา 1	18.6
ประถมศึกษา 2	15.6
ประถมศึกษา 3	17.8
ประถมศึกษา 4	18.4
ประถมศึกษา 5	14.6
ประถมศึกษา 6	15.0
อาชีพผู้ปกครอง	
ธุรกิจส่วนตัว	28.9
เกษตรกร	55.9
ข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	15.2

จากตาราง 1 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กำลังศึกษาชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับ
พฤติกรรมการออกกำลังกาย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

คุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออก
กำลังกาย ผู้วิจัยได้นำเสนอตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออกกำลังกายกับคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามเพศ
ชั้นที่ศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่

รายการ	อัตราส่วนร้อยละ													
	เพศ		ชั้นที่ศึกษา								อาชีพของผู้ปกครอง			
	ชาย	หญิง	ระดับ นัย สำคัญ	1	2	3	4	5	6	ระดับ นัย สำคัญ	ธุรกิจ ส่วนตัว	เกษตร กร	ราชการ หรือรัฐ วิสาห กิจ	ระดับ นัย สำคัญ
พฤติกรรมการ ออกกำลังกาย	47.6	52.4	.363	21.1	16.3	17.1	17.1	14.2	14.2	.340	28.2	57.8	14.0	.366
(393)														
เจตคติ (432)	46.8	53.2	.546	19.2	16.5	16.9	18.5	14.1	14.8	.018	28.2	57.9	13.9	.889
ความรู้ (493)	48.5	51.5	.258	18.7	15.6	17.8	18.5	14.6	14.8	.015	29.0	55.8	15.2	.026
การรับรู้ ประโยชน์ (425)	48.2	51.8	.180	20.0	15.5	17.2	17.2	14.6	15.5	.009	29.2	56.7	14.1	.763
วิธีการ (493)	48.3	51.7	.292	18.7	15.6	17.8	18.5	14.6	14.8	.028	29.0	55.8	15.2	.018
อุปสรรค (494)	48.4	51.6	.305	18.6	15.6	17.8	18.4	14.6	15.0	.000	28.9	55.9	15.2	.171

หมายเหตุ ระดับนัยสำคัญ = Peason Chi-square Probability

จากตาราง 2 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง
ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน
โดยแยกเป็นรายด้านดังนี้ เจตคติเกี่ยวกับการ
ออกกำลังกาย พบว่า เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา และ
อาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีความคิดเห็น

เกี่ยวกับพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน
ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย พบว่า
เพศ และระดับชั้นที่ศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรม
การออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ส่วนอาชีพของ
ผู้ปกครองต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกาย
แตกต่างกัน ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการ

ออกกำลังกาย พบว่า เพศ และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับชั้นที่ศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายแตกต่างกัน ด้านวิธีการออกกำลังกาย พบว่า เพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับชั้นที่ศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายแตกต่างกัน ด้านอุปสรรคของการออกกำลังกาย พบว่า เพศ และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับชั้นที่ศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ทำให้ได้ข้อค้นพบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา

วัตถุประสงค์ 1: พฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่

ผลการศึกษา มีดังนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เรียนชั้นประถมศึกษา 1 และผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร

2. ด้านข้อมูลพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ จากการศึกษา พบว่า นักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่มีความคิดเห็นดังนี้

1) ความคิดเห็นด้านเจตคติเกี่ยวกับการออกกำลังกาย นักเรียนดังกล่าวมีความคิดเห็นว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทำให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง และการออกกำลังกายเป็นเรื่องง่ายไม่ยุ่งยาก มีความจำเป็นไม่เสียเวลาแต่อย่างใด อีกทั้งเป็นกิจกรรมสนุกสนานในระดับมากที่สุด

2) ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตัวก่อนการออกกำลังกายได้อย่างถูกต้อง มีการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่เหมาะสม ทราบถึงหลักการออกกำลังกายที่ถูกต้อง รวมทั้งทราบถึงเหตุที่ควรระวังในการออกกำลังกายในระดับมากที่สุด

3) ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการออกกำลังกาย พบว่า นักเรียนรับรู้ว่าการออกกำลังกายช่วยให้ระบบต่างๆ ของร่างกายดีขึ้น ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรค และทำให้จิตใจแจ่มใสในระดับมากที่สุด

4) ด้านวิธีการออกกำลังกาย พบว่า นักเรียนมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเพราะถือเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และจะหยุดออกกำลังกายทันทีเมื่อรู้สึกเกิดความผิดปกติกับร่างกายในระดับมากที่สุด

5) ด้านอุปสรรคของการออกกำลังกาย พบว่า นักเรียนไม่สามารถออกกำลังกายได้ เพราะไม่มีเวลา ไม่มีอุปกรณ์ และเล่นกีฬาไม่เป็นในระดับมาก

วัตถุประสงค์ 2: ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม

สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า

1. ด้านเจตคติเกี่ยวกับการออกกำลังกาย พบว่า เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย พบว่า เพศ และระดับชั้นที่ศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ส่วนอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการออกกำลังกาย พบว่า เพศ และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับชั้นที่ศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านวิธีการออกกำลังกาย พบว่า เพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับชั้นที่ศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ด้านอุปสรรคของการออกกำลังกาย พบว่า เพศ และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับชั้นที่ศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยจะนำประเด็นซึ่งเป็นข้อค้นพบสำคัญ

ที่ควรแก่การอภิปรายผลดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนประถมศึกษา เป็นช่วงวัยเด็กตอนกลางและตอนปลาย มีอายุระหว่าง 7 – 12 ปี (สุวิมล ตั้งสัจจงพนธ์, 2553) วัยนี้เป็นวัยช่วงสุดท้ายของการเจริญเติบโตของวัยเด็ก (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบศย์, 2549) โดยมีการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างทั้งทางร่างกายและจิตใจ (อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์, 2543) เด็กผู้หญิงจะแตกต่างจากเด็กผู้ชายมาก โดยเด็กผู้หญิงจะมีอัตราการเจริญเติบโตมากกว่าเด็กผู้ชาย 2 ปี (ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม, 2544) เด็กจะมีความรู้สึกว่าตนเป็นเพศใด (สมาลี สวยสะอาด, 2555) แต่ในแง่ของพฤติกรรมการออกกำลังกาย สุภาภรณ์ วรอรุณและคณะ (2554) พบว่า เพศไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการออกกำลังกายได้ เพราะเด็กในวัยนี้สามารถเข้ากับเพื่อน ๆ ที่มีอายุใกล้เคียงกันได้ดีจะมีเพื่อนเล่นมาก สรุปได้ว่าเด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงมีการออกกำลังกายและไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ เพราะเด็กมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายค่อนข้างมากและมักจะมีกิจกรรมการเล่นกันเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าเด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองไม่แตกต่างกันอีกด้วย (อาธร อุคคิตี วันชัย ธรรมสังการ และสุเมธ พรหมอินทร์ (2551)

2) ระดับชั้นที่ศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการเป็นไปตามวุฒิภาวะ (maturation) ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่อง มาจากความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย ซึ่งรวมถึงสิ่งที่ได้รับถ่ายทอดทางพันธุกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวเสริม (พรรณนิ ช.

เจนจิต, 2554) ซึ่งตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม (2555) สรุปว่า นักเรียนประถมศึกษาแบ่งเป็น 2 ช่วงระดับ ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาจะเน้นพฤติกรรมสุขภาพในทุกด้านเหมือนกัน ช่วงระดับประถมศึกษาตอนต้น ป.1 – 3 อายุ 7 – 9 ปี จะเน้นเรื่องการดูแลสร้างเสริมสุขภาพ และช่วงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ป.4 – 6 อายุ 10 – 12 ปี จะเน้นเรื่องสุขภาพที่ไม่มีโรค การดูแลตนเองเบื้องต้นการออกกำลังกายและสมรรถภาพทางกาย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จึงส่งผลให้ระดับชั้นที่ศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน

3) อาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า แม้ว่าการมีอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีพในปัจจุบัน เพราะอาชีพเป็นการสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) ก็ตาม แต่ เนื่องจากเด็กช่วงอายุ 7 – 12 ปี เป็นวัยที่ยังมีความสนใจเฉพาะเรื่องของตนเอง ยังไม่สนใจคนรอบข้าง ดังนั้นอาชีพของบิดามารดา ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดและเป็นเรื่องของผู้ใหญ่จึงไม่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตปกติ ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมการออกกำลังกายด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1) ครูควรให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการออกกำลังกายที่ถูกต้อง รวมทั้งจัดให้มีสถานที่ และอุปกรณ์การออกกำลังกายที่เพียงพอ

2) โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนสุขภาพของนักเรียน โดยการให้ความรู้ในการออกกำลังกาย มีการกำกับติดตามสุขภาพ และสมรรถภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3) ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความตระหนักถึงคุณค่าของการออกกำลังกายตั้งแต่วัยเด็ก

4) ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายให้สนุกสนานและเหมาะสมกับวัย เพื่อจูงใจให้นักเรียนออกกำลังกายด้วยความสมัครใจโดยไม่ต้องบังคับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียน

2) ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการออกกำลังกายของนักเรียน

3) ควรมีการศึกษากิจกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนมัธยมศึกษาและระดับอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา กิจบุญชู. (2546). แนวทางการส่งเสริมการออกกำลังกายในโรงเรียน. นนทบุรี: กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2556, จาก <http://dopah.anamai.moph.go.th/upload/printer/20-12-10-14-19-11-F.pdf>.
- ชาติชาย พัทธกันธนาคม. (2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.
- พรรณิ ช. เจนจิต. (2554). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เสริมสิน พรี่เพรส ชิสเท็ม.
- วิศาล คันธรัตน์กุล. (2549). คำแนะนำการออกกำลังกายในเด็ก. วารสารจารย์พา (Foodand Health). 13(88).
- วุฒิพงษ์ ปรมัตถการ. (2537). การออกกำลังกาย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุภาภรณ์ วรอรุณ อาคม โพธิ์สุวรรณ อุมกร ใจยังยืน และพรพจน์ บุญญสิทธิ. (2554). ปัจจัยทำนายการออกกำลังกายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารการพยาบาลและการศึกษา ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2554. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2556, จาก http://www.pi.ac.th/uploads/2011053020110530_5.pdf.
- สุมาลี สวยสะอาด. (2555). เพศศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตั้งสัจจงพน. (2553). นันทนาการและการใช้เวลาว่าง. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). การสำรวจการออกกำลังกายของประชากร. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- อาธร อุคคติ, วันชัย ธรรมสัจการ และสุเมธ พรหมอินทร์. (2551: 536). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ. สงขลา: นครินทร์เวชสาร. ปีที่ 26 ฉบับที่ 6 พ.ย. - ธ.ค. 2551.
- Kim, Y. H. (2004). Korean Adolescents' Exercise Behavior and Its Relationship With Psychological Variables Based on Stages of Change Model. *Journal of Adolescent Health* 2004; 34:523-530.
- Yamane, T. (1967). *Statistics and Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.

รูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา โดยใช้ Balanced Scorecard A Model for Strategy Evaluation of the Institute of Physical Education with Balanced Scorecard

ไตรสัทธิ มานะศรีสุริยัน
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อสร้างรูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard และ (2) เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาในยุทธศาสตร์ 8 ด้าน

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันการพลศึกษา จำนวน 93 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการสภาสถาบันการพลศึกษาที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี และคณบดี จำนวน 12 คน กลุ่มที่ 2 คณะกรรมการวิทยาเขต และกลุ่มที่ 3 คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 81 คน ขั้นตอนในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์กรอบแนวความคิด ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินของ ยุทธศาสตร์โดยใช้ Balanced Scorecard ของ Robert Kaplan และ David Norton (2) สร้างรูปแบบการประเมินโดยใช้เทคนิคเดลฟาย วิเคราะห์ข้อมูล โดยค่าสถิติ มัชยฐานฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและกำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ (3) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการวิจัย พบว่า (1) รูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้สำหรับวิทยาเขต 17 แห่ง ประกอบด้วย 4 มิติ 156 ตัวชี้วัด ดังนี้ มิติที่ (1) มิติด้านลูกค้าจำนวน 15 ตัวชี้วัด มิติที่ (2) ด้านกระบวนการบริหารในองค์กรจำนวน 82 ตัวชี้วัด มิติที่ (3) มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโตจำนวน 28 ตัวชี้วัดและมิติที่ (4) มิติด้านการเงิน จำนวน 31 ตัวชี้วัด สำหรับรูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สำหรับโรงเรียนกีฬา 11 แห่งประกอบด้วย 4 มิติ 85 ตัวชี้วัด ดังนี้ มิติที่ (1) มิติด้านลูกค้าจำนวน 13 ตัวชี้วัด มิติที่ (2) มิติด้านกระบวนการบริหารในองค์กรจำนวน 37 ตัวชี้วัด มิติที่ (3) มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโตจำนวน 18 ตัวชี้วัด และมิติที่ (4) มิติด้านการเงิน จำนวน 17 ตัวชี้วัด พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด โดยรวมมีค่ามัชยฐาน (Median) เท่ากับ 4.00-5.00 ค่าฐานนิยม (Mode) เท่ากับ 4.00-5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

(Interquartile Range) เท่ากับ 0.00-0.50 และ (2) ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ พบว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00

สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินสถาบันการพลศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมาก สามารถนำไปใช้ได้จริง

คำสำคัญ : การประเมินยุทธศาสตร์/ Balanced Scorecard

Abstract

This study has two main objectives. Firstly, it aimed to construct a strategy evaluation model of the Institute of Physical Education using Balanced Scorecard. Secondly, it intended to develop indicators and criteria for such an evaluation in 8 aspects.

The subjects were administrators, instructors, and constituents affiliated with the institute in a total of 93 and divided into three groups by a purposive random sampling technique. Group 1 was the council committee of the Institute of Physical Education consisted of the president, vice-presidents, and deans in a total of 12. Group 2 was the campus committees and Group 3 was the instructors and the personnel concerned with total of 81. The study was conducted in 3 major steps. Firstly, the conceptual framework, indicators, and criteria of the strategy evaluation were reviewed, analyzed, and synthesized using the Balanced Scorecard originated by Robert Kaplan and David Norton. Secondly, the indicators and criteria of the strategy evaluation were formulated. Delphi questions were sent to a group of experts to react to the opinions for developing the indicators and criteria of the strategy evaluation. The data were then analyzed using medians, modes, and inter-quartile ranges. Thirdly, the indicators and criteria of the strategy evaluation were examined for their accuracy, appropriateness and possibility by the experts using the indexes of congruence (IOCs).

It was found that firstly, the strategy evaluation model of the Institute of Physical Education consisted of 2 minor models. For 17 campuses, the first model comprised of 4 dimensions with 156 indicators. The first, second, third and fourth dimensions named "customers", "organization administrative process", "learning and growth" and "finance" had 15, 82, 28 and 31 indicators, respectively. As for 11 sports schools, the model had the same 4 dimensions with 13, 37, 18, and 17 indicators, respectively. The experts mostly agreed with the developed indicators and criteria of the strategy evaluation with

medians between 4.00-5.00, modes between 4.00-5.00, and inter-quartile ranges between 0.00-0.50. Secondly, the indexes of congruence (IOCs) of the indicators and criteria of the strategy evaluation were between 0.80 and 1.00 which indicated “mostly appropriate”.

Therefore, based on the aforementioned findings, it shows that the constructed model for the strategy evaluation of the Institute of Physical Education with Balanced Scorecard is very appropriate.

Keywords : Strategy Evaluation / Balanced Scorecard

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันการพลศึกษา เดิมคือวิทยาลัยพลศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2496 ได้ขยายหลักสูตร ระดับปริญญาตรีปี พ.ศ.2514 และได้ขยายไป สังกัดทบวง มหาวิทยาลัยต่อมากรมพลศึกษาได้ จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นมาใหม่ มีเป้าหมายที่จะ เปิดดำเนินการสอนในส่วนภูมิภาคและได้เปิดการ สอนครั้งแรกในปีการศึกษา พ.ศ.2514 ณ วิทยาลัย พลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และต่อมาได้เปิดขยาย ไปสู่จังหวัดต่างๆทั่วประเทศ รวม 17 แห่ง และ เปลี่ยนเป็นสถาบันการพลศึกษา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 สถาบันการพลศึกษา เป็น สถาบันการศึกษาของรัฐจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนกีฬา) สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เปิดสอน หลักสูตรปริญญาตรีในปีการศึกษา 2548 โดยการ จัดโครงการบริหารหลักสูตรเป็น 3 คณะคือคณะ ศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และคณะศิลปศาสตร์ มีวิทยาเขต 17 แห่ง การ บริหารงานสำนักงานอธิการบดีและส่วนงานคณบดี เดิมตั้งอยู่ในบริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันได้ย้ายไปสร้างแห่งใหม่ ที่วิทยาเขตชลบุรี

วิธีการประเมินมีหลายวิธี เช่น การประเมิน คุณภาพโดย สมศ. ประเมินเพื่อให้เกิดคุณภาพ การศึกษา โดยยึดแบบมาตรฐานคุณภาพระดับ อุดมศึกษา แต่สถาบันการพลศึกษา มีความแตกต่าง จากสถาบัน การศึกษาอื่น คือ เป็นสถาบันการศึกษา เฉพาะทาง สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งมีภารกิจคือ 1) ผลิตบัณฑิตผู้มีวิชาชีพทาง พลศึกษา กีฬาและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ผลิต นักกีฬา และผู้ฝึกสอนกีฬา ฯลฯ 2) เป็นแหล่ง บริการวิชาการและบริการกีฬาชุมชน เช่น สนาม กีฬา อาคารสถานที่ อุปกรณ์กีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อกีฬาพื้นฐาน กีฬามวลชน และ กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ 3) ให้ความร่วมมือสนับสนุน ด้านวิชาการกับองค์กรกีฬาอื่น เช่น กรมพลศึกษา และการกีฬาแห่งประเทศไทย ฯลฯ ดังนั้น มีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำรูปแบบอื่นมาประเมิน ให้เหมาะสม

การประเมินรูปแบบ Balanced Scorecard (BSC) ของ Robert Kaplan และ David Norton (1996: 81-82) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีมุมมอง 4 มิติ สามารถที่จะวัดและประเมินผลให้ครอบคลุม ทุกภาคส่วนลงไปสู่กลยุทธ์ที่ต้องการ มีความเหมาะสม ถูกต้องมากกว่ากับบริบทของสถาบันการพลศึกษา ประกอบด้วย มิติด้านลูกค้าหรือผู้รับบริการ

(Customer Perspective) เป็นมุมมองด้านนิสิต นักศึกษา นักเรียน หรือ นักเรียนที่เตรียมเข้าสู่ สถาบันการพลศึกษา ผู้รับบริการงานด้านวิชาการ ชุมชนและสังคม ความเชื่อมั่น ความพึงพอใจ ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ มิติด้านกระบวนการ ภายใน (Internal Process Perspective) เป็น มุมมองด้านคุณภาพการบริการประสิทธิภาพของ ระบบสนับสนุนนวัตกรรมและการบริหารการ จัดการ มิติด้านการเรียนรู้และเติบโต (Learning and Growth Perspective) เป็นมุมมองด้าน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพและความ สามารถของบุคลากร ขวัญกำลังใจ เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร การวิจัยและพัฒนา มิติ ด้านการเงิน (Financial Perspective) มุมมองมี 2 ด้านคือ การเพิ่มรายได้และการลดต้นทุน องค์การ การศึกษาแตกต่างไปจากองค์กรทางธุรกิจตรงที่ ไม่หวังผลกำไรสูงสุดแต่มุ่งหวังที่ความพึงพอใจของ ผู้เรียนและผู้รับบริการว่าบรรลุเป้าหมายของการ จัดการศึกษา มีความรู้ความสามารถมีงานทำตรง สายงานประสบผลสำเร็จการประเมินรูปแบบ Balanced Scorecard (BSC) หรือแบบสมดุลหรือ แบบดุลยภาพ ไม่ใช่แค่การบันทึกคะแนนผลลัพธ์ ของการดำเนินงานแต่จะเป็นตัวชี้วัด ให้เห็นภาพ ในอนาคตขององค์กรรวมถึงภารกิจและกลยุทธ์ที่ แต่ละหน่วยจะต้องดำเนินการโดย BSC จะเป็น ศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการกำหนด แผนงานของสมาชิกในองค์กรให้เกิดความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติให้องค์กรมุ่งสู่ทิศทางเชิงกลยุทธ์ ที่ต้องการ

ดังนั้น หากใช้การประเมินสถาบันการ พลศึกษาด้วย Balance Scorecard น่าจะทำให้ ผลการประเมินมีความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ ในการดำเนินงาน ฉบับล่าสุด ปี พ.ศ. 2550 - 2555

ในรอบ 8 ด้าน ได้แก่ การจัดการศึกษา การพัฒนา ระบบการบริหาร การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ การพัฒนากิจการสู่ความเป็นเลิศ การวิจัยและพัฒนา การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร การบริการวิชาการและทะนุบำรุงศิลป วัฒนธรรม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการ ประกันคุณภาพการศึกษา ในการที่จะพัฒนา องค์กรมุ่งสู่ทิศทางเชิงกลยุทธ์ที่ต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา โดยใช้ Balanced Scorecard
2. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์การ ประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา ในกรอบ ยุทธศาสตร์ 8 ด้าน ฉบับปี 2550 - 2555

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มจำนวน 984 คนได้แก่ กลุ่มที่ 1 สภาสถาบัน การพลศึกษาที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ได้แก่อธิการบดี รองอธิการบดี และคณบดี 24 คน กลุ่มที่ 2 คณะกรรมการวิทยาเขต ประกอบด้วย รองอธิการบดีประจำวิทยาเขต ผู้ช่วยอธิการบดี รองคณบดี และผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬา 289 คน และกลุ่มที่ 3 คณาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้อง 671 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากการ สุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกเฉพาะเจาะจงแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มและบุคคลภายนอกจำนวน 93 คน ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจาก บุคคล ภายนอกจำนวน 17 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของตัวชี้วัดกับยุทธศาสตร์จำนวน 8 คน และเพื่อสร้างรูปแบบการประเมินโดยใช้เทคนิค

เดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 9 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1.1 เคยรับราชการเป็นอาจารย์ประจำวิทยาลัยพลศึกษาหรือสถาบันการพลศึกษา

1.2 สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยการพลศึกษาหรือสถาบันการพลศึกษาและดำรงตำแหน่งนักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินใช้รูปแบบการประเมินแบบ BSC

1.3 เป็นนักวิชาการผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาเป็นที่ยอมรับ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบการประเมินแบบ BSC

1.4 เป็นนักวิชาการมีผลงานเขียนบทความด้าน BSC

2. ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญภายในสถาบันการพลศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีคุณสมบัติดังนี้

2.1 เป็นผู้รับผิดชอบหรือกำกับดูแล หรือผู้ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์นั้นๆ หรือเป็นอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพที่สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินได้

2.2 ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ หรือฝ่ายแผนและพัฒนาของแต่ละวิทยาเขต หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.3 เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินใช้รูปแบบการประเมินแบบ BSC

3 กลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญภายในสถาบันฯ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือในการวิจัยจำนวน 76 คน แบ่งออกได้ดังนี้

3.1 กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการสภาสถาบันการพลศึกษา ที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี และคณบดี จำนวน 12 คนเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด เกณฑ์ และแหล่งข้อมูลการประเมิน

3.2 กลุ่มที่ 2 คณะกรรมการวิทยาเขต และกลุ่มที่ 3 อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวน 64 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดกับยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการชุดที่ 1 จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินกับตัวชี้วัดสำหรับวิทยาเขตและโรงเรียนกีฬา จำนวน 36 คน กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้เทคนิคเดลฟาย ทั้ง 3 รอบ เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ในแต่ละมิติของ Balanced Scorecard จำนวน 8 คน และกลุ่มที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินของสถาบันสำหรับวิทยาเขตและโรงเรียนกีฬา จำนวน 10 คน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มี 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์กรอบแนวคิด ตัวชี้วัด เกณฑ์การประเมินของการประเมินโดยใช้ Balanced Scorecard มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์กรอบแนวคิดได้ยึดประเด็นยุทธศาสตร์ของสถาบันการพลศึกษาใน 8 ด้าน คือ ด้านการจัดการศึกษา การพัฒนาระบบการบริหาร การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ การวิจัยและพัฒนา การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร และการบริการวิชาการและ ทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา และ ศึกษาแนวคิด วิธีการ และรูปแบบ (Model) ในการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) การประเมิน คุณภาพการบริหารจัดการองค์กรของ (กพร.) ผสมผสานรูปแบบ เทคนิค วิธีการ และรูปแบบ (Model) และนำการประเมินแบบ Balanced scorecard มาประเมินช่วงระยะเวลาดำเนินงาน ของแผนยุทธศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2555

2. การพัฒนาตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อให้ ผลการประเมินเป็นข้อมูลความก้าวหน้าในการ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยจึงพยายาม กำหนดตัวชี้วัดในลักษณะที่เป็นตัวชี้วัดผลผลิต หรือ Key Performance Indicators (KPI) แต่ไม่ ทั้งหมด เพราะในการประเมินมีทั้งการประเมิน บริบทของยุทธศาสตร์ (Context) ประเมินปัจจัย นำเข้า (Input) และประเมินกระบวนการ (Process) มิใช่การประเมินผลผลิต (Output) ของการดำเนินงานเพียงอย่างเดียว จากนั้นนำร่างนี้เสนอคณะ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 คนตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขร่างตัวชี้วัด และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหา Content Validity จากนั้น วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence ซึ่งเป็น ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิโดยมี เกณฑ์การยอมรับคือ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่ง ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.78 – 1.00

3. การพัฒนาเกณฑ์ ผู้วิจัยได้ทบทวนกรอบ แนวคิดทฤษฎีหลักการของเกณฑ์การประเมิน กลยุทธ์เป้าหมายของสถาบันการพลศึกษา จากนั้น

นำยกร่างที่มีตัวยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด ที่ได้รับการ พัฒนาแล้ว และเกณฑ์การประเมิน ไปสัมภาษณ์ ผู้บริหาร แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ที่กำหนดนโยบายและกำกับตัวชี้วัดและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดนั้นๆ เช่น รองอธิการบดีฝ่าย ต่างๆ คณบดีทั้ง 3 คณะ และผู้อำนวยการกองฝ่าย ต่างๆ จำนวน 12 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ของเกณฑ์ในการประเมินแยกเป็นวิทยาเขตและ โรงเรียนกีฬา ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านต้องการกำหนด เกณฑ์ในการประเมินเป็นแบบองค์รวม โดยกำหนด เกณฑ์ผ่านและไม่ผ่านหรือเกณฑ์สูงและเกณฑ์ต่ำ เพื่อนำมายกร่างในการประเมินยุทธศาสตร์ จากนั้นนำยกร่างซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด ที่ได้รับการพัฒนาแล้วและเกณฑ์ที่เหมาะสม ให้ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ได้แก่ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ แผนหรืองานการประกันคุณภาพ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดนั้นๆ ของวิทยาเขตและโรงเรียนกีฬาเพื่อ หาความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินนำตัว ยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมเป็น แบบสอบถามส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิรวม 18 คน โดยมี 6 ข้อคำถาม (รายละเอียดในภาคผนวก ข) เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเนื้อหา ที่จะนำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือต่อไปจากนั้น วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีเกณฑ์ การยอมรับคือ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปซึ่งได้ค่า IOC ของโรงเรียนกีฬา ระหว่าง 0.78-1.00 วิทยาเขตระหว่าง 0.78-1.00

4. ผู้วิจัยได้ร่างรูปแบบการประเมินโดยใช้ Balanced Scorecard จากศึกษา ทบทวนทฤษฎี หลักการ เกี่ยวกับการใช้ Balanced Scorecard

ทั้ง 4 มิติ จัดเป็นรูปแบบในการประเมิน โดยได้ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ได้จากการพัฒนา มาจัดลงในแต่ละมิติทั้ง 4 มิติ ของ Balanced Scorecard โดยได้รับความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา แยกเป็น 2 ระดับ คือประเมินวิทยาเขตและประเมินโรงเรียนกีฬา ร่างทั้ง 2 ลักษณะ มีดังนี้

ลักษณะที่ 1 รูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา (เฉพาะวิทยาเขตทั้ง 17 แห่ง) โดยใช้ 4 มิติ ของ BSC มาเป็นรูปแบบในการประเมิน ประกอบด้วยตัวชี้วัดทั้งหมด 156 ตัว แต่ละตัวชี้วัดได้จัดลงในแต่ละมิติ ดังนี้ มิติที่ 1 มิติด้านลูกค้า Customer perspectives 15 ตัวชี้วัด มิติที่ 2 มิติด้านกระบวนการบริหารในองค์กร Internal process perspectives จำนวน 82 ตัวชี้วัด มิติที่ 3 มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต Learning and Growth perspectives จำนวน 28 ตัวชี้วัด มิติที่ 4 มิติด้านการเงิน Financial perspectives จำนวน 31 ตัวชี้วัด

ลักษณะที่ 2 รูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์ (เฉพาะโรงเรียนกีฬาทั้ง 11 แห่ง) ได้ใช้ 4 มิติ ของ BSC มาเป็นรูปแบบในการประเมิน ประกอบด้วยตัวชี้วัดทั้งหมด 85 ตัวชี้วัด แต่ละตัวชี้วัดได้จัดไว้ในรูปแบบ ในแต่ละมิติดังนี้ มิติที่ 1 มิติด้านลูกค้า Customer perspectives จำนวน 13 ตัวชี้วัด มิติที่ 2 มิติด้านกระบวนการบริหารในองค์กร Internal process perspectives จำนวน 37 ตัวชี้วัด มิติที่ 3 มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต Learning and Growth perspectives จำนวน 18 ตัวชี้วัด มิติที่ 4 มิติด้านการเงิน Financial perspectives จำนวน 17 ตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประเมิน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย วิเคราะห์ข้อมูล โดยค่าสถิติมัธยฐาน ฐานนิยม พิสัยระหว่าง ควอไทล์ มี

รายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการประเมินเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้าน Balanced scorecard การวิจัยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ของ (แมคมิลแลน Macmilland.1971) พบว่าหากจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงคัดเลือก ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน Balanced scorecard ในการตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ 17 คน จำนวน 3 รอบดังนี้

รอบที่ 1 เป็นรูปแบบการประเมิน เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จัดลงในแต่ละมิติของ Balanced scorecard ทั้ง 4 มิติ

รอบที่ 2 เป็นรูปแบบการประเมิน เป็นแบบสอบถามปลายปิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale) ในส่วนของแบบสอบถามรอบนี้จะมีช่องแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในกรณีที่เห็นว่าควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดและเกณฑ์หรือปรับปรุงข้อความ

รอบที่ 3 เป็นรูปแบบการประเมิน เป็นแบบสอบถามปลายปิดมาตราส่วนประมาณค่าและช่องแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงเหตุผลกรณีที่ยืนยันความคิดเห็นเดิม หรือในกรณีที่เปลี่ยนความคิดเห็นให้สอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่น

2. ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิในรอบที่ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ของแต่ละตัวชี้วัดในแต่ละมิติแล้วสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 3 ที่ใช้

ข้อความเดิม โดยเพิ่มตำแหน่งของมัธยฐาน ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์และตำแหน่งที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนตอบในแบบสอบถามรอบที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิทบทวนคำถามและคำตอบในรอบที่ 2 ของตนแล้วตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

การตอบแบบสอบถามในรอบนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนจะทราบว่าตนเองมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดเพียงใด เพื่อจะได้พิจารณาว่าจะยังยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ หากยืนยัน คำตอบเดิม ซึ่งอยู่ภายนอกพิสัยระหว่างควอไทล์นั้นแสดงเหตุผลประกอบ แบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ เป็นรอบสุดท้ายของการถามในการวิจัย จากนั้นนำมาแปลผล สรุป เป็นตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมซึ่งอยู่ในแต่ละมิติของการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด มาวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการพิจารณาคัดเลือกตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมในแต่ละมิติของ Balanced Scorecard สำหรับใช้เป็นรูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 นำแบบการประเมินเป็นแบบสอบถามปลายเปิดรอบที่ 1 มารวมวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในรอบที่ 2

3.2 นำแบบการประเมินเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาด้านทามติ (Consensus) โดยหาค่ามัธยฐานฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อคำถาม แล้วแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน พิสัย

ระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 ส่วนแบบสอบถามในรอบที่ 3 นั้น นำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำมาแปลผล โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาฉันทามติของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 และรอบที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยพิจารณาค่า IOC

1. ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ซึ่งได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00

2. ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการประเมินต่อไป

ผลการวิจัย

รูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา โดยใช้ Balanced Scorecard ใน 8 ยุทธศาสตร์ โดยมีการประเมิน 2 ระดับ คือ ระดับอุดมศึกษา (วิทยาเขต) และระดับพื้นฐาน การศึกษา (โรงเรียนกีฬา) ได้รับการพิจารณาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา (เฉพาะวิทยาเขตทั้ง 17 แห่ง) โดยใช้ BSC ตัวชี้วัดทั้งหมด 156 ตัว แต่ละตัวชี้วัดได้จัดลงในแต่ละมิติ ดังนี้

มิติที่ 1 มุมมองด้านลูกค้า คือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภายนอกองค์กรของสถาบันการพลศึกษา เช่น หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบัน

การศึกษา ภาคเอกชน ประชาชนผู้รับบริการ ผู้ใช้บัณฑิต นักวิชาการ ภาพลักษณ์ของสถาบันคุณภาพบัณฑิต และ นักศึกษา มี 15 ตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมมากที่สุด 9 ตัว ระดับความเหมาะสมมาก 6 ตัว

มิติที่ 2 มุมมองด้านกระบวนการภายในองค์กร คือ คุณภาพของผู้ให้บริการ ประสิทธิภาพของระบบการสนับสนุน นวัตกรรมบริการกระบวนการทำงานเป็นระบบ วัฒนธรรมองค์กรมี 82 ตัวชี้วัด ระดับความเหมาะสมมากที่สุด 69 ตัว ระดับความเหมาะสมมาก 13 ตัว

มิติที่ 3 มุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต คือ คุณภาพของบุคลากร ทักษะ ขวัญกำลังใจ จริยธรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การพัฒนาระบบงาน การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มี 28 ตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมมากที่สุด 27 ตัว ระดับความเหมาะสมมาก 1 ตัว

มิติที่ 4 มุมมองด้านการเงิน คือ การเพิ่มรายได้ การลดต้นทุน ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรการใช้งบประมาณได้ตามวัตถุประสงค์ มี 31 ตัวชี้วัด ระดับความเหมาะสมมากที่สุด 26 ตัว ระดับความเหมาะสมมาก 5 ตัว

2. รูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา (เฉพาะโรงเรียนกีฬา 11 แห่ง) โดยใช้ BSC ตัวชี้วัดทั้งหมด 85 ตัว แต่ละตัวชี้วัดได้จัดลงในแต่ละมิติ ดังนี้

มิติที่ 1 มุมมองด้านลูกค้า คือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกองค์กรของสถาบันการพลศึกษา เช่น หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน ประชาชนผู้รับบริการ ผู้ใช้นักเรียนนักวิชาการ ภาพลักษณ์ของโรงเรียนคุณภาพนักกีฬาและนักเรียน มี 13 ตัวชี้วัด ระดับ

ความเหมาะสมมากที่สุด 13 ตัว

มิติที่ 2 มุมมองด้านกระบวนการภายในองค์กร คือ คุณภาพของผู้ให้บริการ ประสิทธิภาพของระบบการสนับสนุน นวัตกรรมบริการกระบวนการทำงานเป็นระบบ วัฒนธรรมองค์กรมี 37 ตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมมากที่สุด 34 ตัว ระดับความเหมาะสมมาก 3 ตัว

มิติที่ 3 มุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต คือ คุณภาพของบุคลากร ทักษะ ขวัญกำลังใจ จริยธรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การพัฒนาระบบงาน การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มี 18 ตัวชี้วัด ระดับความเหมาะสมมากที่สุด 15 ตัว ระดับความเหมาะสมมาก 3 ตัว

มิติที่ 4 มุมมองด้านการเงิน คือ การเพิ่มรายได้ การลดต้นทุน ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรการใช้งบประมาณได้ตามวัตถุประสงค์ มี 17 ตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมมากที่สุด 15 ตัว ระดับความเหมาะสมมาก 2 ตัว

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยพิจารณาจากค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบในการประเมินยุทธศาสตร์โดยใช้ (BSC) ได้ผ่านขั้นตอนของการสร้าง ตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ กรอบแนวคิดจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินของรูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard ตอนที่ 2

การสร้างรูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ตอนที่ 3 การตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard จึงเชื่อได้ว่าจะสามารถนำไปใช้ประเมินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และได้ข้อมูลที่สามารถนำมาปรับปรุงองค์กรได้เป็นอย่างดี

2. รูปแบบในการประเมินยุทธศาสตร์โดยใช้ (BSC) ทั้ง 2 ระดับคือ ระดับวิทยาเขตและโรงเรียน กิฬาได้มาอย่างถูกต้องตามหลักทฤษฎี โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมจากการพิจารณาของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 ท่าน ในรอบที่ 2 และในรอบที่ 3 ได้รับฉันทามติทุกตัวชี้วัดทั้ง 2 ระดับคือระดับอุดมศึกษา (วิทยาเขต) และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนกีฬา) ระดับความเหมาะสมมากที่สุด และระดับมากสามารถนำรูปแบบทั้ง 2 ไปประเมินได้จริง ตามรูปแบบสมดุลหรือแบบดุลยภาพ Balanced Scorecard 4 มุมมองหรือ 4 มิติ

การนำรูปแบบสมดุลและดุลยภาพ (BSC) ในการประเมินยุทธศาสตร์ การกำหนดตัวชี้วัดกับมุมมองไม่ได้มีกฎตายตัวว่า ต้องประกอบด้วย 4 มุมมอง ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์และความสำคัญที่องค์กรเห็นว่าครอบคลุมยุทธศาสตร์นั้นสอดคล้องกับ Robert Kaplan และ David Norton (1996: 6-8) ว่าคุณลักษณะที่สำคัญของการใช้ BSC มีความแตกต่างจากเครื่องมือในการประเมินทั่วไป คือ มุมมอง 4 ด้านจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงเหตุผล ในลักษณะที่องค์กรจะทำได้ ต้องมาจากลูกค้า ซึ่งการหาลูกค้าได้ ต้องมีการดำเนินการภายในที่ดี การดำเนินการภายในที่ดีมาจากพนักงานต้องมีทักษะความพร้อมที่ดีด้วยถ้าเป็นกรณี

สถานศึกษานักศึกษาจะเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข จะต้องเกิดจากกระบวนการบริหารและการสอนที่ดี กระบวนการบริหารและการสอนที่ดีจะต้องมาจากการเรียนรู้พัฒนา ผู้บริหารและอาจารย์มีการเรียนรู้และพัฒนาที่ดีได้ต้องมีงบประมาณสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับ พสุ เดชะรินทร์ (2546:26-27) ได้กล่าวถึง BSC ว่าเป็นเครื่องมือทางการบริหารที่เสนอกรอบการทำงานในมุมมองด้านการเงิน และมุมมองที่ไม่ใช้การเงิน เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ระยะสั้นกับวัตถุประสงค์ระยะยาว ความสมดุลระหว่างผลที่ต้องการกับกลไกการปฏิบัติงานให้ได้ผลนั้น ในการสร้างกระบวนการบริหารงานตามวิธีการ BSC ต้องมีจุดมุ่งหมายขององค์กรเป็นหนึ่งเดียว โดยรวบรวมกลยุทธ์ความสำเร็จขององค์กรสู่การปฏิบัติและประสานงานของระดับหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร โดยภายใต้แต่ละมุมมอง ประกอบด้วย 4 ช่องทาง ได้แก่ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด เป้าหมายและกลยุทธ์เริ่มหรือในรูปแผนงานหรือโครงการ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 3.1 : พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นว่า ตัวชี้วัด 3.1.1 ร้อยละผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตรที่เป็นภาระงานขององค์กร อยู่ในมุมมองการเรียนรู้และเติบโต เป็นการกำหนดวัดความสำเร็จในอนาคต ซึ่งเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดในมุมมองด้านกระบวนการภายใน คือ ตัวชี้วัด 3.1.5 มีแผนงาน/โครงการฝึกอบรมบุคลากรในทุกสายงาน เพื่อสอดรับการตั้งเป้าหมายให้เกิดการพัฒนา จะต้องมีการวางแผนงานโครงการเป็นการวัดด้านประสิทธิภาพจากภายในองค์กรออกไปสู่ภายนอก เชื่อมโยงกับมุมมองด้านลูกค้า ตัวชี้วัด 3.1.8 ระดับของนักศึกษาและผู้เข้า

รับบริการมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นการวัดมุมมองจากภายนอกองค์กร เข้ามารู้อยู่ภายในองค์กร เชื่อมโยงกับ มุมมองด้านการเงิน ตัวชี้วัด 3.1.9 มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการวัดในมุมมองความสำเร็จที่เกิดขึ้น และยังมีตัวชี้วัดเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น มิติมุมมองการเรียนรู้และเติบโต ตัวชี้วัด 3.1.3 ร้อยละบุคลากรที่ได้รับการส่งเสริมให้ไปศึกษาดูงานภายในประเทศ และตัวชี้วัด 3.1.4 ร้อยละบุคลากรที่ได้รับการส่งเสริมให้ไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ ทั้ง 2 ตัวชี้วัดเป็นการวัดความสำเร็จในอนาคต ต้องมีมุมมองด้านกระบวนการภายใน ตัวชี้วัด 3.1.6 มีแผนงานและโครงการส่งเสริมบุคลากรให้ไปศึกษาดูงานภายในประเทศ และตัวชี้วัด 3.1.7 มีแผนงานและโครงการส่งเสริมบุคลากรให้ไปศึกษาดูงานในต่างประเทศควบคู่กันไปด้วย

3. การประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard นี้ จำเป็นต้องมีการวางแผนและการเตรียมความพร้อมในการประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมิน ได้แก่

3.1 จัดทำเอกสารคู่มือและแบบการประเมิน สำหรับผู้ประเมินได้มีความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการประเมินจะได้ถูกต้องสมบูรณ์

3.2 นำคู่มือและแบบการประเมินไปทดลองใช้กับวิทยาเขตและโรงเรียนกีฬา นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้คู่มือและแบบประเมินมีความถูกต้องและสมบูรณ์

3.3 เสนอรูปแบบทั้ง 2 แบบในการประเมินยุทธศาสตร์ เพื่อให้อธิการบดีเห็นชอบ

และกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารทุกวิทยาเขตและทุกโรงเรียนกีฬาให้การสนับสนุนและความร่วมมือในการประเมินและสนับสนุนอนุญาตให้บุคลากรเข้ารับการอบรมสัมมนา เพื่อเป็นผู้ประเมินและออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ประเมิน

3.4 เสนอของงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เพื่อให้การประเมินยุทธศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง

4. การนำรูปแบบสมดุลและดุลยภาพ (Balanced Scorecard : BSC) ไปใช้การประเมินในหน่วยงานองค์กรของรัฐ หรือสถาบันการพลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2551:152-153) ในการนำรูปแบบ BSC ไปประยุกต์ใช้ในการประเมินกับองค์กรของรัฐ 4 ด้าน คือ ด้านประสิทธิผล ประสิทธิภาพ คุณภาพการให้บริการ และการพัฒนาองค์กร โดย BSC มีความสำคัญและมีข้อดีกว่าการประเมินแบบอื่นๆ คือ การประเมินแบบทั่วไป หรือในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง มีมุมมองให้ทราบถึงผลลัพธ์หรือผลผลิตแต่เพียงอย่างเดียว แต่การประเมินรูปแบบสมดุลหรือดุลยภาพ (Balanced Scorecard) ไม่ใช่แค่การบันทึกคะแนนผลลัพธ์หรือผลผลิตของการดำเนินงานเท่านั้น แต่จะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นภาพในอนาคตขององค์กร รวมถึงภารกิจและกลยุทธ์ที่แต่ละหน่วยจะต้องดำเนินการ โดย BSC เป็นศูนย์กลางและเปลี่ยนความคิดเห็น กำหนดแผนงานของสมาชิกในองค์กรให้เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติให้องค์กรมุ่งสู่ทิศทางเชิงกลยุทธ์ที่ต้องการ เนื่องจากสามารถตรวจสอบความสำเร็จขององค์กรได้มากกว่า ดังนั้นการประเมินรูปแบบ BSC จึงช่วยให้สถาบันการพลศึกษาสามารถตอบคำถาม 4 ข้อดังต่อไปนี้

4.1 มุมมองด้านลูกค้า คนทั่วไปและ

สาธารณชนมีมุมมองต่อสถาบันการพลศึกษาอย่างไรและสถาบันฯ ควรตอบสนองลูกค้าอย่างไร เพราะลูกค้าของสถาบันฯ (นักเรียน นักศึกษา นักกีฬา ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ใช้นักกีฬา ผู้รับบริการ บุคคล และหน่วยงานอื่นๆ) ลูกค้าของสถาบันมีหลากหลาย มีหลายระดับตั้งแต่ ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ผู้รับบริการทั้งวิชาการและการบริการกีฬา สุขภาพและสาขาที่เกี่ยวข้องให้แก่ชุมชน

4.2 มุมมองด้านกระบวนการภายในสถาบันการพลศึกษาที่เด่นในเรื่องใด เป็นสถาบันการกีฬาและสุขภาพ มีการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี 3 คณะสาขาวิชา ประกอบด้วย คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และคณะศิลปศาสตร์ และมีการให้บริการกีฬาและสุขภาพแก่ชุมชน ทั้งบุคลากร สถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ ไม่เฉพาะใช้ในการเรียนการสอน แต่ยังให้บริการชุมชนทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ

4.3 มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา สถาบันการพลศึกษาจะสามารถพัฒนาและสร้างสรรค์คุณค่าต่อไปได้อย่างไร การขยายเปิดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมากขึ้น และเป็นที่ต้องการของสังคมเป็นแหล่งวิชาการและเทคโนโลยีทางการกีฬาและสุขภาพ มีบุคลากรที่มีความสามารถหลากหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และมีงานวิจัยและนวัตกรรมที่ก่อประโยชน์ต่อสถาบันและสังคม

4.4 มุมมองด้านการเงิน ผลการดำเนินงานทางการเงินของสถาบันการพลศึกษาเป็นอย่างไร มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดต้นทุน ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร และใช้งบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์ หน่วยงานของส่วนราชการไม่ได้หวังผลกำไร กำไรคือประชาชนมีสุขภาพร่างกายที่

แข็งแรงทั่วหน้า ความคุ้มค่าคือความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถาบันการพลศึกษาสามารถนำตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมในรูปแบบสมดุลหรือดุลยภาพ (Balanced Scorecard) ไปใช้การประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาในรอบ 8 ยุทธศาสตร์ ทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับวิทยาเขตและโรงเรียนกีฬาโดยแบบประเมินนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้รับฉันทามติทุกตัวชี้วัด

2. สถาบันการพลศึกษาได้เห็นภาพรวมของยุทธศาสตร์ และสามารถตรวจสอบคุณภาพของยุทธศาสตร์ในด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

3. สถาบันพลศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนายุทธศาสตร์ของสถาบันพลศึกษาให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. สถาบันการพลศึกษา ผู้บริหาร สามารถนำยุทธศาสตร์และเทคนิคการจัดการไปใช้ในการพัฒนาจากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของหน่วยงาน เช่น สำนัก กอง และสถานศึกษา อันจะส่งผลโดยตรงแก่องค์กรของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสม เป็นรูปแบบในการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard เท่านั้น การทำวิจัยครั้งต่อไปควรจะนำรูปแบบการประเมินนี้ไปประเมินในสถานการณ์จริงทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับวิทยาเขตและระดับโรงเรียนกีฬาเพื่อจะหาคำตอบว่ายุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษามีผลการดำเนินงานอย่างไร

จะได้เห็นภาพในอนาคตขององค์กรรวมถึงภารกิจและกลยุทธ์แต่ละหน่วยมีผลความคืบหน้าอย่างไรจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดแผนยุทธศาสตร์นำไปปฏิบัติสู่ความสำเร็จที่ต้องการ

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมเพียง 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามความต้องการของผู้บริหารระดับสูงที่จะเห็นผลการประเมินในภาพรวมของการดำเนินงานยุทธศาสตร์ ฉบับปี พ.ศ. 2550 - 2555 ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาการพัฒนาเกณฑ์ให้มีหลายระดับยิ่งขึ้น เพื่อการประเมินจะได้ผลการดำเนินงาน

ของแผนยุทธศาสตร์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2550 - 2555 เท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษารูปแบบของการประเมินยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2556 - 2560 เพื่อที่จะประเมินแผนยุทธศาสตร์ต่อไป

4. การวิจัยครั้งนี้เป็นตัวอย่างรูปแบบการประเมินโดยใช้ BSC เพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ เป็นแบบอย่างนำไปสร้างรูปแบบเพื่อที่จะประเมินยุทธศาสตร์ขององค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- สถาบันการพลศึกษา. (2550). ยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา พ.ศ.2550-2555. กรุงเทพฯ, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- Kaplan, Robert S. and Norton, David P. (1996). *The Strategy and Decision Making*. New York : South Western Company.
- Macmillan, Thomas T.(1971). "The Delphi Technique." Paper Presented at the Annual Meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Reserch and Development. Cal : Monterey,May 3-5.
- Revinelli, R.J. and Hambleton, R.K. (1977). "On the Use of Content Specialists in The Assessment of Criterion Referenced Test Item Validity." *Dutch Journal Of Educational Research*, (2) : 49-60

การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ: อันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา The Development of Instructional Model to Enhance Characteristics of Sports School Students.

พัทธนันท์ สีนาง
โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา เป็นแนวคิดสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในกระบวนการวิจัย ประกอบด้วย นักเรียนโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 1,200 คน ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.994 เก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคบุคเคตเมทริกซ์ (Booklet Matrix Sampling) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม LISREL Version 9.1 Activation Code OA76-3CAF-8237-FOEO

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและหลักการศึกษา พบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา 7 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1.1 ทักษะคุณธรรมจริยธรรม (Morality Ethics Skills)
- 1.2 ทักษะทางสังคม (Social Skills)
- 1.3 ทักษะความรู้ (Knowledge Skills)
- 1.4 ทักษะความสามารถ (Capability Skills)
- 1.5 ทักษะทางสติปัญญา (Intelligence Skills)
- 1.6 ทักษะทางร่างกาย (Physical Skills)
- 1.7 ทักษะทางจิตใจ (Mental Skills)

2. ความตรงเชิงโครงสร้างจากการสำรวจองค์ประกอบด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้
ค่าไค-สแควร์: $\chi^2 = 582.51$ องศาความเป็นอิสระ: $df = 216$ $p\text{-value} = 0.00000$ $RMR = 0.042$

The purpose of this research was to study the desirable attributes of school sports students. The development of instructional model to enhance desirable attributes of sports school students was the key concept of the educational management to improve these students in many areas including physical, mental, emotional, social, intellectual, moral, and ethical area so that they become good citizens and could live in a society with good quality of life. The samples used in the study consisted of 1,200 students enrolled in sports schools which were registered in the Academy of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports and were obtained by purposive sampling. The research tools were the desirable attributes questionnaires with five-level rating scale and the confidence level was at 0.994. The data were then collected by using booklet matrix sampling. The confirmatory factor analysis was done by using LISREL program (version 9.1, activation code OA76-3CAF-8237-FOEO)

The results showed that

1. By investigating academic documents, concepts, and principles, it was found that there were 7 desirable attributes of sports school students as follows;

- 1.1 Morality and Ethics Skills
- 1.2 Social Skills
- 1.3 Knowledge Skills
- 1.4 Capability Skills
- 1.5 Intellectual Skills
- 1.6 Physical Skills
- 1.7 Mental Skills

2. The construct validity of the survey by examining the index of consistency was as follows: Chi-Square (χ^2) = 582.51, Degree of Freedom (df) = 216, p-value = 0.00000, RMR = 0.042

บทนำ

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามนโยบายการศึกษาเป็นสิ่งที่คาดหวังที่จะจัดการศึกษาให้พัฒนาคนไทย มีการพัฒนาด้านต่างๆ เกิดขึ้น ซึ่งในส่วนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พบ

สภาพปัญหาของแต่ละสถานศึกษาหรือพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษาต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องศึกษาวิเคราะห์สภาพ แล้วกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา บรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยครูผู้สอนจะจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการคุณลักษณะอัน

พึงประสงค์ไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยไม่จัดเป็นรายวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์จะนำผลมาประเมิน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดและประเมินผลการเรียนในแต่ละชั้นปี (กรมวิชาการ, 2551)

จากผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่า การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังไม่มี ความชัดเจน ในเรื่องของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความแตกต่างกัน แต่ละสถานศึกษา ตามสภาพแวดล้อม แต่ไม่ได้คำนึงถึงสภาพสังคมไทยในปัจจุบันในภาพรวม ดังนั้นจุดมุ่งหมายตามนโยบายการศึกษามีความต้องการที่จะให้เยาวชนมีคุณลักษณะพื้นฐานที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย และสังคมโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นเพื่อให้การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความสอดคล้องตามมาตรฐานของหลักสูตรและสภาพการณ์ทั่วไป จึงมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นฐานที่จะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี จึงเกิดการพัฒนาลักษณะแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ขึ้นเป็นพื้นฐาน (กรมวิชาการ, 2551)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจปัญหาและความสำคัญของการพัฒนานักเรียนโรงเรียนกีฬา ให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสังคม เพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศในระดับชาติและนานาชาติ จึงจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างและปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียนในองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ทักษะทางสังคม ประกอบด้วย มีจิตสาธารณะ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ความสามัคคี ความมีน้ำใจ นักกีฬา 2. ทักษะทางจิตใจ ประกอบด้วย ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัว ความเข้าใจสถานการณ์แวดล้อม โดยได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคม ประเทศชาติ ก้าวไปสู่ระดับนานาชาติต่อไป

คำสำคัญ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ทั่วประเทศ จำนวน 11 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนกีฬา จังหวัดสุพรรณบุรี อ่างทอง ชลบุรี ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ขอนแก่น ยะลา ตรัง นครศรีธรรมราช ลำปาง นครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 4,450 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา ทั่วประเทศ โดยการสุ่มแบบเจาะจงและผู้วิจัย

ใช้เกณฑ์ของการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ โมเดล ลิสเรล คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่า ต่อพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าซึ่งในงานวิจัยนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 27 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามสูตรของ แฮร์ และคนอื่นๆ (Hair; et al. 1998) จึงควร กำหนดใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจริง 1,200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สร้างด้วยข้อคำถาม (คำนิยามศัพท์) โดยใช้แบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 324 ข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวข้อง กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาทดลองสอบ ความสอดคล้องและหาค่าดัชนีความสอดคล้องราย ข้อ (Indexer of Item Objective Congruence) ได้ค่าระหว่าง 0.60-1.00 ดังนั้น แบบสอบถาม จึงถือว่ามีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ นิยามศัพท์

2. จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ในโรงเรียนกีฬาที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ โรงเรียนกีฬาสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ โรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครปฐม, โรงเรียน กีฬาเทศบาลนครนครราชสีมา จำนวน 80 คน

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมา วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการ วิจัยทั้งฉบับ (Reliability Analysis) เพื่อประเมิน เครื่องมือในการวิจัยแต่ละองค์ประกอบมีคุณภาพ นำไปใช้ได้หรือไม่ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาช (Connacht's Alpha, Coefficient) (สมัทนา กลางการ และวรพจน์ พรหมสัตยพรต,

2553) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 แบบสอบถามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ด้านทักษะ คุณธรรมจริยธรรม จำนวน 60 ข้อ มีค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ .523

3.2 แบบสอบถามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ด้านทักษะทาง สังคม จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .532

3.3 แบบสอบถามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ด้านทักษะ ความรู้ จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .519

3.4 แบบสอบถามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ด้านทักษะความ สามารถ จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .572

3.5 แบบสอบถามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ด้านทักษะทาง สติปัญญา จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .607

3.6 แบบสอบถามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ด้านทักษะทาง ร่างกาย จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .673

3.7 แบบสอบถามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ด้านทักษะทาง จิตใจ จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .747

และค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้วิธีการ หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนน รวมทั้งฉบับ (Corrected Item Total Correlation) เท่ากับ .994

4. จัดพิมพ์ข้อคำถามฉบับจริง โดยใช้เทคนิค บั๊กเล็ต (Booklet Matrix Sampling) แบ่งออกเป็น 4 ฉบับ ฉบับละ 81 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนำข้อมูลเข้าโปรแกรม Excel และวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรม SPSS เพื่อเตรียมข้อมูลในการยืนยันองค์ประกอบด้วยโปรแกรม LISREL Version 9.1

6. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) องค์ประกอบที่ต้องได้รับการพัฒนาได้แก่ทักษะทางสังคม และทักษะทางจิตใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา โดยประเมินความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้องรายข้อ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้น้ำหนักเป็นคะแนน

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$ หมายถึง	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

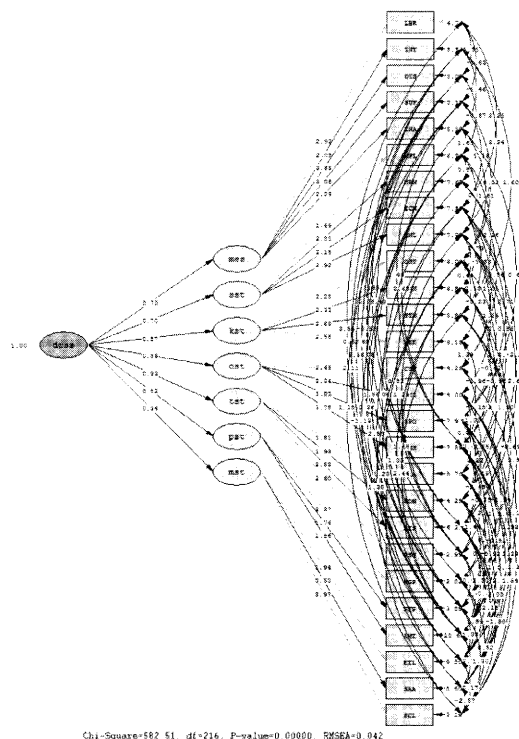
2. วิเคราะห์หาค่าจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับและวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามสูตรของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรมลิสเรล Version 9.10

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Analysis: CFA) เพื่อสร้างคุณลักษณะ Factor ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา (DCSS) ตัวแปรแฝงทั้ง 7 ตัว ได้แก่ ทักษะคุณธรรม จริยธรรม (MES) ทักษะทางสังคม (CST) ทักษะความรู้ (KST) ทักษะความสามารถ (CST) ทักษะทางสติปัญญา (TST) ทักษะทางร่างกาย (PST) ทักษะทางจิตใจ (KST) ต่างมีผลกระทบต่อการสังเกตทั้ง 27 ตัวชี้วัดขนาดของผลกระทบที่ตรงแปรแฝงมีตัวแปรสังเกตแต่ละตัวแปร

ภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาด้วยโปรแกรม LISREL Version 9.10 ตาม

ภาพที่ 1 นั้น ค่าสถิติที่แสดงผลกระทบของตัวแปรแฝงที่มีต่อตัวแปรสังเกต 27 ตัวแปร สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตที่ได้รับผลจากตัวแปรแฝงจากการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาที่ประมาณค่าจากคะแนนดิบ

ตัวแปรสังเกต		ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝง						
			MES	SST	KST	CST	TST	PST	MST
LBK	E = 4.70 R ² = 0.57	λ	2.92*	-	-	-	-	-	-
		T	-	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-	-
INT	E = 5.54 R ² = 0.36	λ	3.85*	-	-	-	-	-	-
		T	11.65	-	-	-	-	-	-
		SE	0.17	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกต		ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝง						
			MES	SST	KST	CST	TST	PST	MST
DIS	E = 5.09 R ² = 0.68	λ	3.85*	-	-	-	-	-	-
		T	22.65	-	-	-	-	-	-
		SE	0.17	-	-	-	-	-	-
SUF	E = 2.17 R ² = 0.43	λ	3.06*	-	-	-	-	-	-
		T	20.62	-	-	-	-	-	-
		SE	0.15	-	-	-	-	-	-
THA	E = 6.94 R ² = 2.27	λ	2.29*	-	-	-	-	-	-
		T	13.37	-	-	-	-	-	-
		SE	0.17	-	-	-	-	-	-
MPL	E = 6.94 R ² = 0.41	λ	-	1.99*	-	-	-	-	-
		T	-	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-	-
HRM	E = 7.62 R ² = 0.41	λ	-	2.85*	-	-	-	-	-
		T	-	12.94	-	-	-	-	-
		SE	-	0.22	-	-	-	-	-
ECM	E = 7.88 R ² = 0.28	λ	-	0.20	-	-	-	-	-
		T	-	10.60	-	-	-	-	-
		SE	-	0.20	-	-	-	-	-
SML	E = 7.99 R ² = 0.41	λ	-	2.92*	-	-	-	-	-
		T	-	13.67	-	-	-	-	-
		SE	-	0.21	-	-	-	-	-
OST	E = 4.08 R ² = 0.55	λ	-	-	2.25*	-	-	-	-
		T	-	-	8.57	-	-	-	-
		SE	-	-	0.45	-	-	-	-
LAM	E = 4.89 R ² = 0.53	λ	-	-	2.33	-	-	-	-
		T	-	-	10.99	-	-	-	-
		SE	-	-	0.21	-	-	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกต		ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝง						
			MES	SST	KST	CST	TST	PST	MST
STM	E = 5.88 R ² = 0.55	λ	-	-	2.69*	-	-	-	-
		T	-	-	11.18	-	-	-	-
		SE	-	-	0.24	-	-	-	-
MKE	E = 4.14 R ² = 0.62	λ	-	-	2.58*	-	-	-	-
		T	-	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-	-
CSM	E = 4.26 R ² = 0.58	λ	-	-	-	2.45*	-	-	-
		T	-	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-	-
ITI	E = 4.00 R ² = 0.58	λ	-	-	-	2.34*	-	-	-
		T	-	-	-	13.15	-	-	-
		SE	-	-	-	0.18	-	-	-
SPO	E = 7.97 R ² = 0.31	λ	-	-	-	1.93*	-	-	-
		T	-	-	-	9.47	-	-	-
		SE	-	-	-	0.20	-	-	-
SMS	E = 7.59 R ² = 0.29	λ	-	-	-	1.75*	-	-	-
		T	-	-	-	9.83	-	-	-
		SE	-	-	-	0.18	-	-	-
PLA	E = 5.70 R ² = 0.38	λ	-	-	-	-	1.81*	-	-
		T	-	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-	-
CON	E = 4.29 R ² = 0.48	λ	-	-	-	-	1.93*	-	-
		T	-	-	-	-	14.16	-	-
		SE	-	-	-	-	0.14	-	-
ATS	E = 6.21 R ² = 0.52	λ	-	-	-	-	2.51*	-	-
		T	-	-	-	-	14.24	-	-
		SE	-	-	-	-	0.18	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกต		ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝง						
			MES	SST	KST	CST	TST	PST	MST
PSS	E = 2.99 R ² = 0.70	λ	-	-	-	-	2.66	-	-
		T	-	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-	-
HGP	E = 2.02 R ² = 0.75	λ	-	-	-	-	-	2.37*	-
		T	-	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-	-
PFP	E = 3.89 R ² = 0.45	λ	-	-	-	-	-	1.74	-
		T	-	-	-	-	-	9.71	-
		SE	-	-	-	-	-	0.18	-
AMT	E = 10.62 R ² = 0.26	λ	-	-	-	-	-	1.86	-
		T	-	-	-	-	-	8.65	-
		SE	-	-	-	-	-	0.22	-
ETL	E = 9.50 R ² = 0.10	λ	-	-	-	-	-	-	1.94*
		T	-	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-	-
SAA	E = 5.60 R ² = 0.39	λ	-	-	-	-	-	-	3.53
		T	-	-	-	-	-	-	11.16
		SE	-	-	-	-	-	-	0.32
SCL	E = 3.19 R ² = 0.59	λ	-	-	-	-	-	-	3.97
		T	-	-	-	-	-	-	4.04
		SE	-	-	-	-	-	-	0.79

หมายเหตุ * หมายถึง $\alpha = .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ทักษะคุณธรรมจริยธรรม (MES) มีผลกระทบต่อการรักษา ศาสน์ กษัตริย์ (LBK) ความมีวินัย (INT) ความซื่อสัตย์ (DIS) ความพอเพียง (SUF) และ

ความเป็นไทย (THA) องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางสังคม (SST) มีผลกระทบต่อการมีจิตสาธารณะ (MPL) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ (HRM) ความสามัคคี (ECM) ความมีน้ำใจนักกีฬา (SML) องค์ประกอบที่ 3

ทักษะความรู้ (OST) ความใฝ่เรียนรู้ (LAM) ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ (STM) ทักษะการจัดการความรู้ (MKE) องค์ประกอบที่ 4 ทักษะความสามารถ (CST) มีผลกระทบต่อทักษะการสื่อสาร (CSM) ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITI) ทักษะทางการกีฬา (SPO) ทักษะการจัดการกีฬา (SMS) องค์ประกอบที่ 5 ทักษะทางสติปัญญา (TST) มีผลกระทบต่อทักษะการวางแผน (PLA) ทักษะการคิดรวบยอด (CON) ทักษะการคิดวิเคราะห์ (ATS) ทักษะการคิดแก้ปัญหา (PSS) องค์ประกอบที่ 6 ทักษะทางร่างกาย มีผลกระทบต่อความมีสุขภาพที่ดี (HGP) สมรรถภาพทางกาย

(PFP) ทักษะการเคลื่อนไหว (AMT) ทักษะทางจิตใจ (MST) ความฉลาดทางอารมณ์ (ETL) ความสามารถในการปรับตัว (SAA) ความเข้าใจสถานการณ์แวดล้อม (SCL)

เมื่อพิจารณาผลกระทบที่ตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา (DCSS) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอกที่มีผลกระทบต่อตัวแปรแฝงภายในประกอบด้วย ทักษะคุณธรรม จริยธรรม ทักษะทางสังคม ทักษะความรู้ ทักษะความสามารถ ทักษะทางสติปัญญา ทักษะทางร่างกาย และทักษะทางจิตใจ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติของตัวแปรแฝงภายในที่ได้รับผลกระทบจากตัวแปรแฝงภายนอกจากการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาที่ประมาณค่าจากคะแนนดิบ

ตัวแปร แฝงภายนอก	ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝงภายใน						
		MES	SST	KST	CST	TST	PST	MST
DCSS	λ	0.70*	0.70*	0.87*	0.89*	0.93*	0.82*	0.34*
	T	23.19	14.73	23.91	19.39	22.40	18.60	12.98
	SE	0.03	0.45	0.04	0.04	0.04	0.04	0.02
	Errorvar	0.25	0.16	0.25	0.18	0.19	0.38	0.18
	t	11.58	4.96	7.62	6.01	4.57	9.68	4.47
	SE	0.22	0.03	0.03	0.03	0.04	0.04	0.04
	R ²	0.66	0.75	0.75	0.81	0.82	0.64	0.64

หมายเหตุ * หมายถึง $\alpha = .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ถ้าตัวแปรแฝงภายนอกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา มีผลกระทบต่อตัวแปรแฝงภายใน 7

ตัวแปร ประกอบด้วย ทักษะคุณธรรมจริยธรรม (MES) ทักษะทางสังคม (SST) ทักษะความรู้ (KST) ทักษะความสามารถ (CST) ทักษะทางสติปัญญา

(TST) ทักษะทางร่างกาย (PST) ทักษะทางจิตใจ (MST) จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ประกอบด้วย ทักษะต่อคุณธรรมจริยธรรม ทักษะทางสังคม ทักษะความรู้ ทักษะความสามารถ ทักษะทางสติปัญญา ทักษะทางร่างกายและทักษะทางจิตใจ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า โมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬามีดัชนีวัดความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ χ^2 มีค่า เท่ากับ 582.51 องศาความเป็นอิสระ df มีค่าเท่ากับ 216 P-value มีค่าเท่ากับ 0.00000 ค่ารากที่สองที่สองของค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือ

คลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.042 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล GFI มีค่าเท่ากับ 0.79 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแก้แล้ว AGFI มีค่าเท่ากับ 0.63 ค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ CFI มีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ RMR มีค่าเท่ากับ 1.05 และดัชนี CN มีค่าเท่ากับ 257.39

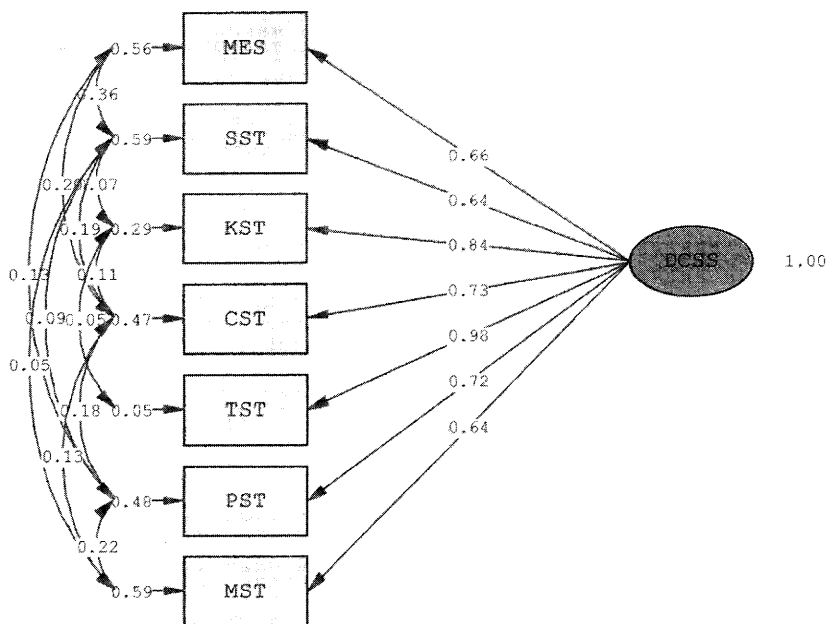
การพิจารณาว่า โมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ที่ได้นั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ตามที่ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542), สุภมาส อังศุโชติและคณะ (2552) และสุวิมล ติรตานันท์ (2553) กำหนดไว้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬากับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าดัชนี	ความหมาย
1. Chi-square (χ^2)	P-value > .05	582.51 (P = 0.00)	โมเดล สอดคล้อง กับข้อมูล เชิงประจักษ์
2. ค่า Chi-square/df	< 2.00 หรือ < 5.00	582.51/216 = 2.69	
3. ค่า GFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.79	
4. ค่า AGFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.63	
5. ค่า CFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.92	
6. ค่า RMSEA	< .05 (เข้าใกล้ 0)	0.042	
7. ค่า Standardized/RMR	< .05 (เข้าใกล้ 0)	0.09	
8. ค่า RMR	< .05 (เข้าใกล้ 0)	1.05	
9. CN	≥ 200 ของกลุ่มตัวอย่าง	257.39	

เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาที่เป็นผลจากการวิเคราะห์เชิงยืนยันทำให้ได้องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเป็นองค์ประกอบ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบและหาขนาดของผลที่องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีผลต่อตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ผลการวิเคราะห์แสดงในภาพที่ 2

Chi-Square=1.57, df=2, P-value=0.45507, RMSEA=0.000

ภาพที่ 2 โมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา เมื่อประมวลจากคะแนนดิบ

เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 4.2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ พบว่า ค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบมีค่าระหว่าง 0.98-0.64 จำแนกได้ดังนี้ ทักษะคุณธรรมจริยธรรม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.66 ทักษะทางสังคม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.64 ทักษะความรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.84 ทักษะความสามารถ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.73 ทักษะทางสติปัญญา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

เท่ากับ 0.98 ทักษะทางร่างกาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.72 ทักษะทางจิตใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.64

โดยสามารถเขียนเป็นรูปแบบสมการได้ดังนี้

$$DCSS = 0.66MES + 0.64SST + 0.84KST + 0.73CST + 0.98TST + 0.72PST + 0.64MST$$

โดยทักษะทางสังคมและทักษะทางจิตใจ มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

โรงเรียนกีฬาน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัย จึงได้นำองค์ประกอบนั้นไปพัฒนาโดยการสร้างรูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ทางด้านทักษะทางสังคมและทักษะทางจิตใจ ในระยะที่ 2 ต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม LISREL Version 9.10 ผลการวิเคราะห์พบว่า มี 7 องค์ประกอบ 27 พฤติกรรม ดังนี้ 1. องค์ประกอบที่ 1 ทักษะคุณธรรมจริยธรรม 2. องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางสังคม 3. องค์ประกอบที่ 3 ทักษะความรู้ 4. องค์ประกอบที่ 4 ทักษะความสามารถ 5. องค์ประกอบที่ 5 ทักษะทางสติปัญญา 6. องค์ประกอบที่ 6 ทักษะทางร่างกาย 7. ทักษะทางจิตใจ

จากข้อมูลน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบจะเห็นว่ามีสำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาทุกองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ รวมทั้งนักวิชาการคนอื่น ๆ ก็ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ เพื่อที่จะพัฒนาเด็กไทยให้มีความรู้ความสามารถ อยู่รอดในสังคมที่มีการแข่งขันกันในปัจจุบัน การที่จะสร้างเด็กให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ และการมีสุขภาพร่างกายและจิตใจ ที่สมดุล จะต้องอาศัยความตั้งใจ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำหรับองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางสังคม ซึ่งได้แก่มิจิตอาสา ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจนักกีฬา และองค์ประกอบที่ 7 ทักษะทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสามารถในการปรับตัวและความเข้าใจสถานการณ์แวดล้อม ควรที่จะได้รับการพัฒนา และเสริมสร้างให้กับนักเรียนโรงเรียนกีฬาให้มาก เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่การพัฒนานักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อจะพัฒนาศักยภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านต่างๆ และตามบริบทของโรงเรียนสู่การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศในระดับชาติและนานาชาติ

1.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ซึ่งทำให้ทราบว่าองค์ประกอบใดที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด สามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนกีฬา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา เพื่อที่จะเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.2 การวิจัยครั้งนี้ การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ซึ่งทำให้ทราบว่าองค์ประกอบใดที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด สามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและขอขอบคุณท่านผู้บริหารโรงเรียนกีฬาสังกัดสถาบันการพลศึกษา ทั้ง 11 แห่ง ท่านผู้บริหารโรงเรียนกีฬานครราชสีมา โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครปฐม ที่ให้ความร่วมมือในการ (Try Out) เครื่องมือ และขอขอบคุณนักวิชาการที่ให้ข้อมูลทางวิชาการด้านคุณธรรมจริยธรรม ในการวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
- _____. (2551). **แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: สำนัก วิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **ภาพอนาคตคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2556) **ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา**. สืบค้นจาก http://www.Portal.bopp-obec.info/obec_55/admin/list.
- สุภมาส อังสุโชติและคณะ. (2552). **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- อรพินทร์ ชูชม. (2543). **การวิเคราะห์องค์ประกอบ**. เอกสารประกอบการอบรมการแปลผล.
- Joseph F.Hair, Jr.; Willicam C. Black; Barry J.Babin E. Anderson; Ronald L. Tatham. (2006). **Multivariate Data Analysis 6th ed** Prentice Hall.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

**กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม
เพื่อลดมลพิษหมอกควันจากการเผาในชุมชนบ้านกวน
ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
Participatory Learning Process in Environmental
Management to Reduce Smoke Pollution from
Burning in Baan-kuan Community,
Harnkwaew Sub-district, Hang Dong District,
Chiang Mai Province**

ธนิการณ วงศ์ไชยอำพน
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษหมอกควันจากการเผาที่ส่งผลต่อสุขภาพ ของชุมชนบ้านกวน ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาในส่วนผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชนผู้ประกอบการในชุมชน และตัวแทนชุมชนในพื้นที่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หารแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขและลดปัญหามลพิษหมอกควันที่ส่งผลต่อสุขภาพของคนในชุมชน การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการใช้ใบงานบันทึกจากกระบวนการกลุ่ม ใบสรุปแผนที่ความคิดและเครื่องบันทึกเสียง นำเสนอข้อมูลแบบความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการเกิดมลพิษหมอกควันจากการเผามีสาเหตุมาจากตัวเราและการกระทำของคนในครอบครัว ได้แก่ การใช้ฟืนหุงหาอาหาร การเผาเศษไม้ ใบไม้ภายในบ้าน การเผาฟางเพื่อเตรียมแปลงเกษตร การเผาขยะพลาสติกแทนที่จะใส่ถุงขยะนำไปทิ้ง การสตาร์ทรถทุกเช้า และสาเหตุการเผาในชุมชนคือการเผาเพื่อการป็นหม้อ โรงงานทำแคบหมูและโรงงานทำลูกชิ้น แม่ค้าขายอาหารปิ้ง ย่างต่างๆ และควันพิษจากเครื่องยนต์ รถจักรยานยนต์

2. ผลของมลพิษหมอกควันจากการเผาที่ส่งผลต่อสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนบ้านกวน ผู้ร่วมเวทีมีความเห็นว่า มีผลต่อร่างกาย ได้แก่ ระบบการหายใจ หายใจลำบาก เจ็บคอมีการภูมิแพ้ หอบหืด เกิดโรคมะเร็งปอด โรคเฉียบพลัน โรคหัวใจและหลอดเลือด ผลเสียต่อสตรีมีครรภ์ ผลต่อสุขภาพจิต

เกิดความรำคาญ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวลดลง เศรษฐกิจซบเซา ผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชน ทำให้อากาศเสีย เกิดภาวะโลกร้อน

3. การดูแลสุขภาพตนเองและชุมชนในภาวะที่มีมลพิษหมอกควันจากการเผา พบว่า ในการดูแลสุขภาพตนเอง ควรหลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้มลพิษหมอกควัน ใช้ผ้าปิดจมูกหรือใช้หน้ากากอนามัยป้องกัน ควันพิษ ออกกำลังกายทุกวัน รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ดูแลสุขภาพของคนในครอบครัว และถ้ามีอาการผิดปกติ เช่น แสบตา ระบบการหายใจผิดปกติหรือมีปัญหาการเจ็บป่วยให้ไปพบแพทย์ ส่วนการดูแลสุขภาพชุมชน ร่วมกันรณรงค์ลดการเผา ประกาศเสียงตามสายห้ามเผาขยะในชุมชน สร้างความตระหนักในชุมชนให้เลิกการเผา

4. การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนบ้านกวนเพื่อป้องกันและลดปัญหามลพิษหมอกควันที่มีผลต่อสุขภาพ พบว่าผู้ร่วมเวทีต้องการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ถึงปัญหาการเกิดและอันตรายของมลพิษหมอกควันที่มีผลต่อสุขภาพ การขอความร่วมมือจากคนในชุมชนให้ลดการเผา ทุกครัวเรือนคัดแยกขยะขยะเปียกนำไปทำปุ๋ยหมัก ขยะรีไซเคิล นำไปขายที่ร้านรับซื้อขยะ เก็บขยะให้ถูกวิธี ขุดหลุมฝังขยะแทนการเผา เสนอเทศบาลจัดทำเตาเผาขยะ ใช้จักรยานแทนมอเตอร์ไซด์ และร่วมใจกันปลูกต้นไม้ทดแทน

5. ผลจากกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมเวทีชุมชนได้ข้อเสนอร่วมกันในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เพื่อลดปัญหามลพิษหมอกควันจากการเผาที่ส่งผลต่อสุขภาพจำนวน 4 โครงการ ได้แก่ โครงการทำปุ๋ยหมักจากขยะเหลือใช้จากการเกษตร โครงการรับซื้อขยะรีไซเคิล โครงการจัดทำเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา และโครงการจัดทำเตาเผาขยะลดมลพิษหมอกควัน โดยได้ดำเนินการไปแล้ว 2 โครงการ ได้แก่ โครงการทำปุ๋ยหมักจากขยะเหลือใช้จากการเกษตร และโครงการรับซื้อขยะรีไซเคิล ส่วนโครงการจัดทำเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา และโครงการจัดทำเตาเผาขยะลดมลพิษหมอกควัน ยังอยู่ในช่วงของการศึกษารูปแบบและความเหมาะสมของพื้นที่

ABSTRACT

The primary purpose of this study was aimed to examine the participatory learning process in environmental management to reduce smoke pollution emitted from burning that affects health, Ban Kaun Community, Hankaew, Hang Dong, Chiang Mai. The sample included those concerned people, consisting of community leaders, entrepreneurs in the community, and community representatives in the village, health volunteers, and staffs from Hankaew health promoting hospital, Chiang Mai. In this study, the Participatory Learning: PL was applied to analyze the problem, priority of the problem, find out the solutions, and reduce smoke pollution that has affected to people's health. For data collection, the researcher collected qualitative data through the use of spreadsheet of the group process, a summary on Mind Mapping, and audio recorder. Data was presented in composition format.

The results showed as follows.

1. The causes of smoke pollution that aggravate the amount of the smog included as follows; people mainly use firewood to cook a meal, burning wood chips, leaves, trash, plastic scraps, burning straw to prepare agricultural plots, incineration of plastic instead of the use of black garbage bags for disposal, using motorcycles and cars as vehicles that cause the smoke, the way of life in the community which most are likely to be a potter; burning clay pots is needed steadily, in addition; the community also have fried pork factories and meatballs factories which is another source of smog pollution, smoke of various grilled and toxic fumes, smoke from the engine and motorcycles.

2. Smoke pollution's effect from burning that affect to people's health, family and Ban Kaun community; 1) effect on health; respiratory effects such as difficulty breathing, sore throat, allergies, asthma, lung cancer, acute disease, heart disease, and cardiovascular disease, and adverse effect on pregnant women, 2) effect on mental health, causing irritation, 3) effect on economy and tourism, causing the reduced number of tourists and economic stagnation, and 4) effect on community life, causing air pollution and global warming.

3. Regarding to self care and community health care of the smoke pollution from burning, it found that 1) Personal health care : avoid to stay near high level of smoke pollution area, use a mask or a sanitary mask to prevent toxic fumes, daily exercise for good health, eating entire 5 nutrient groups regularly, take care of the family members health, if occurred symptoms such as burning eyes , respiratory system disorder or illness, see a doctor. 2) community health care : including community campaign to reduce burning, broadcasting a ban on the incineration in the community, raise awareness in the community to stop the burning.

4. The environmental management in Ban Kuan community for prevent and reduce smoke pollution that affect health, it found that : The participant needs to invite the lectural to lecture for the problems, knowledge and effects to health from the smoke pollution, the participation of the people to reduce burning, separate the garbage for recycle, use of bicycles instead of motorcycles and reforestation

5. Results of participatory learning process in environmental management : the participants request for 1) The compost from agricultural waste project, 2) The recycled waste purchase Project, 3) Kiln pottery preparation project and 4) Incinerators reducing smoke pollution project. The projects under the current implementation include

compost from agricultural waste, and recycled waste purchase project. For Kiln Pottery preparation project and the incinerators reducing smoke pollution project, the agencies involved include Hankaew Municipality, enterprises and public agencies in the area who jointly take responsibility. However, both projects are still in the duration of examination for model and suitability of the area.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมปัจจุบัน มีปัจจัยหลายสิ่งหลายอย่าง que ส่งผลกระทบต่อ ภาวะสุขภาพของประชาชนทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภัยจากธรรมชาติหรือผลของ พฤติกรรมบุคคลจากการกิจในการดำเนินชีวิต ประจำวัน ปัญหาความรุนแรงของมลพิษในอากาศ โดยเฉพาะหมอกควัน จะปรากฏชัดเจนในช่วงหน้า แล้งของทุกปี โดยพบว่าปริมาณฝุ่นละอองขนาด เล็กที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากความแห้งแล้ง โดยเฉพาะใน ปีที่มีฝนน้อยหรือเกิดภาวะแห้งแล้งจะทำให้หมอก ควันหรือฝุ่นที่แขวนลอยในอากาศยังเพิ่มปริมาณ มากขึ้น จากการติดตามตรวจสอบปริมาณฝุ่น ละอองที่มีขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน โดยสถานี ตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ ใน ปีพ.ศ. 2550 – 2555 พบว่า หลายสถานีใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย จังหวัด เชียงราย พะเยา ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน น่านและแพร่ พบว่า ในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายนของทุกปี ที่มีการเผาในที่โล่ง จำนวนมาก ทำให้ตรวจพบปริมาณฝุ่นละออง ขนาดเล็กสูงเกินค่ามาตรฐานและอยู่ในระดับที่มี ผลกระทบต่อเนื่องติดต่อกันหลายวัน ซึ่งสารที่ ประกอบในหมอกควันทั้งสองนี้ก่อให้เกิดผลกระทบ กับระบบต่าง ๆ ของร่างกาย คือ ระบบทางเดิน หายใจ ระบบหัวใจ รวมไปถึงระบบสมอง ทำให้เกิด โรคเฉียบพลัน อาทิ หลอดลมอักเสบ ไอ หายใจ

ลำบาก และยังทำให้โรคที่เป็นอยู่ เช่น หอบหืด หรือถุงลมโป่งพองกำเริบหนักกว่าเดิม เพราะเมื่อ ร่างกายดูดซึมสารพิษและฝุ่นละอองเข้าไปสะสม จะส่งผลทำให้กล้ามเนื้อหัวใจตาย และเส้นเลือด ในสมองตีบ บางรายถึงขั้นเป็นอัมพาตเพราะเลือด ไม่สามารถไปเลี้ยงที่สมอง และยังส่งผลต่อสตรี ที่กำลังตั้งครรภ์ มีการศึกษาพบชัดเจนว่าในระยะ ที่มีหมอกควัน เด็กที่คลอดออกมาจะมีน้ำหนัก น้อยกว่าปกติทำให้อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเสียชีวิต หรือเป็นโรคอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีโรคที่เกิดจากการ สะสมของฝุ่นละอองทำให้เกิดโรคถุงลมโป่งพอง และที่น่ากลัวที่สุดที่มีการยืนยันแล้วคือในหมอกควัน มีสารก่อมะเร็งรวมอยู่ด้วย

จากปัญหาผลกระทบทางด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อมดังกล่าว รัฐบาลได้ตระหนักถึงความ สำคัญของปัญหาเหล่านี้ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ งานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ที่เร่งนโยบายการประเมิน ผลกระทบทางสุขภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้าง สิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมสุขภาพ โดยมุ่งหวังว่า หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน จะร่วมกันค้นหาทางออกที่ดี มีทางเลือกที่เอื้อให้ คนมีสุขภาพดี มีความสมดุลและพร้อมรับมือกับ ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นทุกฝ่ายทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนต้องร่วมมือ ร่วมใจกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

อย่างเร่งด่วนและให้เป็นระบบสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงป้องกัน แก้ไขและฟื้นฟู โดยอาศัยมาตรการต่าง ๆ ผสมผสานกัน เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชน การสร้างจิตสำนึก การบังคับใช้กฎหมาย การจัดเก็บค่าภาษี ค่าธรรมเนียม การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ชุมชนบ้านกวน หมู่ 6 ตำบลหารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรทั้งหมด 154 ครอบครัว เป็นชาย 278 คน เป็นหญิง 302 คน อาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้านในหมู่บ้าน ได้แก่ เกษตรกรรม เพาะปลูก ทำไร่ ทำนาและค้าขาย นอกจากนี้ยังมีอาชีพที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ คือการปั่นหม้อด้วยมือและย้อมผ้าหม้อฮ่อม ประกอบกับวิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้านในชุมชนยังคงมีพฤติกรรมความเป็นอยู่แบบท้องถิ่น ที่มีการเผาทั้งแปลงเกษตร เผาขยะ เผาหญ้า วัชพืชข้างทางรวมถึงการเผาหม้อและย้อมคราม ผ้าหม้อฮ่อม ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้กระทำมาอย่างยาวนานอย่างคุ้นเคย โดยไม่ได้ใส่ใจว่าการปฏิบัติดังกล่าวเป็นผลส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาหมอกควัน ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีปัญหาสุขภาพ ได้แก่ ตาแดง มีอาการแสบตา น้ำตาไหล โรคระบบทางเดินหายใจ หายใจติดขัด เหนื่อยง่าย บางรายมีอาการแน่นหน้าอกหรือมีอาการภูมิแพ้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาเป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือร่วมใจกันของกลุ่มคนในชุมชนบ้านกวน จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษหมอกควันจากการเผาที่ส่งผลต่อสุขภาพ เพื่อให้คนในชุมชนร่วมมือร่วมใจกันคิดหาแนวทางในการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ โดย

กิจกรรมที่จัดดำเนินการภายในชุมชนทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านความคิด การลงมือปฏิบัติและการประเมินผลการดำเนินงาน และสุดท้ายคือเกิดการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาหมอกควันจากการเผาที่มีผลต่อสุขภาพของคนในชุมชน ซึ่งจะเป็นกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษหมอกควันจากการเผาที่ส่งผลต่อสุขภาพ ของชุมชนบ้านกวน ตำบลหารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ชุมชนบ้านกวนมีครัวเรือนทั้งหมดจำนวน 154 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมดจำนวน 580 คน แยกเป็นชายจำนวน 278 คน หญิงจำนวน 302 คน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 34 คน ประกอบด้วย กำนัน ตำบลหารแก้ว ผู้ใหญ่บ้านบ้านกวน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหารแก้ว จำนวน 4 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ประธานกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 16 คน ตัวแทนผู้ประกอบการในชุมชนจำนวน 8 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปและบริบทของพื้นที่การศึกษา โดยการศึกษาข้อมูล เอกสารเกี่ยวกับชุมชน และจากการสังเกตการณ์ การเข้าร่วม

กิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึง การสอบถามอย่างไม่เป็นทางการจากหัวหน้างาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลธารแก้ว และ ผู้นำชุมชน

2. ศึกษากระบวนการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษ หมอกควันจากการเผาที่ส่งผลต่อสุขภาพ ของ ชุมชนบ้านกวน

3. ศึกษาผลของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษ จากหมอกควันที่ส่งผลต่อสุขภาพของชุมชน บ้านกวน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการสร้างความรู้โดยผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมมา สะท้อนคิดว่าตนเองเป็นต้นเหตุของการสร้างมลพิษ หมอกควันในสิ่งแวดล้อมและร่วมกันแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น อภิปรายสรุปความคิดรวบยอด เกี่ยวกับปัญหาหมอกควันและอันตรายที่เกิดขึ้น อันมีผลกระทบต่อสุขภาพของทุกคนในครอบครัว และชุมชน ดังนั้นจึงควรร่วมมือ ร่วมใจกันคิดหา แนวทางในการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อ สุขภาพ โดยกิจกรรมที่จัดดำเนินการภายในชุมชน ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมครั้งนี้ได้ ด้วยการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน และผู้เรียน ด้วยกันเอง ก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้อย่าง กว้างขวางด้วยวิธีการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้น ประสพการณ์ 2) ขั้นการสะท้อนคิดและอภิปราย 3) ขั้นความคิดรวบยอด และ 4) ขั้นการทดลองการ ประยุกต์แนวคิด

2. การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การ บริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็น ระบบ เพื่อมุ่งให้เกิดผลที่ดีต่อสุขภาพ ด้วยความ พยายามร่วมกันของกลุ่มบุคคลในการวางแผน ดำเนินงาน ติดตามประเมินและปรับปรุงแก้ไขให้ ดีขึ้น

3. มลพิษหมอกควันจากการเผา หมายถึง ฝุ่นละอองในอากาศที่เกิดจากหมอกควันจากการ เผาในที่โล่ง การเผาพื้นที่ป่า การเผาเศษเหลือจาก การเกษตรในพื้นที่เพาะปลูก การเผาขยะมูลฝอย เศษใบไม้ กิ่งไม้ในพื้นที่ชุมชน การเผาวัชพืชริมทาง ที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเกินมาตรฐาน 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เฉลี่ย 24 ชั่วโมง ที่ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือเป็นภัยอันตรายต่อสุขภาพ

4. ชุมชนบ้านกวน หมายถึง ชุมชนหมู่ที่ 6 ตำบลธารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนชนเมืองที่มีประชากรจำนวน 154 ครัวเรือน มีอาชีพส่วนใหญ่เกษตรกร เพาะปลูก ทำไร่ ทำนา ค้าขาย และการปั่นหม้อด้วยมือ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทาง ในการลดมลพิษหมอกควันจากการเผาที่มีผลต่อ สุขภาพโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2. ได้แนวทางการสร้างจิตสำนึกในการลด การเผาที่ทำให้เกิดมลพิษหมอกควันที่มีผลต่อ สุขภาพของชุมชน

3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการลดปัญหามลพิษ หมอกควันที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 2 แผน คือ 1) แผนการเรียนรู้เรื่องปัญหา สาเหตุและอันตรายของหมอกควันจากการเผาต่อสุขภาพ 2) แผนการเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพตนเองเพื่อป้องกันอันตรายจากโรคภัยในภาวะมลพิษหมอกควันสูง

2. กระดาษบันทึกผลการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่ม (กระดาษฟลิปชาร์ตหรือกระดาษบันทึกแผนที่ความคิด) ซึ่งผู้วิจัยร่วมกับวิทยากรกระบวนการจะบันทึกความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเวทีชุมชนในทุกความคิดเห็นลงในแผนที่ความคิด

3. เทปบันทึกเสียง ใช้บันทึกเสียงในขณะทำการสนทนากลุ่ม และการจัดเวที โดยผู้วิจัยได้ขออนุญาตในการทำการบันทึกเสียง การใช้อุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียงก็เพื่อใช้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการบันทึกและการได้ข้อมูลที่ไม่ละเอียดซึ่งไม่สามารถบันทึกในขณะที่ทำกิจกรรมนั้นได้

4. กล้องถ่ายภาพ สำหรับเก็บภาพกิจกรรมขณะที่ทำการศึกษา และกระดาษบันทึกข้อสรุปความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มผ่านแผนที่ความคิดจากการดำเนินการจัดเวที เพื่อใช้ประกอบการรายงานการวิจัย และเพื่อนำไปให้กลุ่มเป้าหมายดูเป็นการสร้างความสัมพันธ์และเป็นการให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติร่วมกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปและบริบทของพื้นที่การศึกษา โดยการศึกษาข้อมูล เอกสารเกี่ยวกับชุมชน และจากการสังเกตการณ์ การเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงการสอบถามอย่างไม่เป็นทางการจากหัวหน้างาน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหารแก้ว ผู้นำชุมชน

2. การศึกษาผลการเรียนรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษจากหมอกควันที่ส่งผลต่อสุขภาพของชุมชนบ้านกวนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ไปใช้ในการจัดเวทีชุมชน เป็นระยะเวลา 3 วัน ระหว่างวันที่ 17 – 19 ตุลาคม พ.ศ. 2556

3. ผู้วิจัยบันทึกผลการเรียนรู้จากการบวนการกลุ่มลงในกระดาษบันทึกแผนที่ความคิด ร่วมกับการอัดเทปบันทึกเสียงในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม พร้อมทั้งบันทึกภาพ

การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนและครอบคลุมตามประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้ว มีการตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Methods) คือ

1. การตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคลที่ต่างกัน คือ การเปลี่ยนแปลงแหล่งข้อมูลบุคคล ที่ใช้ให้หลากหลายออกไปโดยถามคำถามเดียวกันกับคนหลาย ๆ คน เพื่อตรวจสอบดูว่าข้อมูลที่ได้จากแต่ละคนเป็นอย่างไรบ้าง สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร เพราะอะไร

2. การตรวจสอบข้อมูลโดยการถอดบทเรียนจากเทปบันทึกเสียง และจากกระดาษสรุปเพื่อตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวจากหลาย ๆ วิธีการ แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบดูว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เพราะอะไร

3. การตรวจสอบข้อมูลโดยผู้นำกลุ่มแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยได้จัดทำบันทึกการถอดบทเรียนจากเวทีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นำไปให้ผู้นำกลุ่มตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ว่าข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบของผู้นำแต่ละกลุ่ม มีข้อมูลเหมือนกันหรือขัดแย้งกันอย่างไร เพราะอะไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูล โดยการถอดบทเรียนจากเวทีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาตรวจสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ จะทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงการบันทึกกิจกรรมกลุ่มลงในกระดานฟลิปชาร์ต และการถ่ายภาพจะเก็บไว้อย่างเป็นระบบ โดยแยกแยะข้อมูลเป็นหมวดหมู่ จัดแบ่งเป็นหัวข้อเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้ง่ายขึ้น วิเคราะห์บทเรียนจากการจัดเวทีในแต่ละขั้นตอนว่าเป็นอย่างไร มีอะไรเกิดขึ้น โดยใช้แผนที่ความคิดเพื่อให้มองเห็นภาพรวมของความคิดทั้งหมด เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ และสรุปเป็นผลจากการดำเนินงานโดยการถอดบทเรียนจากแผนที่ความคิดของแต่ละกลุ่มเชิงบรรยายและอภิปรายประกอบกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อดูว่าข้อมูลที่ได้นั้นเพียงพอที่จะสามารถอธิบายและตอบปัญหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษหมอกควันจากการเผาที่ส่งผลต่อสุขภาพของชุมชนบ้านกวน พบว่า

1. ปัญหาการเกิดมลพิษหมอกควันจากการเผา มีสาเหตุมาจากตัวเราและการกระทำของคนในครอบครัว ได้แก่ การใช้ฟืนในการหุงหาอาหาร การเผาเศษไม้ ใบไม้ภายในบ้าน การเผาฟางเพื่อเตรียมแปลงเกษตร การเผาขยะพลาสติกแทนที่จะใส่ถุงขยะนำไปทิ้ง การสตาร์ทรถทุกเช้า และสาเหตุการเผาในชุมชนคือการเผาเพื่อการป็นหม้อนอกจากนั้น ภายในชุมชนบ้านกวนยังมีโรงงานทำแคบหมูและโรงงานทำลูกชิ้น ซึ่งโรงงานก็เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่ทำให้มีปัญหาหมอกควัน ปัญหาหมอกควันจากการเผายังเกิดจากแม่ค้าขายอาหารปิ้ง ย่างต่างๆ และควันพิษจากเครื่องยนต์ รถจักรยานยนต์ รถยนต์ซึ่งเป็นพาหนะที่ใช้กันเกือบทุกครัวเรือน สอดคล้องกับการศึกษาของนันทวัน แก้วไชยหาญ (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการรับรู้ความเสี่ยงต่อสุขภาพในภาวะหมอกควันของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า การรับรู้ถึงที่มาและสาเหตุการเกิดภาวะหมอกควัน มีการรับรู้ในเรื่องภาวะหมอกควันมาก โดยที่ความรู้จากการรับรู้ นั้นได้มาจากการเข้าร่วมอบรมจากเทศบาลนครเชียงใหม่ และรับรู้จากสื่อที่มีอยู่ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น โดยที่การรับรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับนั้นเป็นการรับรู้ในเนื้อหาเบื้องต้น ที่สามารถเห็นได้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยส่วนใหญ่รับรู้ ว่าสาเหตุหลักมาจากการเผาขยะ และการเผาป่าเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เห็นและสัมผัสได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการกระตุ้นให้คนวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดหมอกควันจากการเผาเริ่มจากวิเคราะห์ตนเอง วิเคราะห์คนในครอบครัว และวิเคราะห์บริบทของชุมชน ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมองเห็นว่าปัญหาหมอกควันเกิดขึ้นได้จาก

การกระทำทั้งที่ไม่ได้ตั้งใจและโดยตั้งใจของแต่ละบุคคล ในหลาย ๆ แง่มุมจนทำให้เกิดเป็นภาวะมลพิษหมอกควันเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับภาวะอากาศในฤดูแล้งจะยิ่งทำให้ปัญหามลพิษหมอกควันในอากาศเพิ่มสูงขึ้น ดังรายงานของสถานีตรวจวัดคุณภาพของกรมควบคุมมลพิษพบว่า ปริมาณฝุ่นละอองหมอกควันในอากาศในช่วงเดือนมกราคม - เมษายนของทุกปี จะเพิ่มสูงขึ้นมากเกินมาตรฐานและอยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อเนื่องติดต่อกันหลายวัน

2. ผลของมลพิษหมอกควันจากการเผาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนบ้านกวน ผู้ร่วมเวทีมีความเห็นว่า มีผลต่อร่างกาย ได้แก่ ระบบการหายใจ หายใจลำบาก เจ็บคอมีการภูมิแพ้ หอบหืด เกิดโรคเมะเร็งปอด โรคเฉียบพลันโรคหัวใจและหลอดเลือด ผลเสียต่อสตรีมีครรภ์ ผลต่อสุขภาพจิต เกิดความรำคาญ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวลดลง เศรษฐกิจซบเซา ผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนทำให้อากาศเสีย เกิดภาวะโลกร้อน ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กล่าวว่ามลพิษทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ที่ประสบกับเหตุการณ์นั้น ๆ และสอดคล้องกับการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง (2554 :1) ได้จัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบ่งชี้ปัญหาสุขภาพของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหาร

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย ได้แก่ 1) โรคทางเดินหายใจ โดยเฉพาะหอบหืด 3) โรคผิวหนัง/ผื่นคัน 4) โรคระบบประสาท เช่น เวียนศีรษะ ปวดศีรษะ คลื่นไส้เมะเร็ง โดยเห็นว่าประชาชนในจังหวัดระยองมีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคเมะเร็งสูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ 2) โรคระบบอาเจียน 5) การตั้งครรภ์มีผลต่อความผิดปกติของทารกในครรภ์ และ 6) ผลกระทบต่อสุขภาพจิต พบว่า ประชาชนมีความวิตกกังวลสูง มีความเครียดและมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ

3. การดูแลสุขภาพตนเองและชุมชนในภาวะที่มีมลพิษหมอกควันจากการเผา พบว่า ในการดูแลสุขภาพตนเอง ควรหลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้มลพิษหมอกควัน หลีกเลี่ยงการอยู่กลางแจ้งในภาวะที่มีมลพิษหมอกควันสูง ใช้ผ้าปิดจมูกหรือใช้หน้ากากอนามัยป้องกันควันพิษ ออกกำลังกายทุกวัน รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ดูแลสุขภาพของคนในครอบครัว ลดการเผาภายในครัวเรือน และถ้ามีอาการผิดปกติ เช่น แสบตา ระบบการหายใจผิดปกติหรือมีปัญหาการเจ็บป่วยให้ไปพบแพทย์ ส่วนการดูแลสุขภาพชุมชน ร่วมกันรณรงค์ลดการเผา ให้พ่อหลวง (ผู้ใหญ่บ้าน) ประกาศเสียงตามสายห้ามเผาขยะในชุมชน สร้างความตระหนักในชุมชนให้เลิกการเผา ห้ามก่อควันในชุมชน หากคนในชุมชนมีการเผาให้เลิกเผา ให้ความรู้คำแนะนำ อยู่อาศัยในที่โล่งแจ้งถ้ามีหมอกควันสูง และมีข้อเสนอว่าถ้าจำเป็นต้องเผาให้เผาตอนกลางวัน สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่กล่าวว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริง เพราะลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของ

ตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติ ทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ทักษะการบริหาร การจัดการ การเป็นผู้นำผู้ตามและที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนมากที่สุดวิธีหนึ่ง อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตยฝึกการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ต่อผู้สอน ต่อสถานศึกษาและต่อสังคม (สุเมธนา พรหมบุญ และ อรพรรณ พรสิมา (2549 : 34-35) และแนวคิดของ อรรถชัย ฤกษ์ทิพย์ (2545 : 41) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือก บทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มหรือศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนจะร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ฝึกปฏิบัติการวางแผนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันและทำรายงานผลการเรียนรู้ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดการเรียนรู้ในทุก ๆ ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาหมอกควันจากการเผา ผลของมลพิษ หมอกควันที่มีผลต่อสุขภาพ ไปจนถึงเมื่ออยู่ในภาวะที่มีมลพิษหมอกควันสูงควรดูแลสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัวอย่างไรเพื่อหลีกเลี่ยงจากอันตรายของมลพิษหมอกควันจากการเผาอย่างได้ผล

4. การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนบ้านกวน เพื่อป้องกันและลดปัญหามลพิษหมอกควันที่มีผลต่อสุขภาพ พบว่าผู้ร่วมเวทีต้องการเชิงวิทยากรมาให้ความรู้ถึงปัญหาการเกิดและอันตรายของมลพิษหมอกควันที่มีผลต่อสุขภาพ ขอความร่วมมือจากคนในชุมชนให้ร่วมกันลดการเผา ขอความร่วมมือจากทุกครัวเรือนคัดแยกขยะ ขยะเปียกนำไปทำปุ๋ยหมัก ขยะรีไซเคิล แยกขยะ แล้วจึงนำไปขายที่

ร้านรับซื้อขยะ เก็บขยะใส่ถุงดำให้เรียบร้อย เก็บขยะให้ถูกวิธี ขุดหลุมฝังขยะแทนการเผา เสนอเทศบาลจัดทำเตาเผาขยะ ใช้จักรยานแทนมอเตอร์ไซด์ ในกรณีเดินทางใกล้ ๆ ภายในหมู่บ้าน ร่วมใจกันปลูกต้นไม้ทดแทน สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อม นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปเข้าใจความหมายของ “การจัดการสิ่งแวดล้อม” (Environment Management) ก็คือ “การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม” กล่าวแบบง่าย ๆ ก็คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมนั้น ต้องไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อดำเนินการไปแล้ว สิ่งแวดล้อมทั้งระบบนั้น ๆ สามารถเอื้ออำนวยให้กับมวลมนุษย์ พืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมอื่นอย่างถาวรต่อไป โดยไม่ขัดสน หรือเป็นปัญหาแต่อย่างใด และยังสอดคล้องกับแนวคิดของวินัย วีระพัฒนานนท์ (2540 : 185) กล่าวว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมหมายถึงกระบวนการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยการวางแผน ดำเนินงาน ติดตามประเมินและปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการใช้อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้อย่างยั่งยืน ยาวนานและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมวลมนุษย์และธรรมชาติให้มากที่สุด

5. ผลจากกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมเวทีชุมชนได้ข้อเสนอร่วมกันในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เพื่อลดปัญหามลพิษหมอกควันจากการเผาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจำนวน 4 โครงการ ได้แก่ โครงการทำปุ๋ยหมักจากขยะเหลือใช้จากการเกษตร โครงการรับซื้อขยะรีไซเคิล โครงการจัดทำเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา และโครงการจัดทำเตาเผาขยะสดมลพิษหมอกควัน โดยได้ดำเนินการไปแล้ว 2 โครงการ

ได้แก่ โครงการทำปุ๋ยหมักจากขยะเหลือใช้จาก การเกษตรและโครงการรับซื้อขยะรีไซเคิล ส่วน โครงการจัดทำเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา และ โครงการจัดทำเตาเผาขยะลดมลพิษหมอกควัน ยัง อยู่ในช่วงของการศึกษารูปแบบและความเหมาะสมของพื้นที่ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยุทธวิธี การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้ ที่กล่าวว่าการ สอนของผู้สอนหรือวิทยากรกระบวนการคือการ อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน สรรค์สร้างความรู้ ความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยตัวผู้เรียนเอง และการ เรียนรู้เป็นกระบวนการสรรค์สร้างความคิดรวบ ยอด ทฤษฎี และแบบจำลองขึ้นใหม่ของแต่ละ บุคคล ผู้สอนหรือวิทยากรกระบวนการเป็นผู้ช่วย ให้ผู้เรียนสรรค์สร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ ช่วย ผู้เรียนสรรค์สร้างความรู้ ความคิดรวบยอดที่ยัง ไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นได้ประสานกันเป็นระเบียบเป็นโครงสร้างความรู้ ที่สามารถนำไปใช้ในบริบททางสังคมได้ และผู้สอน หรือวิทยากรกระบวนการ ช่วยผู้เรียนสร้างแผนที่ ความคิดโดยให้ผู้เรียนนำความรู้ ความคิดรวบยอด ที่สร้างขึ้นมากลปารายร่วมกันเป็นกลุ่ม แล้วจึงทำ เป็นแผนที่ความคิด (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2540:48-49) ดังนั้นการนำกระบวนการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการใน ครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมเวทีจึงได้ข้อกำหนดร่วมกันในการ จัดทำโครงการ 4 โครงการเพื่อลดมลพิษหมอก ควันจากการเผา ซึ่งจะทำให้ชุมชนมีอากาศดี มีที่ ออกกำลังกายเพื่อจะได้มีสุขภาพดี มีการร่วมมือ ร่วมใจกันในการลดการเผา ได้แก่ นำขยะในครัว เรือนและเกษตรกรรมไปทำปุ๋ยหมัก ขยะรีไซเคิล คัดแยกขยะไปขาย ทำให้มีการดำรงชีวิตอย่าง มีความสุข

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมให้บรรลุผลสำเร็จต้องมีการเตรียม ความพร้อมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบ กระบวนการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดภาพรวมก่อนเริ่มกิจกรรม (ปึกธง เป้าหมาย) การกำหนดกติกา การใช้คำถาม การจด บันทึกรวบรวมความคิดเห็น กิจกรรมเน้นหนักการ การ แบ่งกลุ่ม การสรุปความคิดรวบยอด เพื่อให้ผู้เข้า ร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

2. ในระหว่างกำลังดำเนินกิจกรรม วิทยากร กระบวนการและวิทยากรพี่เลี้ยงควรสังเกตผู้เข้า ร่วมเวทีอย่างใกล้ชิดและต้องคอยให้คำแนะนำ กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเวทีปฏิบัติกิจกรรมอย่าง สม่าเสมอ เพราะอาจมีสมาชิกในกลุ่มบางคนไม่ ให้ ความร่วมมือในการทำกิจกรรม หรืออาจเกิดความ ขัดแย้งขึ้น วิทยากรกระบวนการต้องเป็นผู้ชี้แนะ หรือช่วยเหลือให้ดีขึ้น

3. การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามา มี บทบาทการให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือให้ โครงการ/งบประมาณหรือสิ่งอำนวยความสะดวก อื่นๆเพราะนอกจากจะเป็นการส่งเสริมเพื่ อ ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนนั้นแล้ว ยัง เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการ จัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพที่มีความต่อเนื่อง ยิ่งขึ้น และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้เป็น อย่างดี

4. การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการประชุมเชิง ปฏิบัติการ ควรเป็นบุคคลที่มีศักยภาพในการ จัดการกับปัญหาอย่างแท้จริง เพื่อให้การดำเนิน งานการแก้ไขปัญหาเกิดผลอย่างจริงจังและภายใน

ชุมชนเองควรมีการส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งในการดำเนินการต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อค้นหาสาเหตุ ผลกระทบและแนวทางป้องกันมลพิษหมอกควันที่มีผลต่อสุขภาพควรมีการศึกษาในเชิงลึกและมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพราะผลกระทบที่เกิดขึ้นมาจากหลายสาเหตุตามบริบทของพื้นที่ ประชากรและปัจจัยอื่นๆ เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปหาแนวทางจัดการกับปัญหาอย่างเหมาะสมตามสภาพที่ค้นพบทำให้สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างยั่งยืน

2. ควรศึกษาในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน หรือในสถานที่ที่มีปัญหาหมอกพิษสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน เพราะมักประสบปัญหาหมอกควันจากการเผาในอัตราเพิ่มสูงขึ้นทุกปีทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ โดยการนำแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเข้าไปสร้างความตระหนักถึงพฤติกรรมเผาที่ก่อให้เกิดมลพิษหมอกควันในสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในการปฏิบัติตนเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในพื้นที่ต่างๆอย่างครอบคลุม

3. ควรดำเนินการวิจัยในรูปแบบการขยายเครือข่ายในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2548). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2546. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ.
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2548). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2547. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ.
- คณะกรรมการศึกษาผลกระทบต่อนสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง. (2544). รายงานผลการศึกษาผลกระทบต่อนสุขภาพจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2555.
- จริยา วิไลวรรณ. (2550). คู่มือ “คุณFa” วิทยากรกระบวนการผู้สร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Facilitator). กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี.
- ฉัตรนภา อุ่นคำ. (2554). การจัดการผลกระทบของการผลิตอัฐมอณูที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชนในหมู่บ้านช่างทอง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา. (2534). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาลุ่มน้ำ. วารสารกรมการคัม - มีนาคม.
- นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : 598 พรินท์.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2550). “การเรียนรู้” คู่มือ “คุณFa” วิทยากรกระบวนการผู้สร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Facilitator). จริยา วิไลวรรณ. บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ:บริษัทพิมพ์ดี.
- นันทวัน แก้วไชยหาญ. (2544). การรับรู้ความเสี่ยงต่อสุขภาพในภาวะหมอกควัน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเชิด ภัฏโณอนันตพงษ์. (2540). “การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้.” ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม:ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. หน้า 48-49. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปกรณ วุวรรณประภา. (2546). วิทยากรกระบวนการภาคสนาม. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยและพัฒนาชีวิตสาธารณะ – ห้องดินน้ำอยู่. สถาบันชุมชน – ห้องดินพัฒนา.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2540). “กระบวนการกลุ่ม” ใน ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 “ความหมายและมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:www.pcf.go.th สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2555.

- พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ. (2550). **สรุปบทเรียนการจัดการปัญหาหมอกควันในภาคเหนือ**. เชียงใหม่ : ศูนย์ประสานข้อมูลปัญหาหมอกควัน ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ. (2548). **รายงานวิจัยระดับรายวันของฝุ่นในอากาศและผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ป่วยที่เป็นหอบหืดจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน**. เชียงใหม่ : ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกัน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งชาติอาณาจักรไทย. (2550). หมวด 5 นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.wikisorce.Org สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2555.
- วิทวัส แก้วทะนง. (2541). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” : **สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม สำนักพัฒนบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2549). **การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://cddweb.cdd.go.th/tr_di/documentary/tr_dihrrddoc004.html สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550.
- สุกัญญา ปุสุรินทร์คำ. (2551). **หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.opalnida.blospot.com สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2556.
- สมณฑา พรหมบุญ. (2540). “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” ใน **ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมใจ ปราบพล. (2544). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ “การสอนแบบทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วม”**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่. (2548). **รายงานความก้าวหน้าการแก้ไขปัญหาพิษทางอากาศจังหวัดเชียงใหม่**. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10. (2544). **รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคเหนือตอนบน (จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำปาง และลำพูน) ประจำปี 2555**. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- อดิน รพีพัฒน์. (2547). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย**. ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อดิน เวียงแสง และคณะ. (2548). **การติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชน.
- อภิญญา กังสนารักษ์. (2544). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2545). **สุดยอดพัฒนาการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุคส์.

อรพรรณ พรสีมา. (2540). “การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ” ใน **ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม :
ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

แนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬา นักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Guidelines for Developing Management of The National Student Games of Thailand in Chulalongkorn University

ภักธิน วงศ์บางโพ และจุฑา ตั้งศกภัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย ใช้แบบสอบถาม สำหรับสอบถามคณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขันจำนวน 56 คน และสำหรับผู้จัดการทีม/ผู้ฝึกสอน/เจ้าหน้าที่ทีม และนักกีฬา จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้แบบสัมภาษณ์สำหรับสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการกีฬาและทำหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงานโครงการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2556 จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการนำมาสร้างเป็นข้อสรุป จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ มาพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

ผลการวิจัย การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับทรัพยากรในการจัดการด้านการจัดการบุคลากร ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ และด้านการจัดการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และเกี่ยวกับกระบวนการจัดการกีฬา ในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำ และด้านการประเมินผล พบว่า ทั้งหมดมีการดำเนินการความเหมาะสมอยู่ในระดับดี

สรุปผลการวิจัย การดำเนินการจัดการแข่งขันดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน และเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ สนามที่ใช้มีความพร้อม มีการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ได้อย่างครอบคลุมงานที่ต้องรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายๆ และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีแนวทางการจัดการกีฬาเพื่อการพัฒนาการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแต่ละด้านมีแนวทางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ ด้านการจัดการบุคลากร ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมาย ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ ควรทำการบันทึกการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการจัดการสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรสำรวจสนามที่ใช้ก่อนการแข่งขันว่ามีความพร้อมในระดับใด ด้านการวางแผน ควรประชุมสรุปความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

เป็นระยะ ด้านการจัดองค์กร ควรระบุผู้ปฏิบัติงานพิจารณาตามความถนัดและความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบนั้น ด้านการนำ ต้องมีการประสานงานอย่างทั่วถึง เพื่อป้องกันความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน และด้านการประเมินผล ควรจัดประชุมภายหลังการแข่งขันทุกครั้ง เพื่อสรุปข้อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น นำมาพิจารณาหาแนวทางแก้ไข

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา/การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

Corresponding Author : จุฑา ติงศภัทัย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

Abstract

Purpose The purposes of this research was to investigate the study how to develop management of The national student games of Thailand the aspects of resource management, sport management process, satisfaction of the participants and the results of the competition.

Methods The researcher developed 2 sets of research instrument. The first research instrument was the questionnaire for 56 people from the organizing committee, for 400 people from the sport committee, team managers, and athletes. Data were analyzed by percentage, means and standard deviation. The second research instrument was to interview 8 people from the Sports Board of Thailand members and the executive organizing committee. Data from interview analyzes were typological analysis.

Results The results of the National Student Games of Thailand, management regarding 3 aspects of management resources and 4 aspects of sport management process were rated at good level.

Concluding Management of The National Student Games Of Thailand the overall aspect was rated at good level. In details, the aspects of resource management, sport management process, satisfaction of the participants and the results of the competition. About budgeting should be continue developing

Key Words : Guidelines Developing /Management The National Student Games Of Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมพลศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดแข่งขันกีฬารุ่นพื้นฐาน ที่จัดการแข่งขันกีฬาสำหรับเด็กและเยาวชนของชาติ อันจะเป็นบุคลากร

หรือทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของชาติต่อไป การจะพัฒนา การเล่นกีฬา และให้ประชาชนสนใจในการเล่นกีฬา ออกกำลังกาย และเห็นความสำคัญของการกีฬา ก็จะต้องพัฒนากันตั้งแต่นั้น

วัยเด็ก ดังนั้น การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ จึงเป็นการแข่งขันกีฬาที่สำคัญสูงสุดที่ได้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องมานานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ในสมัยนั้นรองศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นอธิบดีกรมพลศึกษา (1 ตุลาคม 2511-30 กันยายน 2523) ในขณะนั้น และใช้ชื่อว่า “การแข่งขันกรีฑาฟุตบอลนักเรียน เขตการศึกษาประจำปี” จัดขึ้น ณ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ มีการแข่งขันกีฬา 2 ชนิด คือ กรีฑาและฟุตบอลนักเรียน นักศึกษา อายุไม่เกิน 18 ปี แข่งขันกันระหว่างเขตการศึกษาตัวแทนภาคต่างๆ และกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการสนับสนุน และส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลในด้านการพัฒนากีฬาของประเทศไทยให้มีมาตรฐานดีขึ้น และให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษา มีโอกาสได้รับการฝึกฝนและเข้าร่วมการแข่งขันกีฬานานาชาติ อันเป็นส่วนหนึ่งของการพลศึกษา มากขึ้น การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งชาติที่ผ่านมา กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นผู้รับผิดชอบจัดการแข่งขันร่วมกับจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพ ซึ่งการจัดการแข่งขันได้จัดติดต่อกันมาและครั้งนี้เป็นครั้งที่ 34 ณ จังหวัดแพร่

สำหรับการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ แต่ละปีนั้น การจัดการแข่งขันแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ จำนวนทีมที่เข้าร่วมการแข่งขัน สนามที่ใช้สำหรับการแข่งขัน อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ระยะเวลาสำหรับการจัดการแข่งขัน การประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการ การเตรียมความพร้อม และเรื่องของงบประมาณในการจัดการแข่งขัน เป็นต้น

ในปัจจุบันการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา เป็นการแข่งขันกีฬาที่ประชาชนให้ความสนใจค่อนข้างมาก เป็นการแข่งขันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนานักกีฬาที่เป็นเยาวชนของชาติ เพื่อเลื่อนขั้นไปสู่การเป็นนักกีฬาทิพย์ชาติไทยต่อไปในอนาคต มีการประเมินผลการจัดการแข่งขันในทุกปี แต่ยังไม่พบการศึกษาวิจัยถึงแนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬา จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่ศึกษาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดการแข่งขัน นักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้บริหาร เกี่ยวกับกลยุทธ์ในการนำหลักการการจัดการมาใช้วิธีการดำเนินการเพื่อจัดทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางให้กับองค์กรทางการกีฬาที่มีความสนใจศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ คณะกรรมการดำเนินการจัดแข่งขัน จำนวน 100 คน และผู้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งชาติ จำนวน 7,500 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 คณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขัน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 8 คน

2.2 คณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขัน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขัน ทั้งหมด 8 ฝ่ายๆละ 7 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน

2.3 ผู้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ทีม และนักกีฬา ที่เข้าร่วมการแข่งขัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับคณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2556 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแข่งขันใน 2 ส่วน คือ ทรัพยากรการจัดการ และกระบวนการจัดการกีฬา

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ทีม และนักกีฬา ที่เข้าร่วมการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2556 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ที่มีต่อการจัดการแข่งขัน

ชุดที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ฉบับร่าง สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการจัดการแข่งขันกีฬา

แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ตามองค์ประกอบทรัพยากรการจัดการ

3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการบุคลากร ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ และด้านการจัดการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และองค์ประกอบกระบวนการจัดการกีฬา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำ และด้านการประเมินผล ตามขอบเขตการวิจัย โดยนำข้อคำถามที่มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ และควรปรับปรุง เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม ชุดที่ 1 และชุดที่ 2

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการกีฬา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทรัพยากรการจัดการ 3 ด้าน และกระบวนการจัดการกีฬา 4 ด้าน นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

2. นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องด้านการกีฬาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) มีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index Objective-Item Congruence: IOC) แล้วพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึงแสดงว่าคำถามใช้ได้ โดยผลการวิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อเท่ากับ 1.00 จึงใช้ได้ทุกข้อ และทำการปรับปรุง

แก้ไขภาษาข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาทดลองใช้ (Try Out) กับเจ้าหน้าที่ที่มีในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1970: 131) พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับทรัพยากรการจัดการ 3 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดการกีฬา 4 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินการแข่งขันกีฬา 4 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

แบบสอบถามชุดที่ 3

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามชุดที่ 1 และชุดที่ 2 และข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขัน โดยผู้วิจัยนำมาพัฒนาให้เป็นแบบสอบถาม (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน ได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์ และแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการจัดการแข่งขันไปพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

แบบสัมภาษณ์

ศึกษารายละเอียดจากแบบสอบถามที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ และควรปรับปรุง ของแต่ละด้าน เป็นประเด็นในการถามแนวทางการ

พัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ตามกรอบแนวคิดของทรัพยากรการจัดการ 3 ด้าน และกระบวนการจัดการกีฬา 4 ด้าน ดำเนินการสร้างข้อความแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการกีฬา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการจัดการ 3 ด้าน กระบวนการจัดการกีฬา 4 ด้าน และแนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ที่มีลักษณะเป็นมาตรวัดประเมินค่า 4 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อเสนอแนะจากข้อความปลายเปิดวิเคราะห์สรุปเป็นความเรียง

3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสรุปด้วยการวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุปด้วยการจำแนกข้อมูล โดยจำแนกตามกรอบข้อมูลทรัพยากรการจัดการ 3 ด้าน และกระบวนการจัดการกีฬา 4 ด้าน

4. การกำหนดการให้คะแนนแต่ละระดับ คือ ให้คะแนนเท่ากับ 4 = เห็นว่าเหมาะสม/พึงพอใจระดับดีมาก/มากที่สุด, 3 = เห็นว่าเหมาะสม/พึงพอใจระดับดี/มาก, 2 = เห็นว่าเหมาะสม/พึงพอใจระดับพอใช้/น้อย, 1 = เห็นว่าเหมาะสม/พึงพอใจระดับควรปรับปรุง/น้อยที่สุด

5. นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546: 100)

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.00 หมายถึง เหมาะสม/พึงพอใจในระดับ “ดีมาก”/“มากที่สุด”

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง เหมาะสม/พึงพอใจในระดับ “ดี”/“มาก”

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง เหมาะสม/พึงพอใจในระดับ “พอใช้”/“น้อย”

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง เหมาะสม/พึงพอใจในระดับ “ควรปรับปรุง”/“น้อยที่สุด”

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการดำเนินงานจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2556 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67.90 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 37.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 66.10 และเคยปฏิบัติหน้าที่มากกว่า 4 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ 48.30

กลุ่มตัวอย่างผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ทีม และนักกีฬา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.75 มีอายุต่ำกว่า 20 ปีมากที่สุด ร้อยละ 75.75 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 78.25 ซึ่งส่วนใหญ่เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ครั้งนี้เป็นครั้งแรก ร้อยละ 35.25

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการดำเนินงานด้านทรัพยากรการจัดการในการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2556

ด้านการจัดการบุคลากร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรมีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ และเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ บุคลากรมีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นในการทำงาน ส่วนบุคลากรในการจัดการแข่งขันมีจำนวนเพียงพอกับภาระงานที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการจัดการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า สนาม อุปกรณ์แข่งขัน มีความพร้อมและได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการจัดสถานที่ในการทำงานของแต่ละฝ่ายอย่างเป็นระบบ ส่วนสนาม อุปกรณ์แข่งขัน และสถานที่ต่างๆ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ รวมถึงการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอต่อความต้องการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า มีการควบคุมตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เป็นตามแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการบันทึกการใช้จ่ายงบประมาณอย่างละเอียดและถูกต้อง ส่วนงบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรการจัดการของ
คณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

ทรัพยากรการจัดการแข่งขัน	N = 56		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการจัดการบุคลากร	3.14	.44	ดี
ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ	2.77	.56	ดี
ด้านการจัดการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.13	.48	ดี
รวม	3.01	.39	ดี

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการดำเนินงานด้านกระบวนการจัดการกีฬาในการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2556

ด้านการประเมินผล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการประเมินผลการจัดการแข่งขันอย่างต่อเนื่องทุกปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีการสรุปประเมินผลและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการแข่งขันในปีต่อไป ส่วนการประเมินประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรตามระยะเวลาของงานที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการนำ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ควบคุมงานใช้วิธีการมอบหมายงานไปยังผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม และผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในการทำงานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ และสามารถให้ความรู้แก่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมา มีการเปิดโอกาสให้

ผู้ปฏิบัติงานได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน ส่วนการมอบหมายงานในแต่ละส่วนคำนึงถึงความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการวางแผน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติงานตามแผนงานโดยการจัดลำดับความสำคัญของแต่ละด้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีแผนงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันและเป็นไปตามนโยบายขององค์กร ส่วนการกำหนดแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการจัดการองค์กร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานตามขั้นตอนและเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีการกำหนดขอบเขตงานของแต่ละฝ่ายถูกต้องและเหมาะสม ส่วนการจัดทำโครงสร้างของแผนงานโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการกีฬาของ
คณะกรรมการดำเนินการจัดการ แข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

กระบวนการจัดการกีฬา	N = 56		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการวางแผน	3.28	0.49	ดี
ด้านการจัดองค์กร	3.28	0.54	ดี
ด้านการนำ	3.29	0.54	ดี
ด้านการประเมินผล	3.36	0.47	ดี
รวม	3.30	0.44	ดี

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการ ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา แห่งชาติ ประจำปี 2556

ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า บุคลากรในการจัดการแข่งขันมีความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมา มีเจ้าหน้าที่สนามปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้ติดต่อประสานงานในการแข่งขันให้ความรู้และอธิบายได้อย่างเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด

ด้านการดำเนินการจัดการแข่งขัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า มีการเตรียมความพร้อมก่อนการแข่งขันในครั้งนี้มาเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมา มาตรการรักษาความปลอดภัยช่วงก่อนการแข่งขัน ระหว่างการแข่งขัน และหลังการแข่งขันมีประสิทธิภาพ ส่วนช่วงเวลาจัดการแข่งขันเหมาะสม สามารถเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด

ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า สามารถรับรู้ข่าวสารจากศูนย์ประชาสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่ในสนามแข่งขัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมา มีกิจกรรมที่จัดรวมกับการจัดการแข่งขันในบริเวณโดยรอบสนามมีความน่าสนใจ ส่วนสื่อมวลชนที่รายงานข่าวการแข่งขัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด

ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า สนามที่ใช้ในการแข่งขัน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการแข่งขันมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมา สนามกีฬาที่ใช้ได้มาตรฐาน พร้อมจัดการแข่งขัน และมีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ส่วนสถานที่พักของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ทีม และนักกีฬาจัดได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา
แห่งชาติ ของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ทีม และนักกีฬา

ความพึงพอใจ	N = 400		ระดับความ พึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการดำเนินการจัดการแข่งขัน	3.17	.52	มาก
ด้านบุคลากร	3.18	.52	มาก
ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.04	.74	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์	3.05	.65	มาก
รวม	3.11	.48	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ทรัพยากรในการจัดการ

ด้านการจัดการบุคลากร จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการด้านทรัพยากรการจัดการ ในด้านการจัดการบุคลากร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ เพชรารุณิกโร (2551) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดการแข่งขันรักบี้ฟุตบอล ประเภท 7 คน พบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านบุคลากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีทุกข้อ ทั้งเห็นว่า บุคลากรในการจัดการแข่งขันมีจำนวนเพียงพอกับภาระงานที่ได้รับ บุคลากรมีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ และเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถติดต่อสื่อสารปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายต่างๆ ได้ และบุคลากรมีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ถูกคัดเลือกจากความเชี่ยวชาญ และมีศักยภาพทางด้านการจัดการและควบคุมการแข่งขัน และบุคลากรที่มาปฏิบัติหน้าที่ล้วนแล้วมีประสบการณ์ปฏิบัติงานมาเป็นเวลานานแล้ว

หากเป็นบุคลากรใหม่ก็มีการจัดฝึกอบรมให้พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ

ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ

จากการวิจัยพบว่า การดำเนินการด้านทรัพยากรการจัดการ ในด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า มีความรวดเร็วในการเบิกจ่ายงบประมาณ การบันทึกการใช้จ่ายงบประมาณอย่างละเอียดและถูกต้อง และมีการควบคุมตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เป็นตามแผนนั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ยกเว้นในข้อที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เห็นตรงกันว่า งบประมาณที่จัดสรรยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งบประมาณได้รับจากแหล่งเดียวคือรัฐบาล เพราะในส่วนของ การสนับสนุนจากภาคเอกชนนั้นจะได้รับในรูปของการสนับสนุนเป็นอุปกรณ์ในการจัดการแข่งขัน มิใช่ในรูปตัวเงิน จึงทำให้การจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาในส่วนต่างๆ ยังมีข้อจำกัดอยู่ อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลต้องการมาตรฐานที่สูงสุดต่อการจัดการแข่งขัน ควรเพิ่ม

งบประมาณสนับสนุนขึ้นอีก เพราะจะได้จัดสรรให้กับการดำเนินงานให้หลายๆ ส่วนพัฒนาขึ้นได้อีก ซึ่งแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2534) กล่าวว่า เงินนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการให้การสนับสนุนให้การจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและอำนวยให้กิจกรรมขององค์กรดำเนินไปโดยไม่ติดขัด

ด้านการจัดการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการวิจัยพบว่า การดำเนินการด้านทรัพยากรการจัดการ ในด้านการจัดการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โดยเห็นว่า มีการจัดสถานที่ในการทำงานของแต่ละฝ่ายอย่างเป็นระบบ สนามอุปกรณ์การแข่งขันมีความพร้อมและได้มาตรฐาน สนาม อุปกรณ์การแข่งขัน และสถานที่ต่างๆ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ รวมถึงการรักษาความปลอดภัย เพียงพอต่อความต้องการ ยังเห็นว่า ได้รับความร่วมมือในการจัดการแข่งขันของทีมจังหวัดเจ้าภาพเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะว่า จังหวัดเจ้าภาพมีความพร้อมของสถานที่อยู่แล้ว ทางจังหวัดเจ้าภาพมีการปรับปรุงสถานที่มาก่อนหน้า ดังแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2531) ที่กล่าวว่า วัสดุ อุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่มีปริมาณและมูลค่าสูง ไม่ต่างไปจากปัจจัยอื่นๆ เพราะวัตถุดิบและสิ่งเหล่านั้นจะต้องมีการจัดหาใช้ในการดำเนินการผลิตหรือพัฒนาตลอดเวลาเพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคุ้มค่า สำหรับการจัดการด้านสถานที่เน้นถึงกระบวนการและวิธีในการปฏิบัติงานในด้านความสะดวกสบายเพื่อเอื้ออำนวยในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กระบวนการจัดการกีฬา

ด้านการวางแผน จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการแข่งขันมีกระบวนการจัดการกีฬา ด้านการวางแผน โดยรวมมีความเหมาะสม

อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความเหมาะสมในการวางแผนงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขัน และเป็นไปตามนโยบายขององค์กร มีการกำหนดแผนระยะสั้น และแผนระยะยาว มีการปฏิบัติงานตามแผนงาน โดยจัดลำดับความสำคัญของแต่ละงาน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งยังสอดคล้องกับที่ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) ที่กล่าวถึง การวางแผนว่าเป็นสะพานเชื่อมระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคต ซึ่งทำได้โดยการให้บรรลุเป้าหมายผลลัพธ์ที่ต้องการ การวางแผนจึงต้องอาศัยการกำหนดกลยุทธ์ที่ให้ประสบ

ด้านการจัดองค์กร จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการแข่งขันมีกระบวนการจัดการกีฬา ด้านการจัดองค์กร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในการจัดทำโครงสร้างแผนงาน โครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ผู้บริหารมีการแบ่งงานออกตามฝ่ายต่างๆ อย่างเหมาะสม กำหนดขอบเขตของงานแต่ละฝ่ายถูกต้องเหมาะสม และมีการดำเนินงานตามขั้นตอน และเป็นระบบ ทั้งนี้เพราะว่า ผู้ปฏิบัติงานได้รับผิดชอบในขอบข่ายงานที่ตนเองถนัด ดังที่ ธงชัย สันติวงษ์ (2541) กล่าวว่า การจัดองค์กร เป็นกระบวนการในการจัดตั้งและจัดวางทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรที่ไม่ใช่บุคคล โดยวางแผนให้สามารถบรรลุผลสำเร็จขององค์กร

ด้านการนำ จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการแข่งขันมีกระบวนการจัดการกีฬา ด้านการนำ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โดยเห็นว่าผู้ควบคุมงานใช้วิธีการ

มอบหมายงานไปยังผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม คำนึงถึงความสามารถของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วน มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน และเห็นว่าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในการทำงานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ และสามารถให้ความรู้แก่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปฏิบัติงานมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนและทำมานานแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า การสั่งงานหรือประสานงานไปยังผู้ปฏิบัติงานใช้การประชุมปรึกษาหารือและมติที่ประชุม ไม่ใช้การสั่งการอย่างเดียว และในการสั่งงานนั้นก็คำนึงถึงความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติงาน คือ เลือกคนให้ถูกกับงานที่ทำ เน้นการทำงานเป็นทีมมีการสร้างข้อตกลงระหว่างกันภายในทีม ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปแนวทางเดียวกันได้ ดังแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) ที่กล่าวถึง การนำหรือการสั่งการ ว่าเป็นการใช้ อิทธิพลเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงาน และนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ระบุไว้ หรือเป็นกระบวนการจัดการให้สมาชิกในองค์กรทำงานร่วมกันได้ด้วยวิธีการต่างๆ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อนและเข้าใจอย่างยาก การนำหรือการสั่งการจึงต้องใช้ความสามารถหลายเรื่องควบคู่กันไป อาทิ ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น ดังนั้น การสั่งการจึงเป็นเรื่องของความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ และความสามารถที่จะชักจูงใจให้พนักงานร่วมกันปฏิบัติงานไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้องค์กรประสบความสำเร็จตามต้องการ

ด้านการประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการแข่งขันมีกระบวนการ

จัดการกีฬา ด้านการประเมินผล โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่ามีการรายงานสรุปผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการประเมินประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรตามระยะเวลาของงานที่กำหนด มีการสรุปประเมินผลและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการแข่งขันในปีต่อไป มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า การประเมินผลมีการติดตามการดำเนินงานการแข่งขันโดยภาพรวมด้านความสำเร็จและด้านความพึงพอใจ รวมทั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการฝ่ายต่างๆ มีการสรุปและประเมินผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรคในแต่ละวันด้วย เมื่อมีปัญหาใดที่เกิดขึ้นที่ต้องเร่งแก้ไขจะพิจารณานำไปหาแนวทางควบคุมสำหรับการดำเนินงานจัดการแข่งขันในปีต่อไป ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2541) ที่กล่าวว่า การควบคุมหรือการประเมินผล เป็นกระบวนการในการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรให้เป็นไปตามมาตรฐาน และเป้าหมายที่องค์กรคาดหวังกำหนดไว้

3. ความพึงพอใจต่อการดำเนินการจัดการแข่งขัน

จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านและรายชื่อ พบว่า ทุกด้านและทุกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่า ด้านการดำเนินการจัดการแข่งขัน มีการเตรียมความพร้อมก่อนการแข่งขันในครั้งนี้อาจเป็นอย่างดี ช่วงเวลาการจัดการแข่งขันเหมาะสม มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ และประสานงานและทำความเข้าใจกับทีมที่เข้าร่วมการแข่งขัน

เป็นอย่างดี ด้านบุคลากร ก็เห็นว่าบุคลากรในการจัดการแข่งขันมีความรู้ความสามารถ คณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ตัดสินปฏิบัติงานได้อย่างยุติธรรม และมีประสิทธิภาพ การทำหน้าที่ทางการแพทย์ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สนามที่ใช้ในการแข่งขันและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแข่งขันมีความเหมาะสม สถานที่ใช้ในการแข่งขันเพียงพอต่อการรองรับผู้เข้าชม สนามกีฬาที่ใช้ได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม สถานที่บริการอาหารและเครื่องดื่มเพียงพอกับความต้องการ และสถานที่พักของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ทีม และนักกีฬา จัดได้อย่างเหมาะสม และในด้านการประชาสัมพันธ์ เห็นว่า การประชาสัมพันธ์การแข่งขันมีความหลากหลาย เข้าถึงได้ง่าย มีกิจกรรมที่จัดรวมกับการจัดการแข่งขันในบริเวณโดยรอบสนามได้น่าสนใจ สามารถรับรู้ข่าวสารจากศูนย์ประชาสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่ในสนามแข่งขัน มีสื่อมวลชนรายงานข่าวการแข่งขัน และสามารถทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวหรือผลการแข่งขันได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ซึ่งระดับความพึงพอใจในระดับมากถือว่าการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของโครงการจัดการแข่งขันนี้ด้วย นั้นเพราะว่าการดำเนินการจัดการแข่งขันมีการบริหารจัดการที่ดี ดังแนวคิดการบริหารและการจัดการของ Wehrich and Koontz (1993) ที่ได้ให้ความหมาย การจัดการ คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของที่เป็นอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานนั้น

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ด้านการจัดการบุคลากร ควรดำเนินการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมาย กำหนดตัวผู้ปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจ คัดเลือกเฉพาะบุคคลที่พร้อมและเต็มใจทำงาน เพราะจะสามารถหาวิธีแก้ไขปัญหาก็ได้ โดยควรจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับกฎกติกา ของแต่ละชนิดกีฬา และระบบการจัดการแข่งขัน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่ สำเนาว่า ขจรศิลป์ (2542) กล่าวว่า ผลการปฏิบัติงานต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพที่สุดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถหรือความพร้อมเพรียงของตัวบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ดีเท่านั้น จึงทำให้การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมรรถภาพ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ ควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณพิจารณาตามจำนวนนักกีฬาและทีมนักกีฬาที่ส่งเข้ามาร่วมแข่งขัน จัดสรรตามชนิดกีฬาที่มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณมากน้อยตามลำดับ กำหนดงบประมาณในการปรับปรุงสนามแข่งขัน ควรให้เจ้าภาพดำเนินการขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะการขอสนับสนุนทางการเงินจากภาคเอกชน และการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแข่งขัน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ยังมีข้อจำกัดของการจัดสรรงบประมาณ

ของรัฐบาลอยู่ กล่าวคือ ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดการแข่งขัน หากต้องการมาตรฐานที่สูงสุด และเห็นว่าการให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดการแข่งขัน จะทำให้ผู้สนับสนุนช่วยประชาสัมพันธ์ในสื่อต่างๆ ได้เป็นการทำให้การแข่งขันเป็นที่รู้จักและสนใจในวงกว้างมากขึ้น เมื่อได้งบประมาณเพิ่มขึ้นการจัดสรรเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการแข่งขันก็ทำได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของปรองทิมพ์ ยูนานท์ (2552) ที่กล่าวถึงทรัพยากรทางการเงินจากภาคเอกชนว่า สาธารณชนในท้องถิ่นที่สนับสนุนที่สำคัญยิ่ง เช่น ผู้ที่มีชื่อเสียงทำธุรกิจ นักการเมือง บุคคลสำคัญ บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งให้ทุกในการสนับสนุนการจัดการแข่งขันให้ทุนงบประมาณในการเก็บตัวฝึกซ้อมของนักกีฬาให้การสนับสนุนเป็นประจำหรือเฉพาะกิจ ล้วนมีความสำคัญต่อสมาคมกีฬา/องค์กรกีฬาทั้งสิ้น

แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ด้านการจัดการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการสำรวจสนามที่ใช้ก่อนการแข่งขันว่ามีความพร้อมในระดับใด แล้วทำการปรับปรุงสนามที่ใช้ในการแข่งขัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมของสถานที่แข่งขันให้เหมาะสม ตรวจสอบสนามว่ามีสภาพเป็นไปตามกฎ กติกา ระเบียบของชนิดกีฬานั้นหรือไม่ ตรวจสอบอุปกรณ์ต่างๆ และสนามกีฬาก่อนการแข่งขันทุกครั้ง ถ้าอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการแข่งขันมีไม่เพียงพอ ให้ขอความช่วยเหลือหรือขอยืมจากการกีฬาแห่งประเทศไทย และสมาคมกีฬาต่างๆ เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนทีมและจำนวนนักกีฬาที่เข้าร่วมแข่งขัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินการด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการ

แข่งขัน จะต้องมีการจัดหามาใช้ในการดำเนินการผลิตหรือพัฒนาตลอดเวลา เพื่อใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า ดังที่ ธงชัย สันติวงษ์ (2531) กล่าวไว้ ส่วนการจัดการด้านสถานที่นั้น เน้นถึงกระบวนการและวิธีในการปฏิบัติงานด้านความสะดวกสบายเพื่อเอื้ออำนวยในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม หากได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการแข่งขันด้วย จะช่วยให้การจัดการแข่งขันเป็นมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น

แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ด้านการวางแผน ควรมีการประชุมความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ โดยมีการทำเป็นปฏิทินการปฏิบัติงานตามลำดับตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการ และขั้นสรุปประเมินผล รวมทั้งมีแผนการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ มีการประสานงานกับจังหวัดเจ้าภาพเป็นระยะ มีแผนการดำเนินการที่ละเอียดเพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินไปตามแผนการได้อย่างชัดเจน จะเห็นได้ว่า แนวทาง การวางแผนงานถือเป็นกระบวนการจัดการกีฬาลำดับแรกที่ต้องกำหนดให้เกิดความชัดเจน ดังที่ ธงชัย สันติวงษ์ (2541) กล่าวว่า การวางแผน เป็นกระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน และตัดสินใจหาวิธีการที่ดีที่สุดที่ทำให้เป้าหมายนั้นบรรลุผลสำเร็จ

แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ด้านการจัดองค์กร ควรระบุผู้ปฏิบัติงานพิจารณาตามความถนัดและความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบนั้น มีการกำหนดข้อบังคับ และระเบียบการแข่งขันแต่ละประเภท กำหนดบทบาทหน้าที่ในแต่ละฝ่าย แต่ละตำแหน่งให้ชัดเจน จัด

แบ่งหน้าที่แต่ละหน้าที่ให้ครอบคลุมงานที่ต้องรับผิดชอบ และพิจารณาจำนวนผู้ปฏิบัติงานให้เพียงพอต่อการจัดการแข่งขันแต่ละชนิดกีฬา ทั้งนี้รวมถึงการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่ทำงานคนละด้าน ให้มีความเข้าใจอันหนึ่งอันเดียวกัน (น้อม สังข์ทอง, 2543) ซึ่งการพัฒนาแนวทางการจัดการแข่งขันด้านการจัดองค์กร ดังกล่าว เป็นไปตามแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดองค์กร คือ การใช้ความพยายามทุกกรณี โดยการกำหนดงานและความสำคัญของอำนาจหน้าที่ การกำหนดลักษณะเฉพาะของงาน การกำหนดออกมาเป็นแผนก การจัดแผนก และการมอบอำนาจหน้าที่ การแยกงานออกเป็นงานย่อย และคุณสมบัติของงาน

แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ด้านการนำ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเสนอแนะ ให้คำแนะนำ ควรใช้มติที่ประชุมเป็นการสั่งการมอบหมายงาน ไม่ใช้การสั่งอย่างเดียว เน้นการประชุมปรึกษาหารือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกฝ่ายทราบความเคลื่อนไหวในการดำเนินการแข่งขัน เน้นการทำงานเป็นทีม กล่าวได้ว่า การดำเนินการจัดการแข่งขันด้านการนำ ต้องอาศัยความสามารถหลายเรื่องของผู้บริหาร ทั้งภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การจูงใจ การติดต่อ สื่อสาร การทำงานเป็นทีม และต้องแสดงบทบาทของผู้สั่งการอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งการพิจารณาการจัดวางทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรที่ไม่ใช่บุคคลอย่างถูกต้องอีกด้วย ซึ่งจะสามารถทำให้บรรลุผลสำเร็จขององค์กรได้ (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2546; ธงชัย สันติวงษ์, 2541)

แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ ด้านการประเมินผล ควรจัดประชุมภายหลังการแข่งขันทุกครั้ง เพื่อสรุปข้อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น นำมาพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ต้องมีการจดสถิติและมีการรายงานผลการแข่งขันให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างถูกต้องและรวดเร็ว และควบคุมให้มีการดำเนินการตามแผน กติกา และเวลาที่วางไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การควบคุมหรือการประเมินผลการใช้ทรัพยากรต่างๆ ถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามผลและประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้นๆของบุคลากร และทำให้ทราบว่า องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องหรือไม่ สามารถรักษามาตรฐานได้หรือไม่อีกด้วย ดังที่ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2546) กล่าวว่า การควบคุม/ประเมินผล เป็นหน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานวัดผลการทำงานในองค์กร รวมทั้งการวัดผลการทำงานในปัจจุบันเพื่อกำหนดมาตรฐานขึ้น และเปรียบเทียบกับผลงานที่ได้ทำได้เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการทำงานได้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

1. ด้านการจัดการบุคลากร ควรกำหนดบุคคลปฏิบัติงาน ควรพิจารณาจากความถนัด ความเชี่ยวชาญ ที่จะต้องรับผิดชอบในงานนั้น เพื่อการทำงานของผู้ปฏิบัติงานจะมีความสุขและเต็มใจในการทำงาน และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม จัดฝึกอบรมบุคลากรเป็นระยะ ทั้งบุคลากรเดิมและบุคลากรใหม่ในการทำงานแต่ละ

ฝ่าย เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญและเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และการกำหนดค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น ค่าเดินทาง ค่าอาหาร เป็นต้น ควรพิจารณาตามเหตุอันสมควร เพื่อจูงใจในการปฏิบัติให้ดีขึ้นอีก

2. ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ

ควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่แต่ละเขตที่รับผิดชอบการทำแบบฟอร์มการเงิน เพื่อช่วยลดปัญหาการทำแบบฟอร์มผิดพลาดที่ทำให้ได้รับเงินสนับสนุนล่าช้า จัดให้มีกลุ่มหารายได้เพื่อจัดหารายได้จากภาคเอกชนผู้สนับสนุน โดยไม่ขัดเรื่องสิทธิประโยชน์ทั้งของทางจังหวัดเจ้าภาพและนโยบายกรมพลศึกษา และพิจารณาเพิ่มงบประมาณขึ้นอีกเพื่อให้เพียงพอต่อการจัดสรรนำไปใช้ปรับปรุงรูปแบบการจัดการแข่งขันให้ได้มาตรฐานสูงสุด

3. ด้านการจัดการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ควรจัดให้มีสถานที่เก็บวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างถาวรมีมาตรฐาน เพื่อสามารถนำไปใช้ได้ในปีถัดไป สามารถลดปัญหาการชำรุดของวัสดุอุปกรณ์ ควรพิจารณาเรื่องความปลอดภัย การจัดถึงขยะ สุขาเคลื่อนที่ภายในสนามให้มากขึ้น และจัดพื้นที่ให้มีสนามซ้อมกีฬา เพื่อลดปัญหาการขาดสนามซ้อม

4. ด้านการวางแผน

ควรมีการวางแผนโดยมีแผนปฏิทินสำรวจจังหวัดที่เสนอเป็นเจ้าภาพ ให้เสนออย่างน้อย 3 ปี เพื่อปรับศักยภาพของจังหวัดเจ้าภาพให้พร้อมเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการ โดยเน้นการประชุมเป็นสำคัญในทุกๆ ฝ่าย ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อเตรียมงานล่วงหน้าและมีแนวทางการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน อันเป็นการเพิ่มความเข้าใจในภารกิจที่ได้รับความชัดเจนขึ้น ควรมีการวางแผน

สำรองไว้เผื่อกรณีที่แผนหลักไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรืออาจใช้การเผื่อเวลาไว้ล่วงหน้าเพื่อสามารถบริหารจัดการแก้ปัญหาได้ทันกรณีเกิดปัญหาขึ้น จัดลำดับความสำคัญของงาน โดยมีการวางแผนดำเนินงานในส่วนที่มีความสำคัญมาก่อน และมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง พร้อมแนวทางแก้ไขความเสี่ยงในกรณีที่เกิดปัญหา

5. ด้านการจัดองค์กร

ควรจัดให้มีโครงสร้างของตำแหน่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สะดวกต่อการประสานงาน แบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงานให้ครอบคลุมงานที่ต้องรับผิดชอบในแต่ละงานนั้น โดยจัดให้มีการกำหนดขอบเขตภาระงานแต่ละหน้าที่อย่างชัดเจน และควรพิจารณาเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มบุคลากรที่เป็นนักเรียน นักศึกษาที่มาช่วยสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการดำเนินทุกฝ่าย และให้กับกลุ่มบุคคลผู้ปฏิบัติงานรุ่นใหม่ด้วยที่จะเข้ามารับช่วงปฏิบัติงานต่อ โดยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

6. ด้านการนำ

ควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เคารพกันและกัน ให้มีความเป็นพี่เป็นน้องกัน ทำให้เกิดความร่วมมือได้ดี ใช้การประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ใช้อำนาจหรือการสั่งการอย่างเดียว และเน้นการทำงานเป็นทีม สร้างข้อตกลงระหว่างกันภายในทีมทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

7. ด้านการประเมินผล

จัดให้มีการประชุมอย่างเป็นทางการเพื่อสรุปผลการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไขร่วมกัน และจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิงเป็นแนวทางในการจัดการแข่งขันครั้งต่อไป และในการดำเนินการแข่งขันให้ทุกฝ่ายมีการสรุป

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่วันมาเข้าประชุมปรึกษาหารือหาแนวทางแก้ไขสำหรับการดำเนินการในวันถัดไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า การประชาสัมพันธ์ยังเข้าไม่ถึงกับทุกกลุ่มคน ดังนั้น ในการวิจัยครั้ง

ต่อไป ควรศึกษารูปแบบในการประชาสัมพันธ์การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

2. ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

3. ควรมีการวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพกับปัญหาการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ

รายการอ้างอิง

- ณัฐวุฒิ เพชรอาวุธไกร. (2551). การพัฒนาระบบการจัดการแข่งขันรักบี้ฟุตบอลประเภท 7 คน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทางการกีฬา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2531). **หลักการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2534). **การวางแผน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2541). **ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). **องค์การและการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- น้อม สังข์ทอง. (2543). **การจัดการแข่งขันกีฬา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2546). **การจัดการสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาการทำวิทยานิพนธ์**. มหาสารคาม : โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรางทิพย์ ยุวานนท์. (2552). **การจัดการกีฬา**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). **ทฤษฎีองค์การ ฉบับมาตรฐาน**. กรุงเทพมหานคร: ไคมอนด์ อินบิสซิเนสเวิร์ด.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2542). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- Cronbach, L.J. (1963). **Evaluation for course improvement**. In R.W. Health (Ed.), *New Curricula*. New York: Harper & Row.
- Weirich, H., and Koontz, H. (1993). **Management: A Global Perspective**. New York: McGraw-Hill.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง Problems and Needs about Instruction and Evaluation of Angthong Sports School Students

ณัฐพัชรา จันทรศรี วงษ์สทิษฐ์ วัฒนเสรี และวสันต์ กองไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสำรวจ กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 มีจำนวนประชากรเป็นนักเรียนชาย 204 คน และนักเรียนหญิง 143 คน รวม 347 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ไม่มีการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับเรียนรู้ ด้วยตนเอง การไม่นำอินเทอร์เน็ต มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การส่งรายงาน ส่งการบ้าน 2) ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ไม่แจ้งคะแนนหรือผลการสอบ ให้ นักเรียนทราบหลังการทดสอบ 3) ความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ต้องการให้ ครูใช้วิธีการอื่นๆ นอกเหนือจากการบรรยาย เช่น การทำกิจกรรมกลุ่ม ต้องการเอกสารประกอบการสอน เช่น เอกสารประกอบคำบรรยาย ใบงาน 4) ความต้องการด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ต้องการให้มีการนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล

คำสำคัญ: ปัญหา, ความต้องการ, การจัดการเรียนการสอน, การประเมินผล

Abstract

The purpose of this research was to study the problems and needs about instruction and evaluation of Angthong Sports School students. The survey research approach was used in this study. The target population were 347 students who were studying in Grade 1-6 in academic year 2011 semester 2. They were 204 male and 143 female students. Questionnaires, interview forms and focus group record forms were

used for collecting data. Data was analyzed by frequency, percentage and content analysis.

The research results were as follows. 1) The instructional problems were rated at a high level. The major aspects were not using internet for teaching, insufficient of textbooks, and low student corporation of producing media. 2) The measurement and evaluations problems were rated at a high level. The major aspects were not reporting scores or examination results to students. 3) The needs for teaching and learning activities were found at a high level. The major needs were finding the other methods in addition to the lectures, such as group activities and they need the instructional document such as handouts. 4) The needs for measurement and evaluation were found at a high level. The major needs were using the evaluation result for developing performance of individual students.

Keyword: Problems, Needs, Instruction, Evaluation

บทนำ

โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬา ให้ได้รับการพัฒนาความสามารถทางด้านกีฬาให้ถึงขีดสูงสุด โดยดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับโรงเรียนกีฬา มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับวิชากีฬาในลักษณะโรงเรียนประจำ มุ่งพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านกีฬา เพื่อเป็นกำลังของชาติ และเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา

ต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เต็มตามศักยภาพ (สถาบันการพลศึกษา, 2552)

จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนกีฬา ซึ่งเป็นปัญหาเกิดขึ้นเรื่อยมาและกำลังจะเป็นปัญหาหลักของโรงเรียน จากการรายงานผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนและกีฬาของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่น่าพอใจ รวมทั้งผลงานทางด้านการกีฬาที่มึ่นักเรียนติดทีมชาติในระดับเยาวชนและประชาชน มีจำนวนที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี รวมทั้งผลจากผลการสอบ ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางความรู้ระดับชาติของนักเรียนมีคะแนนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาก (ปลวรัช รุจิรกาล, 2549) การจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทยคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและ

พลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ สถิติการเข้าชั้นเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในทุกระดับชั้นพบว่า นักเรียนเข้าชั้นเรียนไม่ครบ บางครั้งนักเรียนขาดเรียนเกินครึ่งห้อง เนื่องจากนักเรียนที่ขาดเรียนเป็นตัวแทนนักกีฬาต้องเดินทางไปเก็บตัวฝึกซ้อมกีฬาในต่างจังหวัด บางชนิดกีฬาไปเก็บตัวฝึกซ้อมกีฬาในต่างประเทศ เพื่อเตรียมตัวไปแข่งขันกีฬาตามรายการที่จัดการแข่งขันทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเหลือนักเรียนที่เข้าชั้นเรียนตามปกติ บางส่วนหลังกลับจากแข่งขันกีฬาแล้วเรียนไม่ทันเพื่อน ส่งงานหรือการบ้านตามที่ได้รับมอบหมายไม่ครบ ไม่ติดตามงาน สอบเก็บคะแนนระหว่างภาคไม่ครบ ทำให้มีผลกระทบต่อการประเมินผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

แนวคิดสำคัญของการวัดและการประเมิน ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการเรียนการสอน แต่ต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กล่าวคือ การวัดผลต้องวัดจากวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวัดในสิ่งที่ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ว่าสามารถทำให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างไรบ้าง หรือมียุทธวิธีอันใดที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือเป็นการตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์นั้นตั้งไว้สูงกว่าความเป็นจริงหรือไม่ การประเมินจะต้องคำนึงถึงการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม และทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของการศึกษา

แต่ละระดับ (ชนิตา ไกรเพชร, 2554: 6)

ในฐานะที่ผู้วิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านการศึกษา มีเป้าหมายในการผลิตนักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศด้านกีฬา ต้องมีการฝึกซ้อมกีฬาเพื่อไปเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา ทั้งในและต่างประเทศ ทำให้นักเรียนไม่มีเวลาเข้าชั้นเรียน วิชาสามัญตามปกติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอน นำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนในโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬา

จังหวัดอ่างทอง ในวิชาสามัญทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1- 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 34 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทั้งหมดที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 มีจำนวนประชากรเป็นนักเรียนชาย 204 คน และนักเรียนหญิง 143 คน รวม 347 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชนิด คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งจะบอกให้ทราบถึง เพศ และระดับชั้น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) สอบถามปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ข้อคำถามประกอบด้วย

2.1 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 15 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ข้อคำถามประกอบด้วย

3.1 ความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2 ความต้องการด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 15 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์นักเรียนด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ด้านความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และด้านความต้องการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกเหนือจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในลักษณะความเรียง

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หมายถึงการรวบรวมข้อมูลจากการนั่งสนทนากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นกลุ่ม ซึ่งผู้ร่วมสนทนานั้นได้มาจากการเลือกสรรตามหลักเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนดไว้ว่า จะเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบตรง

ประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่จะสนใจมากที่สุด ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มวงผู้เข้าร่วมสนทนามี 12 คน ประกอบไปด้วย ตัวแทนนักเรียนระดับชั้นละ 2 คน คือชาย 1 คน หญิง 1 คน รวมนักเรียนที่เป็นผู้เข้าร่วมสนทนา ทั้งหมด 12 คน

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้สำหรับการสนทนาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ และด้านสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มประชากรเป้าหมาย

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทองแล้ว โดยการนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มประชากรเป้าหมายหลังจากมีการประชุมนักเรียนทุกระดับชั้น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกคนตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้และจะไม่มีผลกระทบแต่ประการใดต่อผู้ตอบแบบสอบถาม และกำหนดรับแบบสอบถามคืน เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด

3. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมดมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำมาจัดกระทำข้อมูล

4. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. คัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบ

3. กรอกรหัสแบบสอบถาม

4. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ

5. ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ (Percent) โดยมีการแปลผลคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการน้อยที่สุด

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 แล้วนำมาจัดกลุ่มระดับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในแต่ละระดับ

5.3 รวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่รายข้อ ในภาพรวม และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ผู้วิจัยใช้ค่าร้อยละสูงสุด และค่าร้อยละต่ำสุดของความคิดเห็นรายข้อมาหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ใช้ค่าคะแนนสูงสุด ร้อยละ 100 จากกลุ่มประชากร 347 คน กรณีที่มีความคิดเห็นรายข้อเหมือนกันทุกคน และค่าคะแนนต่ำสุด ร้อยละ 0.3 กรณีที่มีความคิดเห็นรายข้อ 1 คน จากกลุ่มประชากร 347 คน มากำหนดเกณฑ์ระดับปัญหา/ความต้องการเป็น 3 ระดับ โดยใช้วิธีการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2539)

ผู้วิจัยนำค่าร้อยละของระดับความคิดเห็นของทุกข้อคำถามมาจัดกลุ่มระดับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ซึ่งข้อคำถามข้อที่มีผลรวมร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามสูงที่สุด จะช่วยให้ทราบถึงระดับปัญหา/ความต้องการเร่งด่วน ระดับปัญหา/ความต้องการปานกลาง และระดับปัญหา/ความต้องการน้อย ตามลำดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำ

เกณฑ์ระดับปัญหา/ความต้องการ โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 66.75 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์บอกระดับปัญหา/ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลเร่งด่วน

5.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา เสนอข้อมูลเป็นความเรียง

5.5 การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จากการใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์เนื้อหา จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลถูกต้องแม่นยำตรง มีความน่าเชื่อถือตามกรอบแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Method) อรุณี อ่อนสวัสดิ์ (2551 : 282) โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล เพื่อพิจารณาว่า ถ้าเก็บข้อมูลต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคน จะยังได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ และใช้การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธีที่ต่างกันแล้วจะได้ผลเหมือนเดิม เช่น ใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้เอกสาร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ถ้าข้อใดมีค่าความถี่ ร้อยละ สูงสุด และรองลงมา เรียงลำดับ 4 ลำดับแรก จะนำไปใช้เป็นปัญหาและความต้องการเร่งด่วน ที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้รับจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการ

วิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอเป็นความเรียง ถ้าข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้ง 3 วิธี มีความสอดคล้องกัน จะนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอน นำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนในโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาย คิดเป็นร้อยละ 58.80 ของนักเรียนทั้งหมด และเป็นนักเรียนหญิงร้อยละ 41.20 และจำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนนักเรียนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 20.70 ของนักเรียนทั้งหมด

2. ผลการศึกษาปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวม พบว่า มีระดับปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรียงจากมากไปหาน้อย 2 อันดับคือ ไม่มีการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับเรียนรู้ด้วยตนเอง การไม่นำอินเทอร์เน็ต มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การส่งรายงาน ส่งการบ้าน คิดเป็นร้อยละ 69.20 และ 66.10 ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 พบว่า

มีระดับปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ การไม่นำอินเทอร์เน็ต มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การส่งรายงาน ส่งการบ้าน ไม่มีการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับเรียนรู้ด้วยตนเอง ตำราเรียนมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 71.10 67.90 และ 67.80 ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า มีระดับปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรียงจากมากไปหาน้อย 2 อันดับคือ ไม่มีการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับเรียนรู้ด้วยตนเอง การไม่นำอินเทอร์เน็ต มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การส่งรายงาน ส่งการบ้าน คิดเป็นร้อยละ 70.70 และ 66.90 ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว กิจกรรมในชั้นเรียนมีน้อย ทำให้บทเรียนไม่น่าสนใจ ไม่มีการโต้ตอบโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน หลังในห้องเรียน ไม่นำอินเทอร์เน็ต มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การส่งรายงาน ส่งการบ้าน สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ไม่น่าสนใจ สื่อมีน้อย ตำราเรียนมีไม่เพียงพอ ขาดเอกสารประกอบการสอน เช่น เอกสารประกอบคำบรรยาย ใบงาน ไม่มีการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากไม่ได้เข้าเรียนทุกชั่วโมง ทำให้บางรายวิชาเรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจบทเรียน เนื่องจากต้องเดินไปแข่งกีฬาบ่อย

จากการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง พบว่า วิธีการสอนของครู บางรายวิชาครูพูดอย่างเดียว ไม่มีการโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน สอนไม่เข้าใจ บางครั้งครูควบคุมนักเรียนในชั้นเรียนไม่ได้ นักเรียนส่งเสียงดัง ทำให้ผู้ที่ตั้งใจเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมีน้อย และการให้คำปรึกษานอกเวลาเรียนน้อย

สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ขาดความทันสมัย สื่อที่ใช้ไม่น่าสนใจ ดำารเรียนไม่เพียงพอ ขาดเอกสารประกอบการสอน และไม่มีสื่อสำเร็จรูป ครูผู้สอน ไม่นำวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อินเทอร์เน็ต ซีดี วีดีโอ สื่อที่ครูผลิตขึ้นเองมีน้อย ไม่มีสื่อที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต

การหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ เวลาในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุดและห้องคอมพิวเตอร์มีจำกัด เนื่องจากพักรับประทานอาหารกลางวัน 50 นาที ไม่มีเวลาเข้าไปใช้ ขาดการแนะนำในการใช้แหล่งเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรียนไม่ทันเพื่อนเนื่องจากไปแข่งกีฬาบ่อย ครูให้การบ้านมาก ตามงานไม่ทัน ไม่กล้าซักถามในชั้นเรียน เพื่อนบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

3. ผลการศึกษาปัญหาด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมพบว่า มีระดับปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 1 อันดับคือ ไม่แจ้งคะแนนหรือผล

การสอบให้นักเรียนทราบหลังการทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 73.00

ผลการศึกษาปัญหาด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 พบว่า มีระดับปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 1 อันดับคือ ไม่แจ้งคะแนนหรือผลการสอบให้นักเรียนทราบหลังการทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 69.00

ผลการศึกษาปัญหาด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า มีระดับปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 1 อันดับคือ ไม่แจ้งคะแนนหรือผลการสอบให้นักเรียนทราบหลังการทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 77.60

จากการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาปัญหาด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง พบว่า ครูไม่แจ้งคะแนนหรือผลการสอบให้นักเรียนทราบหลังการทดสอบ ไม่มีการประเมินการเรียนการสอน บางวิชาข้อสอบคำตอบซ้ำกัน บางครั้งเพื่อนที่ไม่ได้สอบตามตารางสอบที่กำหนด เพราะต้องเดินทางไปแข่งขันกีฬา ผู้ที่สอบตามตารางที่กำหนดได้คะแนนน้อย เนื่องจากสอบถามข้อสอบจากเพื่อนที่สอบก่อน จึงทำได้มากกว่า เพราะครูใช้ข้อสอบชุดเดิม

จากการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง พบว่า ไม่มีการประเมินผู้เรียน ผู้สอน วิธีการสอน ส่วนใหญ่ครูประเมินนักเรียนฝ่ายเดียว ไม่มีการประเมินการเรียนการสอน ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง ไม่มีการให้เพื่อนประเมินเพื่อน

หลังการทดสอบนักเรียนไม่ทราบผลคะแนน หรือ ผลการเรียนรู้

4. ผลการศึกษาความต้องการด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียน กีฬาจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวม พบว่า มีระดับ ความต้องการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรียงจากมากไปหาน้อย 2 อันดับคือ ต้องการให้ครูใช้วิธีการอื่นๆ นอกเหนือจากการบรรยาย เช่น การทำกิจกรรม กลุ่ม ต้องการเอกสารประกอบการสอน เช่น เอกสารประกอบคำบรรยาย ใบงาน คิดเป็นร้อยละ 72.60 และ 70.60 ตามลำดับ

ผลการศึกษาความต้องการด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียน กีฬาจังหวัดอ่างทอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 พบว่า มีระดับความต้องการเร่งด่วนที่ต้อง ดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน เรียงจากมากไปหาน้อย 2 อันดับคือ ต้องการให้ครูใช้วิธีการอื่นๆ นอกเหนือจากการ บรรยาย เช่น การทำกิจกรรมกลุ่ม ต้องการเอกสาร ประกอบการสอน เช่น เอกสารประกอบคำ บรรยาย ใบงาน คิดเป็นร้อยละ 71.10 และ 70.60 ตามลำดับ

ผลการศึกษาความต้องการด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียน กีฬาจังหวัดอ่างทอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า มีระดับความต้องการเร่งด่วนที่ต้อง ดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน เรียงจากมากไปหาน้อย 5 อันดับคือ ต้องการให้ครูใช้วิธีการอื่นๆ นอกเหนือจากการ บรรยาย เช่น การทำกิจกรรมกลุ่ม ต้องการเอกสาร ประกอบการสอน เช่น เอกสารประกอบคำบรรยาย ใบงาน ต้องการให้เพิ่มการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ให้เกิดการเรียนรู้ ต้องการให้มีการใช้บทเรียน สำเร็จรูป สำหรับเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องการให้มี การจัดหาตำราเรียนให้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 74.40, 70.60, 68.40, 67.50 และ 66.90 ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาความ ต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ นักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง พบว่า ต้องการ ให้มีการนำอินเทอร์เน็ต มาใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอน เช่น การส่งรายงาน การส่งการบ้าน ต้องการให้มีการจัดหาตำราเรียนให้เพียงพอ ต้องการเอกสารประกอบการสอน เช่น เอกสาร ประกอบคำบรรยาย ใบงาน ต้องการให้มีการใช้ บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับเรียนรู้ด้วยตนเองต้องการ ให้มีคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น และต้องการให้มีการเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถามทั้งในและนอกเวลาเรียน ต้องการให้มีการส่งเสริม กิจกรรมการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนมีกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนให้มากขึ้น เปลี่ยนครูผู้สอนเนื่องจากครูลาออก

จากการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาความ ต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ นักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง พบว่า วิธี การสอนของครู ต้องการให้ครูจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ในชั้นเรียนให้มากขึ้นสื่อการเรียนการสอนต้องการ ให้มีคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น ใช้สื่อที่น่าสนใจ จัดหา ตำราเรียน ให้เพียงพอ มีเอกสารประกอบการสอน และมีสื่อสำเร็จรูปสำหรับศึกษาด้วยตนเอง ครูผู้สอน การหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ต้องการใช้บริการ ห้องสมุดและห้องคอมพิวเตอร์ นอกเวลาเรียน และ ในวันหยุด สภาพความเป็นอยู่ทั่วไป หอพักแมลง ชุกชุมมาก ต้องการให้กำจัดยุง แมลง ต้องการให้จัด กิจกรรมนันทนาการ เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง

ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ควรมีการเรียนซ่อมเสริม ควรมีการส่งการบ้านทาง e-mail เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เดินทางไปแข่งกีฬา ต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่ทำร่วมกันเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สามีคึกกัน และครูควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนให้มากขึ้น

5. ผลการศึกษาความต้องการด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง พบว่า มีระดับความต้องการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 1 อันดับคือ ต้องการให้มีการนำผลการเรียนของผู้เรียนที่ผลการเรียนต่ำมาพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เช่น การสอนซ่อมเสริม

ผลการศึกษาความต้องการด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า มีระดับความต้องการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เรียงจากมากไปหาน้อย 2 อันดับคือ ต้องการให้มีการนำผลการเรียนของผู้เรียนที่ผลการเรียนต่ำมาพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เช่น การสอนซ่อมเสริม ต้องการให้มีการประเมินผู้เรียน ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และ 67.40 ตามลำดับ

ผลการศึกษาความต้องการด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า มีระดับความต้องการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เรียงจากมากไปหาน้อย 1 อันดับคือ ต้องการให้มีการนำผลการเรียนของผู้เรียนที่ผลการเรียนต่ำมาพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เช่น การสอนซ่อมเสริม

คิดเป็น ร้อยละ 69.40

จากการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาความต้องการด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการแจ้งคะแนนหรือผลการสอบให้นักเรียนทราบหลังการทดสอบต้องการให้ครูบอกคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค ต้องการให้มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมิน

จากการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง พบว่า ต้องการทราบคะแนน หลังจากการทดสอบย่อยแต่ละครั้ง ต้องการให้มีการประเมินการสอนของครู และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและเพื่อน

วิจารณ์ผล

ผลการวิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทองในครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง และเพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทองผู้วิจัยขอวิจารณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแยกออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง จากการสอบถามด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ปัญหาด้านการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทองที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับเรียนรู้ด้วยตนเอง การไม่นำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การส่งรายงาน ส่งการบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา วินาโท (2549) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกีฬา สังกัดสำนักพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนกีฬายังขาดความพร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนด้านวิชาการให้เต็มรูปแบบได้ เนื่องจากยังขาดอุปกรณ์ อาคารสถานที่และทรัพยากรบุคคล เพราะมีการหมุนเวียนเข้าออกตลอดเวลา ทำให้กระบวนการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งทางโรงเรียนควรจัดทำแผนการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ทั้งในเรื่องการปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ ตลอดจนการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และส่งตัวแทนอาจารย์ผู้สอนไปอบรม และยังสอดคล้องกับโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง (2555) ที่รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2554 ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ โรงเรียนควรวางแผนพัฒนาครูเพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบโครงงาน การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสอดคล้องกับนิติพันธ์ สระภักดิ์ (2555) เรื่อง การประเมินการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนกีฬาสังกัดสถาบันการพลศึกษา ทั้ง 11 แห่ง พบว่า ผลการทดสอบ

ทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2554 ทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ลดลง เนื่องจากนักเรียนโรงเรียนกีฬาต้องไปเก็บตัวเป็นเวลานาน ขาดการติดตามด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มนี้ ในการพัฒนานักเรียนโรงเรียนกีฬาที่ต้องไปเก็บตัวเป็นเวลานาน โรงเรียนควรจัดทำโครงการติดตามนักเรียนที่ไปเก็บตัวนอกโรงเรียน จัดโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่ไปเก็บตัวนอกโรงเรียน เช่น ระบบการเรียนทางไกล และบทเรียนสำเร็จรูปการลาออกของครูผู้สอนและครูผู้สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกหรือกลุ่มสาระ เนื่องจากครูผู้สอนบางกลุ่มสาระลาออกจากโรงเรียนทำให้โรงเรียนรับครูผู้สอนคนใหม่ที่ทำการสอนไม่ต่อเนื่องกับครูคนเดิม โรงเรียนควรรับครูผู้สอนให้ตรงกับสาขาที่ขาดแคลน ฝ่ายวิชาการควรจัดงานนิเทศการเรียนการสอนสำหรับครูใหม่ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

2. ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง จากการสอบถามด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง ที่พบมากที่สุด คือ ไม่แจ้งคะแนนหรือผลการสอบให้นักเรียนทราบหลังการทดสอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา วินาโท (2549) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกีฬา สังกัดสำนักพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ จากข้อเสนอแนะของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน พบว่า การวัดและประเมินผล

ยังขาดมาตรฐาน และอาจารย์ผู้สอนยังมีความเข้าใจน้อย ดังนั้น ทางผู้บริหารจึงควรจัดให้มีการอบรม เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำคัญเพื่อการพัฒนาโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ไว้ดังต่อไปนี้ ควรมีระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูทั้งจากแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง การจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผู้เรียนต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการประเมินหรือ มีวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ควรนำผลการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนรายบุคคลซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนรู้ มาทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

3. ความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง ที่พบมากที่สุด คือ ต้องการให้ครูใช้วิธีการอื่นๆ นอกเหนือจากการบรรยาย เช่น การทำกิจกรรมกลุ่ม ต้องการเอกสารประกอบการสอน เช่น เอกสารประกอบคำบรรยาย ใบงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำฝน บัวทอง (2552) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของนักเรียนโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครปฐม พบว่า นักเรียนโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครปฐม มีความต้องการเกี่ยวกับการให้โรงเรียนจัดหาหนังสือให้เพียงพอ

จำนวนนักเรียน นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดเวลาในการเรียนการสอน การฝึกซ้อมกีฬาและการเข้าร่วมการแข่งขันในรายการต่างๆ ให้เหมาะสม

4. ความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยต้องการด้านการวัดและประเมินผล ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง จากการสอบถามด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง ที่พบมากที่สุด คือ ต้องการให้มีการนำผลการเรียนของผู้เรียนที่ผลการเรียนต่ำมาพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง (2554) รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2553 ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน จากการประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ อยู่ในคุณภาพระดับคุณภาพดี ครูควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย โรงเรียนควรจัดอบรมเพิ่มความรู้ให้แก่ครูผู้สอนทั้งวิชาสามัญและวิชากีฬา ในเรื่องการวัดผลและประเมินผล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ในด้านการจัดการเรียนการสอนครูควรนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนสำหรับนักกีฬาที่ต้องเดินทางไปแข่งกีฬاب่อย ไม่ได้เข้าชั้นเรียนตามปกติ เช่น การส่งรายงาน การส่งการบ้าน การส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้ด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ต โดยครูและ

ผู้บริหารควรถือว่าการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีการเรียนรู้ ได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีส่วนสำคัญและมีผลกระทบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยตรง และควรถือเป็นนโยบายหลักของโรงเรียน

2. โรงเรียนต้องมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน พร้อมทั้งสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้นักเรียนกระตือรือร้นสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องบังคับ

3. โรงเรียนควรมีการจัดอบรม สัมมนาด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล แก่คณะครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ต และบทเรียนสำเร็จรูป

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในระดับต่างๆ ของโรงเรียนกีฬาสังกัดจังหวัดอ่างทอง

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ในด้านการเรียน ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนประจำ

4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะของนักเรียนที่สังกัดกีฬาแต่ละประเภท

5. ควรมีการดำเนินการวิจัยในช่วงที่มีการสอบปลายภาคเรียน เนื่องจากนักเรียนทุกระดับชั้นอยู่ค่อนข้างครบ นักกีฬาเดินทางกลับจากการแข่งขันกีฬา

บรรณานุกรม

- ชนิตา ไกรเพชร. 2554. เอกสารคำสอนรายวิชา กศ 041001 การวัดและประเมินผลการศึกษา. อ้างอิง: คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอ่างทอง.
- นิติพันธ์ สระภักดี. 2555. เอกสารประกอบคำบรรยาย เรื่อง การประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนกีฬาสังกัดสถาบันการพลศึกษา ทั้ง 11 แห่ง. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายโรงเรียนกีฬา สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- น้ำฝน บัวทอง. 2552. ปัญหาและความต้องการของนักเรียนโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครปฐม. กรุงเทพมหานคร: สารนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539. สถิติวิจัย 1. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น การพิมพ์.
- ปลว้ช รุจิรกาล. 2549. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ปีการศึกษา 2549. อ้างอิง: สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง. 2554. รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2553. อ้างอิง: โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง. โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง. 2555. รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2554. อ้างอิง: โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- วาสนา วินาโท. 2549. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกีฬา สังกัดสำนักพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- สถาบันการพลศึกษา. 2552. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม. 2555. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง จากการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม วันที่ 8 มิถุนายน 2555. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. 2551. ระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

**ประสิทธิผลการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้าง
สนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา
Construction Works Administration
Effectiveness of District Stadium of the
Department of Physical Education**

ประพนธ์ ไพรอังกูร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา 2) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิผลการก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลและการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา และ 4) แสวงหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

ขอบเขตการวิจัยเป็นการศึกษาพื้นที่การก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาที่ดำเนินการก่อสร้างในปี 2555 จำนวน 21 แห่ง และปี 2556 จำนวน 30 แห่ง ทำการศึกษาโดยการทอสอบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรของหน่วยงานดังต่อไปนี้ 1.กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2.กรมพลศึกษา 3.สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 4.องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5.บริษัทรับเหมาก่อสร้าง จำนวน 2,159 ตัวอย่าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผล ด้วยวิธีการเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ Canonical Correlation และ Path Analysis ตามสมมุติฐานการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ด้วยคำถามเชิงลึกในการลงพื้นที่จริง และการสังเกตการณ์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประสิทธิผลและการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา มาสนับสนุนข้อค้นพบของการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยและผลการทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพในการปรับตัวขององค์การ การบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลา และคุณภาพของงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในขณะเดียวกันการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาในการวางแผนระดับนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน ผลการทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Canonical พบว่า การวางแผนระดับนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงานที่เป็นไปตามมาตรฐาน มีต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ

จากผลการศึกษาเบื้องต้นนำไปสู่การสร้างตัวแบบประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา โดยการวิเคราะห์เส้นทางทำให้พบแนวทางการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยเฉพาะกรมพลศึกษาควรมุ่งเน้นที่การวางแผน ที่มีการวางแผนระดับนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินงาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงาน ที่เป็นไปตามมาตรฐาน มีต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ เมื่อกรมพลศึกษาดำเนินการตามตัวแบบดังกล่าวแล้ว มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาได้ในอนาคต

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การบริหารองค์การ, สนามกีฬาอำเภอ, กรมพลศึกษา

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study district stadiums construction administration of the Department of Physical Education; 2) to study construction effectiveness of district stadiums of the Department of Physical Education; 3) to study relations of effectiveness and administration; and 4) to search for the way in which to increase effectiveness of district stadiums of the Department of Physical Education can be increased.

The construction areas in this study were district stadiums of the Department of Physical Education, 21 of which were constructed in 2012 and 30 in 2013. The sample group included 2,159 people from the Ministry of Tourism and Sports, the Department of Physical Education, the Office of Provincial Tourism and Sports, the Organization of Local Administration, and construction companies. Questionnaires, interviews and observations were used as tools for data collection. The results of the study were based on quantitative data analysis by Canonical Correlation and Path Analysis.

It was found from the study that the effectiveness in terms of the organization's adjustment, timely achievement of goals and the quality of construction account for a high level in every aspect. Meanwhile, organization administration of its planning or policy, strategic planning and operation plan were found also to be at a high level in every aspect.

From this primary study, an analysis of the construction administration of an effectiveness model of the district stadiums of the Department of Physical Education. It was also found from previous analysis that the approach towards effectiveness of the onstruction administration rested on the planning at a policy level, strategic management

and operational plans. All the aforesaid factors contributed to effectiveness in terms of quality of work standards. They also had appropriate budgets, knowledge and understanding of the matter. If these findings are raised and presented to the Department of Physical Education, effectiveness of administration of the district stadiums construction shall be improved in the years to come.

Key Words: Effectiveness, Administration, District Stadium, Department of Physical Education

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) กำหนดแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนโดย โครงสร้างประชากรมี แนวโน้มที่กลุ่มผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้น ประชากรวัย แรงงานและวัยเด็กจะลดลง รัฐบาลได้ตระหนักถึง ความสำคัญของปัญหาด้านคุณภาพชีวิต จึงมีนโยบายในการใช้กีฬาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา สังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สนามกีฬาเป็นองค์ประกอบสำคัญในระดับต้นๆ จึง กำหนดให้มีนโยบายที่จะก่อสร้างสนามกีฬาและ อุปกรณ์กีฬาอย่างทั่วถึง กรมพลศึกษาได้สำรวจ ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ในระดับอำเภอทั้งหมด 878 อำเภอ ยังไม่มีสนามกีฬาจำนวน 690 อำเภอ และ ในระดับตำบลทั้งหมด 7,255 ตำบล ยังไม่มีสนาม กีฬาจำนวน 1,114 ตำบล โดยสนามกีฬาอำเภอ และตำบลที่มีอยู่แล้ว ยังมีจำนวนอีกมากที่ไม่ได้ มาตรฐานและในบางอำเภอที่มีพื้นที่อำเภอขนาดใหญ่มีสนามกีฬาไม่เพียงพอต่อการจัดมหกรรมกีฬา ต่างๆ ดังนั้นกรมพลศึกษาได้ดำเนินโครงการจัดการ สร้างสนามกีฬาประจำอำเภอเพื่อให้ในแต่ละ อำเภอของจังหวัดได้มีสนามกีฬาประจำอำเภอและ ตำบล ซึ่งนอกเหนือจากสนามกีฬาประจำจังหวัดที่เป็นสถานที่สำหรับออกกำลังกายและทำกิจกรรม

นันทนาการอื่นๆ และเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต สะท้อน การมุ่งไปสู่การเป็นองค์การนำด้านการพลศึกษา สร้างความสุขให้กับประชาชนทุกระดับ เพื่อให้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและวิสัยทัศน์ของกรมพลศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (แผนการก่อสร้างสนามกีฬาระดับ อำเภอและตำบลระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2555 – 2559), กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา, 2554, หน้า 2)

คุณภาพการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัย ความพยายามมุ่งมั่นเอาใจใส่ของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับภายในองค์การ ที่ จะนำเอาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการ จัดการมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นใน ทุกๆขั้นตอนการจัดการ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความ สำเร็จหรือประสิทธิผลสูงสุด จึงต้องมีการจัด ทำการวิจัยโดยการนำเอาการบริหารองค์การด้าน การวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการประสาน งาน และด้านการจัดบุคลากร ที่ผู้บริหารจะสามารถหาวิธีการจัดการที่เหมาะสมไปใช้ในการ จัดการ ให้ได้มาซึ่งคุณภาพของการจัดการนั้น จะ ทำให้เพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการงาน ก่อสร้างสนามกีฬาระดับอำเภอและตำบลของกรม

พลศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพทางด้านระยะเวลาที่มีประสิทธิผลในการบริหารการจัดการ เด็ก เยาวชน และประชาชน ได้เล่นและออกกำลังกายในสนามกีฬาที่ได้มาตรฐานและเล่นกีฬาเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์และมีสมรรถภาพทางกาย เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างนักกีฬาสู่ความเป็นเลิศและนักกีฬาทีมชาติต่อไป

ทำการศึกษาโดยการทอสอบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรของหน่วยงานดังต่อไปนี้ 1) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2) กรมพลศึกษา 3) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5) บริษัทรับเหมาก่อสร้าง จำนวน 2,159 ตัวอย่าง โดยมีขอบเขตการวิจัยเป็นการศึกษาพื้นที่การก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาที่ดำเนินการก่อสร้างจำนวน 51 แห่ง คือ สนามกีฬาอำเภอที่ดำเนินการก่อสร้างปี 2555 จำนวน 21 แห่ง และสนามกีฬาอำเภอที่ดำเนินการก่อสร้างปี 2556 จำนวน 30 แห่ง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลกับการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา มีคำถามการวิจัยว่า “ประสิทธิผลได้ระดับที่พอใจแล้วหรือยัง การบริหารองค์การว่ามีปัญหาอย่างไร และการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาสามารถเพิ่มประสิทธิผลขึ้นได้อีกหรือไม่อย่างไร” จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่เป็นสาเหตุทำให้การบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การบริหารองค์การ IV ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้การบริหารองค์การเป็นตัวแปรต้น และกำหนดให้ประสิทธิผล DV เป็นตัวแปรตาม

จากการศึกษาพัฒนาการของแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า กรมพลศึกษาเป็นองค์การหลักในการส่งเสริมและพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ การกีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา และการพัฒนาบุคลากรในสาขาที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา เนื่องจากการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาที่มีประสิทธิผล จะทำให้สนามกีฬาที่ได้มีมาตรฐานตามระยะเวลาที่กำหนด เพราะสนามกีฬาถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการกีฬา และจากการศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของประสิทธิผลและแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์การ ผู้ศึกษาจะขอเสนอถึงจุดมุ่งหมายของการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา ว่าเป้าหมายของประสิทธิผลการบริหารองค์การคืออะไร และสาเหตุของประสิทธิผล DV อันเกิดจากการบริหารองค์การ IV เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา
- 2) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิผลการก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลและการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา
- 4) ศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการบูรณาการการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน ทั้งเรื่องเทคนิค วิธีการ แนวทาง ความคิด มาใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่รอบคอบ รัดกุม โดยใช้จุดแข็งของการวิจัยเชิงปริมาณมาแก้ไขจุดอ่อนของการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้จุดแข็งของการวิจัยเชิงคุณภาพมาแก้ไขจุดอ่อนของการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยการสร้างข้อคำถามจากตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดการวิจัย เป็นลักษณะของคำถามปลายปิด มีมาตรวัดของตัวชี้วัดแบบ Interval scale มีคะแนนของมาตรวัด คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยด้วยการทดสอบ 2 ค่า คือ 1) การวัดค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เนื่องจากความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เป็นการวัดค่าความเที่ยงตรงจากความสอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์ ตัวแปร ดัชนี ตัวชี้วัดและคำถามในแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ว่ามีค่าความสอดคล้องที่ยอมรับได้หรือไม่ ถ้าค่าความสอดคล้องต่ำจะได้มีการแก้ไขให้คำถามมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด ดัชนีและตัวแปร ตามกรอบแนวคิดการศึกษาได้ เมื่อได้ค่าความสอดคล้อง (Congruence) เกิน 0.70 แสดงว่าแบบทดสอบมีค่าความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ จากการทดสอบได้ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.98 2) การวัดค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย (Reliability of Research Tool) โดยนำแบบทดสอบที่มีค่าความเที่ยงตรงไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งสามารถหาค่าความเชื่อมั่นในลักษณะวัดค่าคงที่ (Stability Measurement) ด้วยการนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่ม

ตัวอย่าง แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธีการของ Cronbach Method (Coefficient α) คือ หาค่าความเชื่อมั่นจากค่าสัมประสิทธิ์ (แอลฟา) มากกว่า 0.8 จากการทดสอบกับเจ้าหน้าที่ใน กรมการท่องเที่ยวได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.995 แล้วดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์จากกรอบแนวความคิดการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลและการบริหารองค์การดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา โดยใช้ตัวแปรต้นและตัวแปรตามเป็นประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

ส่วนแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นลักษณะของการค้นคว้าเพื่ออธิบายเชิงปรากฏการณ์ และทำความเข้าใจในสภาวะบริบทของเนื้อหาในงานวิจัยมีเกิดขึ้นเป็นประเด็นปัญหาการวิจัย มีการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาสู่การจัดทำกรอบแนวความคิดใหม่ของการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผลของกรมพลศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 สมมติฐาน จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผลของกรมพลศึกษา โดยการวิเคราะห์หาขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรต้นกับชุดตัวแปรตามตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล (Canonical Correlation Analysis) ลักษณะการวิเคราะห์ Canonical Correlation สามารถแสดงให้เห็นเป็นตัวแบบการวิเคราะห์

การสร้างองค์ความรู้และแนวความคิดใหม่ๆ สำหรับในการบริหารองค์การเกี่ยวกับงานก่อสร้างอื่นๆ โดยวิธีการวิเคราะห์ในลักษณะตัวแบบการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis Model) เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติที่มาจากการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแบบและสมการโครงสร้าง เพื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 นำมาสู่การสร้างตัวแบบการวิเคราะห์เส้นทางใหม่

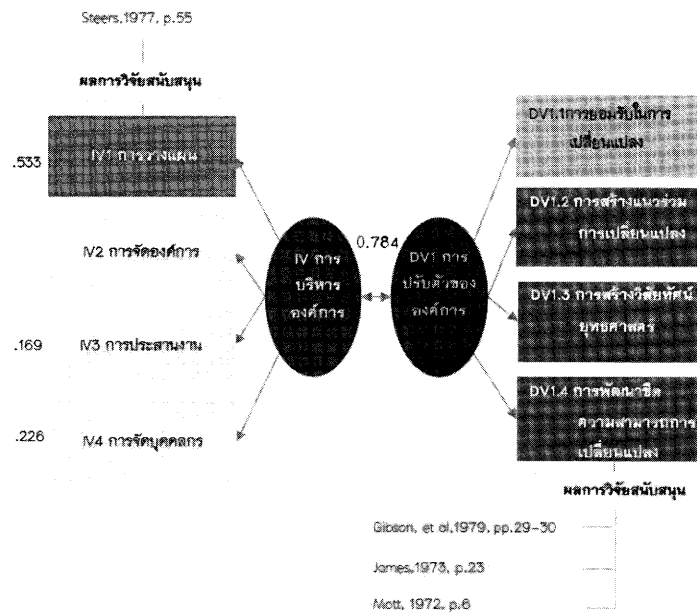
ผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลกับการบริหารองค์การเป็นการวิเคราะห์จากการทดสอบสมมติฐาน ของความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลกับการบริหารองค์การ โดยการวิเคราะห์หาขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรต้นกับชุดตัวแปรตามตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล (Canonical Correlation Analysis) ลักษณะการวิเคราะห์

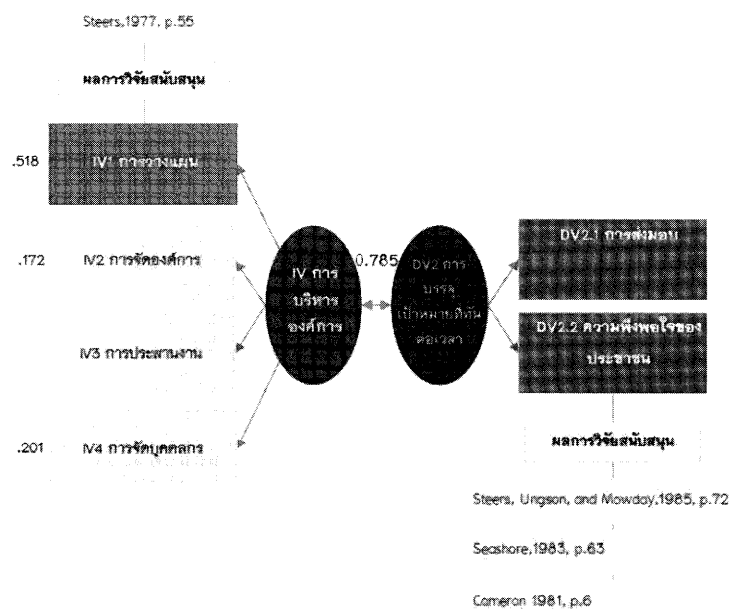
Canonical Correlation ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรต้นและประสิทธิผลเป็นตัวแปรตาม เป็นปัญหาการวิจัยที่ต้องศึกษาเนื่องจากการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการวางแผนการจัดองค์การ การประสานงาน และการจัดบุคลากร โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้าง เพื่อให้ได้มาตรฐานของการก่อสร้าง ซึ่งการบริหารจัดการองค์การของกรมพลศึกษา ถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานดังกล่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การศึกษานี้ทำการพิสูจน์สมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชุดของตัวแปร โดยการวิเคราะห์ระหว่างชุดของตัวแปรต้นการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาทั้งหมดกับตัวแปรตามประสิทธิผลทั้งหมด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Canonical Correlation Coefficient) อยู่ระหว่าง -1.0 ถึง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานดังนี้

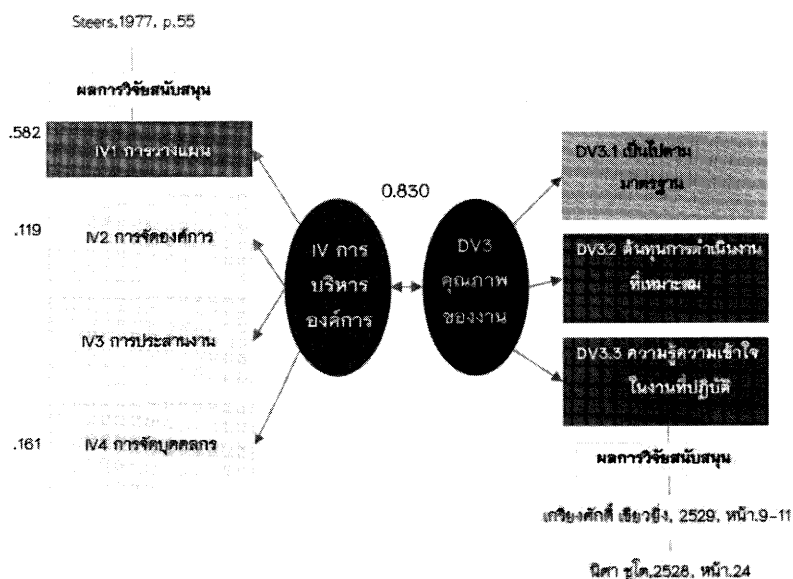
ตัวแบบที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา^{IV} กับการปรับตัวขององค์การ^{DV1}

ตัวแบบที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา^{IV} กับการบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลา^{DV2}

ตัวแบบที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของ
กรมพลศึกษา^{IV} กับคุณภาพของงาน^{DV3}

สรุปผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์

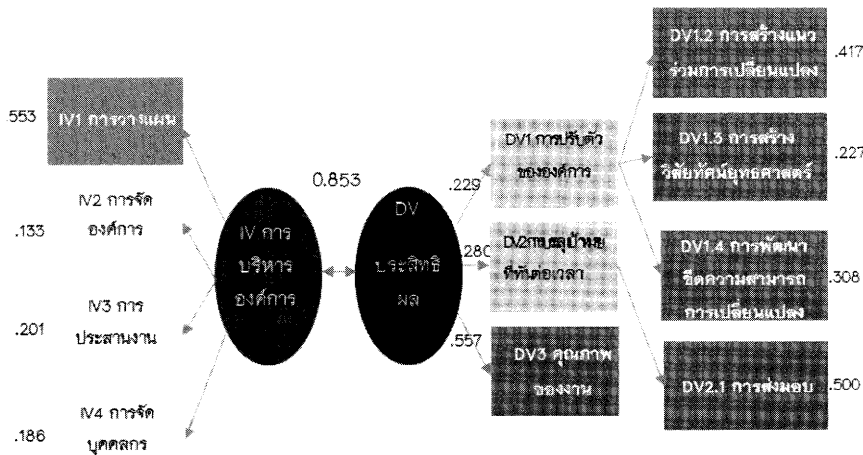
1. การบริหารองค์การกับการปรับตัวขององค์การจากการศึกษาพบว่า การวางแผนเป็นตัวแปรสำคัญของการบริหารองค์การ และเมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านการปรับตัวขององค์การพบว่าในการปรับตัวขององค์การทำให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถการเปลี่ยนแปลง การสร้างแนวร่วมการเปลี่ยนแปลง และการสร้างวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ของกรมพลศึกษาได้มากที่สุดรายละเอียดดังตัวแบบที่ 1

2. การบริหารองค์การกับการบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลาจากการศึกษาพบว่า การวางแผนเป็นตัวแปรสำคัญกับการบริหารองค์การ และเมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านการบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อ

เวลาพบว่า ในการบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลาทำให้เกิดการส่งมอบ และความพึงพอใจของประชาชนของกรมพลศึกษาได้มากที่สุดรายละเอียดดังตัวแบบที่ 2

3. การบริหารองค์การกับคุณภาพของงานจากการศึกษาพบว่า การวางแผนเป็นตัวแปรสำคัญกับการบริหารองค์การ และเมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านคุณภาพของงานพบว่า ในคุณภาพของงานทำให้เกิดต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสมและความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติของกรมพลศึกษาได้มากที่สุดรายละเอียดดังตัวแบบที่ 3

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คานอนิโคลจากการศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิภาพสามารถสรุปเป็นตัวแบบรวมผลการศึกษาดังนี้

ตัวแบบที่ 4 ความสัมพันธ์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การ^{IV} กับประสิทธิผล^{DV}

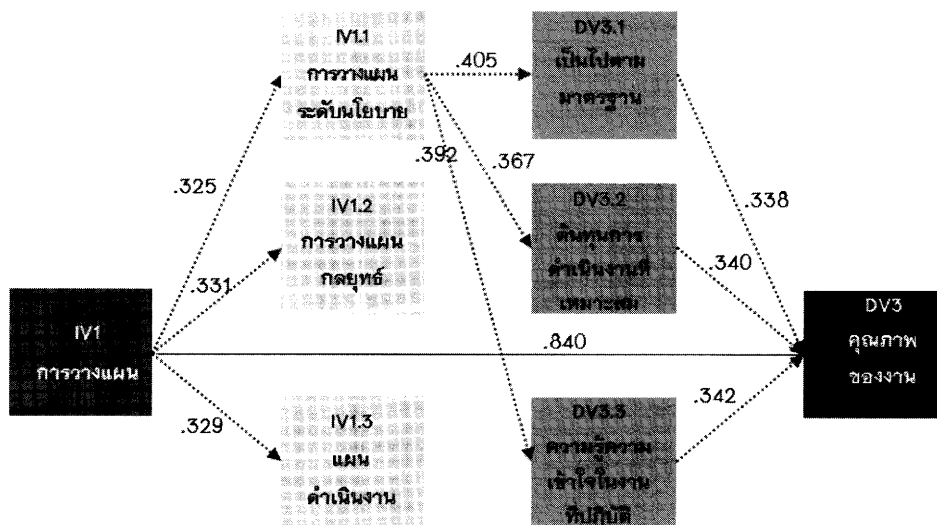
การบริหารองค์การกับประสิทธิผล จากการศึกษพบว่า การวางแผนเป็นตัวแปรสำคัญเป็นการบริหารองค์การ และเมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผลพบว่า ในประสิทธิผลทำให้เกิดคุณภาพของงานของกรมพลศึกษาได้มากที่สุดรายละเอียดดังตัวแบบที่ 4

การทดสอบสมมติฐานรวมของความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผลจากการศึกษาพบว่า การวางแผนของการบริหารองค์การมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงานเท่านั้น และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลาง แต่ไม่ได้แสดงทิศทาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบริหารองค์การที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล จึงต้องนำความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การในด้านการวางแผนกับประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงานไปวิเคราะห์

เส้นทางเพื่อหาแนวทางในการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงาน รายละเอียดดังตัวแบบที่ 5

ผลการพิสูจน์เส้นทางความสัมพันธ์ สรุปได้ว่า การบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาหลักการที่มุ่งเน้นการวางแผน^{IV1} ของกรมพลศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิผลด้านคุณภาพของงาน^{DV3} เกิดขึ้นได้จากการประเมินผลการบริหารองค์การของกรมพลศึกษา โดยเฉพาะเพื่อเป็นไปตามมาตรฐาน ต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ โดยการดำเนินงานดังกล่าวก่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด สามารถบรรลุประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาต่อไป

ตัวแบบที่ 5 แนวทางการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกับประสิทธิผล

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

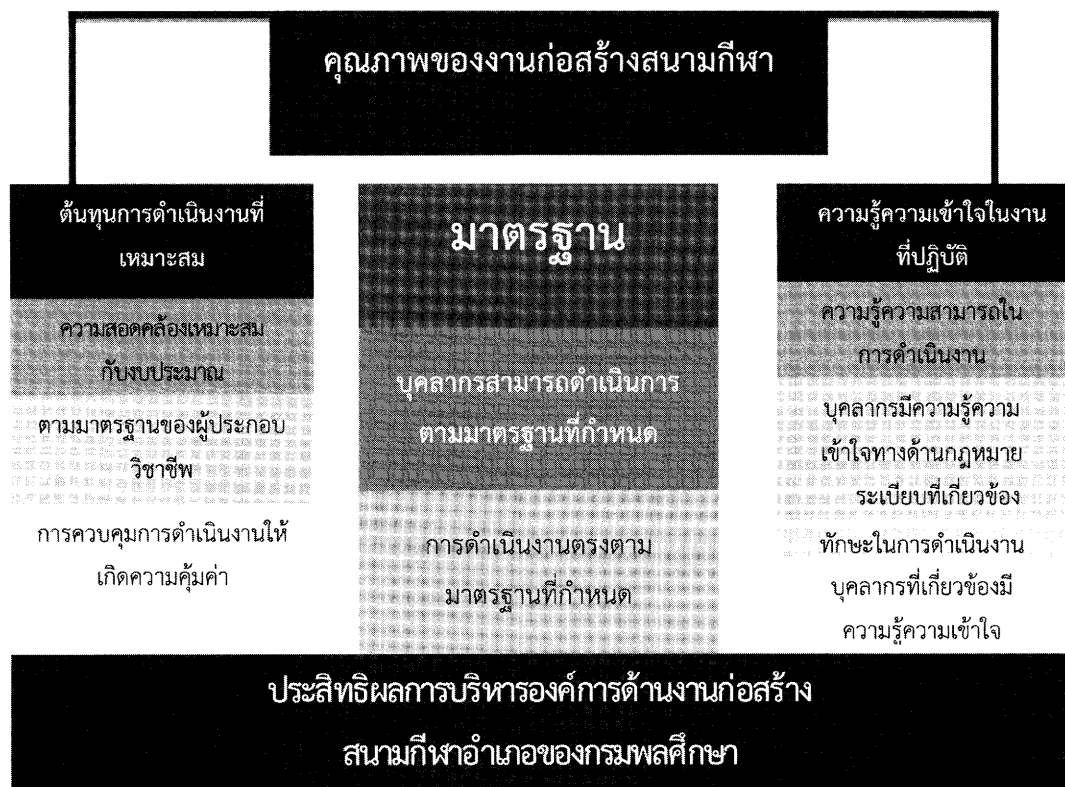
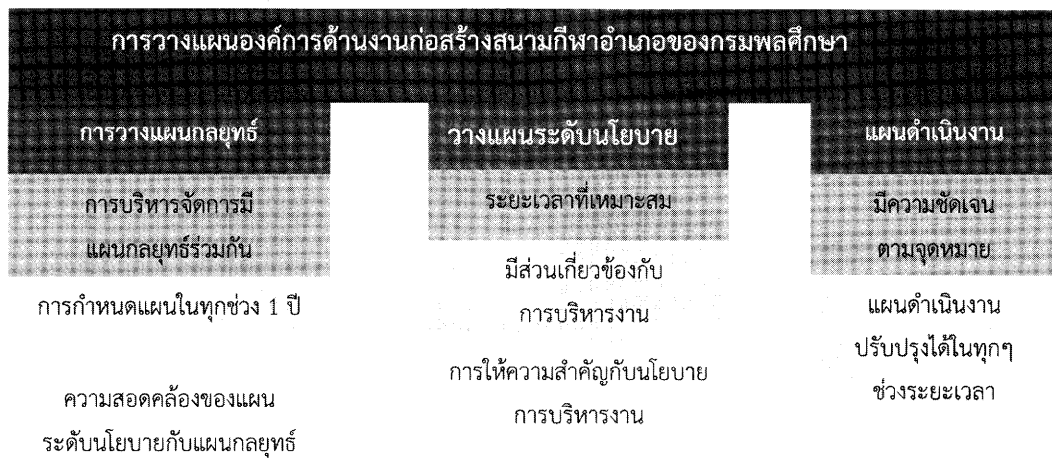
จากตัวแบบดังกล่าวเป็นแบบสัมพันธ์เชิงสถิติที่เต็มไปด้วยค่าความสัมพันธ์ของตัวแบบทำให้เข้าใจยาก ผู้ศึกษาจึงพัฒนาตัวแบบที่ 6 ในลักษณะแบบความสัมพันธ์ทางสังคมศาสตร์ทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น และนำไปสร้างองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากตัวแบบได้จริงสามารถอธิบายผลรายละเอียดตามตัวแบบที่ 6

การบริหารองค์การที่มีประสิทธิผลนั้นเป็นประโยชน์ต่อองค์การที่มีการจัดการที่เหมาะสม บรรลุตามวัตถุประสงค์และมีการเจริญก้าวหน้าทำงานไม่ซ้ำซ้อน ไม่มีแผนงานมากเกินไป เพื่อจะได้ลดต้นทุนและองค์การสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร เช่น บริหารงานง่าย สะดวก รู้ว่าใคร

รับผิดชอบอะไร มีหน้าที่ทำอะไร แก้ไขปัญหางานซ้ำซ้อนได้ ทำให้งานไม่ค้าง และเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน รู้หน้าที่ของตนเองว่าจะทำอะไร มีการแบ่งงานที่เหมาะสม จะช่วยให้พนักงานรู้สึกว่าการแบ่งปันกันทำงานไม่ถูกเอาเปรียบ และพนักงานก็เข้าใจความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลฝ่ายอื่นและสามารถประสานงานกันได้

การบริหารองค์การบางครั้งผู้ได้บังคับบัญชา มักจะมองว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำว่าจะนำองค์การก้าวหน้าหรือควรจะไปทางใด แต่ผู้บริหารสั่งการอย่างเดียวคงไม่ประสบความสำเร็จ พฤติกรรมของทุกคน ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การจึงประสบผลสำเร็จได้

ตัวแบบที่ 6 ประสิทธิภาพการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จัดให้ผู้บริหารในองค์การสร้างความต่อเนื่องและแผนการพัฒนาผู้นำอย่างมีกลยุทธ์ การทำแผนเพื่อสร้างความต่อเนื่องในองค์การนี้ ยังรวมถึงการพัฒนาความสามารถของบุคลากรที่โดดเด่นและแสดงศักยภาพว่าสามารถขึ้นไปสู่การเป็นผู้บริหารระดับสูงได้ ดังนั้นควรมีการจัดการในระยะยาวซึ่งระบบการพัฒนาบุคคลที่มีความสามารถเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความมั่นใจให้คนในองค์การว่าตนจะก้าวหน้า และประสบความสำเร็จในอาชีพการงานได้ ดังนั้น หากกลยุทธ์ในการพัฒนายังขาดวิสัยทัศน์การพัฒนาบุคคลระยะยาว แล้วอาจทำให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติงานขององค์การได้

2. ยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลง ปัจจุบันกลุ่มเด็กรุ่นใหม่มีแนวคิดการทำงานที่แน่วแน่ เพียงแต่อาจไม่ใช่อย่างเดียวกับคนรุ่นบุกเบิกเท่านั้น ดังนั้น เพื่อจะสร้างบรรยากาศการทำงานที่น่าดึงดูดและจูงใจ กรมพลศึกษาจึงควรจะต้องทบทวนงานด้านการบริหารและการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ เพื่อจะตัดสินใจได้ว่าแผนงานการพัฒนาบุคลากรเหล่านั้น เป็นไปเพื่อสนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคในการดึงดูดใจให้คนอยากทำงาน ถ้าแผนงานต่างๆ ที่มีอยู่ในตอนนี้เป็นอุปสรรคแล้วก็ควรจะพุ่งเป้าหมายไปในการพัฒนา หรือสนับสนุนให้มีบรรยากาศในการทำงานที่มีความร่วมมือกันมากขึ้น มีการพัฒนาระดับให้เป็นมืออาชีพ เสริมสร้างให้มีความโปร่งใส

ในที่ทำงานรวมถึงการให้รางวัลในผลสำเร็จต่างๆ ด้วย

3. กรมพลศึกษาควรมุ่งเน้นหลักการวางแผนพิจารณาได้จากการวางแผนระดับนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงานของกรมพลศึกษาซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬา อำเภอดุสิต กรมพลศึกษาโดยเฉพาะเพื่อความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างสนามกีฬา อำเภอดุสิต กรมพลศึกษา และการสรุปผลการบริหารองค์การให้สามารถนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการปรับตัวขององค์การ การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดหันต่อเวลา ตลอดจนคุณภาพของงาน หากกรมพลศึกษามีการดำเนินงานตามตัวแบบดังกล่าวแล้วย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารองค์การอย่างแน่นอน

4. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ canonical เห็นได้ว่ากรมพลศึกษาจะบริหารองค์การให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องเน้นเรื่องการวางแผนเพียงองค์ประกอบเดียวในการบริหารองค์การ พิจารณาได้ตามตัวแบบการศึกษาที่ 1 ดังนั้นการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรนำการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอดุสิต กรมพลศึกษาไปศึกษาการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างของที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษา และสามารถมองเห็นภาพรวมของการบริหารองค์การทั้งหมดได้ชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนการก่อสร้างสนามกีฬาระดับอำเภอและตำบล ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2555 – 2559)**, กลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน กองกลาง กรมพลศึกษา.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2556). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: เทคนิคแผนที่นำทางการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. คณะรัฐศาสตร์.
- ภรณ์ กิตติบุตร. (2539). **การประเมินประสิทธิผลขององค์การ**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2545). **องค์การและการจัดการ**. ธรรมสาร. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2540). **คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี: การบริหารความรู้**. กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.
- อุทัย หิรัญโต. (2531). **หลักการบริหารบุคคล** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โอ เอชพรินต์ติ้งเฮาส์.
- Arnold and Feldman Scott A. (1986). **Intergroups Conflict in Organization Behavior**. New York: McGraw-Hill.
- Etzioni, Amitai. (1964). **Modern Organizations**. Engle wood Cliffs. New York: Prentice – Hall.
- Fayol, Henri. (1949). **General and Industrial Management**. London: Sir Isaac Pitman & Sons.
- Gibson and others Lloyd L. (1979). **Organizational: Behavior, Structure, Process; Behavior, Dallas**. Texas: Business Publication, Inc.
- Gulick and Urwick Abraham A. (1943). **Paper on the Science of Administration**. New York: Institute of Public Administration.
- Henry L. Gantt. (1919). **Organizing for Work**. New York, USA: Harcourt, Brace, and Howe.
- Millet, John D. (1954). **Management in the Public Service: The Quest for Effective Performance**. New York: McGraw-Hill Company, Inc.
- Onwuegbuzie, Anthony J.(2000). **Science process skills and achievement in research methodology courses**. Retrieved from: <http://www.eric.ed>, April 27, 2009.
- Schermerhorn, John R. (1999). **Management 5th ed**. New York: John Wiley & Sons.
- Stufflebeam, D.L., and others.(1971). **Educational Evaluation and Decision Making**. Bloomington: Phi Delta Kappa.
- Verma, B.M. (1986). **Agricultural Service Delivery System in India: Delivery of public Service in Asia Countries: Case in Development Administration**. Bangkok, Thailand.
- Weber, Max. (1947). **The Theory of Social and Economic Organization**, A.M. Handerson and Talcott parsons trans& ed., New York, The Free press of Glencor.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

รูปแบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำโขง

An Information Model for Supporting Cultural Tourism Through the Participation of Mekong River Basin Communities

มาโนช เชาบรา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบริบททางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและ (2) ความต้องการใช้รูปแบบสารสนเทศในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงของ จำนวน 110 คน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวในพื้นที่จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดจากแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาในรูปของ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปความเรียง

ผลการศึกษา พบว่า อำเภอเชียงของมีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเพื่อเป็นการรองรับนักท่องเที่ยวได้ ตามแนวคิด ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว (3A's) (1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (2) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เส้นทางสองฝั่งแม่น้ำโขง คอนผีหลง ผาพระ บ่อน้ำร้อน หาดหินงาม น้ำตกห้วยเม็ง และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความสำคัญ เช่น หมู่บ้านไทลื้อ งานจุลกฐินไทลื้อ วัดพระแก้ว วัดหลวง พิธีบวงสรวงเจ้าพ่อปลาบึก ประเพณีกินข้าวใหม่มัง สำหรับ ความต้องการรูปแบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เหมาะสมนั้น คือ “แผนที่” แสดงถึงรายละเอียดการท่องเที่ยวในอำเภอเชียงของ และ “ศูนย์บริการข้อมูลแบบเบ็ดเสร็จ” เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ครบถ้วนสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร และงบประมาณได้ตามต้องการ ตามลำดับ

คำสำคัญ : รูปแบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศูนย์ให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ แผนที่

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย” ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และสาละวินศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Abstract

The objectives of this research were to determine (1) the cultural contexts, traditions, and lifestyles for tourism and (2) the need for an information model to develop cultural tourism in Wiang Sub-district, Chiang Khong District, Chiangrai Province. The sample group in this study was composed of 110 Thai and foreign tourists visiting Chiang Khong District. The participants for the focus group discussions were selected by the purposive sampling method, consisting of 15 stakeholders in tourism in the area. The tools used were questionnaires on “Factors Affecting the Need of Using an Information Model to Support Cultural Tourism by Mekong River Basin Communities” and topics for focus group discussions which emphasized the guidelines to develop an information model for cultural tourism. The data from the questionnaires was analyzed by percentages, means, and standard deviations; which were then presented in tables with a descriptive essay. The data collected from focus group discussions was analyzed by content analysis method and presented by a descriptive essay.

The findings have shown that Chiang Khong District has the potential of tourist attractions which can be developed into a quality tourism destination to accommodate tourists. According to the concept of the readiness for tourism (3A's); (1) Attraction (2) Accessibility (3) Amenities, these included the roads along Mekong River, Khon Pi Luang, Pha Phra, hot springs, Haad Hin Ngam, Huai Meng Waterfall, and significant cultural tourist attractions such as Tai Lue villages, Tai Lue's Kathina Robe-Offering Ceremony, Wat Phra Kaew, Wat Luang, The Mekong Giant Catfish Ceremony, and The Eat New Rice Ceremony of the Hmong. An appropriate information model to support cultural tourism through the participation of Mekong River Basin Communities would be a map providing details of tourism in the district and a “one stop service” which could provide all the information to meet tourists' needs. The information would include tourism routes, accommodations, restaurants, and costs respectively.

Keywords: Information model, cultural tourism, one stop service information center, maps

คำนำ

การท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยมีการจัดประเภทของอุตสาหกรรม ด้านต่างๆ พบว่าเป็น

อุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศอยู่ในระดับที่ 1 ถึง 3 จาก 10 อันดับแรกของอุตสาหกรรมทั้งหมด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553) และส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้า

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ของประเทศไทยเป็น
อย่างมากอีกทั้งพยากรณ์ได้ว่าจะมีบทบาทมากขึ้น
ในอนาคต เนื่องจากทุกภาคส่วนเริ่มมีการปรับตัว
ในการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับจำนวน
นักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งภาครัฐบาลมี
นโยบายหลักต่อการส่งเสริมอย่าง เร่งด่วน และ
ต่อเนื่องเพราะในที่สุดจะเป็นสิ่งที่นำเงินตราจาก
ต่างประเทศเข้ามาได้มาก

ในระดับชุมชนได้มีแนวคิดของการมี
ส่วนร่วมต่อการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
เพื่อรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น โดย
เฉพาะชุมชนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ
เผ่าพันธุ์ จำเป็น ต้องทำอะไรให้ชุมชนมีส่วนร่วม
ในการนำเอาจุดเด่น หรือองค์ความรู้ของตนมาเป็น
จุดขายได้มากที่สุด พร้อมกับนำระบบสารสนเทศ
มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งในและ
ต่างประเทศ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างมี
ประสิทธิภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วม จนกลายเป็นวิถี
การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (ประพัทธ์ชัย ไชยนอก,
2553) และสามารถ สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อ
นำไปสู่การดูแลรักษาฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
เพื่อให้เกิดความสมดุลกับปัญหาและอัตลักษณ์ทาง
วัฒนธรรมที่มีการเกื้อกูล ต่อเศรษฐกิจชุมชนของตน
ในอนาคต

ปัจจัยด้านระบบสารสนเทศ นับเป็นปัจจัย
สนับสนุนที่มีผลกระทบในเชิงบวก ซึ่งช่วยเสริม
สร้างศักยภาพและประสิทธิภาพในการส่งเสริมและ
พัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ
ให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ (สุวรรณชัย
ฤทธิ์รัช และมานิตย์ ศุทธสกุล, 2544) และเครื่อง
มือที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดย
ชุมชนมีส่วนร่วม ได้แก่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
(ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย, ปิเตอร์ รักธรรม,

ลัดดาวัลย์ แก้วกิติพงษ์, 2553) เพื่อทำให้เกิดความ
สะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็ว
และถูกต้องแม่นยำของนักท่องเที่ยวในประเทศ
และต่างประเทศ ดังนั้น หากชุมชนใด ก้าวทัน
ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และ
สามารถนำมาใช้ในการจัดการบริการข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น เส้นทางที่ใช้ในการ
เดินทาง สภาพของดินฟ้าอากาศ อัตราการแลก
เปลี่ยนเงินตรา สถานที่ท่องเที่ยว วิถีชีวิต สภาพ
สังคมชุมชน ร้านอาหาร และสถานที่พัก ซึ่ง
ครอบคลุมครบถ้วนและตอบสนองความต้องการได้
มากที่สุดก็จะทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกเดินทาง
ไปในชุมชนนั้นในที่สุด

ศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศการท่องเที่ยว
แบบเบ็ดเสร็จเป็นรูปแบบที่นำเอาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
กับการท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้านนำมาไว้ในที่แห่งเดียว
เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของ นักท่องเที่ยว
หรือผู้ที่ต้องการข้อมูลในชุมชนได้มากที่สุดในที่
แห่งเดียว (เกศธราภรณ์ สัตยาชัย, 2546) ซึ่งมี
ประโยชน์ต่อการกระตุ้นให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
มากขึ้น และกระจายการเดินทางไปยังแหล่ง
ท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ในทางตรงกันข้าม การ
ให้บริการข้อมูลข่าวสารมีน้อยหรือ ระบบบริการที่
ไม่มี ประสิทธิภาพ ทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
ของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ลำบาก จะส่งผล
ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศซึ่งไม่
สามารถขยายตัวหรือพัฒนาไปได้ในที่สุด

ดังนั้นชุมชนลุ่มน้ำโขง อำเภอเชียงของ ซึ่งมี
ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความสวยงาม
ของแม่น้ำโขง มีเส้นทาง R3A ไปยัง ประเทศลาว
และ ประเทศจีน ตลอดจนในปี พ.ศ. 2556
สะพานมิตรภาพ ไทย ลาว แห่งที่ 4 อำเภอ
เชียงของ จ.เชียงราย มีการเปิดใช้งาน และการ

เข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมากแต่ชุมชนยังไม่ได้คิดวิธีการ หรือจัดการในระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากผลกระทบการหลั่งไหลของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในการสร้างระบบสารสนเทศในภาพของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง

ผู้วิจัยได้สนใจที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยในประเด็นการใช้รูปแบบสารสนเทศเพื่อทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำโขง และให้ชุมชน นำเอาองค์ความรู้ วัฒนธรรม ประเพณี และจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว มาจัดทำเป็นระบบสารสนเทศเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงข้อมูล และการตัดสินใจ ไปท่องเที่ยวยังชุมชน อันจะทำให้ทุกภาคส่วนได้รับผลประโยชน์ และก่อให้เกิดรายได้ พร้อมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่จะกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา บริบททางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนลุ่มน้ำโขง ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการใช้รูปแบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วม ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ ต่อการท่องเที่ยว

แนวคิดทฤษฎี การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีดังนี้

ชนกฤต สังข์เฉย (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การ

ท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง เพราะไม่ได้หมายความว่าแค่การเดินทางเพียงอย่างเดียวหรือมุมมองเฉพาะในส่วนของผู้เดินทางเท่านั้นหากพิจารณาจากกระบวนการของการท่องเที่ยวจะพบว่าเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้จัดบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่น และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว

มนัส สุวรรณ และคณะ (2541) ได้กล่าวว่า ทิศทางและแนวทางในการมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องมีความมุ่งมั่นไปสู่การร่วมมือในการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนได้แก่

1. ระดับนโยบาย จะต้องมีการหาทางให้สมาชิกในชุมชนทุกคนทุกระดับรับทราบนโยบายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
2. ระดับแผนงานหรือโครงการ จะต้องหาทางให้ชุมชนเข้าใจแบบแผนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ชัดเจนทุกระดับของแผนงาน
3. ระดับปฏิบัติ ให้สมาชิกของชุมชนกลุ่มต่าง ๆ ทุกชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวศึกษาแผนปฏิบัติ แนวทาง และวิธีปฏิบัติให้เข้าใจ จนสามารถให้ความร่วมมือและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีการแนะนำอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ จนกว่าจะมั่นใจได้ว่าสมาชิกชุมชน ทุกคน ทุกระดับดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้อง
4. ระดับประเมินผล จะต้องหาทางให้ชุมชนท้องถิ่นเข้าใจการติดตามผลปฏิบัติงาน ตามแผนงานหรือโครงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จนสามารถประเมินผลได้อย่างถูกต้องและมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ฤทธิชัย เตชะมัทธันท์ (2548) ได้กล่าวไว้ว่า สารสนเทศการท่องเที่ยวหมายถึง ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่ได้มีการท่องเที่ยวที่ได้มีการบันทึกและจัดพิมพ์เผยแพร่ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนถ่ายทอดในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเดินทางทั้งภายใน และต่างประเทศ โดยได้รับความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้สรุปองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 3 ประการ หรือ 3 A's ดังต่อไปนี้

1) สิ่งดึงดูดใจ (attraction) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งให้ นักท่องเที่ยวเดินทางไปสถานที่นั้น ๆ นอกจากนี้ ภาพลักษณ์และราคาค่าเข้าชมของทรัพยากรท่องเที่ยวก็มีส่วนในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรท่องเที่ยวนั้น

2) เส้นทางขนส่งเข้าถึง (accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณใกล้เคียง อีกทั้งต้องมีที่จอดรถ สถานีรถไฟ ท่าเรือ หรือท่าอากาศยานเพื่อให้ธุรกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวยังทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

3) สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่

ต้องมีคือสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากใช้เวลาท่องเที่ยวยาวนานขึ้นซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว รวมทั้งความปลอดภัยของการเดินทางด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักท่องเที่ยวชาวไทย และต่างประเทศ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อ.เชียงของ จ.เชียงราย จำนวน 110 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวจำนวน 15 คนรวมทั้งสิ้น 125 คนโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล แบ่งได้ 2 ประเภทได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิของแหล่งวัฒนธรรม ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากภาคสนาม ด้วยตนเอง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แบบที่มีโครงสร้าง และแบบที่ไม่มีโครงสร้าง (Structured and Unstructured Interview) และการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้คือ

1.1 ทำการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนโดยทำการประสานงานผ่านปลัด อำเภอเชียงของโดยนัดหมายพบปะพูดคุย และจัดกลุ่มประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของอำเภอ และได้เชิญกลุ่มผู้มีความรู้หรือผู้ที่ให้ ข้อมูลหลักในพื้นที่เข้าร่วมงานทุกครั้ง จึงทำให้ผู้วิจัยได้รับความไว

วางใจจากชุมชนและมีความสัมพันธ์อันดีเสมือนเป็นสมาชิกของชุมชน

1.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการณ์โดยตรง จากสิ่งที่ได้พบเห็นจากการได้เดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ หรือเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนดำเนินการอยู่ รวมทั้งลักษณะการดำรงชีวิตประจำวันของชาวบ้านในชุมชน

1.3 การสัมภาษณ์ มีอยู่ 2 แบบได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) และ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structural Interview) โดยในช่วงแรกจะเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างจะเป็นลักษณะพูดคุยโดยผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถแสดงความคิดเห็นและประเด็นความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากร การท่องเที่ยว ของชุมชนได้อย่างเต็มที่ และปรับเปลี่ยนมาใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) ผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามข้อมูลอย่างเจาะจงในรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ความเป็นมาชุมชน สภาพปัจจุบัน วิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณีพิธีกรรม แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปัจจัยการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกระบวนการจัดการความสำเร็จ และการประเมินผล สารสนเทศการท่องเที่ยว

1.4 การสนทนากลุ่ม (Group Discussion) มีการจัดการประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของ อ.เชียงของ โดยมี ท่านพระครูสุจินวรคุณ เจ้าอาวาส วัดท่าข้ามศรีดอนชัยเป็นประธานหลักในการดำเนินการโดยใช้สถานที่ ศูนย์วัฒนธรรมบ้านไทลื้อ วัดท่าข้ามศรีดอนชัย โดยผู้วิจัยได้เตรียมประเด็นหลักที่ต้องการทราบให้กับ

ผู้ดำเนินการสนทนาเป็นการล่วงหน้าโดยในระหว่างสนทนาผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ได้พูดคุยและขอคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยว จากผู้เข้าร่วมสนทนา ซึ่งประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและชุมชน โดยผู้ร่วมเข้าสนทนาสามารถแสดงข้อมูลและเหตุผลได้อิสระอย่างเต็มที่โดยพบว่าการสนทนามีความคิดเห็นที่เห็นด้วย และมีข้อโต้แย้งในส่วนที่ไม่เห็นด้วยแต่สุดท้ายก็มีการสรุปประเด็นจากผู้ดำเนินการให้สามารถไปในทิศทางเดียวกันสำหรับการพัฒนาสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการจัดบันทึก ถ่ายภาพ และบันทึกเทปทุกขั้นตอน

1.5 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย และต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวใน อ.เชียงของ จำนวน 110 คนโดยการกรอกแบบสอบถามภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อสอบถามการใช้ระบบสารสนเทศในการวางแผนการท่องเที่ยว กับความต้องการใช้รูปแบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว ความคิดเห็น ตลอดจนขอคำแนะนำต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วม

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการศึกษาทางหนังสือ เอกสาร งานวรรณกรรม ผลงานการวิจัย วารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม งานวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น เอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดเชียงราย ที่ว่าการอำเภอเชียงของและผู้อำนวยการการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย

นายอำเภอเชียงของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มรักษ์เชียงของ รวมทั้งข้อมูลจากระบบออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามและการจัดสนทนา กลุ่มแบบ Focus Group Discussion ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ บริบททางวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนลุ่มน้ำโขง ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 3 ด้าน คือ 1) สิ่งดึงดูดใจ (attraction) 2) เส้นทางขนส่งเข้าถึง (accessibility) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities)

ตอนที่ 2 ความต้องการรูปแบบสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นกรอบการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะประกอบด้วย 5 ประเด็นคือ ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ความต้องการและความคาดหวังในการให้ความสะดวกในการท่องเที่ยว ความพร้อมของสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบสารสนเทศที่สามารถให้บริการจากแหล่งท่องเที่ยว และ ศักยภาพของสารสนเทศในการท่องเที่ยว

2. แบบสัมภาษณ์ เจาะลึก (In-depth Interview) โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด สัมภาษณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การละเล่น การแสดง การแต่งกายอาหาร

3. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม และ แบบไม่มีส่วนร่วม ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านความเป็นอยู่ของผู้คน วิถีชีวิต การละเล่น การแสดง การแต่งกายและอาหาร

ผู้วิจัยจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจาก หนังสือ งานวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลจากบริบทพื้นที่
2. กำหนดคำถามที่ต้องการทราบจากการวิจัย
3. จัดทำเครื่องมือวิจัย
4. ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบ วิเคราะห์ พร้อมให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแก้ไขจนได้เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยที่สมบูรณ์

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นจากกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวชาวไทย และต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 110 คน และจัดสนทนากลุ่มแบบ Focus Group Discussion ประกอบด้วย กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว รวมจำนวน 15 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

1.1 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการภาคสนาม (Field Observation) ทั้งแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ผู้วิจัยได้ร่วมสังเกตโดยใช้เครื่องบันทึกภาพและเสียงในการเก็บข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาแบบพรรณนา (Content Analysis)

1.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่าง ใช้คำถามที่เป็นแบบปลายเปิด (Open – ended

Questions) โดยวิเคราะห์จากเนื้อหาและการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation Check) ไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

การใช้แบบสอบถามความต้องการใช้สารสนเทศและความคิดเห็นนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศต่อการรูปแบบสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมใน อำเภอเชียงของ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวว่ามีความความต้องการและความคิดเห็นในระดับต่างๆ และ เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยนำเสนอผลการศึกษาคำความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย รูปแบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำโขง มีรายละเอียดดังนี้

1. บริบททางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนลุ่มน้ำโขง ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ

1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) อำเภอเชียงของมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่สำคัญมีดังนี้

(1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural attraction) ที่สำคัญ ได้แก่ น้ำตกห้วยเม็ง น้ำตกห้วยตอง แหล่งเพาะพันธุ์ปลาบึก แม่น้ำโขง ห้วยน้ำสม ห้วยน้ำดุก คอนผีหลง

วนอุทยานห้วยทรายมา น ผาพระ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำช้าง จุดชมวิวกาเผ่าถ่าน และจุดชมวิวกู่โขงระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวบริเวณชายฝั่งริมแม่น้ำน้ำโขง ชาวบ้านมีวิถีชีวิตในการร่อนทอง โกงน้ำร้อน เส้นทางปั่นจักรยาน น้ำตกแดนคง

(2) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural attraction)

ที่สำคัญได้แก่ วัฒนธรรมการทอผ้าไทลื้อ พระธาตุห้วยเม็ง อยู่ติดริบลำน้ำโขง บ้านทุ่งน่าน้อย การทอผ้า วัฒนธรรมการผลิตสาหร่ายแปรรูป หรือโก วัดพระแก้ว วัดศรีดอนชัย เสาสะดือเมือง พระธาตุวัดหลวง ศาลเจ้าพ่อพญาแก้ว วิถีชีวิตชาวไทลื้อบ้านห้วยเม็ง การแต่งกายไทลื้อ ชนเผ่าต่างๆ อาหารพื้นเมือง งานเฉลิมฉลองและการละเล่นต่าง ๆ

1.2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

พบว่ารถบริการสาธารณะที่ให้ บริการยังไม่มีระเบียบการให้บริการ และราคา ไม่มีราคามาตรฐาน การพัฒนาเส้นทางยังคงเป็นถนนเส้นทางหลักเท่านั้น (เส้น 1020) เส้นทางมายังตำบลเวียง สำหรับถนนภายในหมู่บ้านนั้นเป็นถนนลาดคอนกรีต และเส้นทางไปยัง ตำบลอื่น ๆ เป็นถนน 2 ช่องทางคอนกรีต สลับดินแดง มีรถสามล้อเครื่องไปยังสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย และปลอดภัย สำหรับ การปรับปรุงเรือโดยสารให้ได้มาตรฐานและเพิ่มจำนวนเรือเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

1.3 ด้านการอำนวยความสะดวก (Amenity) อำเภอเชียงของมีการให้บริการทางด้านสาธารณูปโภคได้ทั่วถึง เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การไฟฟ้า การประปา ที่ทำการไปรษณีย์ ร้านค้าเครื่องอุปโภค ร้านอาหารและเครื่องดื่ม

ด้านสาธารณสุข ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โทรศัพท์ไร้สาย ที่พักแรม ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม และศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว ยังต้องได้รับการปรับปรุงในทุกตำบล เนื่องจากชุมชนต่าง ๆ นั้นยังอยู่ในขั้นพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงต้องอาศัยระยะเวลาและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจากรัฐ คนในชุมชนและจากภายนอกชุมชนร่วมกันพัฒนาให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว สำหรับที่พัก (Accommodation) ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใน ตำบลเวียงเพราะมีแม่น้ำโขงเป็นจุดเด่นในการตั้งของโรงแรม เกสต์เฮาส์ ความต้องการต้องการท่องเที่ยวกับความพร้อมของสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องการมากที่สุด ได้แก่ สถานที่จอดรถเพราะมีจำนวนน้อยเนื่องจากการไม่ขยายตัวของถนนจราจร สถานที่พักมีอยู่จำนวนน้อย มีอยู่เฉพาะใน ตำบลเวียง ส่วน ตำบลอื่น มีน้อยมาก และควรเพิ่มปริมาณ สุขาสาธารณะให้สะอาด มากขึ้น

2. รูปแบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำโขง

จากการเก็บแบบสอบถาม ความต้องการใช้ระบบสารสนเทศในการวางแผนจัดการท่องเที่ยว นั้นได้พบว่า บริบทด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร การนำเสนอข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวภาพรวม นั้นมีน้อยมาก โดยจะเป็นลักษณะต่างคนต่างทำเพื่อธุรกิจของตน เช่น แผนที่การท่องเที่ยวไร้แสงอรุณ โรงแรมเชียงของทึค เส้นทางท่องเที่ยวคอนผีหลง และแผนที่ ตำบลเวียงที่ไต้งประมาณสนับสนุนจากรัฐ สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใน อำเภอเชียงของนั้นมีความต้องการ สารสนเทศดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและความต้องการต่อการให้บริการของระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ เอกสารรายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยว รองลงมา ศูนย์บริการข้อมูลแบบเบ็ดเสร็จเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด พร้อมกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยวทั่วๆ ไปใน ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ

3. นำข้อมูลมาพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สำรวจและเก็บข้อมูล การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยศึกษาความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวในตำบล เพื่อนำมาสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวในแผนที่ ทำให้เกิดความสนใจและเดินทางไปเยี่ยมชมในที่สุด ดังต่อไปนี้

เส้นทางที่ 1 ตำบลเวียง ข้ามไปท่องเที่ยวประเทศลาว ที่ท่าเรือบัก ใช้เส้นทาง 1020 ระยะทาง 4.3 กิโลเมตร ขั้รถจากที่ว่าการ อำเภอเชียงของ ไปวัดหลวง วัดพระแก้ว วัดหัวเวียง พิพิธภัณฑ์จักรยานของ อลัน เบด และ ท่าเรือบัก (ข้ามฝั่งแม่น้ำโขง ไปยัง แขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว)

เส้นทางที่ 2 บ้านหาดไคร้ ใช้เส้นทาง 1020 สลับเส้นทางชนบท ระยะทาง 14 กิโลเมตร ขั้รถจากที่ว่าการอำเภอเชียงของ ไปวัดหาดไคร้ พิพิธภัณฑ์ปลาบึก (บริเวณนี้สามารถเดินไปยังลานกว้างติดแม่น้ำโขงที่เรียกว่า ลานผาถ่าน ซึ่งเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างไทย ลาว) และสถานที่ใกล้เคียงสะพานข้าม แม่น้ำโขงแห่งที่ 4 ข้ามฝั่งแม่น้ำโขง สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวตามเส้นทาง R3A

อภิปรายผล

จากการศึกษารูปแบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำโขง มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

1. บริบททางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ของชุมชนลุ่มน้ำโขง จากสถานการณ์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอำเภอเชียงของตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้โดยเฉพาะหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 นั้น ส่งผลทำให้เกิดการขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยว การลงทุน เพิ่มสูงขึ้นและพบว่ามีปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในเมือง เริ่มสูงขึ้นจากการส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์โดยการจัดการด้านการตลาดท่องเที่ยว ตามเทศกาลประจำปีมากขึ้น จากความเปลี่ยนแปลงของบริบทในด้านต่างๆ เช่นเศรษฐกิจการเมืองนั้น ทำให้ภายในชุมชนท้องถิ่นของเมืองเชียงของ ได้รวมตัวกันเพื่ออนุรักษ์ และปกป้องลักษณะวิถีชีวิต และสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่เพื่อเกิดประสบการณ์ในด้านธรรมชาติ และวัฒนธรรมสามารถร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน โดยมีคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม พร้อมเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ และ ดุษฎี ชุมสาย มล. และฉวีพิน พรหมโยธี (2527) ได้กล่าวถึง ชุมชนต้องมีความภาคภูมิใจในการนำเอาสิ่งที่เป็จุดเด่นของตนในด้านวิถีชีวิต หรือวัฒนธรรมประเพณีออกมาเพื่อเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสร้าง

ความประทับใจต่อการท่องเที่ยว

สิ่งที่สำคัญของการท่องเที่ยวในชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบขั้นพื้นฐาน 3 ประการ (3As) อ้างจาก บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้แก่ ความดึงดูดใจ (Attraction) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ประการนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากต่อนักท่องเที่ยวและชุมชนในการสร้างความสนใจในการท่องเที่ยวเพราะจะทำให้เกิดการวางแผนในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน พร้อมกับชุมชนสามารถนำเอาจุดขายด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ต่อนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดความประทับใจ สร้างรายได้ และการกลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้งในอนาคต

การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นพบว่าจะทำให้การท่องเที่ยวนั้นเกิดความยั่งยืนได้เพราะเกิดการร่วมแรงร่วมใจกันในการทำให้ได้ข้อมูล และกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นโดยการนำเอาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมมานำเสนอต่อนักท่องเที่ยว สอดคล้องงานวิจัยของ วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการต่าง ๆ นั้นมีความสำคัญทำให้เกิดความเป็นเจ้าของ และเกิดการพัฒนาก่อเกิดขึ้นรวมทั้งการรับผลประโยชน์เสมอกันถ้วนหน้า และ มนัส สุวรรณ และคณะ (2541) ได้กล่าวว่า ทิศทางและแนวทางในการมีส่วนร่วมของชุมชน ต่อการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนนั้น ชุมชนต้องให้คนภายในกลุ่มรับรู้แนวทางการใช้สถานที่ท่องเที่ยว แบบแผนการเข้าท่องเที่ยว และคนในชุมชนสามารถให้ความร่วมมือในการดำเนินการต้อนรับนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องชัดเจนตามแผนปฏิบัติของชุมชน

ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (attraction) ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (natural attraction) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภอ เชียงของ มีความต้องการพักผ่อนริมฝั่งแม่น้ำโขง และเดินเล่น หรือออกกำลังกายพร้อมกับชมทิวทัศน์ของแม่น้ำโขง ชมดูทัศนียภาพประเทศเพื่อนบ้านฝั่งตรงข้ามของแม่น้ำโขง ซึ่งสอดคล้องกับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ที่ได้กล่าวถึงมูลเหตุหรือปัจจัยที่จูงใจ สำคัญที่กระตุ้นให้คนนับล้าน ๆ คนทั่ว โลกเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่ต้องการ คือ ความต้องการสัมผัสวิถีความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมโลกว่ามีความแปลกใหม่ หรือแตกต่างจากของตนอย่างไร และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ความต้องการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (attraction) ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (cultural attraction) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงของมีความต้องการเที่ยวชมทางด้านศาสนา พิธีกรรมทางศาสนา มากโดยเฉพาะวัดอายุนับหลายร้อยปี และมีวัฒนธรรมของไทลื้อ ผ้าทอมือลายน้ำไหล การแต่งกาย อาหาร และประเพณีต่างๆ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีความต้องการเที่ยวชมแหล่งโบราณคดี แต่ไม่มีข้อมูลตำแหน่งสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ซึ่งขัดแย้งกับบริบทแหล่งท่องเที่ยว เพราะอำเภอเชียงของมีแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ แต่ไม่ได้รับการส่งเสริม และมีสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองที่พบเห็นกันบ่อยๆ ได้แก่ เสาหลักเมือง พระธาตุ และวัดต่าง ๆ มีแนวคิดเดียวกับ วลัยพร ธีวตระกูลไพบุลย์ (2551) พบว่า นักท่องเที่ยวมี

แนวโน้มสนใจ แหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่มากขึ้นจากเดิมที่ท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

ด้านการอำนวยความสะดวก (amenity) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าไป อำเภอ เชียงของ ส่วนใหญ่ นำรถยนต์ส่วนตัวมาเที่ยว ดังนั้นความต้องการด้านการอำนวยความสะดวกคือ สถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก โดยควรติดไฟสาธารณะให้มากขึ้นเพื่อสร้างความปลอดภัย และจำนวนห้องสุขาที่สะอาดให้มากขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนมากมักเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ทำให้สิ่งที่ต้องการด้านอำนวยความสะดวกคือ ความปลอดภัย ทางร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ที่ใช้ในการตัดสินใจ ที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ใด ถ้าหากแหล่งท่องเที่ยวใดไม่มีความปลอดภัยก็จะเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ ดังนั้นการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องมีการคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีแนวคิดจากการศึกษาของ บุญหลิบ พานิชชาติ และคณะ (2544) ได้อธิบายว่า นักท่องเที่ยว ส่วนมากมักเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยสูง และมีความต้องการให้จัดระบบจราจร ที่ชัดเจนโดยมีป้ายบอกทาง หลายภาษาได้แก่ ไทย อังกฤษ และ จีน เช่นป้ายจราจร ป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยว ป้ายแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เช่นเดียวกับแนวความคิดของ นิคม จารุมณี (2544) ได้ กล่าวไว้ว่าโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย โครงสร้างที่เป็นสิ่งก่อสร้างหลัก ๆ เช่น ป้ายบอกทาง ถนน สะพาน

สนามบิน สถานีรถไฟ ท่าเรือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ระบบอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์และพบว่าความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มนี้มีความต้องการมากที่สุดคือ ศูนย์บริการข้อมูลแบบเบ็ดเสร็จเป็นอย่างมาก เพราะมักมีคำถามว่าอำเภอเชียงของมีแหล่งท่องเที่ยวอะไร ที่ไหนบ้าง แต่ได้รับคำตอบจากคนทั่วไปว่า “ไม่มีสถานที่ท่องเที่ยว มีแต่ริมน้ำโขงใน ตำบลเวียงเท่านั้น” ดังนั้น ศูนย์บริการข้อมูลสามารถให้คำตอบที่ชัดเจนและช่วยในการวางแผนเดินทางท่องเที่ยวให้ครบทุกตำบลใน อำเภอเชียงของมากที่สุด โดยมีแผนที่ที่แสดงตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยวเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวก

ด้านเส้นทางการเข้าถึง (Accessibility) ควรจัดระเบียบให้มีรถบริการสาธารณะที่ชัดเจน และมีป้ายแสดงราคา ให้ผู้โดยสารได้เห็น โดยควรมีหลายภาษาเช่น ภาษาอังกฤษ และจีน มีการพัฒนาถนนเส้นทางหลัก เพิ่มเที่ยวรถโดยสารหรือรถตู้ให้มากขึ้น การให้บริการทางน้ำโดยเพิ่มจำนวนเรือที่ดี และปลอดภัย ได้มาตรฐาน สำหรับการเดินทางเข้าถึง สภาพถนนจากตัวจังหวัดเชียงรายถึงอำเภอเชียงแสน เชียงของ และเวียงแก่นเป็นถนนลาดยาง 4 ช่องทางเดินรถ สำหรับถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนลาดคอนกรีต 2 ทางเดินรถดังนั้น การเข้าถึงชุมชน นักท่องเที่ยวสามารถ เดินทางได้ด้วยพาหนะส่วนตัว หรือเดินทางโดยรถประจำทาง ระยะทางรวมจากตัวจังหวัดเชียงราย ถึงชุมชนประมาณ 114 กิโลเมตร ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงตามเส้นทางสาย อำเภอเชียงแสน-เชียงของ (ทางหลวงหมายเลข1129) เป็นทางเลียบริมฝั่งโขง ระยะทางจากเชียงแสนประมาณ 55 กิโลเมตร

2. ความต้องการในการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจต่อการ

ท่องเที่ยว

พบว่าในชุมชน ตำบลเวียง อำเภอเชียงของได้มีการใช้ระบบสารสนเทศที่มีอยู่ในอดีต ได้แก่ แผ่นพับโฆษณาและแผนที่เรียบเรียง เท่านั้นทำให้สถานที่ท่องเที่ยวนอกเหนือจากนั้นขาดการส่งเสริมในด้านการท่องเที่ยว จึงทำให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาแผนที่การท่องเที่ยวให้สามารถครอบคลุมสถานที่ และแหล่งท่องเที่ยวได้มากที่สุดโดยแนวคิดการทำสื่อประชาสัมพันธ์มาจากภาพยนตร์เรื่อง LOST IN THAILAND เป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาลำเกี่ยวกับการเดินทางของคนจีนเข้ามาในประเทศไทยและหลงทางไปในสถานที่ต่างๆ พร้อมกับพบศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทย ทำให้คนจีนที่ได้ชมเกิดความต้องการที่จะมาท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ตามภาพยนตร์นี้สำหรับการจัดตั้งศูนย์รวมข้อมูลสารสนเทศโดยการนำข้อมูลของสถานประกอบการ และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มารวมไว้ในที่แห่งเดียวกันที่เรียกว่า ONE STOP SERVICE CENTER นั้นมีความสำคัญต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวที่ยัง อ.เชียงของ เช่นนักท่องเที่ยวมีเวลาจำกัด 1 วัน หรือ 2 วัน ก็สามารถกำหนดสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหารงบประมาณ ซึ่งสามารถตอบโจทย์และความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ดีที่สุด อันจะทำให้เกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการในอนาคตอีกครั้ง

การนำสารสนเทศมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทำให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเป็นชมรมขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้น เช่น การปั่นจักรยาน การล่องเรือ การเยี่ยมชมวัด การท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย สู่ประเทศจีนตามเส้นทาง R3A โดยผ่านสะพานเชื่อม ประเทศ

ไทยกับประเทศลาวแห่งที่ 4 ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว พร้อมกับการสร้างเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ระหว่างธุรกิจ เช่น ชมรมผ้าทอไทลื้อ เอือนคำแพง และศูนย์บริการข้อมูลแบบเบ็ดเสร็จ (ONE STOP SERVICE CENTRE) เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายมากขึ้นจึงนับได้ว่าเป็นการเตรียมความพร้อมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ.2558

3. รูปแบบสารสนเทศสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยความร่วมมือของชุมชนลุ่มน้ำโขงที่นักท่องเที่ยวต้องการมากที่สุด 2 แบบนั้นคือ

3.1 ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจร (One Stop Tourism Information Service Center)

ภาพที่ 1 การให้บริการวางแผนการท่องเที่ยวจากเจ้าหน้าที่ใน ศูนย์บริการข้อมูลครบวงจร

แนวทางการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจรของอำเภอเชียงของโดยการสังเคราะห์ข้อมูลได้มาจากการสืบค้นข้อมูลจากหนังสือ งานวิจัย อินเทอร์เน็ต เอกสารต่างๆ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบสอบถามและทำเวทีชุมชน เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามแนวคิดการจัดการชมรมและศูนย์บริการข้อมูลโดยกลั่นกรอง

หาแนวทางในการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจร พบว่าศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจร ควรมีลักษณะและองค์ประกอบในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ภรณ์ทิพย์สุพร สุพรรณษา รากรักษ์ และ ปวีรวรรต สมนึก, 2556)

1. ท่าเลที่ตั้ง ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจร

- สถานที่ตั้งสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่ายไม่สลับซับซ้อน ควรตั้งอยู่ในย่านที่มีนักท่องเที่ยว

- มีป้ายแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเป็นศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจรทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

2. รูปแบบการให้บริการภายในศูนย์ บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจร

- ควรมีการกำหนด วัสดุภัณฑ์ การกิจ และวัตถุประสงค์ของศูนย์บริการไว้อย่างชัดเจน

- มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจรมีลักษณะของการให้บริการดังต่อไปนี้

2.1 ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจรสามารถให้ข้อมูลข่าวสารสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร โดยสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ หรือเอกสารภายในศูนย์

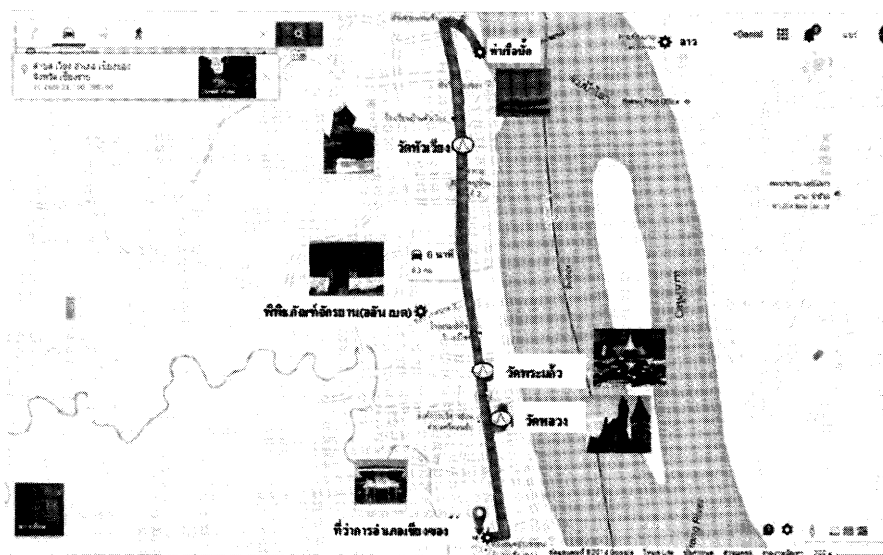
2.2 ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจรจะต้องเป็นศูนย์ที่ให้บริการสื่อหลายๆ ภาษา เช่น ไทย อังกฤษ จีน และข้อมูลข่าวสารและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ได้แก่แผนที่การท่องเที่ยว ปฏิทินการ

ท่องเที่ยวประจำปี แผ่นพับ ป้ายแสดงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายแสดงแผนที่และเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยว

2.3 ศูนย์บริการครบวงจรจะใช้ระบบอัตโนมัติ คือบริการข้อมูลท่องเที่ยว โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยในการค้นหาข้อมูลต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ในการจองโรงแรม ร้านอาหาร การขนส่ง และการเช่ารถเพื่อใช้ในการท่องเที่ยว

2.4 ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจรควรจะมีการให้บริการวางแผนการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวตามความต้องการได้มากที่สุด

3.2 แผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว

ภาพที่ 2 แผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ที่มา <https://www.google.co.th/maps>

เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยว ตำบลเวียง โดยตำแหน่งจุดเริ่มต้น ที่ว่าการอำเภอเชียงของ จุดแรก แวะชม วัดหลวง วัดพระแก้ว วัดหัวเวียง

ดังนั้นแนวคิดการจัดตั้งศูนย์รวมข้อมูลสารสนเทศโดยการนำข้อมูลของสถานประกอบการ และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มารวมไว้ในที่แห่งเดียวกันที่เรียกว่า จุดให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (ONE STOP SERVICE CENTER) นั้นมีความสำคัญต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวที่มายังตำบลเวียง อำเภอเชียงของ เช่น ผู้ที่มีเวลาที่จำกัดอยู่ได้แค่ 1 วัน หรือ 2 วัน ก็สามารถวางแผนกำหนดสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร งบประมาณ ซึ่งสามารถตอบโจทย์และความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด อันจะทำให้เกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการในอนาคตอีกครั้ง

พิพิธภัณฑ์จักรยานอลันเบท นักปั่นจักรยานรอบโลกที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของโลก และทำเรือบั้งเพื่อข้ามฝั่งแม่น้ำโขง ไปท่องเที่ยวยัง สาธารณรัฐ

ประชากรไทยประชาชนลาว ระยะเวลาในการเดินทาง ไป กลับตามเส้นทาง 1020 ระยะทาง

4.3 กิโลเมตร ใช้เวลาก่อนลงเรือ ทั้งหมดประมาณ 20 นาที

ภาพที่ 3 แผนที่ เส้นทางการท่องเที่ยว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ที่มา <https://www.google.co.th/maps>

เส้นทางที่ 2 บ้านหาดไคร้ ใช้เส้นทาง 1020 สลับเส้นทางชนบท ระยะทาง 14 กิโลเมตร ขับรถจากที่ว่าการ อำเภอเชียงของ ไปวัดหาดไคร้ พิพิธภัณฑ์ปลาบึก (บริเวณนี้สามารถเดินไปยังลานกว้างติดแม่น้ำโขงที่เรียกว่า ลานผาถ่าน ซึ่งเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างไทย ลาว) และสถานที่อยู่ใกล้ ตำบลเวียงได้แก่ วัดทุ่งจั่ว สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 ข้ามฝั่งแม่น้ำโขง สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวตามเส้นทาง R3A

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจจากการท่องเที่ยว (Attraction) ควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงของให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น โดยสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการกับแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง และการอนุรักษ์วิถีชีวิต วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น เช่น ชนเผ่าต่างๆ และชาวไทลื้อให้มีชื่อเสียงทำ

การปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ปลาบึกให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวงจรชีวิตของปลาบึก และสิ่งมีชีวิตในแม่น้ำโขงทำให้เป็นสถานที่น่าท่องเที่ยว จนเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอเชียงของ

ด้านการอำนวยความสะดวก (Amenity) ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ควรมีภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน มีป้ายแสดงรายละเอียด ประวัติ และความสำคัญของสถานที่นั้น

ด้านการคมนาคมขนส่ง (Accessibility) ควรมีการจัดระเบียบ และระบบ รถบริการสาธารณะ ให้มีจุดจอดรถที่ชัดเจน และราคาสมเหตุสมผล มีการขยายถนนเส้นทางหลัก และเส้นทางด้านใน ให้สะดวกสบายและปลอดภัยตลอดเส้นทางพร้อมจัดสวนบริเวณถนนสองข้างทางให้สวยงามเป็นเอกลักษณ์ และเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำให้มีการปรับปรุงเรือโดยสารให้ได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับเส้นทางท่องเที่ยวกับต่างตำบลอื่น ๆ ในอำเภอเชียงของ และต่างอำเภอ เช่น อำเภอเชียงแสน อำเภอเวียงแก่น เพื่อสามารถทำให้เกิดอัตราการท่องเที่ยวในเส้นทางใหม่ๆ ได้

มากยิ่งขึ้น โดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2. ควรมีการศึกษาบทบาทของภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นรวมถึงองค์กรเอกชนต่อการสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2553). สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศ ปี 2548 – 2553. สืบค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://tourism.go.th/2010/upload/news/files/สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ>
- เกศนราภรณ์ สัตยาชัย. (2546). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ดุษฎี ชุมสาย. ม.ล.และณิพนธ์ พรหมโยธี. (2527). ปฐมบทแห่งชีวิตการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฤทธิชัย เตชะมัทธพันธ์. (2548). สารสนเทศการท่องเที่ยว. สารนิเทศ, 12,(1-2), หน้า 28-29.
- ธนกฤต สังข์เฉย. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิคม จารุมน. (2544). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.
- บุญหลิบ พานิชชาติและคณะ. (2544). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.นนทบุรี
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การจัดการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์,
- ประพัทธ์ชัย ไชยนอก. (2553). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ภรณ์ทิพย์ สุพร สุพรรณษา รากักษ์ และ ปวีรพรต สมนึก. (2556). แนวทางการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแบบครบวงจรของจังหวัดนครพนม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,4 (1), 67-89.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541) โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.). เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยโครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษยกับสิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- วัลย์พร รวีตระกูลไพบูลย์. (2551). พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริการและการท่องเที่ยว, 3(1), 27-29.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531) การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย, ปิเตอร์ รักธรรม, ลัดดาวลย์ แก้วกิตติพงษ์. (2553). การจัดกลุ่มความก้าวหน้าธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ของ การท่องเที่ยวไทย (Thai E-tourism business progression classification) ,ศูนย์วิจัยธุรกิจ,คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวรรณชัย ฤทธิ์วัชร และมานิตย์ ศุทธสกุล. (2544). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หน่วยที่ 6 นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

**ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ
ในภาวะวิกฤติ และการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการ
แก้ไขอุทกภัยอย่างยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่น้ำท่วม
ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี
ของประเทศไทย**

**The Strategic Leadership In Crisis Management
And The Community Sustainable Flood
Mitigation Cooperations : A Case Study of
The Flooded Areas In The Provinces of
SingBuri, Angthong And Lopburi, 2003 AD.**

สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์, รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญธรณกนก ลา สุขพานิช-ชินกปราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกนี้มีชื่อว่า “ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติและการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขอุทกภัยอย่างยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่น้ำท่วมในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี ของประเทศไทย” เพื่อศึกษาถึงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการวิกฤติของผู้นำ ในการแก้ไขปัญหาพื้นที่น้ำท่วมในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี ในการปฏิบัติภารกิจบรรเทาอุทกภัยร่วมกับผู้นำท้องถิ่น โดยใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการบริหาร โดยรูปแบบที่มีความแน่นอน โดยมุ่งเน้นไปที่ความร่วมมือ ลงมือทำด้วยกัน และมุ่งเน้นการสื่อสารแบบสองทาง (การมีส่วนร่วม) สำหรับแก้วิกฤติและการป้องกันการเกิดน้ำท่วมอย่างยั่งยืน ในอนาคตสำหรับระเบียบวิธีวิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพซึ่งงานวิจัยทางวิชาการในครั้งนี้ นอกจากจะใช้การวิจัยแบบผสมและการวิจัยเอกสารที่ได้นำมาใช้อย่างมากแล้วยังมีการวิจัยเชิงคุณภาพและการสัมภาษณ์อย่างเข้มข้นในเชิงลึก ถึง 53 บุคคล ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญล้วนแล้วแต่เป็นผู้บริหารที่โดดเด่นและเชี่ยวชาญจากทุกภาคส่วนทั้งภาค การบริหารภาควิชาการ ภาคเศรษฐกิจและภาคสังคมโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในองค์กรรัฐบาล, รัฐสภา และผู้เชี่ยวชาญระดับสูง ระดับกลาง ในการบริหารจัดการน้ำและการบรรเทาอุทกภัยทั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัด โดยได้ดำเนินการอย่างพิถีพิถัน นอกจากนี้การวิจัยเชิงปริมาณยังได้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 500 ตัวอย่างโดยแจกคำถามกับผู้นำ เชีงกลยุทธในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบการบริหาร

จัดการน้ำท่วมและบรรเทาอุทกภัย ในสถานการณ์จัดการวิกฤติอย่างทั่วถึง อย่างระมัดระวังและเน้นการวิเคราะห์เชิงวิชาการ

ผลการศึกษาวิจัย แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเป็นผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการวิกฤติของบุคลากรระดับจังหวัดและท้องถิ่นเหล่านี้ในพื้นที่ลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของผู้ที่มีภารกิจในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยจะต้องมีภาวะผู้นำที่เปี่ยมความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ในภาวะวิกฤติ ที่เกิดจากภัยพิบัติน้ำท่วมและภัยสาธารณะที่เกี่ยวข้อง เช่น โรคติดต่อ โรคติดต่อเฉียบพลัน ภัยจากการรั่วที่อยู่อาศัยและการอพยพโยกย้าย ทั้งนี้ต้องสามารถให้การดูแลเอาใจใส่ที่ดีและบริหารงานแบบไร้พิกษัย การเสียสละตนเอง การมีส่วนร่วมของพลเมืองอย่างเท่าเทียมและการมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดีและแม่นยำ

โดยสรุปหากพิจารณาจากภาวะผู้นำแบบต้นตระหนกในการบริหารงานในภาวะวิกฤติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตและความตายที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วมของมวลชน ยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุด สำหรับทั้งหน่วยกู้ภัยและผู้ประสบภัย คือ การแผ้วถางทางสู่ความร่วมมือกันอย่างสมัครใจโดยให้ความเคารพซึ่งกันและกัน การมีความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อได้รับผลกระทบทุกๆ คน โดยหวังที่จะช่วยลดทอนความทุกข์ยากของพวกเขา นอกจากนี้ เพื่อให้ผู้นำภาครัฐและผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติสามารถดูแลภารกิจบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถประสบความสำเร็จในการจัดการสถานการณ์น้ำท่วมภัยพิบัติ หากจะเกิดขึ้นอีกครั้งในอนาคต พวกเขาจำเป็นต้องอย่างยิ่งยวดที่จะเปิดพื้นที่ (โอกาส) หรือช่องว่างให้มากขึ้น สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากภาคสังคมโดยร่วมมือกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องใส่ใจและให้ความสนใจมากขึ้นในการบ่มเพาะ (ปลูกฝัง) การเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในช่วงเวลาที่เกิดความวุ่นวายเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับชีวิตยามเกิดวิกฤติที่รุนแรง สำหรับประชาชนทุกคนเพื่อให้พวกเขาสามารถอยู่รอดและมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในช่วงเวลาของวิกฤติการจัดการน้ำในอนาคต

ดังนั้น รูปแบบภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ และการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขอุทกภัยอย่างยั่งยืน ของจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี ที่เป็นผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำเสนอได้ดังนี้ คือจาก “ผู้กอบกู้วิกฤติที่หดหูเศร้าหมองและต้นตระหนก” สู่ “ผู้ชุบชีวิตใหม่ที่เปี่ยมความเห็นอกเห็นใจและไร้พิกษัย”

Abstract

The main purpose of this doctoral dissertation, entitled "The Strategic Leadership In Crisis Management And The Community Sustainable Flood Mitigation Cooperations : A Case Study of the Flooded Areas In The Provinces of SingBuri, Angthong And Lopburi, Thailand, 2013 A.D.," is to study the crisis management strategy of the flood mitigation government leaders in the provinces of SingBuri, Angthong And Lopburi, in performing the flood mitigation relief missions with the local leaders, by utilizing the people-centered

administrative styles, certainly by focusing on the hand-in-hand cooperations and two-way communications for sustainable crisis reliefs and future flood preventions.

Methodologically speaking, the study employs both the qualitative and quantitative researches in this academic attempt. In addition, mixed methods research and documentary research have also considerably been implemented. Besides, the research of the qualitative and intensive in-depth interviews of 53 cases key informants of outstanding executives from all sectors of administrative, academic, economic and social sectors, specifically from the Government, the Parliament and top-medium echelon experts in water management and flood mitigation, both at the national and provincial levels, have meticulously been conducted. In addition, the quantitative research by questionnaire samplings of 500 cases strategic leading regional and local leaders, who have been assigned to overlook the flood mitigation crisis management, have been carefully distributed and academically analyzed.

The research findings reveal the facts that, with regard to the strategic leadership in crisis management of these talented provincial and local personnels in the watershed areas concerned, especially with regard to the flood mitigation missions, it is imperative to handle the crisis situations, arising from the disastrous floods and related perils, i.e., infected diseases, famines, homeless and sudden evacuations, with great care and also with non-toxic manners, mutual respects, self sacrifices, egalitarian civic participation, as well as highly technical and precise decision making.

In conclusion, with respect to the panicking nature of crisis management leadership, especially when it concerns with 'the life and death' flooded situations of the mass of local villagers, the best strategy for both the rescuers and the sufferers is to voluntarily pave the ways for unified flood mitigation actions, full of mutual respect, empathetic cares for all victims affected, reasonably hoping to lessen their grievances. In addition, in order for the state and community crisis management leaders, in charge of flood mitigation missions in the areas concerned, to be able to successfully manage the disastrous flooded situations, should they happen again in the future, they imperatively have to open up more spaces for public participation from all social sectors. Together, all parties concerned will have to put more attention at cultivating the physical and mental readiness in turbulent moment all along with the intense life guard socialization for all citizens, so that they can survive and live happily in times of future water management crises.

Therefore, the "Research Model" of this doctoral dissertation can be summed up as the following:

From The "Desperate Panicking Crisis Relievers" To "The Empathetic And Non-Toxic Saviours"

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อมของโลก เป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากปัจจัยธรรมชาติ หรือจากการกระทำของมนุษย์ ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาคต่างๆ ของโลก อาทิ แผ่นดินไหว สึนามิ อุทกภัย ตลอดจนภัยพิบัติอื่น ๆ ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อมวลมนุษย์ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงมีตั้งแต่การเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ไปจนถึงการเกิดอย่างฉับพลันและรุนแรง ซึ่งเป็นอันตรายต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติในโลกต่างๆ เพื่อจะได้ปรับวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาวะในขณะนี้ (ETC GEOGRAPHY ภูมิศาสตร์ ม.4-ม.6) โดยหากได้ศึกษาถึงภัยพิบัติทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ส่วนหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นจากการบริหารจัดการที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ขาดความระมัดระวัง และขาดความตระหนักในการสร้างเสริมทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้สร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในทุกภูมิภาคทั่วโลก และมีแนวโน้มของการเกิดภัยพิบัติที่มีความถี่และความรุนแรงเพิ่มขึ้น เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนสร้างความเสียหายทั้งต่อชีวิตทรัพย์สิน ระบบเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมสร้างมหันตภัยและความเดือดร้อนให้แก่ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรทั่วโลกเป็นจำนวนมาก

และหากพิจารณาจากภัยพิบัติต่าง ๆ แล้ว จะเห็นว่า อุทกภัยเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นมากกว่าภัยพิบัติอื่น ๆ ซึ่งได้ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมากทั้งด้านเศรษฐกิจ และชีวิตของประชาชนในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกมีความเปราะบางต่ออุทกภัยเป็นอย่างมาก ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ภูมิภาคเอเชียได้เกิดอุทกภัยสูงถึงร้อยละ 40 ของอุทกภัยที่เกิดขึ้นในทั่วโลก ทั้งนี้อุทกภัยในเขตเมืองก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก และยากต่อการบริหารจัดการ เนื่องจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางหรือมีรายได้ต่ำในภูมิภาคกำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นสังคมเมือง โดยมีประชากรและทรัพย์สินกระจุกตัวอย่างหนาแน่นในบริเวณใจกลางเมือง นอกจากความเสียหายทางเศรษฐกิจโดยตรงแล้ว อุทกภัยยังมีผลกระทบต่อเนื่องในระยะยาว เช่น การสูญเสียโอกาสทางการศึกษา โรคภัยไข้เจ็บที่มาจากน้ำท่วมและภาวะทุพโภชนาการ ผลกระทบทางลบเหล่านี้อาจบั่นทอนเป้าหมายการพัฒนาได้ การขยายตัวอย่างรวดเร็วของสังคมเมืองก่อให้เกิดย่านชุมชนผู้มีรายได้ต่ำ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่เหมาะสมขาดแคลนสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมทั้งบริการทางภาครัฐอื่นๆ ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมเป็นอย่างมาก (กาญจน์ชนิษฐา เอกแสงศรี, 2553: 1)

โดยสรุปแล้วในช่วง 10-20 กว่าปีที่ผ่านมา เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ ได้เกิดบ่อยครั้งมากขึ้น และทวีความรุนแรงมากขึ้นกว่าในอดีต ทั้งในเอเชียและทวีปอื่น ๆ และในอนาคต 20-30 ปี ข้างหน้า

บรรดานักวิทยาศาสตร์ และนักวิจัยต่างชี้ให้เห็นว่าโลกกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤตโลกร้อน และภาวะผันผวนของภูมิอากาศที่รุนแรงหนักขึ้นกว่าเดิม จนก่อให้เกิดความเสี่ยงจากพิบัติภัยธรรมชาติมากขึ้น ทั้งพายุ แผ่นดินไหว ฝนแล้งและน้ำท่วมใหญ่ ทั้งนี้สถานการณ์น้ำท่วมใหญ่ มีแนวโน้มเกิดขึ้น รุนแรงมากขึ้น และสร้างความเสียหายแก่ประชากรเมืองและทรัพย์สินผู้คนมากขึ้น ดังนั้นในระดับโลกนานาประเทศจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาโลกร้อน และการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขที่สาเหตุหลัก คือ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การใช้น้ำมันและพลังงานสิ้นเปลือง และการป้องกันการบุกรุกทำลายป่า และให้ความสำคัญในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมดุลและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ จำนวน 4 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาวะผู้นำยามวิกฤต น้ำท่วมเพื่อสร้างความร่วมมือของชุมชนในท้องถิ่นของพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลาง 3 จังหวัด (จังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง และลพบุรี) เพื่อนำมาใช้กำหนดนโยบายสาธารณะของภาครัฐเพื่อบรรเทาวิกฤตในอนาคต

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสาธารณภัยด้านน้ำ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความร่วมมือในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดเขตพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลางของไทย (สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาชุมชนในอนาคต

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือ เมื่อเผชิญสาธารณภัยด้านน้ำท่วม ของพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลาง 3 จังหวัด คือ จังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง และลพบุรี ที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการเพื่อการวิจัยอย่างกว้างขวางต่อไป

4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบภาวะผู้นำยามวิกฤตน้ำท่วมในการใช้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาวะวิกฤต เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนที่เหมาะสม

วิธีการวิจัย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาโดยจัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ปัจจัยของภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ การบริหารในภาวะวิกฤต และการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขอุทกภัยอย่างยั่งยืน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูล รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการ เอกสารทางราชการ วารสาร บทความ หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ ผลงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารสรุปรายงานการประชุม และการรายงานสถานการณ์ที่เผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ และทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ได้จากการเข้าสังเกตการณ์ในพื้นที่มาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งประกอบด้วยผู้นำนักบริหาร ผู้แทนกลุ่มผู้นำจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ผู้นำภาคนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้นำนักบริหารจากกลุ่มการเมือง ผู้นำองค์กร ทั้งจากภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน ผู้นำนักบริหารจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำภาคสื่อสารมวลชน ชุมชน

ประชาสังคม NGOs รวมทั้งผู้นำนักบริหารที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสาธารณภัย เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการสัมภาษณ์ จำนวน 53 ราย โดยสามารถแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็น 4 กลุ่ม แบบเฉพาะเจาะจง คือ กลุ่มผู้นำระดับสูง, กลุ่มผู้นำในระดับพื้นที่, กลุ่มผู้นำผู้เชี่ยวชาญด้านวิกฤตภัยธรรมชาติและอุทกภัย และกลุ่มผู้นำด้านสังคม ศาสนา สื่อมวลชน โดยจะนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาสร้างเป็นข้อสรุปเชิงอุปนัย (Analytic Induction)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้ทำการวิจัยภาคสนาม (field research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกลุ่มประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ในจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี จำนวน 847 ราย และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเลขสุ่มของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 125) ที่ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 คน แต่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 500 คน (เพิ่มขึ้น 13.80%) ทั้งนี้ เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้อง แม่นยำมากขึ้น และได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Pretest) จำนวน 30 ชุด แล้วจึงทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดโดยการใช้อัตราส่วนแบบสุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

1. การวิจัยเชิงคุณภาพจากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ในอดีตมีลักษณะผู้นำแบบเผด็จการ

ที่มุ่งเน้นการควบคุม สั่งการ ไม่ให้ความสำคัญด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในทีม ตัดสินใจแต่ลำพังผู้เดียวโดยไม่มีการถามความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป ก็มีการพัฒนาและแปรเปลี่ยนไป เป็นผู้นำที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นมากขึ้น เป็นการมีส่วนร่วม บูรณาการ เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้นำแบบถนอมน้ำใจ ที่ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้บุคคลอื่นแสดงความคิดเห็น เน้นการทำงานเป็นทีมผู้นำมีความเข้มแข็งและมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาของประชาชน/ชุมชน สำหรับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ ในอดีตมีลักษณะแบบ Top-down การกำหนด/จัดทำยุทธศาสตร์ เป็นแบบบนลงล่าง ผู้บริหารจะเป็นผู้คิดและสั่งการ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่ง รอฟังคำสั่งของรัฐแต่เพียงอย่างเดียว แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย รวมทั้งประชาชนมีความรู้มากขึ้น ก็มีการพัฒนาและแปรเปลี่ยนไป เป็นลักษณะแบบ Bottom-up การกำหนด/จัดทำยุทธศาสตร์ เป็นแบบล่างขึ้นบน โดยการระดมความคิดเห็น/ความต้องการของประชาชน มากำหนดทิศทาง เป็นการทำงานที่เป็นระบบ มีการใช้ข้อมูล สถิติ และการพยากรณ์ (จากเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์) มาใช้ประโยชน์ในการสร้าง ภาพจำลอง เน้นการสื่อสาร เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ รวมทั้งนำไปสู่การบริหารจัดการและยุทธศาสตร์การทำงานแบบไร้พิษภัย (Non-toxic) ที่เป็นแบบประนีประนอม ไม่เกิดโทษหรือผลเสียกับผู้อื่นและในส่วนของชุมชน เกี่ยวกับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนนั้น ในอดีต มีลักษณะแบบ

ต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจสิ่งรอบข้าง ไม่ช่วยกัน/ ร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชน คิดว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากร/หน่วยงานภาครัฐ แต่เมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น ประชากรมีจำนวนมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ได้ ทำให้คนในชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีในการดำรงชีวิต โดยการเข้ามามีส่วนร่วม กับชุมชนมากขึ้น มีการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน เพื่อระดมความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยบุคลากร/หน่วยงานภาครัฐ เป็นเพียงพี่เลี้ยงเท่านั้น และทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ชุมชนยุคใหม่ ที่มีลักษณะแบบบูรณาการ โดยการบูรณาการระหว่างชุมชนกับชุมชน รัฐกับชุมชน เอกชนกับชุมชน ฯลฯ เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง และเน้นให้เห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน การรู้จักเสียสละ

2. การวิจัยเชิงปริมาณผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 51 – 55 ปี ระดับการศึกษาปริญญาโท ลักษณะหน่วยงานต้นสังกัดส่วนราชการส่วนภูมิภาค ระยะเวลาในการทำงาน อยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 30,001 – 50,000 บาท มีหน้าที่ด้านการดำเนินงานตำแหน่งฝ่ายบริหาร/ ผู้อำนวยการโครงการ และส่วนใหญ่ไม่มีองค์ความรู้ประสบการณ์ และการเข้าฝึกอบรมการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติด้านภาวะผู้นำการบริหารจัดการองค์กร มาตรการจัดการสาธารณสุขทางน้ำ อย่างยั่งยืน ด้านยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคงของมนุษย์ และการเข้าฝึกอบรม เกี่ยวกับจังหวัดพื้นที่ น้ำท่วมภาคกลาง ภาคกลาง 3 จังหวัด (สิงห์บุรี อ่างทอง และลพบุรี) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิด และทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของพื้นที่น้ำท่วมในเขตจังหวัด

สิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี โดยสรุปได้ว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.81) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น เรียงลำดับมากไปหาน้อย พบว่า อันดับที่ 1 ได้แก่ ประเด็นสำคัญของภาวะผู้นำการบริหารจัดการในพื้นที่น้ำท่วม คือ ต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างรอบด้านเพื่อใช้ในการประเมินสถานการณ์ วิกฤติน้ำท่วม และมีข้อมูลครบถ้วนที่จะสนับสนุนการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.649) อันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นภาวะผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติต้องมีความสามารถในการประสานงาน และสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ เพื่อความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.686) อันดับที่ 3 ได้แก่ ประเด็นผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติต้องกล้าตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.706) อันดับที่ 4 ได้แก่ ประเด็นภาวะผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติต้องมีคุณธรรม มนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการปฏิบัติตนที่ให้เกียรติ และถนอมน้ำใจผู้อื่นต้องพูดจริง ทำจริง มีเหตุผลกล้าตัดสินใจ ต่อภาวะวิกฤติหรือเมื่อเกิดสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าโดยเฉพาะเมื่อเกิดอุทกภัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.686) และอันดับที่ 5 ได้แก่ ประเด็นการมีทักษะในการสื่อสารที่ดี เพื่อให้ทุกคน เกิดความเข้าใจและพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นร่วมกันเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ผู้นำในภาวะวิกฤติควรมี เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการภาวะวิกฤติได้อย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.686)

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิด และทัศนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือของ

ชุมชนของพื้นที่น้ำท่วมในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี โดยสรุปได้ว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.88) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นเรียงลำดับมากไปหาน้อย พบว่า อันดับที่ 1 ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ การสร้างความร่วมมือของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่ดีต้องมองให้ครอบคลุมทั้งระบบ คือ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และต้องเน้น การเชื่อมต่อกับทุกภาคส่วนแบบไร้พิษภัย (non-toxic) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.748) อันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นการแจ้ง เพื่อให้ประชาชน ทราบถึงระดับความรุนแรงของพิบัติภัย และสามารถ เตรียมความพร้อม ในการรับมือกับสถานการณ์ ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ต้องประกอบ ด้วยความสามารถในการพยากรณ์สถานการณ์ ที่มีความแม่นยำ รวดเร็วและถูกต้อง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.750) อันดับที่ 3 ได้แก่ ประเด็นการทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ที่ดี ต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อหาทางออกร่วมกันในการแก้ไขปัญหา อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.803) อันดับที่ 4 ได้แก่ ประเด็นผู้บริหารของจังหวัดลพบุรี ต้องให้ ความสำคัญต่อการวางผังเมือง และการจัดแบ่งโซน ให้เป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญของการกำหนด ยุทธศาสตร์ ที่ทำให้สามารถลดปัญหาวิกฤติน้ำท่วม ในจังหวัดและต้องชี้แจงให้ประชาชนได้เห็นถึง ประโยชน์ร่วมกันในการกำหนดมาตรการตาม แนวทางดังกล่าว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.783) และอันดับที่ 5 ได้แก่ ประเด็น ยุทธศาสตร์สำคัญของภาครัฐในการเชื่อมต่อกับ ประชาชนในการเตรียมความพร้อม เพื่อรับมือกับ สถานการณ์ภัยพิบัติ คือ ต้องบริหารจัดการโดย การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานการณ์

ภัยพิบัติอย่างถูกต้องซึ่งถือว่ามีความสำคัญ เป็นอย่างยิ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.813)

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิด และทัศนะ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือของ ชุมชนของพื้นที่น้ำท่วมในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี โดยสรุปได้ว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.91) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นเรียงลำดับมากไปหาน้อย พบว่า อันดับที่ 1 ได้แก่ ประเด็นชุมชน จะเข้มแข็งได้ถ้าคนในชุมชน มีมาตรการในการ วางแผนร่วมกันในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่าง ยั่งยืนในระดับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.760) อันดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นการเสริม สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรู้จักการเสียสละมีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในภาวะวิกฤติ เป็นสิ่งที่มี ความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมาตรการในการสร้าง ความร่วมมือร่วมกันกับทางชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.788) อันดับที่ 3 ได้แก่ ประเด็นการเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการ บริหารจัดการในภาวะวิกฤติอุทกภัยนับได้ว่ามีส่วน ช่วยในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ และเป็น มาตรการที่ดีในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ ชุมชนอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$, S.D. = 0.785) อันดับที่ 4 ได้แก่ ประเด็นชุมชนที่ เผชิญหน้ากับวิกฤติอุทกภัยควรมีการเตรียมพร้อม ติดตามข้อมูลและมีสติในการแก้ไขปัญหาและ ในการให้ความร่วมมือกับผู้นำในการบริหารจัดการ กับภาวะวิกฤติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.766) และอันดับที่ 5 ได้แก่ ประเด็นการ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในภาวะวิกฤตินั้นต้อง ใช้วิธีการเจรจาด้วยความประนีประนอม มีเหตุผล มีเมตตาปราณีและต้องสร้างความสัมพันธ์แบบ

ถนอมน้ำใจกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.788)

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาในระดับนโยบาย ได้ดังนี้

1. รูปแบบภาวะผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ ดังนี้ สิ่งสำคัญของภาวะผู้นำการบริหารจัดการในพื้นที่น้ำท่วม คือ ต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์วิกฤติน้ำท่วม และมีข้อมูลครบถ้วนที่จะสนับสนุนการตัดสินใจ สามารถสร้างภาพจำลอง ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง, ภาวะผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติต้องมีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรวดเร็วบนพื้นฐานของข้อมูลที่ต้องการ เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ อีกทั้งมีความสามารถในการบูรณาการ ประสานงาน และสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพเพื่อความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา, ผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติต้องกล้าตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์, ภาวะผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติต้องมีคุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีการปฏิบัติตนที่เที่ยงตรง และถนอมน้ำใจผู้อื่นต้องพูดจริง ทำจริง มีเหตุผลกล้าตัดสินใจ ต่อภาวะวิกฤติหรือเมื่อเกิดสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าโดยเฉพาะเมื่อเกิดอุทกภัย, การมีทักษะในการสื่อสารที่ดี และมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้ทุกคน เกิดความเข้าใจร่วมกัน และพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นร่วมกันเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ผู้นำในภาวะวิกฤติควรมี เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการ

ภาวะวิกฤติได้อย่างยั่งยืน

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือของชุมชน ดังนี้ ยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่ดีต้องมองให้ครอบคลุมทั้งระบบ คือ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และต้องเน้นการเชื่อมต่อกับทุกภาคส่วนแบบไร้พิษภัย (non-toxic), การแจ้ง เพื่อให้ประชาชนทราบถึงระดับความรุนแรงของภัยพิบัติภัยอย่างทั่วถึง และสามารถเตรียมความพร้อม ในการรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ต้องประกอบด้วยความสามารถในการพยากรณ์สถานการณ์ที่มีความแม่นยำ รวดเร็วและถูกต้อง รวมทั้งต้องมีการสื่อสารผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย รวดเร็วและเข้าถึง รวมทั้งเข้าใจง่าย โดยการเชื่อมโยงข้อมูลเป็นยังสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น, การทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดี ต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อหาทางออกร่วมกันในการแก้ไขปัญหา, ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำที่ดีต้องให้ความสำคัญต่อการวางแผนเมือง และการจัดแบ่งโซน โดยต้องกำหนดให้เป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญของการกำหนดยุทธศาสตร์ ซึ่งจะทำได้สามารถลดปัญหาวิกฤติน้ำท่วมในจังหวัด รวมทั้งต้องชี้แจงให้ประชาชนได้เห็นถึงประโยชน์ร่วมกัน ในการกำหนดมาตรการตามแนวทางดังกล่าว, ยุทธศาสตร์สำคัญของภาครัฐในการเชื่อมต่อกับประชาชนในการเตรียมความพร้อม เพื่อรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติ คือ ต้องบริหารจัดการโดยการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานการณ์ภัยพิบัติอย่างถูกต้องซึ่งถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

3. ภาวะผู้นำการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ เพื่อมาตรฐานการแก้ไขอุทกภัยอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ชุมชนจะเข้มแข็งได้ถ้าคนในชุมชน มีมาตรการในการวางแผนร่วมกันในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างยั่งยืนในระดับชุมชน, การเสริมสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรู้จักการเสียสละมีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในภาวะวิกฤติ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมาตรการในการสร้างความร่วมมือร่วมกันกับทางชุมชน, การเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติอุทกภัยนับได้ว่ามีส่วนช่วยในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ และเป็นมาตรการที่ดีในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน, ชุมชนที่เผชิญหน้ากับวิกฤติอุทกภัยควรมีการเตรียมพร้อม ติดตามข้อมูลและมีสติในการแก้ไขปัญหาและในการให้ความร่วมมือกับผู้นำในการบริหารจัดการกับภาวะวิกฤติ, การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในภาวะวิกฤตินั้นต้องใช้วิธีการเจรจาด้วยความประนีประนอม มีเหตุผล มีเมตตาปราณี และต้องสร้างความสัมพันธ์แบบถนอมน้ำใจกับผู้อื่น จากผลการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาในระดับผู้ปฏิบัติการ ได้ดังนี้

1. ทบทวนยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนงาน/โครงการ ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการสาธารณภัยด้านน้ำ (อุทกภัย) ทุกหน่วยงาน ทุกระดับ ให้เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การสร้างความร่วมมือแบบภาคีเครือข่าย กลยุทธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการป้องกัน และลดผลกระทบแบบเชิงรุก (Pro Active) โดยการจัดเตรียม และหาวิธีการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะเกิดสาธารณภัย ที่จะช่วยลดความขัดแย้งของคนในสังคม ลดความสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ของเอกชน และของรัฐให้น้อยที่สุด

2. จัดทำหลักสูตรพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการบริหารจัดการสาธารณภัยด้านน้ำ (อุทกภัย) ให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน มูลนิธิ และเครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ โดยเน้นหนักใน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการป้องกันเพื่อลดความสูญเสีย โดยพัฒนาระบบเตือนภัยทุกระดับจากระดับชุมชนไปจนถึงระดับประเทศ การจัดระบบการสื่อสารให้มีทั้งระบบการสื่อสารหลัก ระบบการสื่อสารรอง และระบบการสื่อสารสำรอง และการสร้างภาพจำลองตลอดจนการพัฒนาบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์ด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย, เรื่องการสร้างความร่วมมือของชุมชน ให้มีความรู้ ตระหนัก และมีจิตสำนึกเสียสละ เรื่องการเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่กับที่, เรื่องการมีส่วนร่วมโดยให้ทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม/มูลนิธิ/อาสาสมัคร และประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน นั้น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณภัย ทุกขั้นตอนอย่างบูรณาการ และเรื่อง การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบ เน้นการสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ (Single Command) และความชัดเจนในวิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติ ทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น โดยกำหนดผู้รับผิดชอบหลักที่มีอำนาจสั่งการสำหรับในปัจจุบัน ได้มีหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่มูลนิธิ และเครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยการจัดทำหลักสูตร

“Water Leadership Program” ซึ่งเป็นความร่วมมือของสถาบันน้ำภาคอุตสาหกรรม สถาบันอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย ทั้งภาครัฐ/เอกชน/สถาบันการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการน้ำ สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ และการบูรณาการด้านข้อมูลข่าวสาร การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกัน ซึ่งในอนาคตบุคลากรดังกล่าวจะเป็นกำลังหลักในการให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าประโยชน์ของทรัพยากรน้ำของประเทศชาติต่อไปในอนาคต

(สถาบันน้ำเพื่อความยั่งยืน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย : 2556 , 7 – 8)

จากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณดังกล่าวข้างต้น ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ และการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขอุทกภัยอย่างยั่งยืน อดีต และปัจจุบันได้ในลักษณะ “จากผู้ก่อภัยที่หุดหู่เคราะห์หมอง และตื่นตระหนก” สู่ “ผู้ชุบชีวิตใหม่ที่เปี่ยมความเห็นอกเห็นใจ และไร้พิษภัย” ซึ่งสามารถอธิบายผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณได้ในรูปแบบ

From “The Desperate Panicking Crisis Riliervers”To“The Empathetic And Non – Toxic Saviours”

T	Take care ดูแล เอาใจใส่	T	Trustworthy ความน่าเชื่อถือ
H	Human Security ความมั่นคงของมนุษย์	H	Honestly มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ เปิดเผย และตรงไปตรงมา
E	Efficiency ประสิทธิภาพ	E	Elucidation ผู้นำต้องทำให้มีความชัดเจนในการบริหารจัดการได้
D	Directing การสั่งการ	E	Equipoise มีความยุติธรรม และปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียม
E	Empowering การกระจายอำนาจ Strategy	M	Management การจัดการ
S	ยุทธศาสตร์	P	Participation หลักการมีส่วนร่วม
P	Paradigm กระบวนทัศน์	A	Ability มีความสามารถ มีความชำนาญ และเชี่ยวชาญ
E	Ease บรรเทา	T	Teamwork ทีมงาน
R	Relief การบรรเทาทุกข์	H	Human Resource ทรัพยากรมนุษย์
A	Ability to communicate ความสามารถในการสื่อสาร	E	Empathy มีความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เข้าใจในความรู้สึกของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
T	Target จุดมุ่งหมาย		
E	Enchantment มีความรักผูกพันกัน		
P	Planning มีการวางแผน Administration		
A	การบริหารจัดการ Naivety ความซื่อตรง		

I	Idea ความคิด	T	Transparency ความโปร่งใส
C	Compulsory การบังคับ	I	Impeller เป็นผู้ควบคุมบังคับ หรือกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติ
K	Kind ใจดี เมตตา กรุณา		
I	Information ข้อมูล ข่าวสาร	C	Co-operate ความร่วมมือ
N	National ประชาชน	A	Aide อุทิศตนเป็นผู้ช่วยเหลือ
G	Good Governance ธรรมาภิบาล	N	Network เครือข่าย
C	Crisis ภาวะวิกฤติ	D	Devotee ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ อุทิศตน
R	Responsibility มีความรับผิดชอบ		
I	Interrelatedness การเชื่อมโยงกัน	N	Non-toxic ไร้พิษภัย
S	Safety ความปลอดภัย	O	Over-flooded น้ำท่วม
I	Impartiality มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ไม่อคติ	N	Negotiation การเจรจาต่อรอง Trouble ความยุ่งยาก
		T	อุปสรรค เป็นทุกข์
S	Survival การอยู่รอด	O	Occasion โอกาสและเหตุผล
R	Right Decision การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง	X	Xenogenesis การสร้าง
		I	Injury บาดเจ็บ
I	Issue ประเด็น	C	Command การบัญชา การสั่งการ
L	Leadership ความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำ	S	Self-sacrifice ผู้นำมีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อองค์กรและผู้อื่น
I	Interest ความเอาใจใส่ ความอยากรู้	A	Acceptance การยอมรับ
		V	Vision วิสัยทัศน์
E	Eternity ความยั่งยืน	I	Integration การบูรณาการ
V	Valid มีเหตุผล มีหลักฐาน	O	Optimist เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดี มองโลกในแง่ดี มีความประนีประนอม
E	Environment สภาพแวดล้อม	U	Unity ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
R	Rescue การช่วยเหลือ	R	Reliance มีความน่าเชื่อถือ สามารถเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้
S	Sacrifice ความเสียสละ	S	Society สังคมที่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการทำการศึกษาวิจัยแบบกลุ่ม ซึ่งแบ่งงานให้ผู้ศึกษาวิจัยแต่ละรายรับผิดชอบในขอบข่ายการศึกษาวิจัยเชิงลึก แบบแยกเฉพาะรายจังหวัดในแต่ละกลุ่มพื้นที่ลุ่มน้ำทั้ง 25 เขตพื้นที่ลุ่มน้ำของประเทศไทย เพื่อจะได้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการภาวะวิกฤติด้านน้ำของประเทศไทย ของผู้นำนักบริหารทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัดและระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรมีการทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการบริหารจัดการสาธารณภัย ในด้านอื่นๆ เพื่อเชื่อมโยง และพัฒนาระบบ/รูปแบบการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยให้มีสมรรถนะ และขีดความสามารถเพื่อเตรียมการเผชิญสาธารณภัยต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดความสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนของเอกชนและของรัฐให้มีน้อยที่สุด และสามารถตอบสนองต่อการสร้างหลักประกัน และความมั่นคงในด้านความปลอดภัยเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ยุคใหม่ และความมั่นคงของชาติ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาข้อมูล สถิติ การพยากรณ์ และแผนในการที่จะบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบของการจำลองสถานการณ์ ในลักษณะการสร้างโปรแกรม โดยให้ผู้รู้ในทุกระดับ มีความรู้ ความเข้าใจเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ และเพื่อให้การใช้ข้อมูลเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ แนวทางในการดำเนินการ คือ ควรจัดให้มีและพัฒนาฐานข้อมูลกลางเพื่อบริหารจัดการอุทกภัยและภัยแล้ง โดยควรมีการรายงานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทาง

ธรณีและสภาพอากาศ เพื่อบูรณาการในข้อมูลกลาง และใช้ในการบริหารจัดการอุทกภัยและภัยแล้ง สำหรับฐานข้อมูลดังกล่าว ควรมีการเชื่อมต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมทั้งสื่อมวลชน ทั้งนี้ เพื่อกำหนดนโยบายเกี่ยวกับน้ำ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการขาดแคลนน้ำและน้ำท่วมได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง และรวดเร็ว รวมทั้งผู้ประกอบการ ก็ยังสามารถใช้ข้อมูลในการประกอบ การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ที่เน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน และกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนทั้งในลักษณะแนวราบและแนวตั้ง เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจกันของคนในสังคม และเพื่อให้แผนยุทธศาสตร์เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัยของพื้นที่อย่างตรงเป้าหมายและเกิดสัมฤทธิ์ผล สำหรับแนวทางที่สำคัญที่ควรดำเนินการ คือ ควรมีการกำหนดแนวทางการให้ความร่วมมือเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยและภัยแล้ง ในลักษณะกลุ่มจังหวัด รวมทั้งควรมีการจัดทำ

5. แผนที่ และประกาศให้ประชาชนทราบถึงพื้นที่น้ำท่วมถึง เส้นทางระบายน้ำ และวิธีการระบายน้ำ ด้วย

6. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของสังคมไทย โดยเฉพาะในเรื่องวิถีชีวิตการอยู่กับน้ำ การเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน และการเสียสละเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ทั้งนี้ การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันภายใต้กติกาที่กำหนดและการ

กำหนดหลักเกณฑ์การเตือนภัย การบรรเทาทุกข์ และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติ นอกจากนี้ ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเกี่ยวกับการดูแล

รักษาทางน้ำต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้ เพื่อการระบายน้ำได้ทันที และการดำเนินคดีกับผู้รุกร้าทางน้ำสาธารณะ ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจน์ชนิษฐา เอกแสงศรี. (2553). ภาวะผู้นำการบริหารในภาวะวิกฤติ และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสาธารณภัยด้านน้ำ เพื่อความมั่นคงของมนุษย์ยุคใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลาง (ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา และนครนายก) ของประเทศไทย พ.ศ.2553. ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สถาบันน้ำเพื่อความยั่งยืน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2556). ผู้นำด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ยั่งยืน หน่วยงานร่วมภาครัฐและเอกชน. วารสารสถาบันน้ำเพื่อความยั่งยืน. 2 (5) , 7 – 8
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics An Introduction Analysis*. 3rd ed New York : Harper and Row Publishers

ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน Tourist's Expectation and Satisfaction Toward Eco-Tourism in Pai District, Mae-Hongson

ณัฐนรี สมิตฺต และสมบัติ กาญจนกิจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

อำเภอปายจังหวัด จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงมากในด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน มีสภาพพื้นที่ทางธรรมชาติที่งดงาม จึงทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยว ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นแนวคิด 7 Greens จึงถูกกำหนดขึ้นโดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยทางการท่องเที่ยวของผู้เกี่ยวข้องภาคส่วนต่างๆ ดังนี้ Green Heart, Green Logistics, Green Attraction, Green Community Green Community, Green Activity, Green Service และ Green Plus เพื่อใช้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจ ระหว่างเพศ และอายุ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิธีดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ณ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 400 คนที่มาจากการสุ่มโดยบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ด้วย สถิติค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

1. ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่านักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังด้านชุมชนสีเขียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังแตกต่างกันในด้านชุมชนสีเขียว และมีความพึงพอใจแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สรุปผลการวิจัย นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น มีความคาดหวังค่อนข้างมากแต่ทว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดการโดยใช้ 7 Green concepts เพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำสำคัญ : ความคาดหวัง/ ความพึงพอใจ/ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ อำเภอปาย/ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Abstract

Pai district, Mae Hong Son province known as the famous tourism attraction with a beautiful scenery, these strength attract a lot of tourist to experience the nature and Eco-tourism each year. By the way, there were decadence in natural and environment. Therefore Tourism Authority of Thailand had set up the 7 Greens Concept by component of tourism in each sector as follows: Green Heart, Green Logistics, Green Attraction, Green Community Green Community, Green Activity, Green Service and Green Plus for Eco-tourism.

Purposes The purposes of this research were to study the expectations and satisfaction of the visitors about eco-tourism in the area of Pai district, Mae Hong Son province and to compare the expectations and satisfaction between sex and age of the tourist.

Methods Four hundred accidentally samples was selected from Thai tourists who travelled to Pai district, Mae Hong Son province. Survey research as an instrument and questionnaire were used for data collecting. The statistical analysis was analyzed in term of means, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance.

The results showed that:

1. A study of expectation and satisfaction of tourist toward eco-tourism in Pai district, Mae Hong Son found that expectation of tourist was at a high level but the satisfaction of tourist was at medium level.

2. The comparison of tourist expectation and satisfaction was found significantly different between male and female in green communities at 0.05 level.

3. The comparison of tourist expectation and satisfaction was found significantly different between ages in green communities expectation and found the difference in every satisfaction at 0.05 level.

Conclusions Tourists traveling to areas of eco-tourism and Pai, Mae Hong Son province. There were high level of expectations, but the satisfactions level were only medium. Therefore entrepreneur should be managed in accordance with 7 Green concepts for Eco tourism in Pai district Mae-Hongson Province

Key Words : Expectation/ Satisfaction/ Eco-Tourism/ Pai District/ Mae-HongSon

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีชื่อเสียงโดดเด่นในเรื่องความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศจำนวนมากพากันเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อต้องการชื่นชมสัมผัสความงดงามเหล่านี้ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Activities) ได้มากมายตามสภาพความเหมาะสมของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยหากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลก็สามารถประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวได้หลากหลาย อาทิ การเล่นน้ำ ล่องเรือ การพักผ่อนเที่ยวชมธรรมชาติของชายหาด ตลอดจนกิจกรรมกีฬาทางน้ำต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำน้ำตื้น ดำน้ำลึก การเล่นเรือใบ วินเซิร์ฟ หรือการท่องเที่ยวเดินชมและศึกษาธรรมชาติตามเส้นทางเดินเท้าในป่าชายเลนและป่าชายหาด เป็นต้น และหากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือประวัติศาสตร์วัฒนธรรมก็มีกิจกรรมต่างๆ อีกมากมายที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัส ชื่นชม และเรียนรู้คุณค่าของแหล่งอันเป็นมรดกล้ำค่าเหล่านี้ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การส่องสัตว์ ดูนก การสัมผัสและชิมชั่งบดดีดอันรุ่งโรจน์ของอารยธรรมไทยผ่านแหล่งโบราณสถานหรือการตีต๋ำกับความงดงามทางศิลปะและสถาปัตยกรรมของศาสนสถานสำคัญ แต่ทั้งนี้ที่ผ่านมามีต้องยอมรับว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านั้น อาจมีส่วนในการทำลาย

ความสมบูรณ์ สวยงามทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ตลอดจนสร้างผลกระทบต่อระบบนิเวศในภาพรวมได้ หากนักท่องเที่ยวหรือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ใช้ประโยชน์ไม่ใส่ใจหรือไม่ร่วมกันปกป้องดูแลรักษา ซึ่งหากพิจารณากันให้ถ่องแท้แล้วจะพบว่า รูปแบบการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคมขนส่ง (Transportation) การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Accommodation) เพื่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านที่พักและร้านอาหาร รวมถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม เหล่านี้ก็ล้วนสร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและของโลกมาตลอดอย่างต่อเนื่องโดยที่เราไม่ได้คำนึงถึงปรากฏการณ์โลกร้อน (Global Warming) อันเนื่องมาจากปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ในโลกที่เพิ่มสูงขึ้น เป็นผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจนว่าเกิดขึ้นจากพฤติกรรม การดำรงชีวิตและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของมนุษย์อย่างไม่น่าจนถึงข้อจำกัดของธรรมชาติ (Tourism Authority of Thailand, 2009)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน ถือว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยสามารถสร้างเงินตราต่างประเทศมากกว่าแสนล้านบาทในแต่ละปี ซึ่งเป็นรายได้ที่มีมูลค่าสูงมาก เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น พกอุตสาหกรรมสิ่งทอและสินค้าเกษตร

โดยที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยทำให้เกิดการจ้างงานและเกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภาคธุรกิจท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องส่งผลให้มีการนำความเจริญไปสู่ภูมิภาคในด้านต่างๆ ในเรื่องของ การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การสร้างระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและประชาชนในประเทศ (Tourism Authority of Thailand, 2007)

การพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยมีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เริ่มมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีความคาดหวังว่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ เพราะเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ และแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชมศึกษา เรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่าตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติ นั้นอีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น โดยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้รับความสนใจแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถสร้างประสบการณ์ตรง สร้างคุณค่า และความทรงจำที่ดีจากการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวมากกว่า การท่องเที่ยวในรูปแบบเดิมที่มักเดินทางท่องเที่ยวกับบริษัททัวร์ อยู่แต่ในเมือง นั่งรถบัส พักโรงแรมสี่ดาว ซื้อของตามห้างสรรพสินค้า และอื่นๆ

ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะนำนักท่องเที่ยวไปสัมผัสกับธรรมชาติ สัมผัสกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น รวมถึงย่านประวัติศาสตร์เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม อันทรงคุณค่า (Department of environmental quality promotion, 2010)

อำเภอปาย ถือว่าอำเภอหนึ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว สถานที่พัก สถานบริการ การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น จึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ น้ำเสีย เกิดการบุกรุกพื้นที่ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ส่งผลสะท้อนกลับไปสู่การท่องเที่ยวโดยตรง

อำเภอปาย เป็นอำเภอขนาดเล็กทางตอนเหนือของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยวชมความงามตามธรรมชาติเป็นที่ราบแอ่งกระทะ ล้อมรอบด้วยภูเขา มีแม่น้ำหลายสาย คือ น้ำปาย น้ำของ และน้ำแม่ปิงน้อย อีกทั้งมีลำห้วยอีกหลายสาย คือ ห้วยแม่เมือง ห้วยแม่เย็น และห้วยแม่ฮี้ อำเภอปายเป็นเมืองเก่าแก่ ประชากรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนแห่งนี้มาแต่เดิมคือ ชาวพ่ายหรือโปร ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาตระกูลออสโตร-เอเชียติก สาขาว่า-เรียง ดังมีร่องรอยหลักฐานซากวิหารและเจดีย์กระจายอยู่ทั่วไปทั้งบนภูเขาสูง ที่ดอนเชิงเขา บริเวณพื้นราบลุ่มน้ำปาย บางแห่งก่อสร้างด้วยหิน เช่น ในผืนป่าบริเวณใกล้ น้ำตกเอิกเกรตอ ซึ่งเป็นต้นน้ำแม่ปิงน้อย บางแห่งมีการขุดคูเป็นร่องลึกบนภูเขา สูงชัน มีเจดีย์บน

ยอดเขา อำเภอปายครอบคลุมพื้นที่ 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลทุ่งยาว ตำบลเวียงเหนือ ตำบลเวียงใต้ ตำบลแม่ฮี้ ตำบลแม่นาเติง ตำบลโป่งสา และตำบลเมืองแปง ปัจจุบันอำเภอปายมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง วัดกลางน้ำตกลมอแปง หมู่บ้านกะเหรี่ยงแม่ปิง วัดน้ำฮูเจดีย์พระธาตุแม่เย็น น้ำตกแม่เย็น โป่งน้ำร้อนท่าปาย กองแลน สะพานประวัติศาสตร์สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ห้วยจอกหลวง โป่งน้ำร้อนเมืองแปง เป็นต้น

ในการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ The World Ecotourism Summit ซึ่งจัดขึ้นโดย UNEP, UNWTO และ Canadian Tourism Commission เมื่อกลางปี 2545 ณ ประเทศแคนาดา นับเป็นการประชุมครั้งสำคัญที่มุ่งเน้นให้ประเทศทั่วโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลลัพธ์ของการประชุมสรุปได้ว่า ประเทศต่างๆ ให้การยอมรับว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่บนหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งใน ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้กรอบปฏิญญาของการประชุมจำนวน 49 ข้อ ได้เรียกร้องให้แต่ละประเทศจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ธุรกิจภาคเอกชน NGOs สมาคมท่องเที่ยวทุกระดับ สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน องค์การระหว่างประเทศและองค์กรให้ความช่วยเหลือของประเทศต่างๆ รวมทั้งชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำ นอกจากนี้ในปฏิญญายังได้เน้นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุกกรณีสิ่งที่ขาดเสียมิได้คือการให้ข้อมูลความรู้แก่นักท่องเที่ยว โดยผ่านตัวกลางสื่อมากมายรูปแบบ

ต่างๆ และจะต้องสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน เพื่อให้สามารถปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมพร้อมยกระดับรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-tourism) ถือเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ที่จะเป็นปัจจัยหนึ่งเพื่อที่จะนำไปสู่ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีหลักการที่สำคัญคือ จะต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด ไม่ถูกทำลายไป กระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้พยายามดูแลรักษา และปกป้องทรัพยากร การท่องเที่ยวเหล่านั้นโดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเพียงเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน และให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ที่ตนเดินทางเข้าไปเยือน และให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันเป็นมรดกตกทอดของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้คงสภาพที่ดีต่อไป

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวย่อมเกิดปัญหาและอุปสรรค อาทิเช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ปัญหาในด้านการเข้าถึงและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง ปัญหามาตรฐานการบริการและมาตรฐานบุคลากร ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปัญหาการดูแลรักษา

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ปัญหาด้านการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ และปัญหาการใช้กลยุทธ์การตัดราคาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (Department of environmental quality promotion, 2010)

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาข้างต้น ทำให้เห็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาถึงความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนตลอดจนการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาครัฐและภาคเอกชนให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว จนนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อลดหรือแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมโทรมทางการท่องเที่ยวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจ ระหว่างเพศ และอายุ ของนักท่องเที่ยว

ชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประมาณ 75,136 คน (จากสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนปี 2553 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) เมื่อคำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1967) โดยเลือกใช้ค่าระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% หรือ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย โดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งใช้สถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอปาย แม่ฮ่องสอน โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของความคาดหวังและความพึงพอใจ การเปรียบเทียบ

ระหว่างเพศ (t-test) และอายุ (f-test) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีอาชีพเป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวอำเภอปายเป็นครั้งแรก โดยได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อน/ญาติ/พี่น้อง ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อน ใช้เวลาการท่องเที่ยว 1-2 วัน ส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยว และแนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อแนวคิด 7 Greens

3.1 ระดับความคาดหวังด้านหัวใจสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

3.2 ระดับความคาดหวังด้านรูปแบบการเดินทางสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

3.3 ระดับความคาดหวังด้านแหล่งท่องเที่ยว

สีเขียวสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

3.4 ระดับความคาดหวังด้านชุมชนสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

3.5 ระดับความคาดหวังด้านกิจกรรมสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

3.6 ระดับความคาดหวังด้านการบริการสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

3.7 ระดับความคาดหวังด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

3.8 ระดับความพึงพอใจด้านหัวใจสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.9 ระดับความพึงพอใจด้านรูปแบบการเดินทางสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.10 ระดับความพึงพอใจด้านแหล่งท่องเที่ยวสีเขียวส่งผลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในภาพรวมมีระดับ

ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และในรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น หัวข้อจัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว นันทนาการที่ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนานและให้โอกาสในการเรียนรู้ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และหัวข้อสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมีความถูกต้อง ที่มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

3.11 ระดับความพึงพอใจด้านชุมชนสีเขียวส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.12 ระดับความพึงพอใจด้านกิจกรรมสีเขียวส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.13 ระดับความพึงพอใจด้านการบริการสีเขียวส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.14 ระดับความพึงพอใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งในภาพรวมและในรายข้อพบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกระหว่างเพศพบว่า ระดับความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย และเพศหญิงโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ด้านชุมชนสีเขียว ด้านกิจกรรมสีเขียว แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกระหว่างเพศพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย และเพศหญิง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคาดหวังส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามอายุ พบว่า ระดับคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความพึงพอใจส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามอายุ พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหัวใจสีเขียว ด้านรูปแบบการเดินทางสีเขียว ด้านแหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ด้านชุมชนสีเขียว ด้านกิจกรรมสีเขียวด้านการบริการสีเขียว ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากที่ รีเดอร์ (Reeder. 1971) ได้กล่าวไว้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ท่าทีของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยความคาดหวังหรือความต้องการให้บุคคลนั้น ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น คือ ความต้องการ ปาย เป็นพื้นที่เชิงอนุรักษ์ จากผลการวิจัยที่พบว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในระดับมาก ซึ่งระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทย อันดับแรกคือ ด้านกิจกรรมสีเขียว อยู่ในระดับมาก อันดับที่สองคือ ด้านการบริการสีเขียว อยู่ในระดับมาก

อันดับที่สามคือ ด้านชุมชนสีเขียว อยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องแนวคิด 7 Greens แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมซึ่งเรียกได้ว่า 7 Greens Concept (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกรักในสิ่งแวดล้อม และพร้อมที่จะดูแลสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่คู่ประเทศไทยต่อไปอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ วรวิทย์ อุณจิตร (2552) ที่ได้ศึกษาพบว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวตามแนวคิดด้านกายโลกร้อนนั้นจะต้องปลูกฝังเรื่องสำนึกรักในสิ่งแวดล้อม และยังต้องพัฒนาอย่างยั่งยืนควบคู่

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อีกด้วย กล่าวคือ ชุมชนเองก็ต้องพร้อมที่จะพัฒนาโดยเน้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2553) ซึ่งไม่เพียงแค่นักท่องเที่ยวเท่านั้นผู้ประกอบการในท้องถิ่นก็เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อม และนำนโยบาย 7 green concept ไปปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมร่วมใจ อนาคตของ การท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับความร่วมมือในทุกภาคส่วนโดยทุกคนต้องพร้อมที่จะเสียสละเพื่อดูแลและรักษาสีเขียวให้ได้อย่างยั่งยืนเป็นสิ่งที่สำคัญและต้องทำได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ณ อำเภอปาย ซึ่งปัจจุบันปายมีการเปลี่ยนแปลงไปมากสอดคล้องกับปัญมา ซูประเสริฐ (2550) ที่กล่าวว่าปัจจุบันแม่ฮ่องสอนได้รับพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยว ทำให้พื้นที่เมืองเปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก จึงควรคำนึงถึงการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางกายภาพของเมืองและวัฒนธรรมประเพณีไว้

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นมีความคาดหวังว่าจะได้เห็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับมาก ซึ่งความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวได้รับกลับไปกลับอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นถึงเวลาที่จะต้องทบทวนการอนุรักษ์พื้นที่แห่งนี้ให้ยั่งยืน และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ประสบความสำเร็จเพื่อให้อำเภอปายได้คงอยู่ให้เห็นความงามของธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์

2. วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้ที่มีความสุขหรือความพอใจเมื่อได้รับความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งที่ต้องการ (Quirk, 1987) ซึ่งความพึงพอใจนั้น

เป็นสิ่งที่นักทอ้งเที่ยวจะรู้สึกต่อจากความคาดหวัง ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักทอ้งเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นอยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม และในส่วนใหญ่ จะเห็นได้ว่าระดับความพึงพอใจของนักทอ้งเที่ยวนั้นต่ำกว่าระดับความคาดหวัง จึงอาจอนุมานได้ว่านักทอ้งเที่ยวยังไม่ได้รับการตอบสนองความคาดหวังจนถึงระดับที่นักทอ้งเที่ยวพึงพอใจที่มีต่อการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน สอดคล้องกับ เกรียงเทพ วีระนนทนาพันธ์ (2546) ที่กล่าวไว้ว่า ความคาดหวังของนักทอ้งเที่ยวมีระดับสูง แต่ในทางกลับกัน ความพึงพอใจของนักทอ้งเที่ยวนั้นยากที่จะสูงตามระดับความคาดหวัง ดังนั้นหากต้องการให้ระดับความพึงพอใจของนักทอ้งเที่ยวอยู่ในระดับสูงนั้น ควรจะต้องมีการผลักดันการจัดการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เห็นเป็นรูปธรรมและทำให้มากกว่าความคาดหวังของนักทอ้งเที่ยว เพื่อให้ได้ความพึงพอใจของนักทอ้งเที่ยวกลับมา

3. วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจ ระหว่างเพศ และอายุของนักทอ้งเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังส่งผลต่อการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกระหว่างเพศ พบว่า ระดับความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย และเพศหญิง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านแหล่งทอ้งเที่ยวสีเขียวด้านชุมชนสีเขียว ด้านกิจกรรมสีเขียวแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะเพศหญิงมีความอ่อนไหวต่อ

ความต้องการต่างๆมากกว่าเพศชาย ดังที่ บาร์ซิลส์ วิลลิงส์ และวอเทอร์ (Barzins, Willing and Watter อ้างใน ปรีชา อรุณสวัสดิ์, 2531) พบว่าองค์ประกอบหนึ่งของลักษณะความเป็นหญิงคือความอ่อนไหวต่อความต้องการต่างๆ ดังนั้นจึงเป็นผลให้ในด้านแหล่งทอ้งเที่ยวสีเขียว และชุมชนสีเขียวมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจส่งผลต่อการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกระหว่างเพศ พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย และเพศหญิง ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะนักทอ้งเที่ยวยังไม่ได้ประสบพบกับสิ่งที่ตนคาดหวัง จึงทำให้มีความพึงพอใจในระดับปานกลางไม่แตกต่างกันในระหว่างเพศ สอดคล้องกับ เกรียงเทพ วีระนนทนาพันธ์ (2546) ที่เมื่อทำการเปรียบเทียบความพึงพอใจในระหว่างเพศแล้วไม่พบความแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคาดหวังส่งผลต่อการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามอายุ พบว่า ระดับความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวังของ วรูม (Vroom, 1964) ที่กล่าวไว้ว่าความคาดหวังที่สูงอาจทำให้ ไม่ค้นพบความแตกต่างจากความคาดหวังนั้น

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความพึงพอใจส่งผลต่อการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามอายุ พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านหัวใจสีเขียว ด้านรูปแบบการเดินทางสีเขียว ด้านแหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ด้านชุมชนสีเขียว ด้านกิจกรรมสีเขียวด้านการบริการสีเขียว ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ลิขิต กาญจนารักษ์ (2531) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมมนุษย์ว่า มนุษย์ที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ย่อมมีความคิดเห็น ทศนคติ รวมถึงความพึงพอใจในสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัยเรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ในส่วนของนักท่องเที่ยว นั้น ควรมีการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวเนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังขาดความรู้ และความเข้าใจเป็นอย่างมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวเพราะเป็นที่ ๆ ถูกกล่าวถึง ไม่ได้ต้องการมาสัมผัส และใช้ประสบการณ์ร่วมกับธรรมชาติอย่างแท้จริง จึงควรมีการจัดการให้ความรู้ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวได้ประสบการณ์กลับไป

2. ในด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรมีการสร้างเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากในปัจจุบัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวแบ่งแยกตัวเองออกเป็นกลุ่มย่อย ทำงาน

เพื่อผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก

3. สำหรับผู้ประกอบการ ควรมีกฎบังคับในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้การท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ควรมีการจัดอบรมผู้ประกอบการในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม และมีการตั้งกฎบังคับอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในภาวะปัจจุบัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีระบบการจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ยังมีการปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำปาย หรือไม่มีระบบการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากต้องการให้อำเภอปายเป็นพื้นที่อนุรักษ์ที่ยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีกฎข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดกับทุกสถานประกอบการ และมีการสร้างจิตสำนึกให้ผู้ประกอบการรักในท้องถิ่นและรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง

4. ในด้านหน่วยงานภาครัฐนั้น หน่วยงานภาครัฐควรเข้าถึงผู้ประกอบการและประชาชนท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยในปัจจุบัน อำเภอปายประสบปัญหาในการที่หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงผู้ประกอบการ นอกจากนี้ผู้ประกอบการบางส่วนยังมีทัศนคติเชิงลบกับหน่วยงานภาครัฐและไม่เข้าใจในการทำงานจึงทำให้นโยบายต่าง ๆ ไม่เป็นผล และไม่สามารถบังคับปฏิบัติได้จริง นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้วหน่วยงานภาครัฐขาดการสานต่อทางนโยบายเนื่องจากการเปลี่ยนเจ้าพนักงาน เช่น นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่เสมอ ซึ่งเมื่อเปลี่ยนเจ้าพนักงาน เจ้าพนักงานก็จะไม่ทำการสานต่อนโยบายเดิมที่วางเอาไว้ จึงทำให้นโยบายต่าง ๆ ขาดการสานต่อไม่เป็นผล และไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

5. นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม หรือให้มีการประกวดแข่งขันการรักษา

สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการจูงใจให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน หันมาใส่ใจในด้านสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่สนับสนุนทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต ให้แก่ผู้วิจัย นางสาวณัฐรี สมิตร ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติกาญจนกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนิสิตปริญญาโทที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และประสานงานเรื่องต่างๆ ตลอดจนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกด้วยดีตลอดเวลาในการศึกษา การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย ที่ให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรรวิ กั้นเงิน. (2550). **ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกรียงเทพ วีระนนทนาพันธ์. (2546). **ความคาดหวังและพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเยอรมันต่อบริการด้านข้อมูลของมัคคุเทศก์ชาวไทย**. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). **สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เลิฟ แอนด์ สิป.
- การท่องเที่ยว,กรม (2553). สถิตินักท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.tourism.go.th/2010/th/statistic/index.php> [2553, กรกฎาคม 13]
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2552). **การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กระบวนทัศน์การส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวยุคใหม่**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.etatjournal.com/upload/282/6%20Sustainabl%20tourism_new%20paradigm.pdf [2554, กุมภาพันธ์ 21].
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550). **สรุปการดำเนินงานโครงการปฏิญญารักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ท.).
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550). **รายงานประจำปี 2550**. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538). **นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปี พ.ศ. 2538 – 2539**. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- คณิต ดวงหัตถ์. (2537). **สุขภาพจิตกับความพึงพอใจในงานของข้าราชการตำรวจชั้น ประทวนในเขตเมืองและเขตชนบท ของจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชิษณุกร พรภาณุวิชัย. (2540). **ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาจังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทิพาพร โพธิ์ศรี. (2550). **ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ในการใช้บริการการท่องเที่ยว แบบเข้าไป-เย็นกลับ ของการรถไฟแห่งประเทศไทย**. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิคม จารุมณี. (2544). **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).

- นวลจันทร์ เพิ่มพูนรัตนกุล. (2540). ความคาดหวังของผู้เรียนต่อโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับคนผู้ใหญ่วัยและผู้นำท้องถิ่น ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ประเทิน มหาชนธ์. (2521). การศึกษากับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2523). ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรายดา พรหมเสน. (2552). ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา ธรรมา และถาวร เกิดเกียรติพงษ์. (2516). พฤติกรรมของเด็กไทยวัยรุ่นที่ขัดกับสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก เอกสารวิจัยฉบับที่ 15.
- พงศ์วัช ศรีจำนอง. (2553). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี วรกวิน. (2522). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- พัชรา ลากลือชัย. (2546). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพบุลย์ เทวรักษ์ และ สิริวรรณ อัสวกุล. (2527). จิตวิทยา: ศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน. กรุงเทพมหานคร: ศรีมงคลการพิมพ์.
- พานุพงศ์ ภัทรเชาว์. (2549). การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการ ณ เมืองพัทยา จ.ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา สาร. (2541). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ยศ สันตสมบัติ. (2547). โครงการพัฒนาความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.
- ยุทธ ไกยวรรณ และ กุสุมา ผลาพรหม. (2553). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). ความพึงพอใจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊ค.
- ลิขิต กาญจนภรณ์. (2531). จิตวิทยาพื้นฐานพฤติกรรมมนุษย์. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

- วรรณา วงษ์วานิช. (2546). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรุฬ พรรณเทวี. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานกระทรวงมหาดไทยในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2536). เทคนิคการรักษารอคปรสาทด้วยตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2536.
- ศรุต ชำนาญธรรม. (2552). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยว สยามพาร์คซิตี้สวนสนุกไทย. รายงานการค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรัณย์ สิงห์ทน. (2539). ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ตันติพูลวินัย. (2538). การพัฒนาดน พัฒนาคุณภาพงาน. รามานิติพิทยาสาร.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จารัส ดั่งสุวรรณ และจิตติพงษ์ ธรรมานุสรณ์. (2522). จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ชัยศิริการพิมพ์.
- ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม (2553). โครงการจัดทำฐานข้อมูลส่งเสริมสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของประชาชนพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ 2552. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).
- สมลักษณ์ เพชรช่วย. (2540). ความคาดหวังในการเรียนการศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริวรรณ เอื้อประเสริฐ. (2552). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สิทธิ์ อีธรรม. (2552). แนวคิดพื้นฐานทางการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2553). การบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ. 11(2) : 1-21.
- โสรัช โพธิ์แก้ว. (2527). ความสดใสของชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สายน้ำ.
- Applewhite, C. I. (1997). Organizational behavior. New York: Prentice-Hall.
- Barnard, C. I. (1998). The functions of the executive. Cambridge: Harvard University Press.

- Bandura A. (1997). **The anatomy of stages of change [Editorial]**. American Journal of Health Promotion.
- Bass, J. (1977) **The psychology of rollo may: A study in existential theory and psychotherapy** San Francisco.
- Bess, B. M. (1997). **Does the transactional-transformational leadership paradigm transcend organizational and national boundaries?. United State of America: Psychologist.**
- Boo E. (1991). Tourism and the Environment: pitfalls and liabilities of eco-tourism development. **WTO News 9 : 2-4.**
- Buhalis, B. (2000). Marketing the competitive destination of the future. **Tourism Management 21: 97-116.**
- Ceballos-Lascurain H., (1991). Tourism, eco-tourism and protected areas In Kusler, **Eco-tourism and Resource Conservation**, Vol 1. Eco-tourism and resource conservation project
- Choi, T.Y. and Chu, R. (2001) **Determinants of Hotel guests's satiafaction and repeat patronage in the Hongkong Hotel industry.** International Journal of Hospitality Management.
- Fang, M. (2008). **Measuring tourist satisfaction by attribute and motivation: The case of a nature-based resort.** [Online]. Available from: <http://jvm.sagepub.com/content/14/1/41.abstract> [2011, July 10]
- Fluker, M.R. and Lindsay W.T. (2000). Need Motivation and Expectations of a Commercial Whitewater Rafting Experiences. **Journal of Travel Research 38 (May).**
- Finn, and Jeremy D. Expectation and Educational Environment. **Journal of teacher Education.** Vol 42, No.3 (Summer,1972) :387-410.
- Funk and Wagnalls. (1963). **Functional and Conflict theories of Educational Stratification.** American Sociological Review. 36 (December).
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of education.** 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Getzels, J. W., James, M. and Ronall, F. C. (1964). **Educational Administration as a Social Process.** New York : Harper and Row.
- Hurlock, E. B. (1973). **Adolescence Development.** U.S.A.: Mc Graw hill. fourth edition.
- Hornby, A. F. (2000). **Advance learner's dictionary.** 6th ed. London: Oxford University Press.
- Kaiser, C. and Helber L.E. (1978). **Tourism planning and development.** Boston: CBI Pub.

- Katz, E., Blumler, J. G., and Gurevitch, M. (1983). **Utilization of mass communications by the individual**. London: Sage.
- Lewin & Others. (1944). **Constructs in Field Theory**. Social Science Paperbacks: Indiana University
- Maslow, A. H. (1970). **Motivation and personality**. New York: Harper & Row Publishers.
- McQuail, D. (1994). **Mass communication theory: An introduction**. 3rd ed. London: Sage.
- Morse, N. C. (1953). **Satisfactions in the white-collar Job**. New York: Arnopress.
- Quirk, R. (1987). **Longman dictionary of contemporary English**. 2nd ed. London, England: Richard Clay Ltd.
- Rothwell, Geoffrey Scott. (2004). **The Routes of Bermudian Society: The theming of Bermudian Society as a Tourist Destination**. University of Maryland Collage.
- Reeeder, William w. (1971). **Partial Theory from the 25 Years Research Program on Oirective Factor is Belives and Social Action**. New York : Minigraph.
- Rowe, Smith and Borien. (2002). **Travel and Tourism**. Cambridge University Press, Cambridge. United Nations Development Programme
- Russell, B. (1956). **Logic and Knowledge : Essays**.
- Schermehorn, J. (1984). **Management for Productivity**. New York: John Wiley & Sons.
- Strauss, G. and Sayless, R. L. (1960). **Personal: The human problem of management**. New York: Prentice-hall.
- The Ecotourism Society. (1991). **The Ecotourism Society's Definition**. The Ecotourism Society. Newsletter, 1
- Vroom, V. H. (1990). **Manage people not personnel: Motivation and performance appraisal**. Boston: Harvard Business School Press.
- Vroom, V. H. (1964). **Work and motivation**. New York: John Wiley & Sons.
- Western, D. 1993. Defining ecotourism. pp. 7–11. in Within Ecotourism: a guide for planners and managers ed. by K. Lindberg and D. E. Hawkins. The Ecotourism Society: North
- Bennington, Vermont. The Commonwealth Department of Tourism
- Wolman, B. B. (1973). **Dictionary of behavioral science**. 1st ed. New York: Van Norstrand.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับครูผู้สอน พลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก

ปิณีสี เอี่ยมสอาด
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

การประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญที่มีส่วนเสริมสร้างความสำเร็จให้กับผู้เรียนและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน การสอนและการประเมินผลจึงจำเป็นต้องมีลักษณะสอดคล้องกันและดำเนินควบคู่กันไป ดังนั้นเมื่อการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีลักษณะการเรียนรู้ที่แท้จริง (Authentic Learning) จึงจำเป็นที่จะต้องทำการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) (ชนาธิป พรกุล. 2544) จากข้อความข้างต้นจึงมีผู้หันมาสนใจการประเมินผลดังกล่าว ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลจากงานหรือผลงานที่เป็นจริงมากกว่าการประเมินด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบเพียงอย่างเดียว และเป็นการประเมินผลตามเกณฑ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (สมศักดิ์ ภู่วิภาดารรรถน์. 2544: 91) การประเมินผลตามสภาพจริงสามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถประเมินความสามารถ ทักษะ ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อน ตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในวิชาต่างๆ นอกจากนี้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงยังเป็นการประเมินเชิงบวกเพื่อค้นหาความสามารถ จุดเด่นและความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้น เต็มตามศักยภาพ การประเมินผลตามสภาพจริงจึงเป็นเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Evaluation) รวมทั้งสามารถใช้ในการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ในสถานการณ์การเรียนการสอนที่ใกล้เคียงชีวิตจริง เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนได้ปฏิบัติจริง โดยนักเรียนเป็นผู้สร้างงาน และสร้างความรู้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ การประเมินผลดังกล่าวจะอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนได้พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้เป็นอย่างดี (กรมวิชาการ. 2539: 1-2)

การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องต่างๆ มากน้อยเพียงไร น่าพอใจหรือไม่ โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ สภาพชีวิตจริงที่นักเรียนประสบอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนตอบสนอง โดยการแสดงออกด้วยการกระทำปฏิบัติ และผลิมากกว่าการจำลองสถานการณ์ โดยเชื่อว่าการใช้สภาพเหตุการณ์จริงเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนได้ตอบสนอง นักเรียนจะตอบสนองโดยใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะที่แท้จริงออกมาให้เห็นการประเมินตามสภาพจริงจึงเป็นการประเมินที่สามารถประเมินความรู้ ความสามารถของนักเรียนได้ดีที่สุด เพราะเป็นการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนตามความเป็นจริงตามธรรมชาติ และสัมพันธ์กับการเรียนการสอน

ที่นักเรียนได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน การประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนผู้สอน ดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน นอกจากนั้นการประเมินระดับชั้นเรียนยังเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริงหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใดเพิ่มเติมอีก รวมทั้งผู้สอนยังสามารถใช้ผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ตามจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษา กระบวนการประเมินผลทางพลศึกษาในการจัดการเรียนรู้จะต้องประเมินผลผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาทุกครั้งและจะต้องให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 5 ด้านคือ 1. พัฒนาการทางด้านความรู้ 2. พัฒนาการทางด้านเจตคติ 3. พัฒนาการทางด้านทักษะ 4. พัฒนาการทางด้านสมรรถภาพทางกาย 5. พัฒนาการทางด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จุดมุ่งหมายของการสอน พลศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดไว้ให้สัมพันธ์กับตัวชี้วัดระดับชั้นเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนขนาดเล็ก เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน และโรงเรียนตั้งอยู่ในท้องที่ห่างไกลหรือเขตชนบท แต่เป็นสถาบันของชุมชน ซึ่งชุมชนจะรักและหวงแหนอยากให้อยู่คู่กับชุมชนตลอดไป สำหรับการให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ต้องกระจายอยู่ในชุมชนรอบนอกต่างๆ ไป มักมีข้อจำกัดด้านการให้ความช่วยเหลือสนับสนุน เนื่องจากชุมชนยังไม่เข้มแข็ง ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนมีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม และจากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานพบว่า ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจโรงเรียนขนาดเล็ก

ยังคงใช้งบประมาณและทรัพยากรไม่คุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีที่ผ่านมา พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครูและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีครูไม่ครบชั้นเรียน งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค ประกอบกับนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานได้ ดังนั้น ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา นักเรียนขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ความหมายของการประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นทางเลือกใหม่ในการประเมินผลการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถประเมินความสามารถ ทักษะ ความคิดเชิงระบบ ความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณขั้นสูงที่ซับซ้อน ตลอดจนสามารถแก้ปัญหา และประยุกต์ใช้วิธีต่างๆ โดยปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติจะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงไว้หลายท่าน ดังนี้ สุขานาถ ยอดอินทร์พรหม (2544: 57) ได้ให้ความหมายการประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือการคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่า ผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำเช่นนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอะไร” และ “เขาทำไม” จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับ สุชิน เพ็ชรรักษ์ (2544: 89) กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน (Collective Abilities) จากการแสดงพฤติกรรมให้ปรากฏตามแบบหรือวิธีการที่ผู้เรียนเห็นว่าเหมาะสม และการแสดงพฤติกรรมนั้นจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะที่ได้มีการระบุไว้ในเป้าหมายของการเรียนการสอน

จากการรวบรวมความหมายของการประเมินตามสภาพจริงนั้น สรุปได้ว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง การประเมินตามความสามารถของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นกระบวนการสังเกต การบันทึก การรวบรวมข้อมูลจากผลงาน จากกระบวนการทำงาน การแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติจริง

แนวคิดและหลักการประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดอย่างซับซ้อนของนักเรียนในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหาค้นหาและการประเมินตนเอง ทั้งยังสามารถประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของนักเรียน กรมวิชาการ (2539: 27) ได้ให้ความหมายว่าหลักการที่จำเป็นของการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมิน

ความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคน (ใช้การเปรียบเทียบกับกลุ่ม) บนรากฐานทางทฤษฎีของพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้และด้วยเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย โดยมีหลักการประเมินตามสภาพจริง

1. การประเมินตามสภาพจริงจะต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย

2. การประเมินตามสภาพจริงและการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมจะต้องจัดทำให้ส่งเสริมซึ่งกันและกัน คือ จะต้องพัฒนาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่และที่ต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสเปลี่ยนแปลงของโลก

3. ความรู้ในเนื้อหาสาระทั้งในความก้าวหน้าและลึกจะนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนเรียนรู้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายสนองความต้องการ และเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่

4. การเรียนการสอนการประเมินจะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

5. การเรียนการสอนการประเมิน เน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงของการดำรงชีวิต งาน/กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดงานด้วยตนเอง

6. การเรียนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สุดตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล

การประเมินตามสภาพจริงออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง โดยงานที่ให้นักเรียนทำต้องมีความสัมพันธ์กับชีวิตความ

เป็นจริง ทำทนายการใช้สติปัญญาที่ซับซ้อน หรือใช้ความรู้ที่อาศัยทักษะทาง อภิปัญญา (Meta - Cognition Skills) และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน 1) แบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Styles) 2) ความถนัด (Aptitudes) และความสนใจของผู้เรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถและค้นหาจุดเด่นของผู้เรียน

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน (Criteria) คือ “แก่นแท้” (Essentials) ของการปฏิบัติมากกว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เปิดเผยและรับรู้กันอยู่ในโลกของความเป็นจริงของทั้งตัวนักเรียนและผู้อื่น ไม่ใช่เกณฑ์ที่เป็นความลับปิดกั้นอย่างการประเมินแบบเดิมใช้อยู่ในแต่ละภารกิจจะมีเกณฑ์ซึ่งระบุถึงมาตรฐานของการปฏิบัติที่แจ่มชัดและโปร่งใส เกณฑ์จะสะท้อนมุมมองที่หลากหลายของภารกิจทความซับซ้อนมากกว่าที่ย่นย่อหรือสรุปออกมาให้เห็นเพียงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว เนื่องจากเกณฑ์เป็นเรื่องที่นำมาจากการปฏิบัติ เกณฑ์จึงเป็นสิ่งที่ชี้แนะสำหรับการเรียนการสอนและการประเมินที่สะท้อนให้เห็นเป้าหมายและกระบวนการศึกษาอย่างแจ่มชัด จึงทำให้ครูอยู่ในบทบาทของผู้ฝึก (Coach) และนักเรียนในบทบาทของผู้ปฏิบัติ (Performers) พร้อมกับเป็นผู้ประเมินตนเอง (Self - Evaluators)

โรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนขนาดเล็กในกรอบคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการกำหนดความหมายที่แตกต่างไปจากโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) ในเรื่องของขนาดโรงเรียน เดิมยึดเอาโรงเรียนที่มีขนาด จำนวนนักเรียน 120 คน

ลงมา โรงเรียนขนาดเล็กในความหมายใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดโรงเรียนที่มีขนาดนักเรียนต่ำกว่า 300 คน ลงมา จึงยึดกรอบที่กำหนดในร่างกฎกระทรวงว่า ด้วยการจัดการระบบบริหารและการ “จัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก”

สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน ในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียน 121 - 300 คน กลุ่มหนึ่ง
2. โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ลงมาอีกกลุ่มหนึ่ง

ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กในความหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ นับเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ โดย ได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน ที่สำคัญคือ

- 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ
- 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารทั่วไป

ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควร

ดำเนินงานภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ โดยมีแผนการดำเนินงานที่แสดงลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการ มีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบ มีแผนการควบคุมกำกับงาน และการประเมินผลงานที่ชัดเจน ตามลักษณะของงาน

การประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา

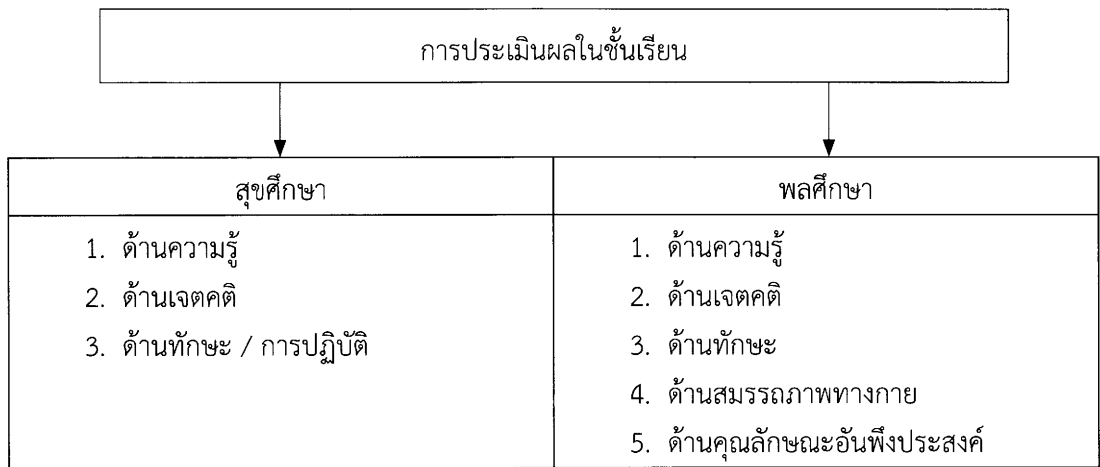
การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนอย่างต่อเนื่องบันทึกวิเคราะห์แปลความหมายข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้อของผู้เรียนและการสอนของครูการวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพการประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เช่นนี้เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวันเป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุงจึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาในการเก็บข้อมูลผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกตการซักถามการระดมความคิดเห็น เพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนดการใช้แฟ้มสะสมงานการใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติการประเมินความรู้เดิมการให้ผู้เรียนประเมินตนเองการให้เพื่อนประเมินเพื่อนและการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนาคือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูนแก้ไขความคิดความ

เข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้องตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้ จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนนหรือให้ระดับผลการเรียนให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554: 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 3-4) ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกัน คือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2552: 373) กล่าวว่า การประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามี 2 สาระย่อย (sub-strands) อยู่ในกลุ่มเดียวกัน คือ สุขศึกษากับพลศึกษา และธรรมชาติของ 2 สาระ(วิชา) นี้ มีความแตกต่างกันในการจัดการเรียนรู้ แม้ว่าจะมีเป้าหมายเดียวกันคือ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาวะ (well-being) ให้แก่ผู้เรียนก็ตาม การประเมินผลที่มีรายละเอียดของการปฏิบัติแตกต่างกันออกไป สำหรับสาระสุขศึกษาคงใช้ลักษณะการวัดและประเมินผลเช่นเดียวกับกลุ่มสาระอื่นอีก 7 กลุ่ม แต่สาระพลศึกษามีความแตกต่างในจุดยืนทางวิชาการ (academic standing) ลักษณะของเนื้อหาความรู้ และทักษะทำให้มีส่วนร่วมในการเรียนของผู้เรียนแตกต่างจากสาระสุขศึกษาและสาระอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาระ พลศึกษาสามารถนำมาประเมินผลได้ทั้งสิ้น แม้อาจจะไม่เป็นตัวเลขจำนวนนับแต่ก็สามารถใช้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์มาตัดสินได้

ขอบข่ายการประเมินผลการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การประเมินผลผู้เรียนมี 3 ระดับ แต่เนื่องจากปรัชญาและธรรมชาติของสุขศึกษาและพลศึกษามีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องดำเนินการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้อง และครอบคลุมจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสุขศึกษาหรือพลศึกษา จึงถือว่าเป็นการดำเนินการประเมินผลผู้เรียนในชั้นเรียนที่สมบูรณ์ ดังนี้ (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. 2552: 394)

ภาพประกอบ 1 จุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์การเรียนรู้ของการประเมินผลผู้เรียนในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สามารถกระทำได้หลากหลายวิธี ผู้สอนควร พิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุด มุ่งหมายและจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ. 2546: 235-236)

แนวคิดของเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ทาง พลศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา สำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก ต้องดำเนินการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้าน ความรู้ ด้านเจตคติ ด้านทักษะ ด้านสมรรถภาพ ทางกาย และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมี รายละเอียด ดังนี้

1. แบบวัดความรู้ทางพลศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบวัด ความรู้ทางพลศึกษา มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบ เลือกตอบ (multiple choice) ชนิด 3 ตัวเลือก โดยข้อสอบทั้งหมดได้พิจารณาวิเคราะห์สาระ

มาตรฐาน และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา แล้วสร้างตารางกำหนด ข้อสอบโดยในแต่ละตัวชี้วัดจะกำหนดข้อสอบ เพื่อ เป็นกรอบในการสร้างแบบวัดความรู้ทางพลศึกษา และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล คะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถาม ในข้อนั้น ถูกต้อง

ให้ 0 คะแนน เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถาม ในข้อนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่ตอบ

เกณฑ์การแปลผล

ได้คะแนนร้อยละ 80 - 100 คะแนน ดีมาก

ได้คะแนนร้อยละ 70 - 79 คะแนน ดี

ได้คะแนนร้อยละ 60 - 69 คะแนน พอใช้

ได้คะแนนร้อยละ 50 - 59 คะแนน ผ่าน

ได้คะแนนร้อยละ 0 - 49 คะแนน

ไม่ผ่าน

2. แบบวัดเจตคติทางพลศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบวัด เจตคติทางพลศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก

ให้ 5 คะแนน เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับ
ข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ให้ 4 คะแนน เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับ
ข้อความนั้น

ให้ 3 คะแนน เมื่อนักเรียนยังไม่แน่ใจ

ให้ 2 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับ
ข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ข้อความทางลบ

ให้ 5 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับ
ข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ให้ 4 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ให้ 3 คะแนน เมื่อนักเรียนยังไม่แน่ใจ

ให้ 2 คะแนน เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้น

ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับ
ข้อความนั้นอย่างยิ่ง

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์ในการแปลผลจากคะแนนเฉลี่ยของ
เบสต์ (Best) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ความหมาย

4.50 – 5.00 นักเรียนมีเจตคติต่อ
วิชาพลศึกษาในระดับดี

3.50 – 4.49 นักเรียนมีเจตคติต่อ
วิชาพลศึกษาในระดับ
ค่อนข้างดี

2.50 – 2.49 นักเรียนมีเจตคติต่อ
วิชาพลศึกษาในระดับ
ปานกลาง

1.50 – 2.49 นักเรียนมีเจตคติต่อ
วิชาพลศึกษาในระดับ
ค่อนข้างไม่ดี

– 1.49 นักเรียนมีเจตคติต่อ
วิชาพลศึกษาในระดับไม่ดี

3. แบบทดสอบทักษะทางพลศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบทดสอบทักษะทางพลศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นกิจกรรมให้นักเรียนเลือกฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเกม เบ็ดเตล็ด และการเล่นการละเล่นพื้นเมือง แล้วให้ครูประเมินผลจากการฝึกกิจกรรม และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผลคะแนน กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้ (โดยให้นักเรียนเลือกฝึกปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติได้ครบ 3 กิจกรรม ได้ 3 คะแนน

ปฏิบัติได้ 2 กิจกรรม ได้ 2 คะแนน

ปฏิบัติได้ 1 กิจกรรม ได้ 1 คะแนน

ปฏิบัติไม่ได้ ได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ปฏิบัติได้ครบ 3 กิจกรรม ถือว่านักเรียน
มีทักษะ (ดี)

ปฏิบัติได้ 2 กิจกรรม ถือว่านักเรียน
มีทักษะ
(ปานกลาง)

ปฏิบัติได้ 1 กิจกรรม ถือว่านักเรียน
มีทักษะ (พอใช้)
ปฏิบัติไม่ได้ ถือว่านักเรียน
ไม่มีทักษะ
(ปรับปรุง)

**กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
(โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเล่นเกมเบ็ดเตล็ด)**

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 5 ข้อ ได้ 4 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 4 ข้อ ได้ 3 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 3 ข้อ ได้ 2 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน
ปฏิบัติไม่ได้ ได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 5 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ดีมาก)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 4 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ดี)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 3 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ปานกลาง)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 1 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (พอใช้)

ปฏิบัติไม่ได้ ถือว่านักเรียนไม่มีทักษะ
(ปรับปรุง)

**กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
(โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วหาวิธีการเล่นการ
ละเล่นพื้นเมือง)**

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 5 ข้อ ได้ 4 คะแนน

ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 4 ข้อ ได้ 3 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 3 ข้อ ได้ 2 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน
ปฏิบัติไม่ได้ ได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 5 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ดีมาก)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 4 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ดี)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 3 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ปานกลาง)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 1 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (พอใช้)

ปฏิบัติไม่ได้ ถือว่านักเรียนไม่มีทักษะ
(ปรับปรุง)

4. แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อ สุขภาพ

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบทดสอบ
สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งแบบทดสอบ
และเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์
กับสุขภาพ เป็นแบบทดสอบของสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้แก่ แบบ
ทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่
สัมพันธ์กับสุขภาพ สำหรับเด็กไทยอายุ 7 - 18 ปี
และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล
คะแนน

**กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
เกณฑ์การแปลผล**

การสรุปผลการประเมินสมรรถภาพทางกาย
เพื่อสุขภาพ คือ ระดับสมรรถภาพทางกาย ที่ผ่าน

เกณฑ์ระดับปานกลางตั้งแต่ 3 รายการขึ้นไป ถือว่าผ่าน

5. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีลักษณะเป็นประเมินค่า 4 ระดับ โดยวิเคราะห์และศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามกระทรวงศึกษาธิการ 2551 แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสังเกตเพื่อใช้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผลคะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้

ระดับคะแนน 3 หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
ระดับคะแนน 2 หมายถึง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ระดับคะแนน 1 หมายถึง	ปฏิบัติ
นานๆ ครั้ง
ระดับคะแนน 0 หมายถึง	ไม่ปฏิบัติเลย
ไม่ชัดเจนหรือ
ไม่มีหลักฐาน
ที่น่าเชื่อถือ

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ 3 คะแนน	เมื่อนักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ
ให้ 2 คะแนน	เมื่อนักเรียนปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ให้ 1 คะแนน	เมื่อนักเรียนปฏิบัติ
นานๆ ครั้ง
ให้ 0 คะแนน	เมื่อนักเรียนไม่ปฏิบัติเลย
ไม่ชัดเจนหรือไม่มี
หลักฐานที่น่าเชื่อถือ

เกณฑ์ในการแปลผล

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
2.50 – 3.00	ดีเยี่ยม
1.50 – 2.49	ดี
1.00 – 1.49	ผ่าน
0 – 0.99	ไม่ผ่าน

สรุป

การประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาเป็นการประเมินสัมฤทธิผลทางการเรียนของผู้เรียนในด้านต่างๆ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการให้คะแนน (Grading) ต่อไป การประเมินผลผู้เรียนจะดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกาย และสังคม โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การใช้แบบทดสอบทักษะกีฬา (Sports Skill Tests) การใช้แบบทดสอบเจตคติ และความสนใจ (Attitude and interest Inventories) การใช้แบบสอบถามต่างๆ (Questionnaires) และการสำรวจรายการหรือการเลือกตอบ (Checklist) กระบวนการประเมินผลทางพลศึกษาในการจัดการเรียนรู้จะต้องประเมินผลผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาทุกครั้งและจะต้องให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 5 ด้าน คือ 1. พัฒนาการทางด้านความรู้ 2. พัฒนาการทางด้านเจตคติ 3. พัฒนาการทางด้านทักษะ 4. พัฒนาการทางด้านสมรรถภาพทางกาย 5. พัฒนาการทางด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดไว้ให้สัมพันธ์กับตัวชี้วัดระดับชั้นเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2539). การประเมินผลจากสภาพจริง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2546). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2556, จาก http://journal.drchalard.com/journal/3/3_3/aded_3_3.9-23.pdf.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- . (2554). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). แคลท์: รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา คุณาภิสิทธิ์. (2552). การพัฒนาหลักสูตร แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของ สกสค.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2539). การประยุกต์ใช้การวัดการประเมินความสามารถจริงในสภาพการเรียนการสอน. วารสารการวัดผลการศึกษา. 17(51): 32-41.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สุชานาถ ยอดอินทร์พรหม. (2544). การใช้แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาพิเศษ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุชิน เพ็ชรรักษ์. (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: พรินทวารกราฟฟิค.
- Browning, Arthetta Jane. (1999). Question of Equity: Kentucky Authentic Assessment Reading and Mathematics Results Compared by Sex and Location. Dissertation Abstract International. 60(11A): 151

Hauser, D.L. (1980). Comparison of different models for organizational analysis. In **Organizational assessment perspective on the measurement of organizational behavior and the quality of work life** (pp. 132-161). New York: John Wiley & Son.

การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย The Development of Health Behavior of Secondary School Student

กัญชลา อิงคะวณิช
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบโครงการการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบโครงการการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีตัวแปรแฝง 1 ตัว ได้แก่ พฤติกรรมสุขภาพตัวแปรที่สังเกตได้ภายนอกจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านเทคโนโลยี ด้านความเชื่อ ด้านการปฏิบัติ ด้านทัศนคติ ด้านความรู้ และมีตัวแปรที่สังเกตได้ภายใน จำนวน 24 ตัวแปรใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ด้วยการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มี 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบโครงการการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพองค์ประกอบด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบโครงการการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพองค์ประกอบด้านความรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการทดสอบก่อนและหลังการใช้รูปแบบโครงการการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 336 คน ได้มาจากการสุ่มแบบบुकเลขเมทริกซ์ (Book Matrix Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุ และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้โปรแกรมลิสเรล (Version 9.10) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบโครงการการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพองค์ประกอบด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย คู่มือครู แบบทดสอบความรู้ คู่มือนักเรียน และแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบโครงการการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี องค์ประกอบด้านความเชื่อองค์ประกอบด้านการปฏิบัติ องค์ประกอบด้านทัศนคติ องค์ประกอบด้านความรู้

2. ความตรงเชิงโครงสร้างจากการสำรวจองค์ประกอบด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้
ค่าไค-สแควร์ : $\chi^2 = 1593.57$, องศาความเป็นอิสระ : $df = 149$, $p\text{-value} = 0.00000$, $RMSEA = 0.09$,
 $GFI = 0.90$, $AGFI = 0.81$, $CFI = 0.97$, $RMR = 1.12$, $SRMR = 0.05$ และ $CN = 145.51$

Abstract

The purpose of this research The development of health behavior of secondary school student 1) To study about the element with the behavior health from the student in the upper secondary school 2) To improve the project with the behavior health from the student in the upper secondary school 3) To estimate the effect from the project with the behavior health from the student in the upper secondary school and can find 1 variable and that is about the behavior health and the variable that can observe has 6 variable in the personality side, technology side, belief side, take action side, attitude side, knowledge side, and the variable that can notice has 24 variable by (Research and Development) and research by (Mixed Methods by Research) and has 3 phase 1) To study about the element with the behavior health of knowledge element from the student in the upper secondary school 2) To improve the project with the behavior health from the student in the upper secondary school of knowledge element 3) To estimate the effect from the project with the behavior health from the student in the upper secondary school 336 persons from the (Book Matrix Sampling) and analysis the detail by Quantitative with percentage average and analysis model by reason and check all the theory by the Lirase program (Version 9.10) the tools that use the project of the behavior health from the student in the upper secondary is be compose of teacher manual paper test, knowledge, student and the evaluate forms in the the behavior health from the student in the upper secondary school project.

The results of the research were as follow :

1. The element be composed of the behavior health from the student in the upper secondary school of knowledge element and has 6 element is match with empirical detail the personality side technology side belief side take action side, attitude side, knowledge side

2. The construct validity of structural model which analyzed by the exploratory factor analysis showed by the chi-square goodness of fit = 159.57, $df = 149$, $p\text{-value} = 0.00000$, $RMSEA = 0.09$, $GFI = 0.90$, $AGFI = 0.81$, $CFI = 0.97$, $RMR = 1.12$, $SRMR = 0.05$ และ $CN = 145.51$

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตามสถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทย

เด็กเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุด ความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก ความรู้ ความสามารถ และพลังกำลังของเด็กเป็นตัวกำหนดอนาคตของประเทศ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา 2550) เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองป้องกัน ดูแลเอาใจใส่ทั้งสุขภาพและอารมณ์ จึงจะสามารถเล่าเรียนได้อย่างเต็มที่ เพราะถ้าเด็กมีสุขภาพไม่ดีจะทำให้เด็กไม่สามารถรับรู้ในวิทยาการและทักษะต่างๆ ได้ดีทำให้ไม่สามารถเจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีประสิทธิภาพและสร้างประโยชน์ให้สังคมเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพให้นักเรียนทุกคน ให้นักเรียนแต่ละคนเกิดความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ จะเป็นแนวทางนำไปสู่การมีสุขภาพที่สมบูรณ์ ดังนั้นการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพจึงเป็นจุดเริ่มต้นในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนทุกคน ให้เป็นผู้มีอนามัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมาต่างๆ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริม

สุขภาพ ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้บริการสุขภาพขั้นพื้นฐานในเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นในการสร้างเสริมสุขภาพ ได้แก่ สุขบัญญัติ 10 ประการ ได้แก่ 1. ดูแลร่างกายและของใช้ให้สะอาด 2. รักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง 3. ล้างมือให้สะอาด ก่อนกินอาหารและหลังขับถ่าย 4. กินอาหารสุกสะอาด ปราศจากสารอันตรายและหลีกเลี่ยงอาหารรสจัด สีสันฉูดฉาด 5. งดบุหรี่ สุรา สารเสพติด การพนันและการสำส่อนทางเพศ 6. สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น 7. ป้องกันอุบัติเหตุด้วยความไม่ประมาท 8. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และตรวจสุขภาพประจำปี 9. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ 10. มีสำนึกต่อส่วนรวมร่วมสร้างสังคม (กองสุขศึกษา, 2547)

จึงทำให้นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เพื่อที่จะพัฒนาให้เหมาะสมและชัดเจนขึ้น.ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับต่างๆ และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

การพัฒนาความสามารถในการดูแลตนเองได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความรู้

ทักษะ และเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจ ซึ่งพัฒนามาจากความสามารถส่วนบุคคล นั่นคือบุคคลจะสามารถเริ่มและมีการดูแลตนเองได้นั้น จะต้องได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองก็จะเกิดกิจกรรมในการดูแลตนเองขึ้น แต่เมื่อใดก็ตามที่การดูแลตนเองถูกจำกัด (Self-Care Limitation) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากถูกจำกัดในความรู้ ความชำนาญหรือแรงจูงใจ กิจกรรมการดูแลตนเองก็จะไม่เกิดขึ้นบุคคลจะดูแลตนเองเมื่อมีวุฒิภาวะเพียงพอเพื่อตัวของตนเองโดยจะกระทำอย่างสม่ำเสมอ ควบคุมให้อยู่ในทิศทางที่ต้องการและมีผลดีเป็นไปตามความมุ่งหมาย

การดูแลสุขภาพตนเองนี้เป็นความต้องการที่เป็นสากล (Universal Requirement) เพื่อการดำรงและส่งเสริมชีวิตและสุขภาพ เป็นทั้งกิจกรรมที่บุคคลกำลังดำเนินอยู่ (Ongoing) และเป็นส่วนของความสามารถที่ต้องได้รับการพัฒนา การดูแลตนเองเป็นพฤติกรรมที่มุ่งสู่การปกป้องสุขภาพ และการส่งเสริมสุขภาพ ที่บุคคลริเริ่มและกระทำเพื่อให้สัมฤทธิ์ผล ดำรงรักษา หรือส่งเสริมให้เกิดสุขภาพสูงสุด (Pender, 1996) การดูแลสุขภาพตนเองเพื่อการส่งเสริมสุขภาพนั้น เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลรวมของการสนับสนุนทาง การศึกษา และการสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการปฏิบัติและเกิดสภาพของการดำเนินชีวิตไปสู่การมีสุขภาพที่ดี ซึ่งการจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพนั้น เป็นเรื่องที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน เพราะการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมอะไร อย่างไรนั้น มิใช่เพียงมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้นเท่านั้น แต่พฤติกรรมของบุคคลยังเกิดขึ้นมาจากการประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่สั่งสมมาตั้งแต่แรกเกิดและถูกควบคุมหล่อหลอมโดยสภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้การสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จะทำเพียงแต่เน้นวิธีการบอกข้อมูลข่าวสาร หรือการบรรยายตามตำราเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้เพราะความรู้ที่เพิ่มขึ้นอย่างเดียวไม่ได้เป็นเหตุให้พฤติกรรมเปลี่ยนได้เสมอไป ซึ่งในด้านของการเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพนั้น กิจกรรมการเรียนการสอนหรือการให้ การศึกษานั้น ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง จัดเป็นกลุ่มเล็ก ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดูแลสุขภาพตนเอง เช่น การจัดกิจกรรมเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสร้างความมั่นใจในตนเอง การให้อำนาจ (Empowerment) ผู้เรียนที่จะกระทำการดูแลสุขภาพตนเองและสร้างทักษะการตัดสินใจ การใช้กระบวนการกลุ่มหรือการสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพมากขึ้น มีปัญหาต่อสุขภาพส่งผลกระทบต่อการเรียนและอนาคตของประชากรกลุ่มนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะสามารถส่งเสริมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีความรู้ ความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ

การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ของ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในภาคกลางโดยคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน 21 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดกำแพงเพชร ชัยนาท นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม อ่างทอง สิงห์บุรี สุโขทัย สระบุรี อุทัยธานี และ สุพรรณบุรี ซึ่งมีจำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย รวมทั้งสิ้น 233,718 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในภาคกลาง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการศึกษาศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย เพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ โดยใช้ การสุ่มแบบหลายขั้นตอน และผู้วิจัยใช้เกณฑ์ ของการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของโมเดล ลิสรเรล คือขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่า ต่อพารา มิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า ในงานวิจัยนี้มีตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 30 ตัวแปร ดังนั้น ขนาด กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามสูตรของแฮร์ และคน อื่นๆ (Hair; et al. 1998) จึงควรกำหนดใช้ขนาด ของกลุ่มตัวอย่างจริง 1,200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ จำนวน 288 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ องค์ประกอบด้าน เทคโนโลยี องค์ประกอบด้านความเชื่อ องค์ ประกอบด้านการปฏิบัติ องค์ประกอบด้านทัศนคติ และองค์ประกอบด้านความรู้ แบบสอบถามเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 2 ระดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ ศึกษาจาก เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดผลประเมินผลและด้านหลักสูตรและ การสอน จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถามในแต่ละด้านเป็นรายข้อ โดยการ หาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Indexes of Item-Objective Congruence) ได้ค่าระหว่าง 0.80 - 0.10 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบ องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85 องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 องค์ ประกอบ ด้านความเชื่อ จำนวน 48 ข้อ มีค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

องค์ประกอบด้านทัศนคติ จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89. องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.27 และทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับ (Corrected Item-Total Correlation) พบว่า ด้านความรู้ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.70

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยประเมินความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้องรายข้อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้ความน้ำหนักเป็นคะแนน

2. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับ และวิเคราะห์ค่า

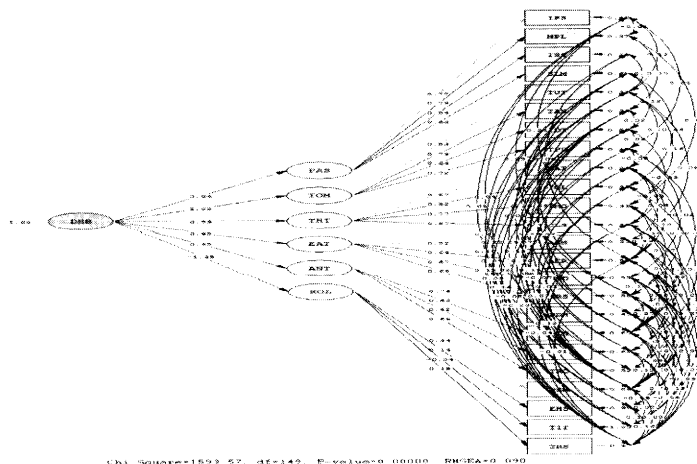
ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามสูตรของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. วิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรมลิสเรล versions 9.10

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (DHB) ตัวแปรแฝง 6 ตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ (PAS) เทคโนโลยี (TOM) ความเชื่อ (THI) การปฏิบัติ (EAT) ทัศนคติ (ANT) ความรู้ (KOL) ต่างมีผลกระทบต่อดัชนีแปรสังเกตทั้ง 24 ตัว ขนาดของผลกระทบที่ตัวแปรแฝงมีต่อตัวแปรสังเกตแต่ละตัวแปร แสดงได้ดังแผนภูมิที่ 4.1

แผนภูมิที่ 1 โมเดลผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงบุกเบิก 6 องค์ประกอบ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย (DHB) ตัวแปรแฝงทั้ง 6 ตัว ได้แก่
บุคลิกภาพ (PAS) เทคโนโลยี (TOM) ความเชื่อ

(THI) การปฏิบัติ (EAT) ทักษะคิด (ANT) ความรู้
(KOL) ต่างมีผลต่อตัวแปรสังเกตทั้ง 24 ตัว ขนาด
ของผลกระทบที่ตัวแปรมีต่อตัวแปรสังเกตแต่ละ
ตัวแปรดังได้แสดงและตารางที่ 4

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตที่ได้รับผลจากตัวแปรแฝงจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ
พฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประมาณค่าจากคะแนนดิบ

ตัวแปรสังเกต		ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝง					
			PAS	TOM	TMI	EAT	ANT	KOL
IPS	E =	λ	3.56*	-	-	-	-	-
	R ² =	T	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-
MPL	E =	λ	3.39*	-	-	-	-	-
	R ² =	T	12.40	-	-	-	-	-
		SE	0.27	-	-	-	-	-
ISS	E =	λ	4.20*	-	-	-	-	-
	R ² =	T	15.04	-	-	-	-	-
		SE	0.28	-	-	-	-	-
SLM	E =	λ	2.58*	-	-	-	-	-
	R ² =	T	7.14	-	-	-	-	-
		SE	0.36	-	-	-	-	-
TUT	E =	λ	-	4.01*	-	-	-	-
	R ² =	T	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-
TAH	E =	λ	-	4.01*	-	-	-	-
	R ² =	T	-	14.47	-	-	-	-
		SE	-	0.28	-	-	-	-
TDT	E =	λ	-	2.51*	-	-	-	-
	R ² =	T	-	8.28	-	-	-	-
		SE	-	0.30	-	-	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกต		ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝง					
			PAS	TOM	TMI	EAT	ANT	KOL
TDD	E =	λ	-	3.58	-	-	-	-
	R ² =	T	-	10.72	-	-	-	-
		SE	-	0.33	-	-	-	-
WAT	E =	λ	-	-	4.62*	-		
	R ² =	T	-	-	-	-		
		SE	-	-	-	-		
TOL	E =	λ	-	-	4.55*	-		
	R ² =	T	-	-	17.18	-		
		SE	-	-	0.26	-		
WMO	E =	λ	-	-	3.33*	-		
	R ² =	T	-	-	15.09	-		
		SE	-	-	0.22	-		
CLS	E =	λ	-	-	4.35*	-		
	R ² =	T	-	-	16.98	-		
		SE	-	-	0.26	-		
ASM	E =	λ	-	-	-	3.95*		
	R ² =	T	-	-	-	-		
		SE	-	-	-	-		
AER	E =	λ	-	-	-	3.24*		
	R ² =	T	-	-	-	13.00		
MDD	E =	λ	-	-	-	3.08*	-	-
	R ² =	T	-	-	-	11.36	-	-
		SE	-	-	-	0.27	-	-
MRS	E =	λ	-	-	-	2.78*	-	-
	R ² =	T	-	-	-	11.82	-	-
		SE	-	-	-	0.23	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกต		ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝง					
			PAS	TOM	TMI	EAT	ANT	KOL
PDH	E =	λ	-	-	-	-	3.12*	-
	R ² =	T	-	-	-	-	6.62	-
		SE	-	-	-	-	1.04	-
PCH	E =	λ	-	-	-	-	3.11*	-
	R ² =	T	-	-	-	-	9.81	-
		SE	-	-	-	-	0.32	-
PIC	E =	λ	-	-	-	-	2.67*	-
	R ² =	T	-	-	-	-	8.12	-
		SE	-	-	-	-	0.33	-
TRC	E =	λ	-	-	-	-	3.15*	-
	R ² =	T	-	-	-	-	10.99	-
		SE	-	-	-	-	0.29	-
PSM	E =	λ	-	-	-	-	-	1.00*
	R ² =	T	-	-	-	-	-	-
		SE	-	-	-	-	-	-
EHS	E =	λ	-	-	-	-	-	0.39*
	R ² =	T	-	-	-	-	-	4.95
		SE	-	-	-	-	-	0.08
TIT	E =	λ	-	-	-	-	-	0.08
	R ² =	T	-	-	-	-	-	-1.24
		SE	-	-	-	-	-	0.06
TRS	E =	λ	-	-	-	-	-	0.49*
	R ² =	T	-	-	-	-	-	6.39
		SE	-	-	-	-	-	0.08

หมายเหตุ * หมายถึง $\alpha = .05$

ด้านจิตใจ (MPL) ด้านสติปัญญา (ISS) ด้านสังคม (SLM) องค์ประกอบที่ 2 ทักษะคิด (TOM) มีผลกระทบต่อการทำหายพฤติกรรมสุขภาพ (TUT) แนวทางป้องกันพฤติกรรมสุขภาพ (TAH) แนวทางแก้ไขพฤติกรรมสุขภาพ (TDT) สาเหตุและผลการเกิดพฤติกรรมสุขภาพ (TPD) องค์ประกอบที่ 3 เทคโนโลยี มีผลกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีกับสุขภาพทั่วไป (THI) เทคโนโลยีเกี่ยวกับสุขภาพที่มีผลต่อ (TOL) การตัดสินใจเลือกรับและใช้เทคโนโลยีทางสุขภาพ (WMO) ความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ที่มีผลต่อสุขภาพ (CLS)

องค์ประกอบที่ 4 ความเชื่อ (EAT) มีผลกระทบต่อความเชื่ออำนาจเหนือธรรมชาติ (ASM) ความเชื่อแบบพื้นฐาน (AER) ความเชื่อแบบพื้นฐาน (AER) ความเชื่อแบบแพทย์แผนตะวันตก (MDD) ความเชื่อในช่วงเปลี่ยนผ่านสถานการณ์ชีวิต (MRS) องค์ประกอบที่ 5 การปฏิบัติ (ANT) มีผลต่อความปลอดภัย (PDH) ความอดทน (PCH) ความมีวินัย (PIC) ความรับผิดชอบ (TRC) องค์ประกอบที่ 6 ความรู้ (KOL) มีผลกระทบต่อการป้องกันโรค (PSM) การส่งเสริมสุขภาพอนามัย (EHS) การรักษาพยาบาล (TIT) การฟื้นฟูสุขภาพ (TRS)

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติของตัวแปรแฝงภายในที่ได้รับผลกระทบจากตัวแปรแฝงภายนอกจากการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประมาณค่าจากคะแนนดิบ

ตัวแปรแฝงภายนอก	ค่าสถิติ	ตัวแปรแฝง					
		PAS	TOM	THI	EAT	ANT	KOL
DHS	λ	0.86*	0.99*	0.89*	0.89*	0.88*	-3.05
	T	19.44	21.18	23.20	21.54	17.48	-10.75
	SE	0.04	0.05	0.04	0.04	0.05	0.28
	Errorvar	0.09*	0.06*	0.20	0.09	0.09	-4.40
	t	3.66	3.66	7.28	2.86	2.81	-3.45
	SE	0.02	0.02	0.03	0.03	0.03	1.28
	R ²	0.89	1.07	0.78	0.89	0.90	1.90

หมายเหตุ * หมายถึง $\alpha = .05$

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอก พฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลกระทบต่ตัวแปรแฝงภายในที่ 6 ตัวแปรประกอบด้วย บุคลิกภาพ (PAS) ทักษะคิด (TOM) เทคโนโลยี (THI) ความเชื่อ (EAT) การปฏิบัติ (ANT) ความรู้ (KOL) จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบ

พฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย บุคลิกภาพ ทักษะคิด เทคโนโลยี ความเชื่อ การปฏิบัติ ความรู้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory

Factor Analysis : CFA) พบว่า โมเดลการวัดพฤติกรรมสุขภาพมีความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 1593.57 องศาความเป็นอิสระ df มีค่าเท่ากับ 149 P-value มีค่าเท่ากับ 0.00000 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.09 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล GEI มีค่าเท่ากับ 0.90 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล AGFI มีค่าเท่ากับ 0.81 ค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ CFI มีค่าเท่ากับ 0.97 ค่า

ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังของส่วนเหลือ RMR มีค่าเท่ากับ 1.12 ค่าความคลาดเคลื่อนพารามิเตอร์ SRMR มีค่าเท่ากับ 0.05 และดัชนี CN มีค่าเท่ากับ 145.51

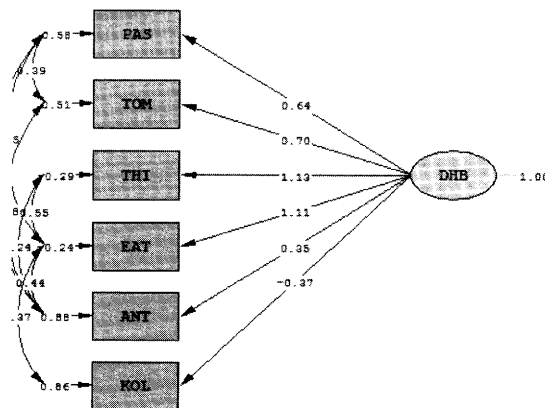
การพิจารณาว่า โมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาเพื่อการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้นั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ตามที่ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542 : 53-55) และสุภมาส อังศุโชติและคณะ (2552 : 21 - 25) กำหนดไว้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าดัชนี	ความหมาย
1. Chi-square (χ^2)	P-value > .05	1593.57 (P = 0.00)	
2. ค่า Chi-square/df	< 2.00 หรือ < 5.00	1593.57/149	
3. ค่า GFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.90	
4. ค่า AGFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.81	
5. ค่า CFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.97	
6. ค่า RMSEA	< .05 (เข้าใกล้ 0)	0.09	
7. ค่า Standardized/RMR	< .05 (เข้าใกล้ 0)	0.05	
8. ค่า RMR	< .05 (เข้าใกล้ 0)	1.12	
9. CN	≥ 2.00 ของกลุ่มตัวอย่าง	145.51	

เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งทำให้ได้ องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเป็นองค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบและหาขนาดของผลที่องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีต่อ ตัวแปรพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิเคราะห์แสดงในแผนภูมิที่ 4.2

Chi-Square=0.29, df=1, P-value=0.59271, RMSEA=0.000

แผนภูมิที่ 2 โมเดลองค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อประมาณค่าจากคะแนนดิบ

เมื่อพิจารณาจากแผนภูมิที่ 4.2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ.6.องค์ประกอบ.พบว่า.ค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบมีค่าระหว่าง 1.13 - -0.37 จำแนกได้ดังนี้ บุคลิกภาพมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.64 ทักษะ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.70 เทคโนโลยี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.13 ความเชื่อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.11 การปฏิบัติ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.35 ความรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ -0.37

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยเทคนิควิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Relationship) โดยใช้โปรแกรม LISREL version 9.10 ผลการ

วิเคราะห์ พบว่า มี 6 องค์ประกอบ 24 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านบุคลิกภาพ องค์ประกอบที่ 2 ด้านเทคโนโลยี องค์ประกอบที่ 3 ด้านความเชื่อ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 5 ด้านทักษะ และองค์ประกอบที่ 6 ด้านความรู้

จากข้อมูลน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบจะเห็นว่า มีสอดคล้องกลมกลืนและมีความสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับลดาวัลย์ ประทีปชัยกุล กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ สังคมไม่ใช่เพียงปราศจากโรค แต่บุคคลต้องมีความรู้ที่จะทำใหตนเองปราศจากโรครวมทั้งได้แสดงความคิดเห็นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ว่าเด็กไทยในปัจจุบันยังขาดความรู้ ทักษะ และลักษณะชีวิตที่ดี การจะพัฒนาเด็กไทยให้สามารถอยู่รอด แข่งขันได้ในยุคสมัยปัจจุบันและอนาคต ต้องสร้างเด็กเหล่านี้ให้มีพฤติกรรมสุขภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ และลักษณะชีวิต อย่างสมดุลครบถ้วน

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทิตินา แคมมณี (2550) การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้นักเรียนเข้าไปเผชิญปัญหาในสภาพจริง ปัญหาจริงในบริบทจริงร่วมกับศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ปัญหาที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ปัญหาที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์เดิมซึ่งกันและกันมาสร้างเป็นประสบการณ์ใหม่ร่วมคิดเพื่อเสริมความรู้ใหม่สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ (Richardson, 1997) ที่มีแนวคิดว่า การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง นักเรียนมีโอกาสสร้างความคิด และนำความคิดของตนเองไปสร้างผลงาน/ชิ้นงาน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี ความเชื่อ ทักษะ

บุคลิกภาพ การปฏิบัติ ที่เหมาะสมจะทำให้เกิดความคิดเห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกันทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (John, 1994) มีแนวคิดว่า การเรียนรู้เกิดจากกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายกลุ่ม โดยนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะแข่งขันกัน ต่างคนต่างเรียนรู้และร่วมมือกันช่วยกันเรียนกลุ่มนักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ควบคุมกำกับและช่วยเหลือกลุ่มเน้นการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญ ขยายความคิดและประยุกต์ใช้โดยการทบทวนทดลองประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ แสดงผลงานและนำเสนอผลงานที่เชื่อมโยงกับทักษะย่อยๆ การแสดงออกความสามารถต่างๆ

สำหรับองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกลมกลืนมากที่สุดได้แก่ องค์ประกอบที่ 6 ด้านความรู้ ซึ่งองค์ประกอบด้านความรู้นี้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ สอดคล้องกับการแสดงความคิดเห็นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สุขิน ม่วงมี ได้กล่าวว่าการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพเป็นสิ่งที่นักเรียนควรได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ และปฏิบัติเพราะการดำเนินชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ อันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน เต็มไปด้วยการแข่งขัน เร่งรีบ เผชิญกับสิ่งแปลกใหม่และวิทยาการต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาองค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นหากโรงเรียน

ในสังกัดอื่น.จะนำผลการวิจัยไปใช้ควรมีการปรับ
เครื่องมือวัดให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

1.2 การนำรูปแบบโครงการการพัฒนา
พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ไปใช้ควรศึกษาและทำความเข้าใจใน
แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ และหลักการของรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี ทำให้สามารถนำไป
ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่าง
ต่อเนื่องและเหมาะสมกับบริบทของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการวิจัย
ในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพกับนักเรียนใน
ระดับชั้นอื่นๆ เพื่อให้เกิดการปลูกฝังพฤติกรรม
สุขภาพที่มีความสมบูรณ์ในบริบทของโรงเรียน
ที่เป็นอยู่

2.2 ควรมีการศึกษาผลการใช้รูปแบบ
โครงการการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พุทธศักราช 2551**.
- ทีศนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลดาวลัย ประทีปชัยกูร. (2552). **ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**.
- สุภมาศ อังสุโชติและคณะ. (2552). **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. (2550). **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดนครราชสีมา**. นครราชสีมา : สมบูรณ์การพิมพ์.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551). **ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา**. ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
- John. & Jones, M.G. (1994). **User interface design for web-based instruction**. In Badrul, H. K. (Ed.), **Web-based instruction**. Englewood cliffs, NJ : Educational Technologies Publications.
- Joseph F. Hair, Jr. ; William C. Black ; Barry J. Babin ; Rolph E. Anderson ; Ronald L. Tatham. (2006). **Multivariate Data Analysis**. 6th ed. Prentice Hall.
- Richardson. (1997). **Capitalism and Modern Social Theory : An Analysis of the Writings of Marx, Durkheim and Weber**. Combridge : Combridge University Press.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

การพัฒนาตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอน ในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย A Development ICT Competency Indicator Model for Faculty Member in Institute of Physical Education – Thailand

นก อันทาว พศ.ดร.สุรศักดิ์ มังสิงห์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหารายการสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้ปฏิบัติงานสายผู้สอน และได้ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมและความจำเป็นจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟายสามารถสร้างเป็นตัวแบบรายการสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Competency Model) ที่ยอมรับได้ว่าเป็นสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับการทำงานของบุคลากรสายผู้สอนสถาบันการพลศึกษา ได้ตัวบ่งชี้จำนวน 32 ตัว สร้างองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้ตัวบ่งชี้จำนวน 25 ตัว จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 ทำให้ทราบว่าทุกองค์ประกอบมีความถูกต้องเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ซึ่งองค์ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.251$) แสดงว่าทุกองค์ประกอบเป็นตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษา โดยองค์ประกอบที่มีความสำคัญเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ 1) สื่อการสอนด้านไอซีที ($R^2 = .93$) 2) การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ ($R^2 = 0.86$) 3) เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ($R^2 = 0.79$) 4) คุณลักษณะด้านไอซีที ($R^2 = 0.75$) และองค์ประกอบ ด้านจรรยาบรรณด้านไอซีที ($R^2 = 0.70$) ทุกองค์ประกอบมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาได้ทุกองค์ประกอบ

คำสำคัญ : สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอน, สถาบันการพลศึกษา, ไอซีที, ตัวบ่งชี้ด้านไอซีที

ABSTRACT

This study aimed to develop the ICT competency indicator model for the instructors in the Physical Education Institutes in Thailand. The researcher took the information derived from the document analysis and the related literature to seek the competency lists in the information technology and communication of the instructors, and those competency lists were proved for the appropriateness and essence from the experts by using the Delphi-technique enabling to construct the ICT competency indicator model and communication accepted as the essence for the instructional work performers in the Physical Education Institutes. The derived data included 32 indicators with the factors constructed from the exploratory factor analysis: EFA and 25 indicators were constructed from the confirmatory factor analysis: CFA enabling to know that every factor was empirical correct and the confirmatory factor analysis of the second order of CFA Model included 5 factors with the factor weight value at the statistical significance (P -value $= .251$) indicating that every factor was the ICT competency indicator model for the instructional work performers in the Physical Education Institutes. The important factors ranked from the most to the least contained: 1) the ICT teaching material ($R^2 = .93$), 2) the electronic study ($R^2 = .86$), 3) the computer network ($R^2 = .79$), 4) the ICT characteristics ($R^2 = .75$) and the factor of the morality ($R^2 = .70$). Every factor contained the predictive co-efficiency (R^2) able to explain the ICT competency indicator model for the instructors in the Physical Education Institutes in every factor.

Keywords: ICT Competency for teacher, Institute of physical education,
ICT Competency Indicator Model

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของการแข่งขันทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย เทคโนโลยี และเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีการค้าขายอย่างเสรี (พรณี สวนเพลง, 2555, หน้า 12) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศกรมประชาสัมพันธ์ (2554) กล่าวว่า ในปี 2558 ประเทศไทยได้เข้าร่วมสู่ประชาคมอาเซียน ความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานที่

เพิ่มพูนขึ้นในอาเซียนต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ดี จากการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคตส่งผลให้ต้องพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการด่วนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและสิ่งสำคัญในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศก็คือ การประยุกต์ใช้ไอซีทีสำหรับการจัดการศึกษาและผู้ที่ให้ความรู้ที่มีประสิทธิภาพก็คือผู้สอนนั่นเองดังคำกล่าวของ ยนต์ ชุ่มจิต, (2535) กล่าวว่า อาชีพที่สำคัญและ

ผลักดันให้ประเทศชาติประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนคือผู้สอนหรือครู ซึ่งเยาวชนจะพัฒนาไม่ได้เลย ถ้าหากผู้สอนไม่มีคุณภาพดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาสมรรถนะผู้สอนสอดคล้องกับนโยบายของสถาบันการพลศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนนั้นมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน ซึ่งปัจจุบันสถาบันการพลศึกษา ยังขาดตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนที่เหมาะสม และยังไม่พบงานวิจัยที่สนับสนุนสมรรถนะด้านไอซีทีของผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะไอซีทีให้กับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรด้านสมรรถนะไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยด้วย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดตัวแบบตัวบ่งชี้มาตรฐานสมรรถนะด้านไอซีทีของสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) ผู้เชี่ยวชาญระดับคณบดี 3 คน จำนวน 3 คน คือรองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และคณะ

ศิลปศาสตร์ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 2) คณาจารย์ที่มีผลงานทางวิชาการระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 9 คน คัดเลือกแบบหลายขั้นตอน และเป็นอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ หรือศูนย์ไอซีทีของแต่ละวิทยาเขตทั้งหมด เป็น 5 วิทยาเขต คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและเจ้าพนักงานที่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการคอมพิวเตอร์ 1 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมผู้เชี่ยวชาญทั้งสิ้น 18 คน

2. ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ประกอบด้วย ผู้สอนสังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้ง 17 วิทยาเขต จำนวน 640 คน การสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่ม เลือกแบบ การสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีจับฉลาก

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อขอการรับรองจากคณะกรรมการสอบโครงร่าง วิทยานิพนธ์ของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยศรีปทุม หลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้คำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยและให้การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการเก็บข้อมูลและประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับและกลุ่มตัวอย่างจะไม่สูญเสียผลประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้นและข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บไว้เป็นความลับไม่นำมาเปิดเผยชื่อและจะนำผลประเมินที่ได้สรุปออกมาเป็นภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเท่านั้น

วิธีการวิจัย

ดำเนินการวิจัยโดยสรุปดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงวิธีการวิจัย

ขั้นตอน	ลำดับ	แสดงวิธีการวิจัย
ขั้นที่ 1 ศึกษาและพัฒนาตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย	1	ศึกษากรอบแนวคิดทฤษฎี เอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	2	พัฒนาตัวแบบฯด้วยเทคนิคเดลฟาย
	3	วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และตั้งชื่อองค์ประกอบให้สอดคล้องกับตัวแปร
ขั้นที่ 2 พิสูจน์ความถูกต้องเชิงประจักษ์ของตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย	1	วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 CFA ด้วยโปรแกรม AMOS
	2	วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ด้วยโปรแกรม AMOS

ตารางที่ 1 แสดง กระบวนการวิจัยเรื่องตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 คือศึกษาและพัฒนาตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 กระบวนการคือ 1) ศึกษากรอบแนวคิดทฤษฎี เอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) พัฒนาตัวแบบฯด้วยเทคนิคเดลฟาย 3) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแต่ละองค์ประกอบด้วยโปรแกรม SPSS และตั้งชื่อองค์ประกอบให้สอดคล้องกับตัวแปร/ตัวบ่งชี้ที่เหมาะสม ขั้นที่ 2 คือการพิสูจน์ความถูกต้องเชิงประจักษ์ ของตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน CFA ด้วยโปรแกรม AMOS 2) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ด้วยโปรแกรม AMOS

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้ คือ

1. สถิติที่ใช้กับเทคนิคเดลฟาย ใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐาน (median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉากด้วยวิธีแวนแมกซ์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 โดยใช้โปรแกรม AMOS

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วนประกอบด้วย

1. ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษา มีค่ามัธยฐาน 5.00 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด และ พิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00 ถึง 1.00 หมายความว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกันซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นด้านสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษา มีแนวโน้มดังนี้

สมรรถนะสำหรับครูผู้สอนประกอบด้วย มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สามารถใช้ ไอซีทีเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และการสื่อสาร สามารถจัดเก็บและสืบค้นความรู้ด้วยไอซีที สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการนำเสนอผลงานและประกอบการสอน มีการพัฒนาตนเองด้านไอซีทีอย่างสม่ำเสมอ มีความกระตือรือร้นในการหาความรู้ด้านไอซีทีใหม่ๆ เปิดโลกทัศน์ในการรับความรู้ด้านไอซีทีที่ทันสมัยตลอดเวลา ตระหนักถึงความสำคัญของไอซีทีที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีความรู้ความเข้าใจการสร้างบทเรียนออนไลน์ สามารถใช้ซอฟต์แวร์สำเร็จรูปสำหรับการพิมพ์และจัดเก็บเอกสาร สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตระหนักในนโยบายการศึกษาของชาติด้านไอซีที ความมุ่งมั่นใช้ไอซีทีในการประกอบการเรียนการสอน เห็นคุณค่าการใช้ไอซีทีในการบูรณาการกับการศึกษา มีวินัยในตัวเองและเคารพกฎเกณฑ์ในการใช้ไอซีทีที่มีจรรยาบรรณการใช้ไอซีที

ค่ามัธยฐาน 4.00-4.50 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยกับข้อความระดับ มาก และ พิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00 ถึง 1.00 หมายความว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกันซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นด้านสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาระดับมาก มีแนวโน้มดังนี้

มีความรู้ความเข้าใจการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปอย่างเหมาะสมกับสังเขปรายวิชา มีความรู้ความเข้าใจระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีความรู้หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับไอซีที เป็นผู้ดำเนินการสนับสนุนการใช้สื่อนวัตกรรมและการเรียนรู้แบบต่อเนื่องในสังคมของสถาบันฯ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้านไอซีที มีความรู้ทั่วไปทางไอซีที มีความรู้ความเข้าใจการออกแบบการเรียนการสอนบนเว็บ สามารถบูรณาการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ สามารถถ่ายทอดความรู้ทางด้านไอซีทีให้แก่เพื่อนคณาจารย์บุคลากรทางการศึกษานักศึกษาและชุมชน สามารถบูรณาการสื่อด้านไอซีทีกับมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาตามรายวิชาที่สอน สามารถใช้ระบบไอซีทีบริหารจัดการสื่อการสอน สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวัดและประเมินผลการศึกษา และมีความพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะที่ใช้ไอซีที

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA)

2.1 ผลการทดสอบความเหมาะสมของชุดตัวแปรที่นำมาศึกษา โดยการวิเคราะห์ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy พบว่าค่า KMO หรือ MSA เท่ากับ 0.961 ซึ่งมากกว่า 0.80 แสดงว่าตัวแปรชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับดีมากตามเกณฑ์ของ KIM and Mueller (อ้างใน

นงลักษณ์, 2538) และผลการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity พบว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 แสดงว่าตัวแปรต่างๆ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบได้

2.2 ผลการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) พบค่าความร่วมกัน (Communality) ของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวประกอบตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทยรวมทั้งหมด 32 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.656-0.823 เป็นขนาดปานกลาง-มาก มีแนวโน้มว่าจะสามารถเข้าอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้

2.3 ผลการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax)

2.4 ผลการจัดตัวแปรเข้าองค์ประกอบปรับโครงสร้างและตั้งชื่อองค์ประกอบ พบว่าตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมด จำนวน 32 ตัว สามารถจัดเข้ากลุ่มองค์ประกอบ (Component) ได้จำนวน 5 องค์ประกอบที่มีค่าไอเก้น (Eigenvalue)

เกิน 1.00 องค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมด 32 ตัว ได้ร้อยละ 68.663 เมื่อพิจารณาจัดให้ตัวแปรแต่ละตัวเข้าอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเพียงองค์ประกอบเดียวที่ตัวแปรนั้นมีค่าน้ำหนักตัวประกอบ (Factor Loading) สูงสุดแล้วพบว่าสามารถจัดเข้าองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบได้ครบทั้ง 32 ตัวแปร/ตัวบ่งชี้จัดเข้าองค์ประกอบมีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.462 - 0.836 แต่เนื่องจากผู้วิจัยต้องการใช้เฉพาะตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งมีอยู่จำนวน 25 ตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.502-0.836 จึงได้ตัวแปรจำนวน 25 ตัวใน 5 องค์ประกอบ (ส่วนอีก 7 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง 0.050 จึงไม่นำมาใช้) องค์ประกอบที่ปรับแล้วผู้วิจัยตั้งชื่อสอดคล้องคล้อยกับตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบในตารางที่ 2 ดังนี้

การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ (e-education) สื่อการสอน (Teaching materials) คุณลักษณะ (attribute) เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer network) และจรรยาบรรณ (morality)

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบที่ตั้งชื่อใหม่และชื่อตัวบ่งชี้

ชื่อองค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ชื่อตัวแปร
การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์	ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจการออกแบบการเรียนการสอนบนเว็บ	(CIPE_8)
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจการสร้างบทเรียนออนไลน์	(CIPE_7)
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความรู้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับไอซีที	(CIPE_10)
	ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปอย่างเหมาะสมกับสังเขปรายวิชา	(CIPE_11)
	ตัวบ่งชี้ที่ 5 สามารถบูรณาการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์	(CIPE_23)
	ตัวบ่งชี้ที่ 6 สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวัดและประเมินผลการศึกษา	(CIPE_22)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อองค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ชื่อตัวแปร
สื่อการสอน	ตัวบ่งชี้ที่ 7 สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการนำเสนอผลงานและประกอบการสอน	(CIPE_16)
	ตัวบ่งชี้ที่ 8 สามารถใช้ซอฟต์แวร์สำเร็จรูปสำหรับการพิมพ์ และจัดเก็บเอกสาร	CIPE_15
	ตัวบ่งชี้ที่ 9 เป็นผู้นำในการสนับสนุนการใช้สื่อวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในสังคมของสถาบันฯ	(CIPE_13)
	ตัวบ่งชี้ที่ 10 สามารถจัดเก็บและสืบค้นความรู้ด้วยไอซีที	(CIPE_14)
	ตัวบ่งชี้ที่ 11 สามารถบูรณาการสื่อด้านไอซีทีกับ มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาตามรายวิชาที่สอน	(CIPE_18)
	ตัวบ่งชี้ที่ 12 สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	(CIPE_19)
คุณลักษณะ	ตัวบ่งชี้ที่ 13 มีความกระตือรือร้นในการหาความรู้ด้านไอซีทีใหม่ๆ	(CIPE_24)
	ตัวบ่งชี้ที่ 14 ตระหนักในนโยบายการศึกษาของชาติด้านไอซีที	(CIPE_25)
	ตัวบ่งชี้ที่ 15 มีการพัฒนาดตนเองด้านไอซีทีอย่างสม่ำเสมอ	(CIPE_21)
เครือข่ายคอมพิวเตอร์	ตัวบ่งชี้ที่ 16 มีความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารทางอีเมล	(CIPE_4)
	ตัวบ่งชี้ที่ 17 มีความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารทางสังคมออนไลน์	(CIPE_5)
	ตัวบ่งชี้ที่ 18 มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์	(CIPE_3)
	ตัวบ่งชี้ที่ 19 มีความรู้ความเข้าใจระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	(CIPE_1)
	ตัวบ่งชี้ที่ 20 มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์	(CIPE_2)
	ตัวบ่งชี้ที่ 21 มีความรู้ทั่วไปทางไอซีที	(CIPE_6)
จรรยาบรรณ	ตัวบ่งชี้ที่ 22 ตระหนักถึงความสำคัญของไอซีทีที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน	(CIPE_32)
	ตัวบ่งชี้ที่ 23 มีจรรยาบรรณการใช้ไอซีที	(CIPE_30)
	ตัวบ่งชี้ที่ 24 เปิดโลกทัศน์ในการรับความรู้ด้านไอซีทีที่ทันสมัยตลอดเวลา	(CIPE_31)
	ตัวบ่งชี้ที่ 25 มีวินัยในตัวเองและเคารพ กฎเกณฑ์ในการใช้ไอซีที	(CIPE_28)

ตารางที่ 2 แสดงการจัดองค์ประกอบใหม่
เป็น 5 องค์ประกอบคือ 1) การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ 2) สื่อการสอน 3) คุณลักษณะ 4) เครือข่ายคอมพิวเตอร์ 5) จรรยาบรรณด้านไอซีที

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทั้ง 5 องค์ประกอบประกอบด้วยโมเดลดังต่อไปนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ (e-education) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 พบว่า ตัวแบบการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 ตัวแบบด้านการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 6.340$, $\chi^2/df = 1.268$, P-value 0.274, RMSEA = 0.020, GFI = 0.997, AGFI = 0.98) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้น ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ การปฏิบัติงานที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูง เท่ากับ 0.88 และการปฏิบัติตนที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ เท่ากับ 0.74 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบตัวแบบด้านการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ตัวแปร

3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านสื่อการสอน (Teaching materials)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 พบว่า ตัวแบบการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 ตัวแบบสื่อการสอนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 4.825$, $\chi^2/df = .965$, P-value 0.438, RMSEA = 0.000, GFI = 0.998) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้น ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ การปฏิบัติงานที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูง เท่ากับ 0.81 และการปฏิบัติตนที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ เท่ากับ 0.76 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบตัวแบบด้านด้านสื่อการสอน สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ตัวแปร

3.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านคุณลักษณะ(attribute)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 3 ตัวแบบด้านคุณลักษณะเป็นตัวแทนชนิด just identification โปรแกรมจะรายงาน $df=0$ ไม่รายงานค่าไค-สแควร์ (χ^2) ค่าไค-สแควร์หารด้วยองศาอิสระ (χ^2/df) และไม่รายงานค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ทดสอบ (p) (ยูธธ์ โกยวรรณ, 2557 : 149) น้ำหนักองค์ประกอบ ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ มีความกระตือรือร้นในการหาความรู้ด้านไอซีทีใหม่ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด เท่ากับ 0.88 และตัวบ่งชี้ ตระหนักในนโยบายการศึกษาของชาติด้านไอซีที มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด เท่ากับ 0.75 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบตัวแบบด้านคุณลักษณะสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวแปร

3.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 4 พบว่า ตัวแบบการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 4 ตัวแบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 8.330$, $\chi^2/df = 2.082$, P-value 0.0842, RMSEA = 0.041, GFI = 0.996) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้น ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูง เท่ากับ 1.21 และตัวบ่งชี้ มีความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารทางสังคมออนไลน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ

เท่ากับ 0.88 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ตัวแปร

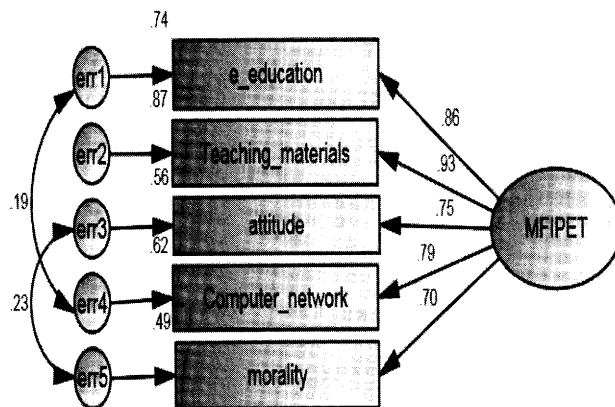
3.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านจรรยาบรรณ (Morality)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 5 พบว่า ตัวแบบการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 5 ตัวแบบด้านจรรยาบรรณ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 2.106$, $\chi^2/df = 2.106$, P-value 0.147, RMSEA = 0.042, GFI = 0.998) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้น ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ เปิดโลกทัศน์ในการรับความรู้ด้านไอซีที ที่ทันสมัยตลอดเวลา ที่มี

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูง เท่ากับ 0.85 และตัวบ่งชี้มีวินัยในตัวเองและเคารพ กฎเกณฑ์ในการใช้ไอซีทีมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ เท่ากับ 0.65 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบจรรยาบรรณ สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวแปร

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order CFA Model)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์ จากองค์ประกอบที่เป็นองค์ประกอบอันดับที่ 1 ผลการวิเคราะห์ตัวแบบการวัดตัวแปรสังเกตได้จะแสดงความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ ดังภาพที่ 1

Chi-square= 4.095, Chi-square/df = 1.365, df = 3, p = .251, GFI = .997
CFI = .999, RMR = .003, RMSEA = .024, MFI = .998

ภาพที่ 1 แสดงตัวแบบผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order CFA Model) ขององค์ประกอบด้านการใช้ไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย

จากภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย

มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 4.095$, $\chi^2/df = 1.365$, P-value = 0.251 RMSEA = 0.024, GFI = 0.997)

การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่สองกับองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ (e-education) องค์ประกอบที่ 2 สื่อการสอน (Teaching materials) องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะ (attribute) องค์ประกอบที่ 4 เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer network) และองค์ประกอบที่ 5 จรรยาบรรณ (morality) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.251) แสดงว่าทุกองค์ประกอบเป็นตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษา โดยองค์ประกอบที่มีความ

สำคัญเรียงจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ 1) การบูรณาการด้านไอซีทีสำหรับการเรียนการสอน ($R^2=0.93$) 2) การใช้ไอซีทีด้านหลักสูตรและการประเมินผล ($R^2=0.86$) 3) การใช้ไอซีที ($R^2=0.79$) 4) ความสนใจด้านไอซีที ($R^2=0.75$) และองค์ประกอบ นโยบายด้านไอซีทีในการสอน ($R^2=0.70$) ทุกองค์ประกอบมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาได้ ทุกองค์ประกอบ (R^2 มากกว่า .50) และเทียบมีผลการเทียบดัชนีความสอดคล้องของตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปดัชนีความสอดคล้องของตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษา

การประเมินความสอดคล้องของโมเดล	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา
$\chi^2 - p$	$0.05 < \chi^2 - p \leq 1.00$	0.251	ผ่านเกณฑ์
χ^2/df	$0 < \chi^2/df \leq 2$	1.365	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	0.024	ผ่านเกณฑ์
GFI	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$	0.997	ผ่านเกณฑ์

(ที่มา : ธานินทร์ ศิลป์จารุ , 2555:555)

จากตารางที่ 3 แสดง ผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย มีดัชนีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 1.365$, P-value = 0.251, RMSEA = 0.024, GFI = 0.997) ซึ่ง ผ่านเกณฑ์จากการพิจารณาทุกดัชนี

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยระบุว่า “เพื่อพัฒนาตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็น 2 ระยะด้วยกัน ในระยะแรก ระยะที่ 1 ศึกษาและพัฒนาตัวแบบที่ตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบัน

การพลศึกษาเป็นการศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้โครงร่างตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย หลังจากนั้นทำการพัฒนาตัวแบบด้วยเทคนิคเดลฟายโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน ได้ตัวบ่งชี้จำนวน 32 ตัวบ่งชี้แล้วดำเนินการวิเคราะห์หองประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis:EFA) ได้องค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ (e-education) องค์ประกอบที่ 2 สื่อการสอน (Teaching Materials) องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะ (attribute) องค์ประกอบที่ 4 เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network) และองค์ประกอบที่ 5 จรรยาบรรณ (morality) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.251$) แสดงว่าทุกองค์ประกอบเป็นตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษา โดยองค์ประกอบที่มีความสำคัญเรียงจากมากไปหาน้อยมี ดังนี้ 1) สื่อการสอนด้านไอซีที ($R^2=0.93$) 2) การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ ($R^2=0.86$) 3) เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ($R^2 = 0.79$) 4) ด้านคุณลักษณะไอซีที ($R^2=0.75$) และองค์ประกอบ ด้านจรรยาบรรณด้านไอซีที ($R^2=0.70$)

ทุกองค์ประกอบมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาได้ทุกองค์ประกอบ (R^2 มากกว่า 0.50)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟายทำให้ได้ข้อมูลเป็นตัวบ่งชี้จำนวน 32 ตัว มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในระดับน้อยกว่า 1.50

และค่ามัธยฐานในระดับ 4 และ 5 หมายถึงการเป็นที่ยอมรับได้ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. ผลของการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจของตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีของผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย พบว่าตัวแปรที่ศึกษาจำนวน 32 ตัวสามารถจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบโดยที่แต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกนมากกว่า 1 และองค์ประกอบทั้งหมดอธิบายความแปรปรวนร่วมของตัวแปรทั้งหมดได้ร้อยละ 68.663 จากตัวแปรทั้งหมดที่สามารถจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบแล้วนั้น ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้เฉพาะตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเกิน 0.05 คือ 0.502 ถึง 0.836 ซึ่งมี 25 องค์ประกอบและได้ปรับชื่อองค์ประกอบตามความหมายของตัวแปรที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแบบด้านสมรรถนะไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษา พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีทั้ง 5 องค์ประกอบโดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนผ่านเกณฑ์ทุกตัวแสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างดีสามารถนาเป็นตัวแบบสำหรับพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาได้

4. ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันในอันดับที่ 2 พบว่าลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบเรียงลำดับตามค่าน้ำหนัก (R^2) ขององค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้คือ

1) การบูรณาการด้านไอซีทีสำหรับการเรียนการสอน ($R^2=0.93$)

2) การใช้ไอซีทีด้านหลักสูตรและการประเมินผล ($R^2=0.86$)

3) การใช้ไอซีที ($R^2=0.79$)

4) ความสนใจด้านไอซีที ($R^2=0.75$)

5) นโยบายด้านไอซีทีในการสอน ($R^2=0.70$)

ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี สิกิจวัฒน์ (2553) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบของสมรรถภาพครูเทคโนโลยีสารสนเทศระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 พบองค์ประกอบหลัก 3 ด้านที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างดีและพบความสำคัญของตัวประกอบเรียงตามลำดับคือ ความรู้ทักษะและลักษณะนิสัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ ตัวแบบตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นนี้มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรองรับและได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย และวิเคราะห์องค์ประกอบอีก 3 ครั้งคือการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่ 1 และลำดับที่ 2 และ

พบว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างดี จึงสามารถนำไปใช้เป็นตัวแบบในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาได้ ทั้งสมรรถภาพที่พึงประสงค์และสมรรถนะที่แท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นนี้เน้นให้เหมาะสมกับบทบาทของผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทย หากต้องการใช้องค์ประกอบที่กว้างขวางหรือซับซ้อนมากกว่านี้อาจเพิ่มเติมสมรรถนะในสถานะอื่นเช่นบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา หรือสามารถวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลหลากหลายยิ่งขึ้น

2.2 ตัวแบบสมรรถนะด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นนี้เหมาะสำหรับผู้สอนในสถาบันการพลศึกษาหากเป็นบุคลากรด้านอื่นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นๆ ในการทำเทคนิคเดลฟายและข้อมูลเชิงประจักษ์ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกทั้งตัวแปรต่างๆ ก็ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทนั้น

เอกสารอ้างอิง

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พรรณี สอนเพลง. (2013). ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ซีเอ็ด.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2556). การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2553). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- สถาบันการพลศึกษา. (n.d.). แนะนำสถาบันการพลศึกษา. ชลบุรี: สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์, 2556, จาก <http://www.ipe.ac.th>
- สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ. (2554). ประเทศไทยกับอาเซียน. กรุงเทพฯ Retrieved from http://www.prd.go.th/download/thai_asian.pdf
- UNESCO. (n.d.). ICT Competency for teacher. UNESCO ICT Competency Framework for Teacher. Retrieved February 20, 2013. from <http://www.unesco.org>

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

การบริหารจัดการเพื่อพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์ สู่ความเป็นเลิศตามการรับรู้ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง Administration for Developing Excellent Artistic Gymnastics as Perceived by Stakeholders

รพีพร คุณยัจันทร์, รศ.ดร.สาส์ สุภากรณ์, ดร.อุษาร พันธ์วานิช
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศตามการรับรู้ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ฝึกสอน นักกีฬาและผู้บริหารสมาคมที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกีฬายิมนาสติกศิลป์ กลุ่ม ๆ ละ 10 คน รวม 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การกระตุ้นความจำด้วยภาพถ่าย และการเขียนแผนที่ความคิด วิเคราะห์ด้วยการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Constant Comparison) เพื่อหาหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศ ทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) และการอยู่ในสนามศึกษาเป็นเวลานาน (Prolonged Engagement) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศต้องเริ่มพัฒนาบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ การพัฒนาผู้ฝึกสอน (แบ่งระดับผู้ฝึกสอน วางแผนการเพิ่มจำนวนผู้ฝึกสอน มีการพัฒนาและยกระดับผู้ฝึกสอน สร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้ฝึกสอน) การพัฒนานักกีฬา (เพิ่มจำนวนของนักกีฬา พัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬา สร้างเสริมประสบการณ์ในการแข่งขัน) และการพัฒนาผู้บริหารสมาคม (กำหนดวาระของกรรมการบริหารสมาคมกีฬายิมนาสติกให้เหมาะสม จัดหางบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และ จัดหางบประมาณในการพัฒนาผู้ฝึกสอนและนักกีฬา)

คำสำคัญ: การพัฒนา: การบริหารจัดการ : ยิมนาสติกศิลป์: ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ABSTRACT

The purpose of this study was to explore an administrative pattern for successful development of artistic gymnastics from stakeholders' perspective. Participants were 10 coaches, 10 athletes and 10 administrators who involved with artistic gymnastics sport. Data were collected through semi-structured interview, stimulated recall with photograph and concept mapping and were analyzed using a constant comparison. Trustworthiness was established using triangulation and prolonged engagement. Results indicated that in order to develop artistic gymnastics, three groups of stakeholders namely coaches,

athletes and administrators needed to be developed. Developing coaches included determining level of coaches, increasing numbers of coaches, improving capability of coaches and enhancing coaching experiences. Developing athletes involved increasing numbers of athletes, enhancing athletes' ability and promoting their competitive experiences. Lastly, developing administrators included setting appropriate terms for being administrative committees of gymnastic association, seeking budget for purchasing equipment and providing fund for improving quality of coaches and athletes.

Keywords: Development: Administration : Artistic Gymnastics: Stakeholders

บทนำ

ในปัจจุบันโลกได้ให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพ ทำให้มีการรณรงค์ให้คนมีสุขภาพดี เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองด้วยการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพแข็งแรงพัฒนาไปสู่การเล่นเพื่อความเป็นเลิศ และเพื่อการอาชีพ สร้างชื่อเสียงเกียรติยศ และฐานะทางสังคม แต่การเล่นเพื่อความเป็นเลิศจำเป็นต้องอาศัยเทคนิคการเล่นระดับสูงวิทยาศาสตร์การกีฬาที่ทันสมัยตลอดจนการบริหารจัดการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มีการวางแผนการพัฒนาที่เป็นระบบ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกีฬาของประเทศกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังสมาคมกีฬาต่างๆ

ยิมนาสติกศิลป์เป็นกีฬานชนิดหนึ่ง อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของสมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทย โดยสมาคมฯ มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับกีฬายิมนาสติกศิลป์ด้วย ที่ผ่านมาก็ฬายิมนาสติกศิลป์มีผลงานโดดเด่นมาโดยตลอด โดยเฉพาะในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ อย่างไรก็ตาม 3 ปีที่ผ่านมาการแข่งขันภายในประเทศมีจำนวนนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ลดน้อยลง จนเป็นที่กังวลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะจำนวนสมาชิกสโมสรที่ส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันลดน้อยลงกว่าครึ่ง

และมีแนวโน้มลดจำนวนลงเรื่อย ๆ จนการแข่งขันบางรายการไม่สามารถจัดแข่งขันได้ เพราะมีนักกีฬาไม่ครบทีม เช่น การแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 จังหวัดอุดรธานี และการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 40 จังหวัดขอนแก่น นอกจากนั้น การแข่งขันรายการนานาชาติ โดยเฉพาะการแข่งขันซีเกมส์ที่ประเทศอินโดนีเซีย ไทยสูญเสียความเป็นเจ้าเหรียญทองประเภทชายให้กับประเทศเวียดนาม และประเทหญิงให้กับสิงคโปร์ นี่เป็นสัญญาณบ่งบอกถึงความตกต่ำของกีฬายิมนาสติกศิลป์ของไทยที่ทุกฝ่ายต้องหันมาให้ความสนใจเพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์ไปสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจที่สมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทย (2554) กำหนดไว้ 3 ประเด็น คือ (1) บริหารจัดการกีฬายิมนาสติกของประเทศให้ประสบความสำเร็จ ในระดับนานาชาติ (2) ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรของสมาคมยิมนาสติกให้เพิ่มด้านปริมาณ และคุณภาพ สู่วิทยฐานะความเป็นสากล และ (3) พัฒนาระบบการแข่งขันให้เป็นมาตรฐาน และยอมรับในระดับสากล

การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะจำเป็นต้องมีการดำเนินการที่ดี โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจในหลายๆ ฝ่าย

เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ (Nguyen; et al. 2000) หรือกล่าวได้ว่า ต้องอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความผูกพันระหว่างผู้ร่วมงานและผู้บริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (สมยศ นาวิการ. 2545) เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือคนในองค์กร หรือทีมงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการบริหารงาน (จารุพงศ์ พลเดช. 2546; เตโช แสนภักดี. 2546)

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกันซึ่งตามแนวทฤษฎีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder Theory) ของ ฟรีแมน (Freeman. 1984) ได้กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องร่วมกันบริหารและสร้างคุณค่าร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด จากแนวคิดดังกล่าว เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับกีฬายิมนาสติกศิลป์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศจึงได้แก่บุคคลอย่างน้อย 7 กลุ่ม คือ (1) ผู้บริหารสมาคมกีฬายิมนาสติก (2) ผู้เชี่ยวชาญกีฬา (3) ผู้ฝึกสอน (4) ผู้ตัดสิน (5) นักกีฬา (6) ผู้ปกครอง ผู้จัดการทีมรวมถึงผู้มีส่วนสนับสนุน และ (7) เจ้าหน้าที่สมาคม ซึ่งการทราบความคิดเห็นและแนวทางแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาของกลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความสำคัญมาก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา แนวทางและวิธีการบริหารจัดการเพื่อพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศตามการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและเกี่ยวข้องกับกีฬานี้ ในการที่จะกำหนดบทบาทและแนวทาง

แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อนำพากีฬายิมนาสติกศิลป์ไปสู่ความเป็นเลิศอีกครั้งในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศตามการรับรู้ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

คำถามในการวิจัย

การพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์ไปสู่ความเป็นเลิศทำได้อย่างไรบ้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นระยะที่ 2 ซึ่งในระยะแรก ได้ศึกษากลุ่มประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์จำนวน 103 คน จากบุคคล 7 กลุ่ม คือ (1) ผู้บริหารสมาคม (2) ผู้เชี่ยวชาญกีฬา (3) ผู้ฝึกสอน (4) ผู้ตัดสิน (5) นักกีฬา (6) ผู้ปกครอง ผู้จัดการทีมรวมทั้งผู้มีส่วนสนับสนุน และ (7) เจ้าหน้าที่สมาคม ทุกคนตอบแบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญเพื่อเสนอแนะว่าบุคคล 3 กลุ่มที่เกี่ยวข้องอย่างมากต่อการพัฒนากีฬานี้สู่ความเป็นเลิศ ซึ่งได้แก่ ผู้ฝึกสอน นักกีฬา และผู้บริหารสมาคม บทความนี้เป็นการวิจัยระยะที่ 2 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ฝึกสอน นักกีฬาและผู้บริหารสมาคม กลุ่ม ๆ ละ 10 คน รวม 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การกระตุ้นความจำด้วยภาพถ่าย (Stimulated

Recall with Photograph) และการเขียนแผนที่ความคิด (Concept Mapping) เครื่องมือทุกอย่างได้นำไปทดลองใช้ (Pilot Test) กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างและนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้รวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การกระตุ้นความจำด้วยภาพถ่ายและการเขียนแผนที่ความคิดนำมาถอดความและพิมพ์เพื่อจัดทำเป็นสคริปข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ด้วยการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Constant Comparison) เพื่อหาหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลปะสู่ความเป็นเลิศ ทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้า

(Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างน้อย 3 วิธี และการอยู่ในสนามศึกษาเป็นเวลานาน (Prolonged Engagement) คือ ผู้วิจัยหลักเป็นผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินกีฬายิมนาสติกศิลป์ ทำให้ทราบข่าวคราวและความเคลื่อนไหวของสมาคมอย่างต่อเนื่อง (สาลี สุภารณ. 2550)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยด้วยการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูลซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง การกระตุ้นความจำด้วยภาพถ่าย และการเขียนแผนที่ความคิด สรุปผลได้ว่า การพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์ควรเริ่มต้นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่มแรก ได้แก่ ผู้ฝึกสอน นักกีฬาและผู้บริหารสมาคม โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนากีฬาดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาผู้ฝึกสอน นักกีฬาและผู้บริหารสมาคมเพื่อพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลปะสู่ความเป็นเลิศ

การพัฒนาผู้ฝึกสอน	พัฒนานักกีฬา	พัฒนาผู้บริหารสมาคม
1.1 มีการแบ่งระดับผู้ฝึกสอน	2.1 เพิ่มจำนวนของนักกีฬา	3.1 กำหนดวาระของกรรมการบริหารสมาคมกีฬายิมนาสติกให้เหมาะสม
1.2 วางแผนการเพิ่มจำนวนผู้ฝึกสอน	2.2 พัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬา	3.2 จัดหางบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์
1.3 มีการพัฒนาและยกระดับผู้ฝึกสอน	2.3 สร้างเสริมประสบการณ์ในการแข่งขัน	3.3 จัดหางบประมาณในการพัฒนาผู้ฝึกสอนและนักกีฬา
1.4 สร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้ฝึกสอน		

1. การพัฒนาผู้ฝึกสอน

ผู้ฝึกสอนมีความสำคัญมากในการสร้างนักกีฬา ดูแลการฝึกซ้อม ตลอดจนวางพื้นฐานการ

ฝึกเทคนิคท่าที่ถูกต้องให้กับนักกีฬา หากผู้ฝึกสอนไม่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอ การสร้างนักกีฬารวมถึงการควบคุมดูแลการฝึกซ้อมทักษะ

เทคนิคต่าง ๆ อย่างถูกต้องย่อมเป็นไปได้ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาผู้ฝึกสอนทำได้ดังนี้

1.1 มีการแบ่งระดับผู้ฝึกสอน การพัฒนาที่จำเป็นจะต้องมีการแบ่งผู้ฝึกสอนเป็นหลายระดับ เช่น แบ่งตามผลงานการสร้างนักกีฬา ได้แก่ ระดับ 3 มีผลงานในการสร้างนักกีฬาได้รับรางวัลชนะเลิศ ในการแข่งขันชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ระดับ 2 สร้างนักกีฬาได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติและกีฬาแห่งชาติ ระดับ 1 สร้างนักกีฬาได้เป็นตัวแทนทีมชาติไทย เป็นต้น หรือแบ่งตามประสบการณ์หรือระยะเวลาในการเป็นโค้ช ได้แก่ ระดับ 3 เป็นผู้ฝึกสอนมานาน 1-5 ปี ระดับ 2 เป็นผู้ฝึกสอนนาน 6-10 ปี และระดับ 1 เป็นผู้ฝึกสอนนานกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.2 วางแผนการเพิ่มจำนวนผู้ฝึกสอน กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่จำเป็นจะต้องมีจำนวนผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติกศิลป์ให้มากขึ้น ดังนั้น สมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทย ต้องวางแผนในการผลิตผู้ฝึกสอนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากจำนวนของผู้ฝึกสอนที่ลดน้อยลงหรือเพิ่มมากขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อการเพิ่มหรือลดจำนวนของนักกีฬา จึงต้องมีแผนการสร้างผู้ฝึกสอนที่มีความรู้ ความสามารถให้กระจายไปตามสโมสรหรือศูนย์ฝึกต่างๆ อย่างน้อยศูนย์ฝึกละ 2 คน ผู้ฝึกสอนหญิง 1 คน ชาย 1 คน ในปีแรกของการดำเนินการ จากนั้นเพิ่มจำนวนผู้ฝึกสอนขึ้นตามจำนวนของนักกีฬาโดยเฉลี่ยผู้ฝึกสอน 2 คนต่อนักกีฬา 6 คน ตามจำนวนผู้ฝึกสอนที่ระบุไว้ในกติกาการแข่งขันของสหพันธ์ยิมนาสติกสากลนานาชาติ

1.3 มีการพัฒนาและยกระดับผู้ฝึกสอน โดยสมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทยต้องจัดหลักสูตรในการพัฒนาผู้ฝึกสอนให้เป็นไปแบบมี

ขั้นตอนเพื่อผู้ฝึกสอนจะได้ยกระดับตัวเองจากหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาเพื่อพัฒนาผู้ฝึกสอนโดยตรง หลักสูตรนี้จะส่งผลถึงระดับของผู้ฝึกสอนคือผู้ฝึกสอนในแต่ละระดับจะรับการฝึกอบรมเฉพาะในระดับของตัวเองเท่านั้น เมื่อถูกยกระดับสูงขึ้นจะไปอบรมเพื่อยกระดับที่สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

1.4 สร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้ฝึกสอน โดยการจัดส่งผู้ฝึกสอนไปศึกษาดูงานด้านการฝึกสอนทั้งในประเทศและต่างประเทศตามระดับความสามารถของผู้ฝึกสอน

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัย นเรศกุลธวัชวัฒนา. (2537) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติกตามการรับรู้ของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีมและพบว่าผู้ฝึกสอนยิมนาสติกต้องมีความรู้ ความสามารถในการฝึกทักษะเบื้องต้นและทักษะที่สูงขึ้นไป สามารถถ่ายทอดความรู้ในการเล่น มีการจูงใจให้แก่เด็กกีฬามีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการแข่งขันสามารถนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ฝึกซ้อมและประเมินผล นักกีฬารายบุคคลและทั้งทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพแสดงให้เห็นว่า การเพิ่มจำนวนผู้ฝึกสอน การพัฒนาและยกระดับผู้ฝึกสอนตลอดจนเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้ฝึกสอน เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป้อย่างเป็นรูปธรรมเกิดขึ้นได้

2. การพัฒนานักกีฬา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักกีฬาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนากีฬารวมถึงยิมนาสติกด้วย เนื่องจากนักกีฬาเปรียบเสมือนวัตถุดิบที่เราต้องนำมาสู่กระบวนการผลิตให้วัตถุดิบนั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ สวยงาม ซึ่งตัวนักกีฬาเองที่จะประสบความสำเร็จสามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้นั้นต้องได้รับการคัดสรรมาแล้วเป็นอย่างดี

ประกอบกับความรับผิดชอบส่วนตัวของนักกีฬา ความทุ่มเท อดทน ขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติตามแผนการฝึกซ้อมที่ได้วางไว้ด้วยความรับผิดชอบ ดังนั้นสมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทยที่ต้องดำเนินการดังนี้

2.1 เพิ่มจำนวนของนักกีฬา ตามกติกาการแข่งขันกีฬายิมนาสติกศิลป์ของสหพันธ์ยิมนาสติกนานาชาติ (Federation International Gymnastics. FIG. 2013) ระบุว่า ในหนึ่งทีมชายและหญิงมีนักกีฬาได้ทีมละไม่เกิน 6 คน แต่ละทีมสามารถส่งนักกีฬาลงแข่งขันได้อุปกรณ์ละ 5 คน เพื่อนำคะแนนมารวมเป็นคะแนนทีม และสามารถส่งเข้าร่วมการแข่งขันประเภทเดี่ยวรวมอุปกรณ์ได้ทีมละ 3 คน ส่งแข่งขันเดี่ยวเฉพาะอุปกรณ์ได้ทีมละไม่เกิน 2 คนในแต่ละอุปกรณ์ โดยใช้นักกีฬาทั้ง 6 คนในทีมเท่านั้น เนื่องจากธรรมชาติของกีฬายิมนาสติกศิลป์จะต้องฝึกนักกีฬาดังแต่อย่างน้อยประมาณ 5-7 ปี ต้องใช้เวลาในการสร้างและพัฒนาเพื่อให้มีความสามารถระดับสูงสมาคมฯ ต้องประสานงานการผลิตและเพิ่มจำนวนนักกีฬากับสมาชิกสโมสรที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ยังผลิตสามารถผลิตนักกีฬาได้ โดยในปีแรก แต่ละสโมสรต้องผลิตนักกีฬา 2 ทีม คือ ทีมชาย 1 ทีม นักกีฬา 6 คน และทีมหญิง 1 ทีม นักกีฬา 6 คน รวม 12 คน อีกทั้งมีการเพิ่มนักกีฬาใหม่เพื่อสำรองรุ่นเก่า สโมสรละ 12 คน ชาย 6 คนและหญิง 6 คน จะทำให้สามารถเพิ่มนักกีฬาได้สโมสรละ 12 คนต่อปี ภายในระยะเวลา 5 ปีจะทำให้มีนักกีฬาสโมสรเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 60 คน แบ่งรุ่นได้ตามอายุของนักกีฬาและสามารถทดแทนกันได้ในแต่ละรุ่น สมาชิกสโมสรที่ยังผลิตนักกีฬาปัจจุบันเหลือเพียงประมาณ 8 สโมสรภายในเวลา 5 ปีจะมีนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ประมาณ 480 คน ที่มีความ

สามารถหลากหลายระดับตามความสามารถและพรสวรรค์ของนักกีฬา และจะเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี ซึ่งน่าจะเพียงพอต่อการที่จะพัฒนานักกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศได้

2.2 พัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬา

โดยการคัดเลือกนักกีฬาที่มีความสามารถในแต่ละสโมสรทั้งชายและหญิงเพื่อเข้ามารับการฝึกซ้อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และเทคนิคขั้นสูง โดยจัดแบ่งเป็นชุดตามความสามารถ เช่น ชุด A เป็นนักกีฬาที่มีความสามารถระดับสูง มีความพร้อมในการเข้าร่วมการแข่งขันระดับนานาชาติได้ ชุด B เป็นนักกีฬาที่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันในระดับเยาวชน ชุด C เป็นนักกีฬาที่กำลังเตรียมพร้อมที่จะเข้ามาทดแทนหรือเสริมทีมได้หากขาดนักกีฬาจากนั้นดำเนินการเก็บตัวฝึกซ้อม ทั้งในและต่างประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และเทคนิคท่าในระดับสูง

2.3 สร้างเสริมประสบการณ์ในการแข่งขัน

นักกีฬาที่มีความสามารถหากขาดซึ่งประสบการณ์ในการแข่งขัน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จย่อมน้อยลงเพราะนักกีฬามีความตื่นเต้น วิตกกังวลเมื่อต้องแข่งขันกับนักกีฬาของประเทศอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์และความสามารถสูง ประสบการณ์จะช่วยให้นักกีฬาสามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาในสถานการณ์คับขัน ทำให้ผลการแข่งขันออกมาเป็นที่น่าพอใจ การจะพัฒนานักกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศจึงต้องมีการส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันในรายการต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ตามระดับความสามารถของนักกีฬา โดยพิจารณาระดับอายุ รุ่นการแข่งขัน ตลอดจนความสามารถพิเศษหรือพรสวรรค์ของนักกีฬาแต่ละคนเป็นสำคัญ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยของ สอดคล้องกับการศึกษาของ เปี่ยมศักดิ์ ภูมิพานิชย์

(2547) ที่ศึกษาพบว่า นักกีฬาควรมีการเก็บตัวฝึกซ้อมในต่างประเทศ หรือประเทศที่ทำการแข่งขันเพื่อให้นักกีฬาเปลี่ยนบรรยากาศ ได้รับประสบการณ์ใหม่และสร้างความคุ้นเคยในสภาพการแข่งขัน และควรมีการเดินทางไปแข่งขันต่างประเทศให้มากกว่าที่เป็นอยู่ก่อนการแข่งขัน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงและพัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬา

3. การพัฒนาผู้บริหารสมาคม

เป็นที่ยอมรับกันว่าในการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศนั้น การบริหารจัดการของสมาคมกีฬายิมนาสติกแห่งประเทศไทยมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการพัฒนานักกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศอย่างมาก เพราะลำพังผู้ฝึกสอนและนักกีฬาจะไม่มีความสามารถในการต่อรองหรือจัดการเพื่อให้ภารกิจต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ไม่ว่าจะเป็นการส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันในระดับนานาชาติ การแข่งขันเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของนักกีฬา รวมถึงการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก หรือปัจจัยเสริมต่างๆ ให้กับโค้ชและนักกีฬา หากทีมผู้บริหารสมาคมให้การช่วยเหลือ ทุ่มเท เสียสละ วางแผนในการบริหารจัดการ นำทรัพยากรที่มีมาใช้อย่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักกีฬา การพัฒนานักกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศก็มีโอกาสและมีความเป็นไปได้สูงขึ้น ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของสมาคมกีฬายิมนาสติกเพื่อให้นักกีฬายิมนาสติกศิลป์ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศนั้น สรุปได้ดังนี้

3.1 กำหนดวาระของคณะกรรมการบริหารสมาคมกีฬายิมนาสติกให้เหมาะสม

เนื่องจากคณะกรรมการบริหารสมาคมกีฬายิมนาสติกแห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริม กีฬาไปสู่ความเป็นเลิศดังที่กล่าวมาข้างต้น

ผู้บริหารสมาคมมีภารกิจและพันธกิจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการจัดหาเงิน งบประมาณ จัดหาอุปกรณ์การฝึกซ้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็น รวมทั้งดำเนินการส่งเสริมสมาชิกสโมสรเพื่อผลิตนักกีฬาให้มากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมาจากบุคคลที่หลากหลายอาชีพ มีความรักและสนใจในกีฬายิมนาสติกอย่างแท้จริง ต้องการผลักดันกีฬานี้ไปสู่ความเป็นเลิศโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ด้วยเหตุนี้ จึงควรมีการกำหนดคุณสมบัติและระเบียบ ข้อบังคับให้คณะกรรมการทุกตำแหน่งสามารถดำรงอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสนใจได้เข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทในการบริหารจัดการสมาคมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

3.2 จัดหางบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สำหรับสโมสรที่ผลิตนักกีฬาในปัจจุบันที่ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกซ้อมที่ยังไม่มีอุปกรณ์การฝึกซ้อม ซึ่งมีทั้งหมด 8 สโมสรแต่มี 3 สโมสรที่สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีอุปกรณ์ครบแล้วคงเหลืออีก 5 สโมสรโดยเน้นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นด้วยการสำรวจความต้องการของสมาชิกสโมสรตั้งงบประมาณให้สมาชิกมีอุปกรณ์ฝึกซ้อมให้พอเพียงและได้มาตรฐานภายใน 3 ปี (ดูตาราง 2) โดยในปีแรกจัดสรรให้มีฟลอร์เอ็กเซอร์ไซด์และเบาะรองรับความปลอดภัยให้กับทุกสโมสรซึ่งจะใช้เงินทั้งสิ้น คือ ฟลอร์เอ็กเซอร์ไซด์ราคาประมาณ ชุดละ 1,500,000 บาท เบาะรองรับความปลอดภัย 1 ชุดราคา 500,000 บาท ในปีแรกสมาคมต้องจัดหางบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ฝึกประมาณ 10,000,000 บาท (สิบล้านบาทถ้วน) ในปีที่สองสนับสนุนบาร์คู่ราคาชุดละ 250,000 บาท บาร์เดี่ยวราคาชุดละ

150,000 บาท และห่วงราคาชุดละ 250,000 บาท โตะกระโดด ราคาชุดละ 250,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 4,500,000 บาท (สี่ล้านห้าแสนห้าบาทถ้วน) ปีที่สาม สนับสนุน บาร์ต่างระดับราคาชุดละ 300,000 บาท ม้าทุ ราคาชุดละ 150,000 บาท รวาทรงตัว ราคาชุดละ 150,000 บาท รวมเป็นเงิน 3,000,000 บาท (สามล้านบาทถ้วน) รวมเป็นเงินทั้งสิ้นที่ต้องสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ภายในสามปีประมาณ 17,000,000 บาท (สิบเจ็ดล้านบาท)

3.3 จัดหางบประมาณในการพัฒนาผู้ฝึกสอนและนักกีฬา ในการพัฒนาผู้ฝึกสอนและนักกีฬาสมาคมยิมนาสติกศิลป์ต้องบริหารจัดการเกี่ยวกับงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังนี้

(1) งบประมาณในการอบรมผู้ฝึกสอนระดับสูง ให้กับสมาชิกสโมสร 8 สโมสรๆละ 2 คน รวม 16 คน 5 วัน

(2) งบประมาณจัดอบรมผู้ฝึกสอนระดับพื้นฐานเพื่อเพิ่มจำนวนผู้ฝึกสอนอย่างต่อเนื่องจำนวน 20 คน

(3) งบประมาณในการศึกษาดูงานต่างประเทศเป็นเวลา 1 เดือน 16 คน

(4) งบประมาณในการจัดการแข่งขันระหว่างสมาชิกสโมสรปีละ 2 ครั้งโดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ

(5) งบประมาณในการเก็บตัวเตรียมนักกีฬาก่อนจำนวน 3 ชุด ตลอดปี ประมาณค่าใช้จ่ายนักกีฬา ชาย 18 คน หญิง 18 คนรวม 36 คน

(6) งบประมาณในการจัดส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันหาประสบการณ์ต่างประเทศปีละ 2 ครั้ง นักกีฬา 36

สรุปแล้วสมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทย หากต้องการที่จะพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศจะต้องจัดหา และจัดสรรงบประมาณในการพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศในเบื้องต้นในปีแรกเป็นเงินจำนวน 20,610,000 บาท (ยี่สิบล้านหกแสนหนึ่งหมื่นบาทถ้วน) และหากพัฒนาต่อเนื่อง 5 ปี สมาคมจะต้องใช้เงินในการพัฒนาจำนวนทั้งสิ้น 61,750,000 บาท (หกสิบล้านเจ็ดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) เนื่องจากงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานทุกอย่างบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่า การได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นสมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทยจึงเป็นองค์กรที่จะต้องจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการต่างๆ เริ่มจากการคัดเลือกตัวนักกีฬา การเก็บตัวนักกีฬา การจัดส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขัน ตลอดจนเงินรางวัลในการเสริมแรงจูงใจให้กับนักกีฬาที่ชนะการแข่งขัน

ตารางที่ 2 แสดงงบประมาณที่จำเป็นต่อการพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์ในระยะเวลา 5 ปี

ที่	รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
1.	จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ฝึกสมาชิก สโมสร 5 สโมสรที่ยังไม่มี พลอร์เอกเซอร์ไซด์ 5 ชุดๆละ 1,500,000 บาท เบาะรองรับ ความปลอดภัย 5 ชุดๆละ 500,000	10,000,000	-	-	-	-
2.	จัดซื้อบาร์คู่ 5 ชุดๆละ 250,000 บาท บาร์เดี่ยว 5 ชุดๆละ 150,000 บาท ห่วง 5 ชุดๆละ 250,000 บาท โต๊ะกระโดด 5 ชุดๆละ 250,000 บาท	-	4,500,000	-	-	-
3.	บาร์ต่างระดับ 5 ชุดๆละ 300,000 บาท ม้านู 5 ชุดๆละ 150,000 บาท ราวทรงตัว 5 ชุดๆละ 150,000 บาท	-	-	3,000,000	-	-
4.	งบประมาณอบรมผู้ฝึกสอนระดับ สูง 18 คน	150,000	150,000	150,000	150,000	150,000
5.	งบประมาณในการอบรมผู้ตัดสิน ระดับพื้นฐาน	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000
6.	งบประมาณศึกษาดูงานใน ต่างประเทศของผู้ฝึกสอนระดับสูง เป็นเวลา 1 เดือน 16 คนๆละ 100,000 บาท	1,600,000	-	1,600,000	-	-
7.	งบประมาณในการจัดการแข่งขัน ระหว่างสมาชิกสโมสร ปีละ 2 ครั้งๆละ 600,000 บาท	1,200,000	-	1,200,000	-	1,200,000
8.	งบประมาณในการเก็บตัวนักกีฬา 3 ชุด ตลอดปี นักกีฬายชาย 18 คน นักกีฬาหญิง 18 คน ค่าใช้จ่าย คนละ 10,000 บาทต่อเดือน	4,320,000	4,320,000	4,320,000	4,320,000	4,320,000

ตารางที่ 2 แสดงงบประมาณที่จำเป็นต่อการพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์ในระยะเวลา 5 ปี

ที่	รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
9.	งบประมาณในการส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันหาประสบการณ์ต่างประเทศ ปีละ 2 ครั้ง นักกีฬา 36 คนๆละ 90,000 บาท	3,240,000	3,240,000	3,240,000	3,240,000	3,240,000
	รวมค่าใช้จ่ายในแต่ละปี	20,610,000	12,310,000	12,010,000	7,810,000	9,010,000

จากตารางที่ 2 สมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทยต้องวางแผนจัดหางบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเบื้องต้นในการพัฒนานักกีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศ ในปีที่ 1 ใช้งบประมาณ 20,610,000 บาท ปีที่ 2 ใช้งบประมาณ 12,310,000 บาท ปีที่ 3 ใช้งบประมาณ 12,010,000 บาท ปีที่ 4 ใช้งบประมาณ 7,810,000 บาท ปีที่ 5 ใช้งบประมาณ 9,010,000 บาท เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 61,750,000 บาท (หกสิบเอ็ดล้านเจ็ดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

การพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์ไปสู่ความเป็นเลิศ สมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทยควรมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการกำหนดวาระของกรรมการบริหารสมาคมกีฬายิมนาสติกให้เหมาะสม คือ เป็นกรรมการต่อเนื่องกันได้ไม่เกิน 2 วาระ นอกจากนั้น สมาคมต้องวางแผนจัดหางบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้ฝึกสอนและนักกีฬา ผลการวิจัยสอดคล้องกับ การศึกษาของบรรณสิทธิ์ สิทธิบรรณกุล (2548) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินการจัดการทางการกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลจันทนนครนายกพบว่า กระบวนการกำหนดนโยบายและวางแผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้กำหนด

นโยบายและวางแผน พบว่า ประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทำให้การกำหนดนโยบายและการวางแผนไม่สอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น ประกอบกับยังขาดความชัดเจนในการชี้แจงนโยบายให้ประชาชนเข้าใจ จึงทำให้กิจกรรมที่จัดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรในการปฏิบัติงาน เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานในการพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์สู่ความเป็นเลิศไม่มีความคล่องตัว ขาดการประสานงานและการติดตามผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการศึกษาปัญหาแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) ที่พบว่า บุคลากรทางการกีฬายังขาดความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดการด้านการกีฬาทำให้งานยังไม่บรรลุเป้าหมายอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยโดยใช้กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้ครบทุกกลุ่ม เพื่อจะได้นำความคิดเห็นหลายๆ ส่วนมาผสมผสานกัน
2. ควรขยายผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยกับกีฬาสปีดต่างๆ เพื่อการพัฒนาโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้
ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการ
วิจัยเพื่อพัฒนากีฬายิมนาสติกศิลป์

เอกสารอ้างอิง

- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2541). แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ: นิเวศมิติการพิมพ์ (1996) จำกัด.
- จารุพงศ์ พลเดช. (2546). การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการให้อำนาจปฏิบัติ. วารสารพัฒนาชุมชน. 42(4): 13.
- เดโช แสนภักดี. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของ สมาชิกกลุ่มอาชีพจังหวัดขอนแก่น. ปรินญาณพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บรรณสิทธิ์ สิทธิบรรณกุล. (2548). การศึกษาสภาพการดำเนินการจัดการทางการกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาพลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เปี่ยมศักดิ์ ภูมิพานิชย์. (2547). สภาพและปัญหาของผู้ฝึกสอนโครงการเงินอุดหนุนการเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นเลิศในการแข่งขันกีฬากีฬาของการกีฬาแห่งประเทศไทย ปีงบประมาณ 2546. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาพลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นเรศ กุลธวงศ์วัฒนา. (2537). คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติกตามการรับรู้ของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาพลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทย. (2554). แผนยุทธศาสตร์กีฬายิมนาสติก. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.
- สาลี สุภาภรณ์. (2550). วิจัยเชิงคุณภาพทางพลศึกษาและกีฬา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- Federation International Gymnastics. (2013). Code of Point. Retrieved September 3, 2013, from www.Olympic.org/fig-artistic-gymnastics.
- Freeman, R.E. (1984). Strategic Management: Stakeholders Approach. Boston: Pitman.
- Nguyen, Mina Thanh Van Dinh. (2000). Coaching Gymnastics Successfully: A Strategies Manual for Coaches, Gymnasts, and Parent. ProQuest Dissertations & Theses (PQDT) pg. n/a

วิทยาศาสตร์การกีฬากับการพัฒนาการกีฬา Sports Science in Sports Development.

ไวพจน์ จันทรเสม
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ สถาบันการพลศึกษา

วิทยาศาสตร์การกีฬา คำนี้เริ่มใช้มาตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 5 เมื่อปี พ.ศ.2509 โดยคณะกรรมการจัดการแข่งขัน ได้เสนอว่า ถ้าการจัดการแข่งขันเป็นไปด้วยดี แต่นักกีฬาของเราสู้เขาไม่ได้ ก็ถือว่าไม่ประสบผลสำเร็จ จึงมีความเห็นว่า ให้คณะกรรมการฝ่ายแพทย์ไปพิจารณาหาแนวทางนำเอาวิทยาศาสตร์และการแพทย์มาช่วยพัฒนาสมรรถภาพและดูแลสุขภาพของนักกีฬาโดยเร็วที่สุด ซึ่งเป็นช่วงเดียวกันกับที่ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการฝ่ายแพทย์ ท่านกำลังเตรียมตัวเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศ ในหลายประเทศ ได้แก่ ประเทศอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน ญี่ปุ่น อยู่แล้ว ท่านจึงอาสาที่จะไปดูงานด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา ในประเทศเหล่านี้ ไปพร้อมกันด้วยเมื่อท่านกลับมา ท่านจึงเสนอให้จัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาขึ้น ซึ่งก็ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฝ่ายแพทย์ และคณะกรรมการจัดการแข่งขัน โดยให้ไปอยู่ในหน่วยงานของ อ.ส.ก.ท. หรือการกีฬาแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน จึงเป็นต้นกำเนิดของวิทยาศาสตร์การกีฬามาจนทุกวันนี้ จึงถือว่าศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ เป็นบุคคลสำคัญที่บุกเบิก ทำให้เกิดศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาขึ้นมา ท่านยังได้กล่าวไว้ว่า “วิทยาศาสตร์และการแพทย์ในการกีฬานั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการแข่งขัน

กีฬา ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นศาสตร์ที่จะทำให้การกีฬาและการออกกำลังกายเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปได้เต็มที่ ไม่เพียงเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคต่างๆยังรวมถึงการช่วยบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพจากการบาดเจ็บด้วย” ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าวิทยาศาสตร์การกีฬาไม่เพียงเพื่อการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและเพื่ออาชีพเท่านั้น ยังมีคุณค่าประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกาย โดยใช้กิจกรรมกีฬา การออกกำลังกาย มาช่วยดูแลสุขภาพป้องกันรักษา บำบัดฟื้นฟูได้อีกด้วย

ก่อนที่จะทราบว่าวิทยาศาสตร์การกีฬา มีความสำคัญมีคุณค่าและคุณประโยชน์ต่อการพัฒนากีฬาของชาติและสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนได้อย่างไร เราควรจะทราบความหมายของคำว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา ให้เข้าใจก่อนว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา (Sport Science) เป็นศาสตร์ที่นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยจากสาขาวิชาต่างๆ มาใช้พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักกีฬา ผู้ฝึกสอน และบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงการกีฬา สามารถแสดงศักยภาพในการแข่งขันกีฬา การออกกำลังกาย หรือกิจกรรมทางกายอื่นๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด(High Performance) ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย จากสาขาต่างๆ ได้แก่ สรีรวิทยาการออกกำลังกายและกีฬา (Physiology of Exercises

and Sports) มาพัฒนาสมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness) ตามหลักของการฝึกสมรรถภาพทางกาย สมรรถภาพทางกลไก (Motor Fitness) ที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนปัญหาของการฝึกสมรรถภาพทางกาย และสมรรถภาพทางกลไกของเราที่พบ ได้แก่ การฝึกหนักเกินไปในช่วงระยะเวลาไม่กี่เดือนแล้วไปแข่งขัน ซึ่งผิดหลักการวางแผนการฝึกประจำปี (Periodization) ทำให้นักกีฬาไม่สามารถปรับสภาพการฝึกที่หนักเกินไป ร่างกายปรับตัวไม่ทัน ทำให้สมรรถภาพไม่ได้พัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในช่วงการแข่งขัน (Peak Performance) สภาพอากาศของประเทศไทยร้อนขึ้น ร่างกายอดทนต่อการฝึกที่ยาวนานไม่ได้ ร่างกายขาดน้ำและเกลือแร่ ขาดสารอาหารที่จำเป็นและไม่เพียงพอ ทำให้ฝึกได้ไม่เต็มที่ เกิดการบาดเจ็บตามมา สิ่งเหล่านี้เป็นเพราะเรายังขาดความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในเชิงบริหารจัดการ และเชิงวิชาการ

ส่วนในแง่ของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (Exercises for Health) นั้น วิทยาศาสตร์การกีฬาสามารถชี้แนะให้ประชาชน ได้ออกกำลังกายกันถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ที่เป็นประโยชน์ต่อหัวใจและหลอดเลือด ทำให้ป้องกันรักษาบำบัด โรคสำคัญๆ ได้ อาทิ เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคอ้วน โรคทางจิตประสาท โรคกระดูกและข้อ เป็นต้น โดยต้องออกกำลังกายแบบแอโรบิก (Aerobic Exercise) ด้วยความหนักของการออกกำลังกาย (Intensity) ระดับปานกลาง ถ้าเทียบเปอร์เซ็นต์ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุดจะอยู่ที่ 60 – 80% (Maximum Heart Rate) หรือรู้สึกเหนื่อยแต่ยังสามารถออกกำลังกายได้ เป็นเวลาอย่างน้อย 30 นาที และอย่างน้อย 3 วันต่อสัปดาห์ ก็สามารถทำให้สุขภาพ

แข็งแรงสมบูรณ์ตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา

ส่วนสาขาชีวกลศาสตร์การกีฬานั้น (Sports Biomechanics) จะเป็นการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวให้ถูกหลักและให้เกิดแรงสูงสุด (High Force) เร็วที่สุด (High Speed) หรือไกลที่สุด (High Distance) เมื่อก่อนเราต้องใช้ตาเปล่าในการวิเคราะห์ ซึ่งก็สามารถทำได้ในระดับหนึ่ง ปัจจุบันเราก็มักใช้สายตาเราวิเคราะห์ทักษะหรือการเล่นกีฬากันอยู่ แต่ปัจจุบันมีเทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวกันมากขึ้น ทำให้เราวิเคราะห์ได้ถูกต้อง แม่นยำและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้นักกีฬากำการแข่งขันตามทักษะในกีฬานั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ปัญหาที่พบ คือนักกีฬายังมีทักษะในกีฬานั้นๆ ไม่ดี ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจาก การฝึกซ้อมน้อย การสอนของผู้ฝึกสอนข้ามขั้นตอน เร่งสอนทักษะเร็วเกินไป ขาดทักษะพื้นฐาน (Basic Movement) ที่จะนำไปสู่ทักษะขั้นสูง (Advance Movement) หรือแม้แต่ว่าสมรรถภาพทางกายไม่ดี ทำให้การแสดงทักษะกีฬาลดประสิทธิภาพตามไปด้วย ผลเสียที่ตามมา คือ การบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมหรือแข่งขันได้เช่นเดียวกันในประเทศไทยมีการนำศาสตร์ทางด้านชีวกลศาสตร์การกีฬามาใช้กันมากขึ้น โดยจัดหาเครื่องมือทางชีวกลศาสตร์การกีฬา เช่น เครื่องวิเคราะห์การเคลื่อนไหวแบบ 2 มิติและ 3 มิติ (Movement Analysis) เข้ามาใช้ให้นักกีฬาเคลื่อนไหวตามทักษะกีฬานั้นให้ถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะถ้าเราฝึกทักษะการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องระยะเวลาหนึ่ง จะทำให้นักกีฬารียนรู้การเคลื่อนไหว (Motor Learning) ที่ถูกต้องและจะเป็นอัตโนมัติต่อไป นักกีฬาทีมชาติไทย เริ่มมีการใช้เครื่องมือวิเคราะห์กันมากขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวในกีฬาได้ดีขึ้น นักกีฬาซึ่งเล่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กีฬา

วอลเลย์บอลหญิง ยกน้ำหนัก เรือพาย เซปัก ตะกร้อ เป็นต้น ทำให้กีฬาเหล่านี้ประสบความสำเร็จในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติมากยิ่งขึ้น

และในสาขาที่มีบทบาทความสำคัญมากในการฝึกซ้อมและแข่งขันอีกสาขาหนึ่งได้แก่ สาขาเวชศาสตร์การกีฬา (Sport Medicine) ซึ่งเป็นศาสตร์ในการป้องกันดูแลตัวนักกีฬาให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะฝึกซ้อมและแข่งขัน การเฝ้าระวังป้องกันไม่ให้เกิดการบาดเจ็บระหว่างการฝึกซ้อมหรือแข่งขัน การรักษาพยาบาลเมื่อเกิดการบาดเจ็บด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้หายโดยเร็ว และการบำบัดฟื้นฟูหลังจากบาดเจ็บให้สามารถกลับมาเล่นให้เหมือนเดิม เพราะการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเล่นเป็นอย่างมากจนถึงขั้นพ่ายแพ้ในการแข่งขันได้ การแพทย์จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการกีฬา ดังนั้นทีมกีฬาในระดับชาติ หรือ กีฬาอาชีพ จึงต้องมีแพทย์ติดตามทีมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งนอกจากแพทย์แล้ว ยังควรมีนักวิทยาศาสตร์การกีฬาด้านดูแลสุขภาพนักกีฬา คอยบำบัดฟื้นฟูสภาพนักกีฬาอยู่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน นักกีฬาจะมีสมรรถภาพทางกายที่พร้อมที่จะเล่นกีฬามากขึ้นเท่านั้น ปัจจุบันการนวดทางการกีฬา (Sport Massage) เป็นที่นิยมของทีมกีฬาจะเห็นว่า ทีมกีฬาในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับเยาวชน ประชาชน มหาวิทยาลัย สโมสร จนถึงระดับทีมชาติ ต้องการการนวดนักกีฬากันมากขึ้น และจะมีหน่วยงานที่ผลิตเจ้าหน้าที่นวดนักกีฬาขึ้นมา ได้แก่ สถาบันการพลศึกษา และมหาวิทยาลัยบางแห่ง ซึ่งผลิตและพัฒนาบัณฑิต นักศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการนวดนักกีฬา และกลายเป็นอีกวิชาชีพหนึ่งของวงการกีฬาไปแล้ว การกีฬาแห่งประเทศไทย ได้จัดสรรงบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่นวดประจำทีมให้กับทีมกีฬาในช่วงเก็บตัว แข่งขันกีฬารายการสำคัญๆ นับว่าเป็นการสร้าง

โอกาส สร้างรายได้ให้กับบุคลากรทางการกีฬาอีกทางหนึ่ง

ส่วนในสาขาจิตวิทยาการกีฬา (Sport Psychology) ถือว่าเป็นศาสตร์ที่ผู้ฝึกสอนกีฬาใช้กันมากอยู่แล้ว เพราะไม่ต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือแต่อย่างใด เพียงแต่ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความรู้ และทักษะในการใช้จิตวิทยาการกีฬา นักกีฬาที่ประสบความสำเร็จ จะพบว่าเขาจะมีสมรรถภาพทางจิตใจสูง ควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี มีสมาธิ มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ไม่วิตกกังวลจนเกินไป ดูเหมือนเป็นสิ่งที่ทำไม่ยาก แต่ผู้ฝึกสอนยังไม่สามารถทำให้นักกีฬาเกิดสิ่งเหล่านี้ ได้มากนัก ผู้ฝึกสอนกีฬาคงต้องใช้เวลาในการศึกษา ฝึกฝน เรียนรู้ ไปพร้อมกับนักกีฬา และเรียนรู้พฤติกรรมของนักกีฬาให้มากที่สุด เพื่อจะให้จิตวิทยาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตัวอย่างของการใช้จิตวิทยา เช่น การพูดชื่นชม การแสดงทักษะของนักกีฬา(Feedback) เพื่อแก้ไข ทักษะให้ถูกต้อง การพูดให้กำลังใจ สร้างเงื่อนไข เพื่อจูงใจให้นักกีฬาทำให้ถึงเป้าหมาย ประสบผลสำเร็จในการฝึกหรือแข่งขัน ควบคุมให้เกิดระเบียบวินัย เป็นที่ปรึกษาปัญหาต่างๆ ให้กับนักกีฬา

ในส่วนสาขาโภชนาการการกีฬา (Sport Nutrition) นั้น เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายในการฝึกซ้อมและแข่งขัน การกินอาหารก่อนและหลังการฝึกซ้อมและแข่งขัน มีผลต่อประสิทธิภาพต่อการเล่นเป็นอย่างมาก เพราะร่างกายต้องการพลังงานในการทำงานเหมือนรถยนต์ ถ้าไม่มีน้ำมันเป็นสารอาหาร รถยนต์ก็ไม่สามารถวิ่งได้ เช่นเดียวกับนักกีฬาที่ต้องได้รับสารอาหารถึงจะเคลื่อนไหวได้ อาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกายสูง เช่น ข้าว ขนมปัง เผือก มัน และใช้ได้ง่ายกว่าอาหารประเภทโปรตีนและไขมัน แต่ปัญหาที่พบคือ นักกีฬาไม่สามารถเลือกอาหารได้ หรือไม่สามารถรับประทานตามที่จัดไว้ได้ เพราะ

อาจจะไม่ร่อย ไม่คันเคย ทำให้ร่างกายได้รับสารอาหารที่จำเป็นไม่เพียงพอต่อการฝึกซ้อมและแข่งขัน ส่วนอาหารเสริมที่จำเป็นยังมีราคาค่อนข้างแพงและไม่เป็นที่นิยม ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากนักกีฬา ผิดกับนักกีฬาในประเทศที่พัฒนาแล้ว เขาจะดูแลในเรื่องโภชนาการกับนักกีฬาอย่างเต็มที่ ทำให้นักกีฬามีพลังงานมาก สามารถฝึกซ้อมและหรือแข่งขันได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ในส่วนของสาขาเทคโนโลยีทางการกีฬา (Sport Technology) และเทคโนโลยีสารสนเทศ นั้น ถือว่าเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยพัฒนา กีฬาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้การทำงาน สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำยิ่งขึ้น ในทุกสาขาที่กล่าวมา ล้วนต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น เครื่องมือในการสร้างสมรรถภาพทางกาย เครื่องมือฝึกทักษะกีฬา เครื่องมือวิเคราะห์ประสิทธิภาพในด้านต่างๆ เครื่องมือทดสอบและประเมินผล เครื่องมือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการดูแลป้องกัน รักษา บำบัดและฟื้นฟู ล้วนแล้วแต่เป็นเทคโนโลยีที่เข้ามา มีบทบาทต่อการพัฒนากีฬาทั้งสิ้น จวบจนปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาท ต่อการพัฒนากีฬามากขึ้น จะเห็นได้จากการใช้คอมพิวเตอร์ในการฝึกซ้อมหรือการแข่งขัน จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ทางเทคโนโลยีที่ต้องซื้อหามาใช้พัฒนาการกีฬา กลายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ที่สร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตรายมากมายมหาศาล

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์การกีฬา กลายเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาการกีฬาไปแล้ว และเป็นที่ยอมรับจากผู้บริหาร ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน บุคลากรทางกีฬา และนักกีฬาเองว่าวิทยาศาสตร์การกีฬาสามารถช่วยให้การเล่นกีฬามีประสิทธิภาพขึ้นจริง ประเทศใดที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ประเทศนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ

สำเร็จในการแข่งขัน โดยเฉพาะการนำกระบวนการวิจัย มาใช้ในการพัฒนานักกีฬาให้มีประสิทธิภาพ นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์การกีฬา จะต้องศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ในแง่มุมต่างๆ ของการกีฬา เพื่อที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาวางแผนและออกแบบการวิจัย ให้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วสร้างและทดสอบเครื่องมือที่จะใช้วิจัยให้มีความเที่ยง ความตรงในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัยอย่างถูกต้อง จนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการกีฬาได้จริง

จึงสรุปได้ว่า วิทยาศาสตร์การกีฬานั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา และเป็นศาสตร์ที่จะทำให้การกีฬาและการออกกำลังกายเป็นประโยชน์ ไม่เพียงเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคต่างๆ ยังรวมถึงการช่วยบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพสำหรับประชาชนทั่วไปด้วย วิทยาศาสตร์การกีฬา เป็นศาสตร์ที่นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยจากสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ สรีรวิทยาการออกกำลังกายและกีฬา ชีวกลศาสตร์การกีฬานั้น เวชศาสตร์การกีฬา จิตวิทยาการกีฬา โภชนาการการกีฬา เทคโนโลยีทางการกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา จึงกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาการกีฬาและเป็นที่ยอมรับจากผู้บริหาร ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน บุคลากรทางกีฬา และนักกีฬา ประเทศใดที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ประเทศนั้นจะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการแข่งขัน โดยเฉพาะการนำกระบวนการวิจัย มาใช้ในการพัฒนานักกีฬาให้มีประสิทธิภาพ วิทยาศาสตร์การกีฬาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการกีฬาในทุกๆระดับ และทุกภาคส่วนควรที่จะให้ความสำคัญในการใช้วิทยาศาสตร์การกีฬา การจัดการองค์ความรู้ เครื่องมือ อุปกรณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาเข้ามาช่วยพัฒนาการกีฬากันอย่างจริงจังต่อไป

รายการอ้างอิง

- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (๒๕๕๗) ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ครบรอบ 48 ปี. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิทยาศาสตร์การกีฬา.
- สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2551) คู่มือการใช้วิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อพัฒนาศักยภาพนักกีฬา ระดับนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร. (๒๕๓๖) วิทยาศาสตร์การกีฬาที่นำมาใช้กับการกีฬาในปัจจุบัน. แนวคิดและทิศทางของวิทยาศาสตร์การกีฬาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร สิริธา พงษ์พิบูลย์. (2554) สรีรวิทยาการออกกำลังกาย. กรุงเทพฯ: บริษัทตรีณสาร จำกัด.
- ไถ่ออน ชินธเนศ. (๒๕๓๙) แนวทางการใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาในโค้ชยุคใหม่. สารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา. ๖(๑): ๕๑-๕๒.
- ไวพจน์ จันทรเสม นิกร สีแล ยุพาภรณ์ สิงลำพอง กรทิพย์ ลิ้มบรรณรัตน์ สำราญ ศรีสังข์ ปธานศาสน จัปจิตร และโกศล รอดมา. (๒๕๕๕) การพัฒนาความสามารถของนักกีฬา. วารสารวิชาการสถาบันการพลศึกษา. ๔(๓): ๑๖๗-๑๙๐.
- ศุกล อริยะสัจสีสกุล. (๒๕๕๕) การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาศักยภาพนักกีฬา สถาบันการกีฬาแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย. วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา. ๔(๒): ๑๔๓-๑๕๓.
- สุพิตร สมาหิโต. (๒๕๕๓) วิทยาศาสตร์การกีฬา เส้นทางสู่ความเป็นเลิศทางกีฬา. สารวิทยาศาสตร์การกีฬา. ๑๐(๑๒๐): ๒-๔.

ACADEMIC JOURNAL INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

วิธีประยุกต์การประเมินตามสภาพจริง ให้สอดคล้องกับหลักการประเมินผู้เรียน ในสาระที่ 6 : กีฬาเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนกีฬา

กวีศักดิ์ ปันคำมูล
โรงเรียนกีฬาจังหวัดชลบุรี

บทนำ

ปัจจุบันมีการกล่าวถึงคำว่า “ประเมินตามสภาพจริง” หรือ “ผลงานเชิงประจักษ์” ค่อนข้างแพร่หลาย เนื่องจากว่าคำเหล่านี้ คือ ผลของการปฏิบัติของผู้เรียนหรือผู้สอนและได้เนื้องานเป็นชิ้นเป็นอันอย่างแท้จริง ซึ่งการประเมินตามสภาพจริงนั้น เป็นแนวทางสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูประบบการเรียนการสอนในปัจจุบันที่สนองตอบต่อหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียน โดยการประเมินผลการเรียนรู้สมัยใหม่นั้นมุ่งเน้นการประเมินที่หลากหลาย สะท้อนกับชีวิตจริงและให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร เป็นต้น ต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะสะท้อนกับลักษณะผู้เรียนอย่างมีความหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินนั้น ต้องมีหลากหลายตามสภาพและลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีเกณฑ์เพื่อบ่งบอกความสำเร็จอย่างชัดเจน สิ่งทีกล่าวมา สอดคล้องกับสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เปรียบเสมือนแนวทางในการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน เพราะฉะนั้น การประเมินผลต้องปรับเปลี่ยนให้เข้าตามสภาพที่เป็นจริงของหลักสูตรเพื่อจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาผู้เรียนนั่นเอง

หลักพื้นฐานของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Assessment) เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลจะช่วยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนว่าเป็นอย่างไร อีกทั้งยังเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้ครูผู้สอนมองเห็นความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน จึงถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็น ผลจากการประเมินจะเป็นข้อมูล

ในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ควรยึดหลักการของการประเมินผลเพื่อการค้นหาและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและเป็นการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งลักษณะการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ประเมินตามสภาพจริงที่มุ่งรวบรวมสารสนเทศของพัฒนาการและการเรียน
2. ประเมินตามสภาพจริงที่มุ่งเน้นพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด

3. ประเมินตามสภาพจริงที่ให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน

4. ประเมินตามสภาพจริงที่เป็นผลมาจากการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. ประเมินตามสภาพจริงที่สถานการณ์สอดคล้องกับชีวิตจริง

6. ประเมินตามสภาพจริงที่อาศัยการปฏิบัติ

7. ประเมินตามสภาพจริงที่สอดคล้องและกลมกลืนกับการเรียนการสอน

8. ประเมินตามสภาพจริงที่เน้นการเรียนรู้ อย่างมีจุดมุ่งหมาย

9. ประเมินตามสภาพจริงที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับทุกสภาพแวดล้อม

10. ประเมินตามสภาพจริงที่สามารถให้ภาพเรื่องราวการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนทั่ว ๆ ไปและกว้างขวาง

11. ประเมินตามสภาพจริงที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง ผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่น ๆ ตาม ความจำเป็น

มีนักการศึกษาหลายท่านแสดงทัศนะเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงไว้หลากหลาย สามารถสังเคราะห์ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลายวิธี เพื่อจะตรวจสอบคุณภาพของงานของนักเรียน เพื่อแสดงออกถึงทักษะจากการเรียนรู้ ตลอดจนการแสดงถึงการกระทำหรือวิธีการที่นักเรียนใช้ ซึ่งต้องอาศัยหลักการที่ว่านักเรียนต้องมีการลงมือกระทำหรือปฏิบัติ หรือแสดงออก (Mitchell. 1992; Baker

O'Neil & linn. 1993) ประเด็นสำคัญที่เรียกว่าการประเมินตามสภาพจริง เพราะการประเมินโดยวิธีนี้ ผู้เรียนต้องแสดงให้คนอื่นเห็นว่าตนเองทำอะไรได้บ้าง เช่นเดียวกับวิธีของคนที่ปฏิบัติในสังคม

2. เป็นวิธีการประเมินที่สะท้อนให้เห็นพฤติกรรม และทักษะที่จำเป็นของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริงแห่งโลกปัจจุบัน ที่เน้นงานที่นักเรียนแสดงออกในภาคปฏิบัติ (Performance) เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Process) ผลผลิต (Products) และแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเองด้วย กระบวนการที่ใช้ในการประเมินอาจใช้การสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานและวิธีการที่นักเรียนทำ (กรมวิชาการ. 2539) หากครูตัดสินใจจะใช้วิธีประเมินตามสภาพจริง ครูต้องคำนึงถึงเสมอว่า หลักสูตร (Curriculum) การเรียนการสอน (Instruction) การประเมิน (Assessment) มีความสัมพันธ์กัน

3. เป็นการประเมินเชิงปฏิบัติที่สัมพันธ์และมีความหมายที่แท้จริงกับชีวิตประจำวัน เหตุผลประการหนึ่งของความพยายามพัฒนารูปแบบทางเลือกใหม่สำหรับการประเมิน คือ การประเมินโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน การประเมินผลโดยวิธีการอิงกลุ่ม การใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบนั้น มีความล้มเหลว ทั้งในเรื่องการประเมินทักษะระดับสูง และความสามารถของผู้เรียนที่จะปฏิบัติงานที่สัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริง การปฏิบัติงานหรือการประกอบอาชีพในชีวิตจริง ต้องการผู้ที่มีทักษะทางสติปัญญา (Intellectual Skills) เช่น ทักษะการวางแผนร่วมกัน (Cooperative Planning) และการแก้ปัญหา (Problem-Solving) ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น

4. เป็นการประเมินโดยใช้เครื่องมือหลากหลายชนิด แทนการใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการวัดเพียงอย่างเดียว เทคนิคการประเมินจากสภาพจริงมักนิยมทำโดยการรวบรวมงานภาคปฏิบัติที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน

เมเยอร์ (Meyer.1992) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงและการประเมินจากการปฏิบัติมักใช้ร่วมกัน แต่แท้จริงแล้วมีลักษณะแตกต่างกัน การประเมินจากการปฏิบัตินั้น ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามพฤติกรรมให้สมบูรณ์ หรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ผู้ประเมินต้องการให้แสดงออกให้ได้ หรือกล่าวได้ว่าพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออก เป็นพฤติกรรมเดียวกับพฤติกรรมที่ผู้ประเมินต้องการจะวัด ขณะที่การประเมินจากสภาพจริงนั้น ผู้เรียนไม่เพียงแต่แสดงพฤติกรรมให้ได้สมบูรณ์ตามที่ผู้วัดต้องการเท่านั้น แต่พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นต้องทำในบริบทของความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน

กล่าวได้ว่า การประเมินตามสภาพจริง มีลักษณะร่วมกัน 2 ประการ คือ

1. เป็นการประเมินที่เป็นทางเลือกใหม่แทนการใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ
2. เป็นการประเมินที่เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรมบางอย่างที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน

ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง

คุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง มีลักษณะดังนี้

1. การปฏิบัติในสภาพจริง การประเมินตามสภาพจริงออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง เช่น นักเรียนเรียนการเขียนก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านจริงเป็นผู้อ่าน มิใช่เรียนการเขียนแล้ววัด

ผู้เรียนด้วยเพียงการใช้แบบทดสอบวัดการสะกดคำ หรือตอบคำถามเกี่ยวกับหลักการเขียน หรือถ้าให้นักเรียนเรียนวิทยาศาสตร์ก็ต้องให้นักเรียนทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ทำงานค้นคว้าวิจัย หรือทำโครงการแทนการทดสอบเพียงความจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเนื้อหาวิทยาศาสตร์

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินที่เป็นแก่นแท้ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเกณฑ์ประเมิน “แก่นแท้” (Essentials) ของการปฏิบัติมากกว่า เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะเกณฑ์ที่เป็นแก่นแท้นั้นเป็นเกณฑ์ที่เปิดเผยและรับรู้กันอยู่ในโลกของความเป็นจริงของทั้งตัวนักเรียนเองและผู้อื่น ไม่ใช่เกณฑ์ที่เป็นความลับปกปิดอย่างที่มีการประเมินแบบดั้งเดิมใช้อยู่ การให้นักเรียนรู้ว่าตนเองทำภารกิจอะไรและมีเกณฑ์อย่างไร การเปิดเผยเกณฑ์การประเมินไม่ใช่เป็นการ “คดโกง” ถ้าภารกิจนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติจริง แต่ถ้าภารกิจที่ให้ทำเป็นการหาคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว เช่น ข้อสอบแบบเลือกตอบ การเปิดเผยคำตอบก่อนย่อมไม่ควรทำ

3. มีการประเมินตนเอง (Self Assessment) จุดประสงค์ของการประเมินตามสภาพจริงก็คือ

3.1 เพื่อช่วยให้ นักเรียนพัฒนาความสามารถในการประเมินงานของตน โดยเทียบวัดกับมาตรฐานทั่วไปของสาธารณชน (Public Standard)

3.2 เพื่อปรับปรุง ขยับขยาย และเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงาน

3.3 เพื่อริเริ่มในการวัดความก้าวหน้าของตนในแบบต่างๆ หรือจุดต่าง ๆ อย่างที่ไม่มีการวัดเช่นนั้นมาก่อน จะเห็นได้ว่าการประเมินตนเองเป็นการทำงานที่ตนเป็นผู้ชี้นำตนเอง ปรับปรุงจากแรงจูงใจของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ในโลกของความเป็นจริง

4. มีการนำเสนอผลงาน กิจกรรมการนำเสนอทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เนื่องจากนักเรียนได้สะท้อนความรู้สึกของตนว่ารู้อะไร และนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แน่ใจว่านักเรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อนั้นๆ อย่างแท้จริง นอกจากนี้คุณลักษณะของการประเมินผลตามสภาพจริงเช่นนี้มีประโยชน์ตอบสนองต่อเป้าหมายที่สำคัญอีกหลายประการคือ

4.1 เป็นสัญญาณบ่งบอกว่างานของนักเรียนมีความสำคัญมากพอที่จะให้ผู้อื่นรับรู้และชื่นชมได้

4.2 เปิดโอกาสให้ผู้อื่น เช่น ครู เพื่อน นักเรียน ผู้ปกครอง ได้เรียนรู้ ตรวจสอบ ปรับปรุง และชื่นชมในความสำเร็จด้วยอย่างต่อเนื่อง

4.3 เป็นตัวแทนของการบรรลุถึงเป้าหมายในการวัดทางการศึกษาอย่างแท้จริงและมีชีวิตชีวา

สอดคล้องกับเฮอร์แมนและวินเตอร์ส (Herman and Winters.1993) ซึ่งได้จำแนก

คุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือกใหม่ไว้ 6 ประการหลัก ดังนี้

1. การประเมินจากทางเลือกใหม่นี้ ผู้สอนต้องจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในภาคปฏิบัติ คิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงาน หรือกระทำบางสิ่งบางอย่างให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน

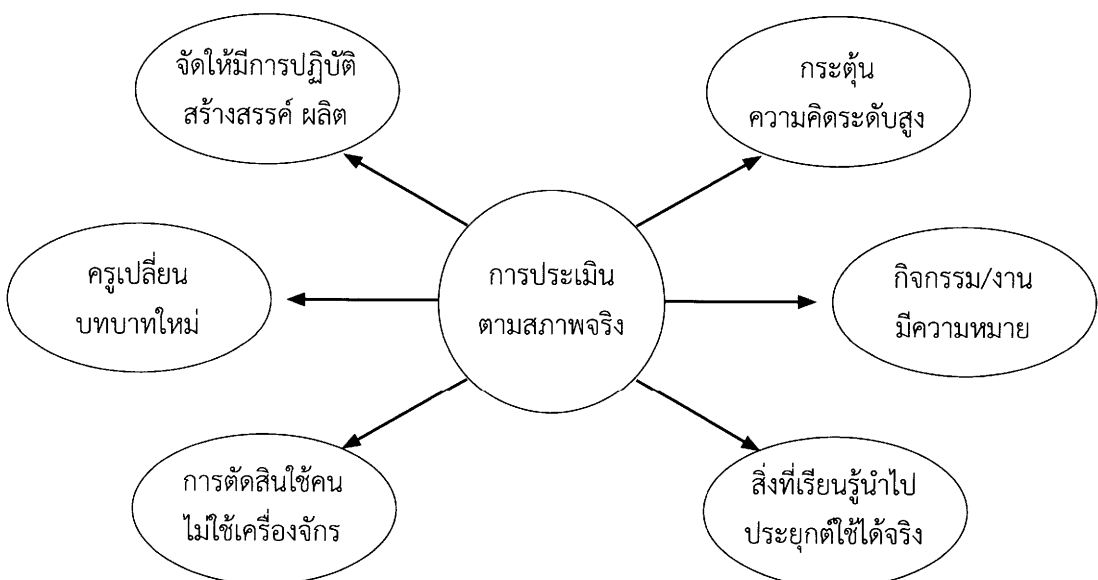
2. ต้องตั้งหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ระบบการคิดขั้นสูง และใช้ทักษะในการแก้ปัญหา

3. งานหรือภารกิจ หรือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน

4. สิ่งที่เรียนต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริงในชีวิตประจำวันได้

5. ต้องใช้คนเป็นผู้ตัดสินการประเมิน ไม่ใช่เครื่องจักรตัดสิน

6. ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่ทั้งในด้านการสอนและการประเมินสามารถสรุปคุณลักษณะการประเมินตามสภาพจริงดังภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้

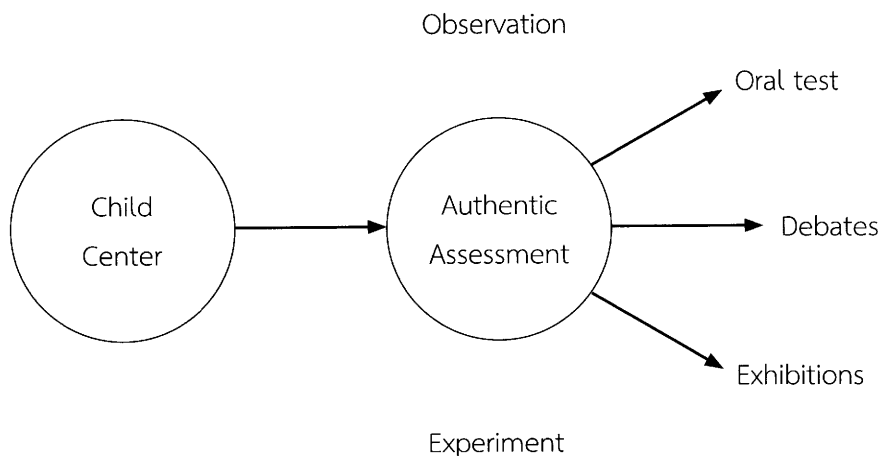
ภาพประกอบ 1 คุณลักษณะการประเมินตามสภาพจริง

ความสัมพันธ์ของการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับการประเมินตามสภาพจริง

เนื่องจากการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผลมาจากแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับการประเมินตามสภาพจริงเป็นแนวคิดหนึ่งที่เหมาะสมกับการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินที่วัดความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินตามสภาพจริง จึงครอบคลุมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น การ

เสนอด้วยปากเปล่า การโต้เถียง การจัดนิทรรศการ การแสดงกิจกรรม การประดิษฐ์ การสืบค้น ทดลองต่าง ๆ และยังรวมไปถึงการสังเกต การสำรวจ การปฏิบัติงานกลุ่มของครู (Archbald; & Newman. 1998)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวคิดที่นำไปสู่วิธีการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งอาศัยวิธีการที่หลากหลาย ดังภาพ แสดงความสัมพันธ์ดังภาพประกอบ 2 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ของการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับการประเมินตามสภาพจริง

ดังนั้น สรุปได้ว่า การประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้เป็นผลจากปรัชญา แนวคิดการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไป ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ลักษณะสำคัญ ข้อตกลงเบื้องต้น ตลอดทั้งวิธีการประเมินแบบต่าง ๆ เพื่อสามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

การประเมินผู้เรียนในสาระที่ 6 : กีฬาเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนกีฬา

จากงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ ปันคำมูล (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างระบบการประเมินผล การเรียนรู้ในสาระที่ 6 : กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ซึ่ง

ใช้โรงเรียนกีฬาจังหวัดชลบุรีเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน มีดังนี้

ในงานวิจัยได้กำหนดเป้าหมายตามกรอบแนวคิดของ ซิงเกอร์ และคอร์บิน (Singer, 1974; Corbin, 1976 อ้างถึงใน วรศักดิ์ เพียรชอบ. 2527) และจากกรมวิชาการ (2545) การประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาจะต้องดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายของสาระพลศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านทักษะกีฬา ด้านสมรรถภาพทางกาย และ ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเข้าสู่กระบวนการสร้างระบบการประเมินผลการเรียนรู้ฯ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับโรงเรียน จากนั้นสร้างเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวทางการสร้างเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา โดยเครื่องมือที่สร้างขึ้นต้องดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายของสาระพลศึกษา

การตั้งเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ ต้องร่วมมือกันในกลุ่มสาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ แล้วนำมาใช้ให้เหมือนกันทุกชนิดกีฬา ซึ่งผลการประชุมเพื่อหาฉันทามติร่วมกันเรื่องของการใช้เกณฑ์การประเมิน เพื่อใช้ผลการประเมินในการพัฒนาผู้เรียน และตัดสินผลการเรียน ลงความเห็นในการตั้งเกณฑ์การประเมินผลทางพลศึกษา สาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 เกณฑ์การกำหนดค่าคะแนน 100 คะแนน (80: 20)

ลำดับ	การประเมินทางพลศึกษา	ระหว่างภาค (80)		ปลายภาค (20)
		คะแนนสะสม	ผลงานเชิงประจักษ์	
1	ด้านความรู้	-	-	20
2	ด้านเจตคติ	5	-	-
3	ด้านทักษะกีฬา	30	-	-
4	ด้านสมรรถภาพทางกาย	20	-	-
5	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	5	-	-
รวม		60	20	20

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า การประเมินผู้เรียนในสาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศให้ความสำคัญกับการปฏิบัติจริงของผู้เรียนคิดเป็นร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการประเมินตามสภาพจริง ดังนั้น การสร้างเครื่องมือเพื่อนำมาใช้สำหรับการประเมินจึงเป็นเรื่องที่สำคัญซึ่งครูพลศึกษาไม่อาจละเลย

สำหรับการให้ระดับผลการเรียนนั้น ยังคงยึดเอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้สอนกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการผ่านตัวชี้วัดทุกตัวให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา กล่าวคือ ให้ทำหยาบการเรียนรู้ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เพื่อใช้

เป็นเกณฑ์ในการประเมินว่าสิ่งที่ผู้เรียนรู้ เข้าใจ ทำได้นั้น เป็นที่น่าพอใจ บรรลุตามเกณฑ์ที่ยอมรับ ได้ หากยังไม่บรรลุจะต้องหาวิธีการช่วยเหลือ การ ตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชาของกลุ่ม สารการเรียนรู้ ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการ เรียนเป็น 8 ระดับ การตัดสินผลการเรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ระบบผ่านและไม่ผ่าน โดย

กำหนดเกณฑ์การตัดสินผ่านแต่ละรายวิชาที่ ร้อยละ 50 จากนั้นจึงให้ระดับผลการเรียนที่ผ่าน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ แนว การให้ระดับผลการเรียน 8 ระดับ และความหมาย ของแต่ละระดับดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ระดับผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ดีเยี่ยม	80-100
3.5	ดีมาก	75-79
3	ดี	70-74
2.5	ค่อนข้างดี	65-69
2	ปานกลาง	60-64
1.5	พอใช้	55-59
1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50-54
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	0-49

การประยุกต์การประเมินตามสภาพจริงให้ สอดคล้องกับการประเมินผู้เรียนในสาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ของโรงเรียนกีฬา

การประเมินตามสภาพจริงนั้น สิ่งที่สำคัญ ไม่น้อยไปกว่าผู้เรียน นั่นก็ คือ ครูผู้สอนนั่นเอง เพราะครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้รู้หลักการของการ ประเมินอย่างแท้จริง แล้วนำมาประยุกต์ตามความ สามารถของผู้เรียน จากงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ ปันคำมูล (2556) กำหนดบทบาทหน้าที่ของครู พลศึกษา สาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดย วิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากกระบวนการ วิจัยตามขั้นตอนต่างๆ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ครูพลศึกษาทุกคนที่สอนกีฬาเพื่อความ เป็นเลิศ ต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตรกีฬาเพื่อ ความเป็นเลิศที่ตนเองทำการสอนให้ละเอียด พร้อมทั้งวิเคราะห์รายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อ นำมาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2. ครูพลศึกษาทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ในสาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และดำเนินการประเมิน ผลการเรียนรู้ไปในแนวทางเดียวกันทุกชนิดกีฬา ที่ทำการเรียนการสอนในภาคการศึกษานั้นๆ

3. ครูพลศึกษาที่สอนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ในแต่ละชนิดกีฬา ต้องรับผิดชอบเรื่องการประเมิน

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดให้ตรง และถูกต้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับโรงเรียนกีฬา

4. ครูพลศึกษาที่สอนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ในแต่ละชนิดกีฬา ต้องจัดทำและ/หรือใช้เครื่องมือ สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้โดยยึดหลักการ ทางพลศึกษา 5 ด้านและทำการประเมินผลการ เรียนรู้ให้หลากหลายและครอบคลุมความรู้ความ สามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง

5. ครูพลศึกษาต้องนำผลงานเชิงประจักษ์ หรือ ผลสัมฤทธิ์ทางการกีฬานักเรียนมาเป็น ส่วนหนึ่งในการประเมินเพื่อแสดงระดับผลการ เรียนตามหลักสูตรฯ กำหนด

6. ครูพลศึกษาที่สอนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ในแต่ละชนิดกีฬา ต้องจัดทำเอกสารและดำเนินการ ประเมินผลให้สอดคล้องกับระบบการประเมิน ผลของฝ่ายวิชาการของโรงเรียนกำหนด

จากข้อสรุปข้างต้น สามารถนำมาเขียนเชิง แผนงานได้ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 บทบาทและหน้าที่ของครูพลศึกษา สาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ
(อ้างอิงจาก ทวีศักดิ์ ปันคำมูล. 2556)

บทสรุป

จากเนื้อหาสาระที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การประยุกต์วิธีการประเมินตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับหลักการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในสาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนกีฬานั้น ครูต้องคำนึงเสมอว่า หลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมิน มีความสัมพันธ์กัน และรู้จักเลือกวิธีการประเมินที่หลากหลาย

เพื่อจะตรวจสอบคุณภาพของงานของนักเรียน การประเมินทุกครั้งต้องสะท้อนให้เห็นพฤติกรรม และทักษะที่จำเป็นของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริงแห่งโลกปัจจุบัน และเน้นงานที่นักเรียนแสดงออกในภาคปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้ผลผลิต และเพิ่มสะสมผลงาน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2539). **การประเมินตามสภาพจริง**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- . (2544). **คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทวีศักดิ์ ปันคำมูล. (2556). **การพัฒนากระบวนการประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สาระที่ 6 กีฬาเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา**. ปริญญาโท กศ.ด. (การจัดการเรียนรู้พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Archbald, D. A.; & Newman, F. M. (1988). **Beyond standardized testing: Assessing authentic academic achievement in the secondary school**. Reston, VA: National Association of Secondary Principals.
- Baker O'Neil & Linn. (1993). Policy and validity prospects for performance based assessment. **American Psychologist**. 48: 1210-1218.
- Corbin, C. (1994). "Teaching Fitness for Life: A Status Report," Paper Presented at the National AAHPERD Convention, Anaheim, CA,.
- Herman, J., & Winters, L. (1994). Portfolio research: A slim collection. **Educational Leadership**. 52(2): 48-56.
- Meyer, Carol A. (1992). What 's the difference between authentic and performance assessment?. **Education Leadership**. 49(8): 39-40.
- Mitchell, R. (1992). **Testing for learning: How new approaches to evaluation can improve American schools**. New York: Free Press.
- Singer. (1974). **Motor Learning and Human Performance: An Application to Motor Skills and Movement Behaviors**. 3rd ed. New York: Mac Millan.